

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
& ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)

Η εργασία υποβάλλεται για την μερική κάλυψη των απαιτήσεων με
στόχο την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος

Όνοματεπώνυμο: **Αικατερίνη Τριχιά**
Επιβλέπων καθηγητής: **Παντελής Παντελίδης**
Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου
Πειραιώς

ΔΗΛΩΣΗ

Η εργασία που ακολουθεί είναι πρωτότυπη και εκπονήθηκε αποκλειστικά και μόνο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου στην «Οικονομική & Επιχειρησιακή Στρατηγική».

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι Συνεργασίες Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ ή Public - Private Partnerships, PPP) αποτελούν μια μέθοδο κατασκευής δημοσίων υποδομών και παροχής δημοσίων υπηρεσιών, με συνεχώς διευρυνόμενη εφαρμογή. Στις ΣΔΙΤ, ο δημόσιος τομέας αναθέτει στον ιδιωτικό τομέα να σχεδιάσει, να κατασκευάσει, να λειτουργήσει και να συντηρήσει μια υποδομή ή/και να σχεδιάσει, θέσει σε εφαρμογή και παράσχει μια δημόσια υπηρεσία. Η τεχνική αυτή εφαρμόζεται ήδη αρκετά διαδεδομένα στο σύνολο σχεδόν της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβανομένων και των νεοεισηγμένων χωρών.

Οι τυπολογίες λύσεων ΣΔΙΤ είναι πολλές και προσαρμόζονται ανάλογα με το έργο. Κύρια πλεονεκτήματα είναι, υπο την προϋπόθεση της καλής εφαρμογής, η ανάγκη διασφάλισης κονδυλίων του κρατικού προϋπολογισμού, η βελτίωση της ποιότητας των κατασκευαζόμενων υποδομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών, η κινητοποίηση της τεχνογνωσίας του ιδιωτικού τομέα στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των έργων και ο σημαντικός περιορισμός του κόστους ζωής ενός έργου ή υπηρεσίας.

Το θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση των ΣΔΙΤ είναι σήμερα ανεπαρκές, τόσο σε κοινοτικό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξετάζει το θέμα σε

σχέση με τις παραδοσιακές μορφές ανάθεσης έργων και προμήθειας υπηρεσιών, ενώ η Eurostat έχει πρόσφατα αποφανθεί για τη μη προσμέτρηση των υποχρεώσεων, που αναλαμβάνει ένα κράτος μέλος από ΣΔΙΤ, στο δημόσιο χρέος. Στην Ελλάδα, επιμέρους ρυθμίσεις επέτρεψαν να υπάρξει κάποια πρόοδος σε αριθμό έργων, όμως, στα πιο μεγάλα και λιγότερο επικερδή για το δημόσιο έργα, είτε χρειάστηκε ειδική νομοθετική ρύθμιση για να καταστεί δυνατή η υλοποίησή τους, είτε απέτυχαν μετά από καθυστερήσεις και μεγάλες δαπάνες, τόσο των ιδιωτών όσο και του δημοσίου.

Οι συμβάσεις ΣΔΙΤ είναι σύνθετα σχήματα με μακροπρόθεσμες δεσμεύσεις και αποτελούν ελεγχόμενες ιδιωτικοποιήσεις τομέων της οικονομίας, που παραδοσιακά ανήκαν στο δημόσιο τομέα. Σε όλες τις χώρες όπου έγινε προσπάθεια εφαρμογής τους, αντιμετωπίστηκαν και αντιμετωπίζονται πολλά θεσμικά, πολιτικά, επιχειρηματικά και άλλα προβλήματα, τα οποία είτε αντιμετωπίζονται επαρκώς (Αγγλία, Πορτογαλία, Ισπανία, Ουγγαρία, Ιταλία) είτε δεν υπάρχει εκτεταμένη χρήση του θεσμού (Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα). Η διαμόρφωση κατάλληλων πολιτικών αλλά και θεσμικού πλαισίου το οποίο να καθιστά δυνατή, συμβατή με την ελληνική πραγματικότητα και επικερδή για το σύνολο της οικονομίας - βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα- την εφαρμογή των ΣΔΙΤ, αποτελεί προϋπόθεση για τη συνέχισή τους.

Η παρούσα εργασία αναλύει τα παραπάνω θέματα και επισημαίνει αναλυτικότερα τα προβλήματα εφαρμογής τους στην ελληνική πραγματικότητα. Τα προβλήματα αυτά είναι πολλά και αφορούν σε θέματα θεσμικά, χρηματο-οικονομικά, οργανωτικά – τεχνικά κ.α. Για τα περισσότερα από αυτά, η προσέγγιση επίλυσής τους είναι ορατή και εκτίθενται στην παρούσα.

Τα κύρια ζητήματα – προτάσεις, που αναδεικνύονται στο παρόν κείμενο είναι:

- Η θεσμοθέτηση ενός κεντρικού μηχανισμού υποστήριξης της ανάπτυξης των συμβάσεων ΣΔΙΤ για τη διευκόλυνση της επιτυχούς εφαρμογής του θεσμού.

- Η προώθηση ενός πλήρους, επαρκούς και σύγχρονου θεσμικού πλαισίου, το οποίο θα επιτρέπει την πλήρη αξιοποίηση του θεσμού.

Ο χρόνος αποτελεί σημαντική παράμετρο: Σε κάθε περίπτωση τα αναγκαία μέτρα πρέπει να προωθηθούν το ταχύτερο δυνατόν. Όμως, το ζητούμενο τελικό αποτέλεσμα, δηλαδή η ευρεία, επιτυχής εφαρμογή των ΣΔΙΤ στην Ελλάδα, απαιτεί μεγάλο χρονικό διάστημα και μάλιστα υπό την προϋπόθεση παράλληλης μεθοδικής και συστηματικής προσπάθειας, από το δημόσιο, αλλά και από τον ιδιωτικό τομέα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΗΛΩΣΗ	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	2
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	5
ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ	7
ΜΕΡΟΣ Α'	8
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	8
1. ΤΟ Γ Ε Ν Ι Κ Ο Π Λ Α Ι Σ Ι Ο	11
1.1 Τι είναι Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ);	11
1.2 Ιστορική αναδρομή	14
1.3 Το σκεπτικό εφαρμογής των ΣΔΙΤ	15
1.4 Χαρακτηριστικά των Συμπράξεων	16
1.5 Χρηματοοικονομική βιωσιμότητα των έργων	21
1.6 Ο ρόλος του Δημόσιου και του Ιδιωτικού Τομέα	24
1.7 Πλεονεκτήματα και προσδοκώμενα οφέλη από την ανάπτυξη μορφών σύμπραξης ΣΔΙΤ	27
1.8 Ενδεχόμενα μειονεκτήματα	32
1.9 Συμπεράσματα	34
2. Σ Χ Η Μ Α Τ Α Σ Δ Ι Τ	35
2.1 Ανταποδοτικά Έργα ΣΔΙΤ	35
2.2 Μη Ανταποδοτικά Έργα ΣΔΙΤ	38
2.3 Σύγκριση ανταποδοτικών και μη ανταποδοτικών έργων ΣΔΙΤρηση ή/και	41
2.4 Μορφές (ΣΔΙΤ)	43
2.5 Η θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ε.Ε.)	51
3. Τ Ο Ν Ο Μ Ι Κ Ο Π Λ Α Ι Σ Ι Ο	59
3.1 Προϋφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο	59
3.2 Ο Νόμος 3389/2005	69
3.3 Αρμόδια Διοικητικά Όργανα ΣΔΙΤ	70
3.4 Προϋποθέσεις υπαγωγής στις Διατάξεις του Ν.3389/2005	73
3.5 Πλεονεκτήματα υπαγωγής στο Ν. 3389/2005	74
4. Δ Ι Α Δ Ι Κ Α Σ Ι Α Υ Λ Ο Π Ο Ι Η Σ Η Σ Σ Δ Ι Τ	77
4.1 Αίτηση προς την Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ	77
4.2 Απόφαση Διυπουργικής Επιτροπής ΣΔΙΤ	78
4.3 Διαδικασία Ανάθεσης	79
4.4 Η διαδικασία επιλογής αναδόχων σε Συμπράξεις Δημοσίου – Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)	81
4.5 Τυπικό σχεδιάγραμμα διαδικασίας PPP	105
4.6 Ρόλοι και ευθύνες συμμετεχόντων σε συνεργασίες μορφών ΣΔΙΤ	107
5. ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΔΙΤ	108
5.1 Σε ότι αφορά τις Συμβάσεις Παραχώρησης	108
5.2 Σε ότι αφορά τις άλλες μορφές ΣΔΙΤ	109
5.3 Προβλήματα που δυσχεραίνουν την εφαρμογή ΣΔΙΤ	112
5.4 Συμβάσεις παραχώρησης έργων υποδομής στην Ελλάδα	126

5.5 Μικρά έργα ΣΔΙΤ.....	134
6. ΑΝΑΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΤΑ ΕΡΓΑ ΣΔΙΤ.....	140
6.1 Η διαχείριση των κινδύνων.....	140
6.2 Κατανομή κινδύνου (risk allocation).....	141
6.3 Φορείς που αναλαμβάνουν τους κινδύνους.....	144
6.4 Διαφορές ΣΔΙΤ με παραδοσιακές συμβάσεις.....	145
6.5 Είδη κινδύνων σε έργα ΣΔΙΤ.....	146
6.6 Κίνδυνοι ανάλογα με τον κύκλο ζωής του έργου.....	149
6.7 Ανάλυση κινδύνων στις Συμπράξεις.....	152
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	156
7.1 Προτάσεις μέτρων πολιτικής.....	156
7.2 Προτάσεις για την εφαρμογή των ΣΔΙΤ στην Ελλάδα.....	160
7.3 Κριτική περί ΣΔΙΤ.....	161
Μέρος Β'.....	164
1. Η ΕΤΑΙΡΙΑ.....	164
1.1 Γέφυρα Α.Ε.....	164
1.2 Γέφυρα Λειτουργία.....	166
1.3 Μέτοχοι.....	166
2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ.....	168
2.1 Νομικό Πλαίσιο.....	168
2.2 Συμβάσεις.....	170
2.3 Συντελεστές.....	176
2.4 Τιμές και πακέτα.....	178
3. Η ΓΕΦΥΡΑ.....	181
3.1 Ένα Μεγάλο Όραμα.....	181
3.2 Σχεδίαση & Κατασκευή.....	185
4. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ.....	196
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	198
Α. Κείμενα.....	198
Β. Δημοσιεύματα.....	199
Γ. Νομοθεσία.....	201
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	203
Ο νόμος 3389/2005.....	203

ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Οικονομική αποδοτικότητα

Πίνακας 2: Ρόλοι Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα

Πίνακας 3

Πίνακας 4: Εναλλακτικές μορφές συμπράξεων μεταξύ Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα

Πίνακας 5: Διαδικασία Ανάθεσης

Πίνακας 6: Διάγραμμα διαδικασίας PPP

Πίνακας 7

Πίνακας 8: Κατηγορίες Κινδύνου για τον Ιδιώτη Επενδυτή στις συμβάσεις παραχώρησης

Πίνακας 9: Διαφορές στη μεταβίβαση του κινδύνου με την εισαγωγή των ΣΔΙΤ

Πίνακας 10: Κίνδυνοι κατά τη φάση Σχεδιασμού και Κατασκευής του Έργου

Πίνακας 11: Κίνδυνοι κατά τη φάση Εκμετάλλευσης & Χρηματοοικονομικοί Κίνδυνοι

Πίνακας 12

Πίνακας 13: Τιμές απλής διέλευσης για το 2008

Πίνακας 14

Πίνακας 15: Τιμές κάρτας aller-retour για το 2008

Πίνακας 16: Τιμές e-pass για 2008

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) αποτελούν μια μεγάλη μεταρρύθμιση στον τομέα της δημιουργίας υποδομών και της παροχής υπηρεσιών του Δημοσίου. Μια μεταρρύθμιση, η υλοποίηση της οποίας θα συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας τα επόμενα χρόνια. Οι Συμπράξεις προσφέρουν στο Δημόσιο τη δυνατότητα να αξιοποιήσει τα πλέον σύγχρονα μέσα για την παροχή δημοσίων αγαθών προς τους πολίτες, εμπλουτίζοντας σημαντικά το υφιστάμενο πλαίσιο δημιουργίας υποδομών και παροχής των υπηρεσιών του. Μέσα από τις Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα θα μπορούν να δημιουργούνται ταχύτερα, αποτελεσματικότερα και με χαμηλότερο δημοσιονομικό κόστος υποδομές που θα έχουν άμεσο θετικό αντίκτυπο στην αύξηση της παραγωγικότητας και θα βελτιώσουν αισθητά την καθημερινή ζωή των πολιτών.

Οι ΣΔΙΤ εστιάζουν στην παροχή δημοσίων υπηρεσιών μέσα από μία πιο εξειδικευμένη και αποτελεσματική προσέγγιση που μπορεί να επιτύχει καλύτερα η ιδιωτική πρωτοβουλία, ενώ αποτελούν έναν εναλλακτικό δρόμο για την επίτευξη του κατάλληλου μείγματος κράτους και ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

Στην Ελλάδα, οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα αποτελούν μια καινοτομία που έρχεται να συμπληρώσει το υφιστάμενο πλαίσιο των έργων με συμβάσεις παραχώρησης, τα οποία κυρώνονται από τη Βουλή. Μέχρι σήμερα έχουμε

στην Ελλάδα την εμπειρία έργων με συμβάσεις παραχώρησης, όπως είναι η Αττική Οδός, ο Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών, ή η Γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου. Ωστόσο, σε αυτά τα έργα το βασικό γνώρισμα είναι ότι ο τελικός χρήστης πληρώνει τον ιδιώτη για το έργο που κατασκεύασε. Για ορισμένα έργα, όμως, ή δημόσιες υπηρεσίες το κόστος δεν πρέπει να το επιβαρύνονται οι τελικοί χρήστες, αλλά το κράτος γενικότερα. Τέτοια έργα, όπως είναι οι υποδομές σε νοσοκομεία και σε σχολεία, μπορούν να κατασκευασθούν και να συντηρούνται με ιδιωτικά κεφάλαια. Το Δημόσιο αναλαμβάνει την αποπληρωμή τους σε βάθος χρόνου και την παρακολούθηση της τήρησης των όρων των συμβατικών υποχρεώσεων. Έτσι, επιτυγχάνεται η έγκαιρη και αποτελεσματική απόδοση των έργων ή των υπηρεσιών στους πολίτες και προκύπτουν μεγάλα οφέλη για την οικονομία γενικότερα.

Οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο και στο σχεδιασμό της δημοσιονομικής πολιτικής. Με τις ΣΔΙΤ θα δοθεί μία νέα ώθηση στην ανάπτυξη και θα διασφαλισθεί η έγκαιρη και σωστή ολοκλήρωση πολλών αναγκαίων υποδομών, ενώ παράλληλα θα απελευθερωθούν πόροι για περισσότερες κοινωνικές και αναπτυξιακές προτεραιότητες. Με την κινητοποίηση και των ιδιωτικών κεφαλαίων, η χώρα μας θα αποκτήσει σωστές και αξιόπιστες υποδομές που το Δημόσιο δεν θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει στο σύνολό τους και που έχουν μεγάλη σημασία για τη βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας. Οι ΣΔΙΤ θα δώσουν σημαντική ώθηση στην επιχειρηματικότητα και θα δημιουργήσουν νέες και μεγάλης κλίμακας επενδυτικές ευκαιρίες.

Τα οφέλη από τις ΣΔΙΤ θα είναι μεγάλα για όλους. Για το Δημόσιο, για τους πολίτες, αλλά και για τον ιδιωτικό τομέα που αποκτά πρόσβαση σε μια νέα μεγάλη

αγορά. Αυτός είναι και ο λόγος που μιλάμε για μια ουσιαστική μεταρρύθμιση και για ένα βασικό πυλώνα του νέου αναπτυξιακού υποδείγματος.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΡΡΑΙΑ

1. ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1.1 Τι είναι Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ);

Οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) είναι συμβάσεις – κατά κανόνα μακροχρόνιες -, οι οποίες συνάπτονται μεταξύ ενός δημόσιου φορέα και ενός ιδιωτικού, με σκοπό την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών. Σε μία ΣΔΙΤ ο ιδιωτικός φορέας αναλαμβάνει το σύνολο ή μέρος του κόστους υλοποίησης του έργου και ένα σημαντικό μέρος των κινδύνων που σχετίζονται με την κατασκευή και λειτουργία του. Ο δημόσιος τομέας από την πλευρά του επικεντρώνεται στον καθορισμό των σχεδιαστικών, τεχνικών και λειτουργικών απαιτήσεων του έργου και αποπληρώνει τους Ιδιώτες είτε με τμηματικές καταβολές από την πλευρά του Δημοσίου συνδεδεμένες με τη διαθεσιμότητα του έργου και την τήρηση των προδιαγραφών λειτουργίας του, είτε με απευθείας καταβολές από τους τελικούς χρήστες.

Οι ΣΔΙΤ είναι δηλαδή, μορφές συνεργασίας των δημοσίων αρχών με το κόσμο των επιχειρήσεων, που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης, της κατασκευής, της ανακαίνισης, της διαχείρισης και της συντήρησης μιας υποδομής ή στην παροχή μιας υπηρεσίας, σε τομείς της εθνικής οικονομίας, όπου η απελευθέρωση της αγοράς είναι είτε ανέφικτη είτε μη επιθυμητή. Η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στην υλοποίηση αυτών των έργων και υπηρεσιών γίνεται είτε με τη μορφή του συνεργαζόμενου εταίρου (partner) με τον φορέα υλοποίησής τους, είτε με τη μορφή του παροχέα υπηρεσιών προς το Δημόσιο.

Η προώθηση του θεσμού αυτού αποσκοπεί στην βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών του Κράτους προς τον πολίτη, με την χρησιμοποίηση πρόσθετων ιδιωτικών πόρων, συμπληρωματικών προς τους διαθέσιμους δημόσιους με στόχο την δημιουργία αναγκαίων υποδομών και παράλληλα την παροχή των υπηρεσιών της τεχνογνωσίας και των μεθόδων λειτουργίας του ιδιωτικού τομέα.

Είναι γεγονός ότι υπάρχουν δραστηριότητες, τις οποίες ο ιδιωτικός τομέας (λόγω εξειδίκευσης και αυξημένης παραγωγικότητας) μπορεί να εκτελέσει καλύτερα, οικονομικότερα, ταχύτερα και πιο ποιοτικά από το Δημόσιο και άλλες, όπου ο δημόσιος τομέας είναι πιο αποδοτικός, ή παρέχει μεγαλύτερη εξασφάλιση στην παροχή κοινωφελών υπηρεσιών σε σχέση με τον ιδιωτικό.

Η διεθνής εμπειρία έχει αποδείξει ότι μέσω των ΣΔΙΤ είναι δυνατή η παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών και αγαθών, που ικανοποιούν τις απαιτήσεις των πολιτών, με τρόπο οικονομικά αποδοτικό και αποτελεσματικό. Η συνεργασία δημοσίου και ιδιωτικού τομέα μπορεί να προσφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα, όπως την υλοποίηση ενός σχεδίου στην καλύτερη σχέση ποιότητας / τιμής, διατηρώντας παράλληλα τους στόχους του δημοσίου συμφέροντος.

Παρά ταύτα, η χρησιμοποίηση των ΣΔΙΤ δεν θα πρέπει να παρουσιάζεται ως η μοναδική λύση για ένα δημόσιο τομέα, που αντιμετωπίζει δημοσιονομικούς περιορισμούς. Οι οικονομικές και οργανωτικές επιλογές για τον τρόπο υλοποίησης κάθε σχεδίου (έργου) πρέπει να παρουσιάζουν πραγματική προστιθέμενη αξία σε σχέση με άλλες επιλογές, (όπως είναι η κλασική σύναψη σύμβασης δημόσιου έργου / υπηρεσίας) προκειμένου να προωθηθούν σε εφαρμογή.

Αλλωστε, η εξοικονόμηση ή/ και διεύρυνση των διαθέσιμων πόρων, δεν αποτελεί τον μοναδικό επιδιωκόμενο στόχο από την ανάπτυξη και εφαρμογή των ΣΔΙΤ. Η διαφοροποίηση του τρόπου με τον οποίο το Δημόσιο (και ο ευρύτερος δημόσιος τομέας) παρέχει υπηρεσίες, προμηθεύεται αγαθά και υλοποιεί επενδυτικά σχέδια, ώστε να προάγεται η καινοτομία, ο ανταγωνισμός και η μεταφορά τεχνογνωσίας από τον ιδιωτικό προς το δημόσιο τομέα, η εξασφάλιση του επιθυμητού επιπέδου επιτελεσματικότητας των κοινωφελών υποδομών σε όλη την διάρκεια ζωής τους και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών σε σταθερή βάση, η ανταπόκριση στις απαιτήσεις της ανάπτυξης με παράλληλο σεβασμό των δημοσιονομικών περιορισμών της Οικονομίας, αποτελούν κάποιους από τους πολλούς και ποικίλους στόχους που επιδιώκονται με την εφαρμογή των ΣΔΙΤ.

Για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί, είναι απαραίτητο οι σχέσεις μεταξύ του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα στο πλαίσιο της ΣΔΙΤ να δομηθούν με τέτοιο τρόπο, ώστε οι δραστηριότητες των ΣΔΙΤ και οι κίνδυνοι που σχετίζονται με αυτές να επιμερίζονται μεταξύ των δύο μερών με βάση τη δυνατότητα καθ ενός εξ αυτών να τις χειρισθούν και να τις ελέγξουν αποτελεσματικότερα για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των δεξιοτήτων, ικανοτήτων και εμπειριών τους, προς το στόχο.

Η επιτυχία μιας ΣΔΙΤ στην πράξη εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την πληρότητα του συμβατικού πλαισίου που θα συμφωνηθεί, καθώς και από την ακρίβεια και σαφήνεια των όρων που θα διέπουν την υλοποίησή της. Κατά συνέπεια, έχει καίρια σημασία η σαφής διάκριση των ρόλων, η ακριβής αξιολόγηση και η βέλτιστη κατανομή των κινδύνων μεταξύ των δύο μερών, καθώς και ο σαφής καθορισμός των ευθυνών, που αναλαμβάνει καθένας εξ αυτών.

1.2 Ιστορική αναδρομή

Η ιδέα των συμπράξεων μεταξύ του δημόσιου (ή του ευρύτερου δημόσιου) και του ιδιωτικού τομέα για την υλοποίηση κοινωφελών έργων και υπηρεσιών, είναι πολύ παλιά. Παραδείγματα τέτοιων συμπράξεων υπάρχουν σε πολλές Ευρωπαϊκές και άλλες χώρες, αλλά και στην Ελλάδα (Συμβάσεις “ΠΑΟΥΡ” και “ΟΥΛΕΝ”).

Στις αρχές της δεκαετίας του 1980 στη Μεγάλη Βρετανία ξεκίνησε μια νέα διερεύνηση και εφαρμογή διαφόρων τύπων Συμπράξεων Δημοσίου – Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), προσαρμοσμένων στο σύγχρονο οικονομικό, κοινωνικό, θεσμικό κλπ περιβάλλον, ως αποτέλεσμα της αναζήτησης εναλλακτικών μεθόδων πρόσθετης χρηματοδότησης των αναγκαίων προς υλοποίηση έργων υποδομής και επενδυτικών σχεδίων, καθώς οι σχετικές ανάγκες της χώρας αυξάνονταν, ενώ ταυτόχρονα τα διαθέσιμα κεφάλαια από τον κρατικό προϋπολογισμό ή τον προϋπολογισμό δημοσίων οργανισμών ήταν αρκετά περιορισμένα. Μέχρι τότε η ανάπτυξη των έργων υποδομής στηριζόταν κατά κανόνα στη χρηματοδότηση από τον κρατικό προϋπολογισμό ή τον προϋπολογισμό των αρμόδιων δημοσίων οργανισμών. Το παράδειγμα της Μ. Βρετανίας ακολούθησαν, με κάποια καθυστέρηση, και άλλες χώρες.

Στην Ελλάδα, κατά τα τελευταία χρόνια υπήρξε σχετική δραστηριότητα συμμετοχής ιδιωτών στην κατασκευή ή και διαχείριση έργων, που είτε αφορούσαν σε πολύ μεγάλες υποδομές, είτε σε συγκεκριμένα έργα και πάντως σε περιορισμένο αριθμό τομέων.

1.3 Το σκεπτικό εφαρμογής των ΣΔΙΤ

Με τις ΣΔΙΤ επιχειρείται η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στην υλοποίηση έργων ή στην παροχή υπηρεσιών, με σκοπό όχι μόνο την εξασφάλιση πρόσθετων πόρων, αλλά και την αξιοποίηση προς όφελος των πολιτών, της τεχνογνωσίας και του ανθρώπινου δυναμικού που διαθέτει, των ικανοτήτων του να καινοτομεί και να διαχειρίζεται αποτελεσματικά σύνθετα έργα. Τα βασικά πλεονεκτήματα της εφαρμογής των ΣΔΙΤ είναι:

- **Δυνατότητα χρηματοδότησης πρόσθετων έργων και υπηρεσιών**

Το κράτος κεντρικά, αλλά και οι φορείς της αυτοδιοίκησης, οφείλουν να ανταποκριθούν στις ολοένα αυξανόμενες ανάγκες και απαιτήσεις των πολιτών για σύγχρονες ποιοτικές υποδομές και υπηρεσίες. Η χρήση ιδιωτικών κεφαλαίων συμπληρωματικών προς τα διαθέσιμα δημόσια μπορεί να συμβάλλει στην ταχύτερη υλοποίηση των υποδομών και υπηρεσιών αυτών. Τα έργα ΣΔΙΤ έρχονται να λειτουργήσουν εντός του στρατηγικού σχεδιασμού κάθε φορέα, συμπληρωματικά τόσο ως προς τα παραδοσιακά δημόσια έργα - που σε καμία περίπτωση δεν περιορίζονται - αλλά και ως προς τις άλλες μορφές συνεργασίας κράτους και ιδιωτών, όπως τα μοντέλα των συμβάσεων παραχώρησης ή οι συνεργασίες των ΟΤΑ με ιδιώτες που συνεχίζουν να εφαρμόζονται. Με τον τρόπο αυτό, το Δημόσιο μπορεί να υλοποιήσει και να προσφέρει στους πολίτες ταχύτερα περισσότερα έργα και υπηρεσίες.

- **Μεταβίβαση κινδύνων στους ιδιωτικούς φορείς**

Η ενσωμάτωση - κατά περίπτωση - του σχεδιασμού, της χρηματοδότησης, της κατασκευής και της λειτουργίας ενός έργου σε μία σύμβαση ΣΔΙΤ και η μεταβίβαση των αντίστοιχων κινδύνων στον ιδιωτικό τομέα, δημιουργούν κίνητρα για μεγαλύτερη επιμέλεια στην υλοποίηση του έργου. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα μείωση, αν όχι την εξάλειψη, των υπερβάσεων του κόστους κατασκευής και την έγκαιρη παράδοση των έργων. Επιπλέον, η ανάληψη από τους ιδιώτες της ευθύνης για συντήρηση των έργων οδηγεί σε ποιοτικότερες υποδομές και υπηρεσίες προς τους πολίτες με μεγαλύτερη λειτουργικότητα σε όλη τη διάρκεια ζωής τους.

- **Βελτίωση του επενδυτικού κλίματος**

Μέσα από τις ΣΔΙΤ το δημόσιο παρέχει τη δυνατότητα σε διάφορους φορείς και επενδυτές του ιδιωτικού τομέα να συμμετέχουν σε αναπτυξιακά έργα, να αναπτύξουν καινοτομίες και νέες δημιουργικές δραστηριότητες. Ο μακροχρόνιος χαρακτήρας των συμβάσεων ΣΔΙΤ δημιουργεί εταιρίες με προβλέψιμα έσοδα και οικονομική σταθερότητα. Οι δράσεις αυτές ανατροφοδοτούν την αγορά, με αποτέλεσμα τη συνολική βελτίωση της οικονομίας.

1.4 Χαρακτηριστικά των Συμπράξεων

Η επιλογή των ιδιωτών που αναλαμβάνουν ένα έργο ΣΔΙΤ γίνεται μετά από δημόσιο διαγωνισμό. Οι ΣΔΙΤ υλοποιούνται με συμβάσεις, στις οποίες περιγράφονται λεπτομερώς όλες οι παράμετροι του έργου, τόσο κατά την περίοδο κατασκευής όσο και κατά την περίοδο λειτουργίας, καθώς και οι υποχρεώσεις τόσο του Ιδιωτικού όσο και του

Δημόσιου τομέα. Τα έργα που υλοποιούνται με ΣΔΙΤ επιστρέφονται στο Δημόσιο μετά από συγκεκριμένη περίοδο λειτουργίας, όπως αυτή ορίζεται στη σύμβαση.

▪ **Χρηματοδότηση του έργου και αποπληρωμή**

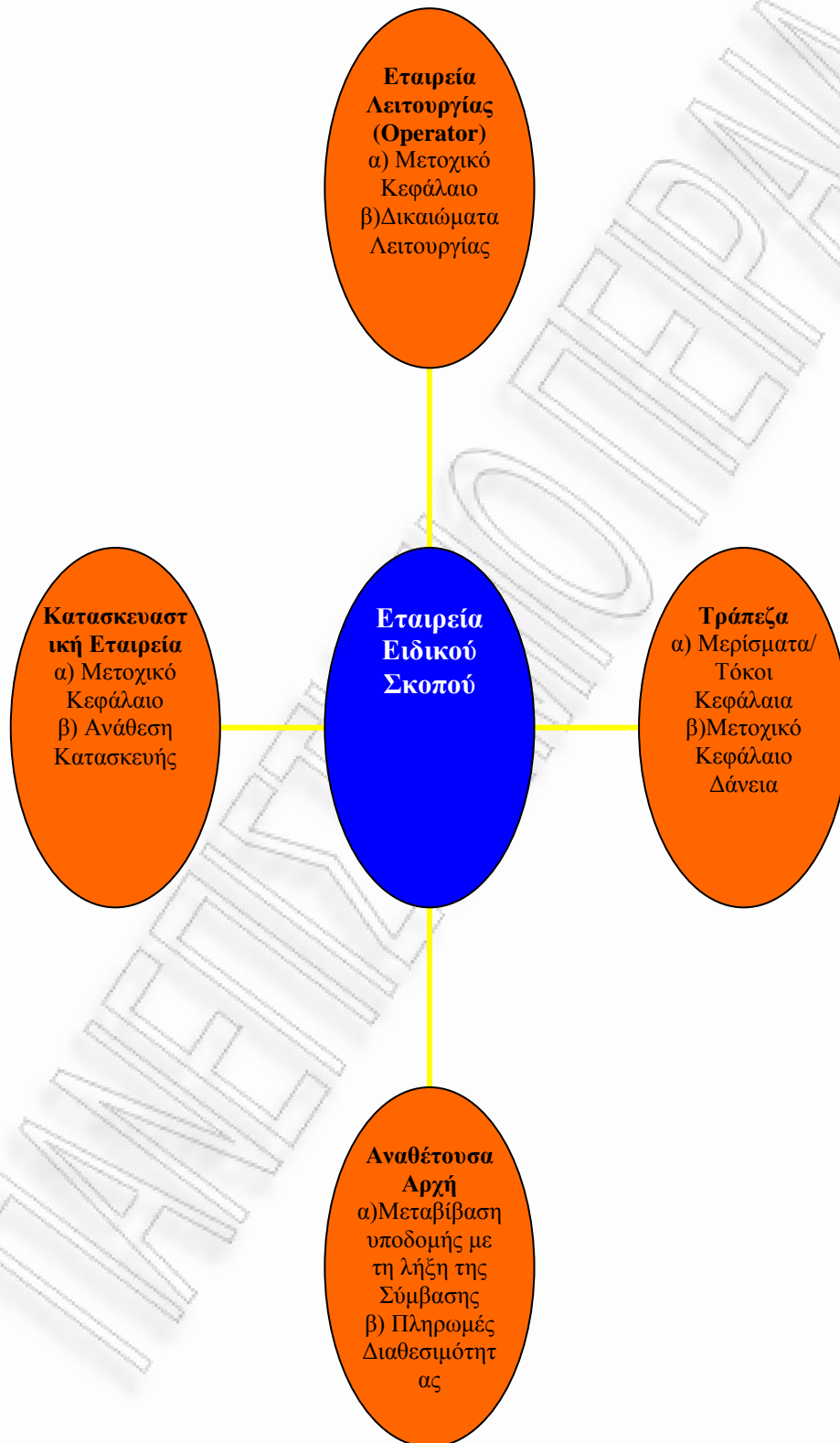
Με το πέρας του διαγωνισμού, ο υποψήφιος Ιδιωτικός Φορέας που επιλέγεται δημιουργεί μία ανώνυμη Εταιρεία Ειδικού Σκοπού (ΕΕΣ), η οποία αναλαμβάνει, ανάλογα με την περίπτωση:

- την ολοκλήρωση των μελετών,
- την κατασκευή του έργου και
- είτε τη λειτουργία και εκμετάλλευση του είτε τη συντήρησή του σύμφωνα με τους όρους του διαγωνισμού.

Η ΕΕΣ υπογράφει με το Δημόσιο μια σύμβαση, με την οποία ρυθμίζονται όλα τα θέματα που αφορούν το έργο και επίσης, εξασφαλίζει την χρηματοδότησή του. Η χρηματοδότηση προέρχεται συνήθως κατά ένα μικρό ποσοστό από τα ίδια κεφάλαια των ιδιωτών και κατά το μεγαλύτερο ποσοστό από δανειακά κεφάλαια.

Η ΕΕΣ αναλαμβάνει την ευθύνη της υλοποίησης της υποδομής του έργου (κατασκευή έργου, ανακαίνιση υφιστάμενων υποδομών, εγκατάσταση εξοπλισμού κ.ά.) και της παροχής των συμφωνημένων υπηρεσιών καθ' όλη τη διάρκεια της σύμπραξης είτε με ίδια μέσα, είτε μέσω επιλεγμένων υπεργολάβων που πληρούν τα κριτήρια της αναθέτουσας αρχής. Κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της, η ΕΕΣ εισπράττει τμηματικές πληρωμές διαθεσιμότητας από το Δημόσιο ή/και τέλη από τους χρήστες, αποπληρώνει σταδιακά τα δάνεια των τραπεζών και, εφόσον έχει κέρδη, καταβάλλει μέρισμα στους μετόχους της, αναμένοντας μια εύλογη απόδοση στα ίδια κεφάλαια που έχει επενδύσει.

Εικόνα 1: Χρηματοδότηση του έργου και αποπληρωμή

Πίνακας 1: Οικονομική αποδοτικότητα

Κίνδυνοι (Υπερβάσεις κόστους και χρόνου)	Οικονομική Αποδοτικότητα
Κόστος Δανεισμού	Κίνδυνοι (Υπερβάσεις κόστους και χρόνου)
Κόστος Λειτουργίας	Κόστος Δανεισμού
Κόστος Κατασκευής	Κόστος Κατασκευής
Παραδοσιακή Μέθοδος Δημοπράτησης	Κόστος Λειτουργίας
	ΣΔΙΤ

- **Προδιαγραφές παραγόμενου αποτελέσματος**

Στο πλαίσιο της ΣΔΙΤ ο Δημόσιος τομέας καθορίζει τις προδιαγραφές του παραγόμενου αποτελέσματος (υπηρεσία ή αγαθό ή πλαίσιο επενδυτικού σχεδίου) και ο Ιδιωτικός τομέας αποφασίζει για τις διαδικασίες, τους πόρους και το τρόπο με τον οποίο θα επιτύχει το επιθυμητό επίπεδο του παραδοτέου. Πρέπει να σημειωθεί ότι δεν συνιστάται στο Δημόσιο να θέτει μη αναγκαίους περιορισμούς στον τρόπο με τον οποίο ο Ιδιωτικός τομέας θα επιτύχει το ζητούμενο αποτέλεσμα, αλλά να του παρέχει σε μεγάλο βαθμό ευελιξία κινήσεων, ώστε να είναι δυνατή η ανάπτυξη καινοτομικών λύσεων, τόσο στο σχεδιασμό και στην κατασκευή, όσο και στη λειτουργία.

- **Εξασφάλιση επιθυμητού επιπέδου απόδοσης για μεγάλο χρονικό διάστημα**

Με την ΣΔΙΤ συμφωνείται (και έτσι εξασφαλίζεται συμβατικά) η παροχή των ζητούμενων υπηρεσιών στο επιθυμητό επίπεδο ποιότητας/ποσότητας, για όλη τη διάρκεια ζωής του έργου, ή τουλάχιστον για ένα σημαντικό τμήμα αυτής.

- **Επιμερισμός κινδύνων**

Οι πολλοί και διάφοροι κίνδυνοι (ρίσκα), που σχετίζονται με ένα έργο στο πλαίσιο της σχετικής ΣΔΙΤ, επιμερίζονται ανάμεσα στο Δημόσιο και στον Ιδιωτικό

τομέα, με βάση το ποιους κινδύνους μπορεί ο κάθε τομέας να ελέγξει και να διαχειριστεί καλύτερα.

- **Βιωσιμότητα έργου**

Στην ΣΔΙΤ η βιωσιμότητα του έργου στηρίζεται στη δυνατότητα των προβλεπομένων μελλοντικών χρηματοροών να καλύψουν τα λειτουργικά έξοδα και την εξυπηρέτηση των ιδίων και ξένων κεφαλαίων.

- **Πιστοληπτική ικανότητα του έργου**

Το ύψος της χρηματοδότησης του έργου, στο πλαίσιο μιας ΣΔΙΤ, εξαρτάται κατ' αρχήν από τη βιωσιμότητα, αλλά συμπληρωματικά και από την πιστοληπτική ικανότητα του επενδυτή (πιθανώς να ζητηθεί από τους χρηματοδότες το δικαίωμα αναγωγής στον επενδυτή) και την φερεγγυότητα & εμπειρία του διαχειριστή (operator).

- **Αμοιβή συνδεδεμένη με την αποδοτικότητα**

Στο πλαίσιο μιας ΣΔΙΤ, το ύψος της αμοιβής του Ιδιωτικού Φορέα συνδέεται και ελέγχεται με την ποιότητα και ποσότητα του έργου που παράγει, και εξαρτάται από την εκπλήρωση των σχετικών κριτηρίων και προδιαγραφών, όπως αυτά έχουν καθοριστεί στις αντίστοιχες συμβάσεις. Με το τρόπο αυτό περιορίζονται οι υπερβάσεις κόστους και χρονοδιαγράμματος, αφού, για να καταβληθούν οι πληρωμές, πρέπει το έργο να είναι ολοκληρωμένο και να λειτουργεί, όπως συμβατικά έχει καθοριστεί.

- **Συμβάσεις**

Σε μία ΣΔΙΤ η σχέση ανάμεσα στα δύο μέρη καθορίζεται από σχετικές συμβάσεις, τις οποίες υπογράφουν και οι οποίες περιλαμβάνουν μεταξύ των άλλων: τις προδιαγραφές των υπηρεσιών / αγαθών, τον μηχανισμό πληρωμών και κυρώσεων, τον επιμερισμό των κινδύνων κλπ.

- **Συνδυασμός στόχων και επιδιώξεων**

Η δυνατότητα εκπλήρωσης, από πλευράς Ιδιωτικού Φορέα, των κριτηρίων και προδιαγραφών ποιότητας και ποσότητας του προς παραγωγή έργου, στο πλαίσιο μιας ΣΔΙΤ, θα πρέπει να καλύπτει τους στόχους και επιδιώξεις των χρηστών. Η δυνατότητα εκπλήρωσης αποτελεί συγχρόνως βασικό κριτήριο χρηματοδότησης του Ιδιωτικού Φορέα από τις χρηματοδοτικές πηγές.

- **Μεγάλη Διάρκεια**

Η συνθετότητα της ΣΔΙΤ (εξάρτηση αμοιβής προς παραγόμενο έργο) καθώς και το ύψος της επένδυσης, απαιτούν συνήθως δέσμευση όλων των μερών σε μεγάλο βάθος χρόνου (20 – 30 χρόνια).

1.5 Χρηματοοικονομική βιωσιμότητα των έργων

Η κατασκευή Δημοσίων Έργων είναι μέρος των αναπτυξιακών δράσεων που σχεδιάζονται και εκτελούνται από το κράτος, για να αντιμετωπιστούν διαμορφωμένες ή μελλοντικές ανάγκες. Στα πλαίσια του σχεδιασμού ενός κοινωφελούς έργου είναι και η χρηματοοικονομική βιωσιμότητα, αφού πρώτα δημιουργηθούν φυσικά οι προϋποθέσεις και τα κίνητρα ανάπτυξης, με γενικότερες θετικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Παρατηρήθηκε ωστόσο το φαινόμενο, όπου για διάφορους λόγους, που λειτουργούν μόνοι τους ή συνδυαστικά μεταξύ τους, τα σχεδιαζόμενα έργα κατέληγαν χρηματοοικονομικά μη βιώσιμα διότι:

- α. το κόστος της αρχικής επένδυσης ήταν πολύ υψηλό
- β. Από τη χρήση του έργου δεν παράγεται ικανό έσοδο για την αποπληρωμή των χρησιμοποιηθέντων πόρων,

γ. Οι δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης ήταν υπερβολικές.

Για να καταστεί ένα έργο οικονομικά βιώσιμο (πχ. αυτοκινητόδρομος) πρέπει να έχει τόσα έσοδα, ώστε τουλάχιστον να υπερκαλύπτει τα έξοδα λειτουργίας, συντήρησης και διαχείρισης της παρεχόμενης υπηρεσίας. Το πρόβλημα αυτό δημιουργήθηκε στο οδικό δίκτυο των ΗΠΑ, όπου η Κυβέρνηση αδυνατούσε να συντηρήσει το ολοένα και πιο επιβαρυσμένο σύστημα αυτοκινητοδρόμων, ένα σύστημα που ολοένα γινόταν πιο ακριβό στη συντήρηση του, ώσπου κατέφυγε στη λύση των ΣΔΙΤ.

Για να αντιμετωπιστεί αυτό το κυρίαρχο αίτημα της μετατροπής του κοινωνικο-οικονομικά βιώσιμου έργου σε χρηματοοικονομικά βιώσιμο, απαιτείται τέτοια προσέγγιση στο πρόβλημα, την οποία μπορεί να δώσει η συνεργασία δημοσίου και ιδιωτικού τομέα προσφέροντας αποτελεσματικές λύσεις στο πλαίσιο ενός μοντάλου σύμπραξης μεταξύ τους.

Η συνεργασία αυτή, που διασφαλίζει την γόνιμη σύνθεση των εμπειριών του δημόσιου τομέα στη διαχείριση των προβλημάτων, με τις εμπορικές, τεχνικές και στελεχικές δεξιότητες, αλλά και την ευελιξία και τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες του ιδιωτικού τομέα, επιτυγχάνει:

- I. Πρώτον, να βελτιώσει όλους τους συντελεστές διαμόρφωσης του συνολικού κόστους, όπως: μελέτης, κατασκευής, λειτουργίας, συντήρησης και διαχείρισης του έργου
- II. Δεύτερον, να επιτύχει υψηλή επίδοση σε επίπεδα χρονοδιαγράμματος, κόστους, ποιότητας έργου, διευκολύνοντας τη δυνατότητα χρηματοδότησης τους

III.Τρίτον, να προσελκύσει τους πρόσθετους, αναγκαίους πόρους και μέσα για την υλοποίηση των έργων, απελευθερώνοντας τα από τα δεσμά των ελλείψεων της επιχειρηματικότητας.

Εκ των πραγμάτων επομένως, ωθούνται οι εξελίξεις στις συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού, που αποτελούν την πλέον ώριμη απαίτηστων καιρών, που επιβάλλεται από τις διαμορφούμενες συνθήκες στο επιχειρηματικό περιβάλλον τόσο της Ελλάδας, όσο και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην πραγματικότητα, η συγκεκριμένη επιλογή αποτελεί μονόδρομο για την συνέχιση της αναπτυξιακής πορείας της χώρας, όσον αφορά την κατασκευή μεγάλων αναπτυξιακών έργων.

Η μελέτη σκοπιμότητας ενός Δημόσιου Έργου αναλύει και αξιολογεί κατ' αρχήν το Έργο με καθαρά εθνικά και κοινωνικά κριτήρια. Η σχέση ανάμεσα στη δαπάνη ενός Δημόσιου Έργου και στο κοινωνικό όφελος, που αυτό θα προσφέρει, καθορίζει την απόφαση υλοποίησης του. Απόφαση που εναπόκειται στο Δημόσιο. Το Έργο μπορεί να κατασκευασθεί κατ' αρχάς σαν Δημόσιο, χρηματοδοτούμενο από τις Δημόσιες Επενδύσεις.

Η σχέση ανάμεσα στη Χρηματική Αξία ενός Έργου και στους Προβλέψεις Εσόδων που θα προσπορίσει η λειτουργία του, καθορίζει το εάν το Έργο αυτοχρηματοδοτείται από τον ιδιωτικό τομέα, ή συγχρηματοδοτείται και με το Δημόσιο, εάν το έργο δανειοδοτείται ή όχι από Εμπορικές Τράπεζες και, γενικά, εάν κατασκευάζεται μέσα στα πλαίσια μιας Σύμβασης Παραχώρησης. Τη σχέση αυτή επιζητούν με τα Χρηματοδοτικά τους Σχέδια οι Όμιλοι που συμμετέχουν στους αντίστοιχους διαγωνισμούς.

1.6 Ο ρόλος του Δημόσιου και του Ιδιωτικού Τομέα

Σε μια ΣΔΙΤ οι ρόλοι του Δημόσιου και του Ιδιωτικού Τομέα είναι σαφώς ορισμένοι.

Α. Ο Δημόσιος Τομέας αναλαμβάνει:

- τον καθορισμό του γενικού σχεδίου ΣΔΙΤ
- την αξιολόγηση της πρότασης του ιδιωτικού φορέα
- την υποστήριξη εκτέλεσης του έργου
- την παρακολούθηση της υλοποίησης του έργου και της τήρησης των συμβατικών υποχρεώσεων του Ιδιώτη.

Β. Ο Ιδιωτικός Τομέας αναλαμβάνει:

- την εκπόνηση των μελετών σύμφωνα με το γενικό σχέδιο της προκήρυξης
- την κατασκευή του έργου
- την εξασφάλιση της απαιτούμενης χρηματοδότησης του έργου
- τη διαχείριση και λειτουργία του έργου ή τη συντήρησή του
- την επιστροφή στο Δημόσιο του έργου μετά τη λήξη της συμβατικής περιόδου

Πίνακας 2: Ρόλοι Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα

Ο ρόλος του Δημόσιου Τομέα		Ο ρόλος του Ιδιωτικού Τομέα	
Κατάρτιση προδιαγραφών	Αξιολόγηση	Μελέτη	Κατασκευή
Έγκριση	Υποστήριξη -	-	-
-	Παρακολούθηση	Χρηματοδότηση ή/και	Συντήρηση Λειτουργία

Οι βασικοί συντελεστές μιας ΣΔΙΤ

Η επιτυχία μιας ΣΔΙΤ εξαρτάται από την αποτελεσματική συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων συντελεστών της, τόσο του Ιδιωτικού όσο και του Δημόσιου Τομέα.

A. Ιδιωτικός Τομέας

- Κατασκευαστικές Εταιρείες
- Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα
- Εταιρείες Διαχείρισης, Λειτουργίας και Εκμετάλλευσης
- Σύμβουλοι

B. Δημόσιος Τομέας

- Διυπουργική Επιτροπή ΣΔΙΤ
- Αναθέτουσες Αρχές
- Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

Κρίσιμοι παράγοντες για την επιτυχή ανάπτυξη συμβάσεων μορφής ΣΔΙΤ

A. Παράγοντες που ελέγχει ή καθορίζει το Δημόσιο:

- Καθορισμός πολιτικών προτεραιοτήτων σε σχέση με τα προς ανάπτυξη έργα
- Δέσμευση του Δημοσίου σε αυτές τις μορφές σύμπραξης
- Συντονισμός μεταξύ των Δημοσίων υπηρεσιών και φορέων
- Ικανότητα του Δημοσίου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις που έχουν οι συμβάσεις αυτής της μορφής (διαπραγματεύσεις, παρακολούθηση, έλεγχος, αξιολόγηση)
- Προσέλκυση ενδιαφέροντος της αγοράς (βιωσιμότητα και ελκυστικότητα έργων)
- Η οικονομική βιωσιμότητα (affordability) του έργου από τη πλευρά του Δημοσίου

- Κατάλληλο οικονομικό, νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο
- Το περιβάλλον μέσα στο οποίο αναπτύσσεται το έργο
- Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του έργου
- Η διάρκεια της σύμβασης
- Τυποποίηση για περιορισμό του κόστους και καθορισμός αποτελεσματικών διαδικασιών προμηθειών

Β. Παράγοντες που ελέγχει ή καθορίζει ο Ιδιωτικός τομέας:

- Ικανότητα της αγοράς να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του Δημοσίου και του έργου
- Η οικονομική βιωσιμότητα (viability) για την υλοποίηση του έργου από τη πλευρά του Ιδιωτικού τομέα
- Δυνατότητα αποκόμισης αποδεκτού κέρδους για τον Ιδιωτικό τομέα

Γ. Παράγοντες που ελέγχονται ή καθορίζονται και από τους δύο:

- Επαρκής χρηματοδότηση για την ολοκλήρωση των έργων
- Συμβατότητα των συμβάσεων με το ισχύον νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο
- Δόμηση και Διαχείριση συμβάσεων (καθορισμός ελαχίστων προδιαγραφών, μηχανισμοί πληρωμών κλπ)
- Προσδιορισμός, αποτελεσματική διαχείριση και κατάλληλος επιμερισμός κινδύνων
- Τεχνογνωσία και εμπειρία

1.7 Πλεονεκτήματα και προσδοκώμενα οφέλη από την ανάπτυξη μορφών σύμπραξης ΣΔΙΤ

Όλο και περισσότερες χώρες σε όλο το κόσμο αρχίζουν να αναπτύσσουν και να εφαρμόζουν μορφές σύμπραξης τύπου PPP αναγνωρίζοντας την προοπτική εμφάνισης σημαντικών ωφελειών για τους φορείς του Δημοσίου. Τα πιο σημαντικά οφέλη που μπορούν να προκύψουν από τέτοιες μορφές σύμπραξης είναι τα ακόλουθα:

Για το Δημόσιο:

- **Βελτίωση υποδομών και παγίων - Ευελιξία**

Οι μορφές αυτές σύμπραξης μεταξύ του Δημοσίου και του Ιδιωτικού τομέα μπορούν να αναπτυχθούν σε πολλούς βασικούς τομείς υποδομών - δραστηριότητας όπως η ύδρευση, η ενέργεια, οι τηλεπικοινωνίες, οι οδικοί άξονες, οι μεταφορές, τα νοσοκομεία, τα σχολεία, οι φυλακές, η στέγαση γραφείων και υπηρεσιών, τα μουσεία κλπ, καθώς και στους τομείς ανάπτυξης της ακίνητης περιουσίας του. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις βελτιώνεται η καινοτομία, η ποιότητα και η ποσότητα των παραγόμενων αγαθών / υπηρεσιών / παγίων.

- **Υπηρεσίες υψηλής ποιότητας – Καλύτερη διοίκηση έργου**

Η ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών με μορφή συμβάσεων ΣΔΙΤ, μπορεί να είναι υψηλή σε σχέση με αυτή που λαμβάνεται με τον παραδοσιακό τρόπο, ως αποτέλεσμα του ανταγωνισμού, της καινοτομίας, του κινήτρου της αποδοτικότητας και την προσχεδιασμένη συντήρηση για όλη τη διάρκεια ζωής του έργου.

- **Καινοτομία – Εξοικονόμηση χρόνου και χρήματος**

Η εξειδίκευση και η εμπειρία που διαθέτει ο Ιδιωτικός τομέας σε αντίστοιχα έργα παρέχει τη δυνατότητα για την ανάπτυξη καινοτομικών λύσεων, μείωσης του κόστους και του χρόνου παράδοσης των έργων, βελτίωσης του λειτουργικού σχεδιασμού, κατασκευής και διαχείρισης των διαδικασιών. Οι διαδικασίες αυτές που θα αναπτυχθούν μπορούν να αποτελέσουν τα πρότυπα για μεταγενέστερα έργα και να εφαρμοστούν αντίστοιχα και σε αυτά.

- **Παροχή υπηρεσιών με συνολικά χαμηλότερο κόστος**

Η καθαρή παρούσα αξία του συνολικού κόστους των παρεχομένων υπηρεσιών μέσω συνεργασιών της μορφής PPP εφόσον το σχήμα και η σύμβαση έχουν δομηθεί και εφαρμοσθεί σωστά κατά κανόνα είναι μικρότερη από το κόστος που επιβαρύνει το Δημόσιο όταν η προμήθεια των αντίστοιχων αγαθών ή υπηρεσιών γίνεται με τον παραδοσιακό τρόπο. Παρότι μπορεί να υπάρξει επιπρόσθετο κόστος για τη χρηματοδότηση του έργου με Ιδιωτικά κεφάλαια, καθώς το κόστος δανεισμού του Ιδιωτικού τομέα είναι συνήθως υψηλότερο από το κόστος δανεισμού του Δημοσίου, το κόστος αυτό μπορεί να αντισταθμιστεί από τις συνέργιες που αναπτύσσονται από το συνδυασμό σχεδιασμού, κατασκευής και λειτουργίας του έργου από τον ίδιο προμηθευτή. Οι συνέργιες αυτές μπορεί να οδηγήσουν σε μείωση του λειτουργικού κόστους και του κόστους συντήρησης και στη βελτίωση του επιπέδου των παρεχομένων υπηρεσιών (value for money), με αποτέλεσμα το συνολικό κόστος ανάπτυξης και λειτουργίας του έργου να είναι μικρότερο από αυτό που προκύπτει από το συμβατικό τύπο προμηθειών. Η Ιδιωτική χρηματοδότηση για την κατασκευή του έργου και η μεταφορά της ευθύνης της λειτουργίας στον Ιδιωτικό τομέα έχει συνήθως ως

αποτέλεσμα την αποφυγή υπερβάσεων κόστους και την τήρηση του χρονοδιαγράμματος κατασκευής, παράγοντες που δύσκολα ελέγχονται στο συμβατικό τρόπο προμήθειας των αγαθών και των υπηρεσιών.

▪ **Μεταφορά κινδύνων**

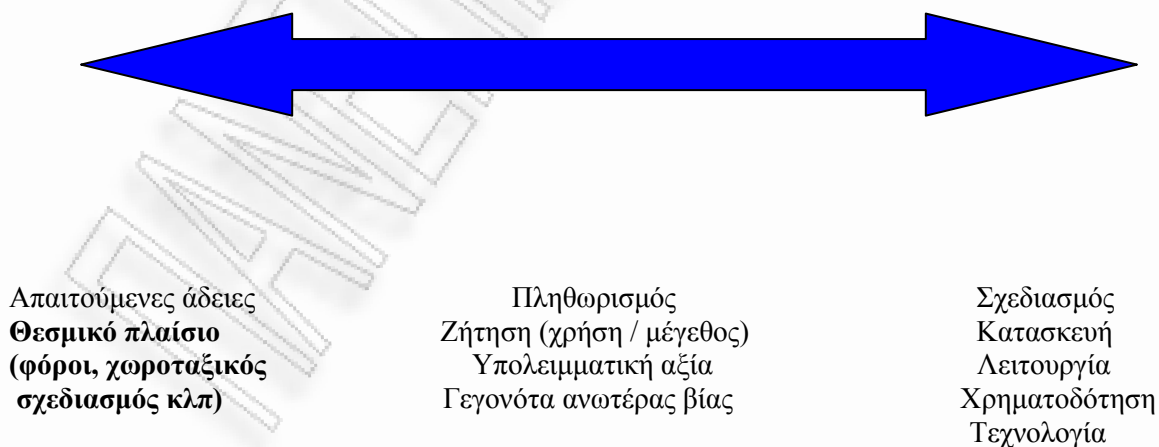
Ο προσδιορισμός των κινδύνων που συνδέονται με το έργο και ο επιμερισμός τους ανάμεσα στο Δημόσιο και τον Ιδιωτικό τομέα με βάση το ποιος μπορεί να χειριστεί και να ελέγξει καλύτερα ποιους κινδύνους, αποτελεί ίσως το πιο σημαντικό όφελος από τις συνεργασίες αυτές. Ο επιμερισμός περιλαμβάνει συνήθως τους ακόλουθους κινδύνους: σχεδιασμού, κατασκευής, λειτουργίας, τεχνολογικών αλλαγών, χρηματοδότησης, αγοράς, νομικούς, κλπ. Στο ακόλουθο σχήμα φαίνεται ο επιμερισμός των κινδύνων μεταξύ του Δημόσιου και του Ιδιωτικού τομέα.

Εικόνα 2: Σχηματικό διάγραμμα μεταφοράς κινδύνων

Δημόσιο: Ανάλυση κινδύνων

Μεταφορά ή Ανάλυση κινδύνων

Ιδιώτης: Μεταφορά κινδύνων

- **Βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των νέων υπηρεσιών**

Μέσω του επιμερισμού των κινδύνων στον φορέα εκείνο που μπορεί να τους χειριστεί καλύτερα και με τη σύνδεση των πληρωμών για τις παρεχόμενες υπηρεσίες με την αποδοτικότητα, οι συμβάσεις PPP μπορούν να αποτελέσουν ένα σαφές κίνητρο για την παράδοση των έργων εντός χρονοδιαγράμματος και χωρίς υπερβάσεις κόστους και τη διασφάλιση της τήρησης των επιθυμητών προδιαγραφών των υπηρεσιών για όλη τη διάρκεια της σύμβασης. Το Δημόσιο καταβάλλει ολόκληρο το ποσό των πληρωμών μόνο όταν οι παρεχόμενες υπηρεσίες καλύπτουν πλήρως το επιθυμητό επίπεδο και τις προδιαγραφές (μηχανισμός πληρωμών). Αντίθετα κατά τις Συμβάσεις του Δημοσίου, η συντήρηση και η λειτουργία του αγαθού εξαρτάται από τη διαθεσιμότητα των κεφαλαίων του προϋπολογισμού του Δημοσίου για τη συντήρηση και τη λειτουργία του αγαθού και από την αποτελεσματική εφαρμογή σχετικών προγραμμάτων από φορείς που δεν έχουν πάντα την απαιτούμενη υποδομή.

- **Σαφής προσήλωση στον πελάτη / πολίτη**

Με την ανάπτυξη συνεργασιών μορφής PPP, το Δημόσιο σκοπεύει στην ικανοποίηση των αναγκών και των απαιτήσεων του σε σχέση με τις ζητούμενες υπηρεσίες και όχι στη διαχείριση των υφιστάμενων διαδικασιών παροχής υπηρεσιών. Η μετακίνηση του στόχου από τη διαχείριση διαδικασιών στην ποιότητα του παραγόμενου αποτελέσματος αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την προώθηση και ανάπτυξη καινοτομικών λύσεων και για τη βελτίωση των σχέσεων μεταξύ Δημοσίου και πολιτών.

- **Διαφοροποίηση υπηρεσιών**

Με την ανάπτυξη αυτών των μορφών σύμπραξης επιτυγχάνεται αύξηση του ανταγωνισμού και καθίσταται δυνατή η σύγκριση της ποιότητας και του κόστους παραγωγής των παρεχομένων υπηρεσιών με αντίστοιχες υπηρεσίες στην αγορά με την θεσμοθέτηση βάσεων σύγκρισης (benchmarking), γεγονός που συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγικότητας και της αποτελεσματικότητας.

- **Χρηματοδότηση - Ανάπτυξη περισσότερων έργων**

Με τη χρήση Ιδιωτικών κεφαλαίων για την κατασκευή και την ανάπτυξη έργων μπορεί να επιταχυνθεί το πρόγραμμα ανάπτυξης υποδομών τηρώντας τις Δημόσιες δαπάνες στο προϋπολογισθέν κόστος, χωρίς υπερβάσεις και χωρίς ανάγκη για πρόσθετα κονδύλια.

- **Ευρύτερα οικονομικά οφέλη**

Με την ανάπτυξη και ολοκλήρωση ενός σημαντικού αριθμού έργων σε περιόδους όπου υπάρχουν περιορισμοί στους κρατικούς προϋπολογισμούς, η ανάπτυξη συμβάσεων της μορφής PPP μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για τον Ιδιωτικό τομέα να συνεισφέρει στην αύξηση της απασχόλησης και στην ανάπτυξη της οικονομίας.

- **Τεχνογνωσία**

Με την εφαρμογή των μεθόδων αυτών επιτυγχάνεται μεταφορά τεχνογνωσίας στο Δημόσιο τομέα μέσω της συνεργασίας του με τον Ιδιωτικό τομέα.

Για τον Ιδιωτικό τομέα:

- Συμμετοχή σε έργα δημοσίου και κοινή «ιδιοκτησία» επί των παγίων
- Ελκυστικά περιθώρια κέρδους

- **Μεγάλης διάρκειας συμβάσεις**

1.8 Ενδεχόμενα μειονεκτήματα

- **Πολυπλοκότητα υλοποίησης**

Οι δομές PPP παρουσιάζουν αυξημένη πολυπλοκότητα στην υλοποίηση τους λόγω των απαραίτητων θεσμικών αλλαγών καθώς και του σύνθετου πλέγματος συμβάσεων που θα πρέπει να προβλέπουν κάθε πιθανό κίνδυνο και την αντιμετώπισή του ώστε να επιτευχθεί ο επιμερισμός των κινδύνων σε εκείνα τα εμπλεκόμενα μέρη που έχουν την δυνατότητα να τους διαχειριστούν.

- **Υψηλά κόστη δόμησης σύμπραξης**

Το κόστος που συνδέεται με την ανάπτυξη τέτοιων μορφών σύμπραξης κατά το στάδιο διαμόρφωσης τους, μπορεί λόγω πολυπλοκότητας να είναι αρκετά υψηλότερα από τα αντίστοιχα που προκύπτουν με το συμβατικό τρόπο προμήθειας των παγίων και υπηρεσιών. Αυτό βεβαίως δεν σημαίνει ότι το συνολικό κόστος του έργου θα είναι κατ' ανάγκη υψηλότερο σε σχέση με τον παραδοσιακό τρόπο προμήθειας έργων.

- **Υψηλότερα κόστη δανεισμού**

Το κόστος δανεισμού του Ιδιωτικού φορέα είναι κατά κανόνα υψηλότερο από αυτό του Δημοσίου και δεδομένου ότι ο ιδιωτικός φορέας θα επιδιώξει υψηλό ποσοστό δανεισμού το χρηματοοικονομικό κόστος του έργου ενδέχεται να επιβαρυνθεί. Αυτό βεβαίως δεν σημαίνει ότι το συνολικό κόστος του έργου θα είναι κατ' ανάγκη υψηλότερο σε σχέση με τον παραδοσιακό τρόπο προμήθειας έργων.

- **Αναποτελεσματική διαχείριση της σύμβασης**

Ενδέχεται να μην υπάρχει η κατάλληλη παρακολούθηση και απαιτούμενος έλεγχος της σύμβασης με αποτέλεσμα να μην επιτυγχάνονται τα επιθυμητά αποτελέσματα (επίπεδο υπηρεσιών, μηχανισμός πληρωμών, ανάληψη κινδύνων κλπ). Αυτό μπορεί να οφείλεται είτε στην έλλειψη τεχνογνωσίας είτε στην απουσία κατάλληλων διαδικασιών παρακολούθησης.

- **Έλλειψη ανταγωνισμού**

Η ύπαρξη ανταγωνισμού σε μια σύμβαση PPP συμβάλλει στην ανάπτυξη καινοτομικών λύσεων και στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας στην παροχή υπηρεσιών. Ωστόσο το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα μπορεί να μην επιτευχθεί όταν δεν υπάρχουν συνθήκες ισχυρού ανταγωνισμού ή όταν ο ανταγωνισμός είναι περιορισμένος ή όταν ο αριθμός των ιδιωτών που μπορεί να παρέχει τις υπηρεσίες αυτές (έχει τις γνώσεις, την ικανότητα, τους πόρους) είναι μικρός.

Είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι τα αρκετά από τα μειονεκτήματα των PPP δομών δύνανται να ελαχιστοποιηθούν με το σωστό σχεδιασμό, διάρθρωση και υλοποίηση του έργου. Για παράδειγμα η αρχική μελέτη βιωσιμότητας θα πρέπει να τεκμηριώνει ότι το συνολικό οικονομικό όφελος από μία τέτοια δομή δύνανται να υπερκαλύψει το υψηλότερο κόστος της δόμησης σύμπραξης και της χρηματοδότησης (value for money). Επιπλέον απαιτείται σαφής υποστήριξη από την πλευρά της πολιτείας τόσο σε πολιτικό, νομοθετικό όσο και σε θεσμικό επίπεδο.

1.9 Συμπεράσματα

- Το ΣΔΙΤ αποτελεί αξιόπιστη εναλλακτική λύση για την προμήθεια πλήθους υποδομών του Δημοσίου καθώς και των σχετικών με αυτών υπηρεσιών διαχείρισης και λειτουργίας
- Είναι δυνατή η εξοικονόμηση χρόνου και κόστους
- Η Ιδιωτική χρηματοδότηση μπορεί να είναι πιο ακριβή από τη Δημόσια αλλά σε κάθε περίπτωση η εισαγωγή μίας ανταγωνιστικής διαδικασίας κατά κανόνα και υπό σωστές προϋποθέσεις επιφέρει σε συνολικό επίπεδο οικονομικότερες λύσεις (κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση).
- Η ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών με την ανάπτυξη μορφών PPP κατά κανόνα βελτιώνεται ενώ ο Δημόσιος τομέας έχει τη δυνατότητα να καθορίζει και να ελέγχει την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών. Καθώς οι πληρωμές που καταβάλλονται στον Ιδιωτικό τομέα είναι σαφώς συνδεδεμένες με την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών και την επίτευξη συγκεκριμένου επιπέδου ποιότητας, η επίτευξη των στόχων αποτελεί κίνητρο για τον Ιδιωτικό τομέα να γίνει αποδοτικός, αποτελεσματικός και η ποιότητα που επιτυγχάνεται είναι καλύτερη από αυτή που επιτυγχάνεται με τον παραδοσιακό τρόπο προμηθειών.
- Η κυβέρνηση διατηρεί τον έλεγχο σε Δημόσια αγαθά καθώς μεταβιβάζονται στον Ιδιωτικό τομέα επιλεκτικά κίνδυνοι και ευθύνες σχετικές με την καθημερινή διαχείριση των παρεχομένων υπηρεσιών. Ωστόσο ο Δημόσιος τομέας σε κάθε περίπτωση διατηρεί στον έλεγχό του τη δυνατότητα επιλογής και επιβολής πολιτικών, προδιαγραφών και ρυθμιστικών παρεμβάσεων.

2 . Σ Χ Η Μ Α Τ Α Σ Δ Ι Τ

Οι Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα αποτελούν ένα χρηματοδοτικό εργαλείο υλοποίησης έργων και παροχής υπηρεσιών, το οποίο έχει εφαρμοσθεί διεθνώς με πολλές εναλλακτικές μορφές. Ανάλογα με το αντικείμενο της σύμπραξης, το είδος και το μέγεθος της εμπλοκής του ιδιωτικού φορέα σε αυτό και των κινδύνων που αναλαμβάνουν τα δύο μέρη, μπορούμε να διακρίνουμε τις συμπράξεις σε δύο βασικές κατηγορίες: σε ανταποδοτικά έργα ΣΔΙΤ και σε μη ανταποδοτικά έργα ΣΔΙΤ.

2.1 Ανταποδοτικά Έργα ΣΔΙΤ

Ως ανταποδοτικά έργα ΣΔΙΤ νοούνται εκείνα τα έργα ή οι υπηρεσίες, στις οποίες πέρα από τη χρηματοδότηση, το σχεδιασμό, την κατασκευή και τη συντήρησή τους, οι ιδιωτικοί φορείς αναλαμβάνουν και την εκμετάλλευσή τους.

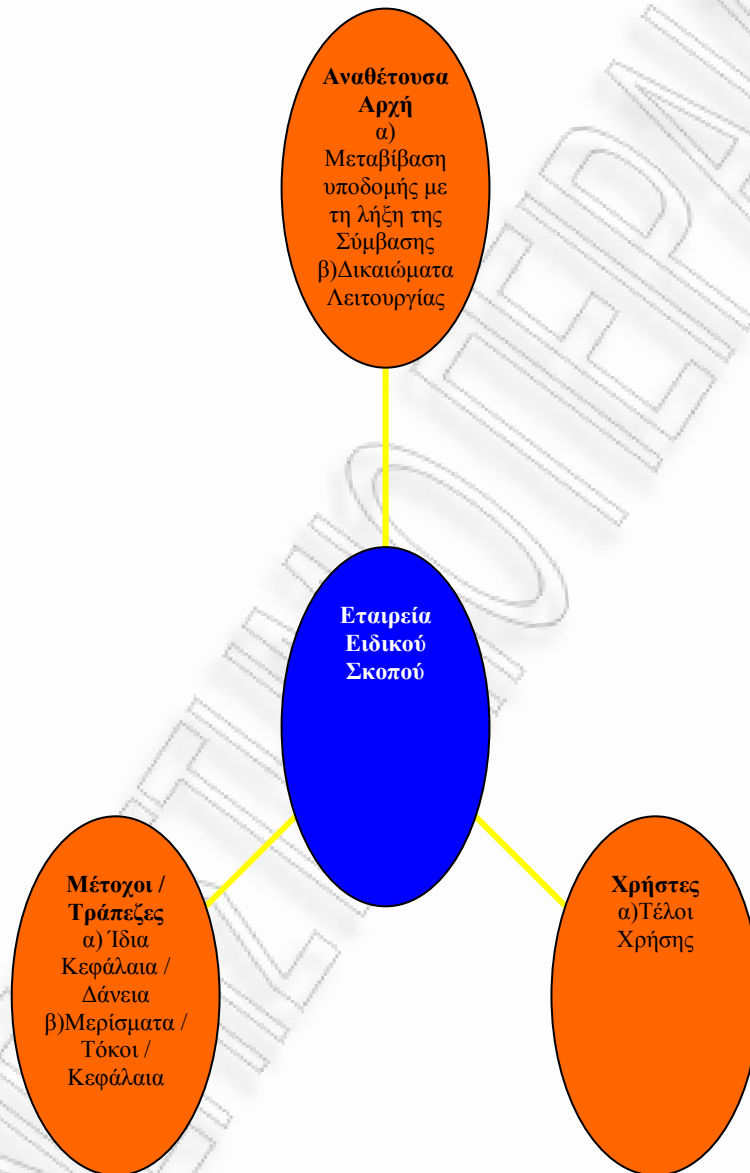
Από την εκμετάλλευση αυτή, μέσω της είσπραξης τελών από τους τελικούς χρήστες για τη χρήση του έργου ή της υπηρεσίας, οι ιδιωτικοί φορείς αποπληρώνουν την αρχική χρηματοδότηση και προσδοκούν στην εξασφάλιση εύλογου κέρδους. Το ύψος των τελών, οι προϋποθέσεις και ο τρόπος είσπραξής τους προσδιορίζονται με ακρίβεια στη Σύμβαση Σύμπραξης που συνάπτεται μεταξύ του Ιδιωτικού Φορέα και της Αναθέτουσας Αρχής.

Στην περίπτωση των ανταποδοτικών έργων ΣΔΙΤ, οι ιδιωτικοί φορείς αναλαμβάνουν, εκτός από τους κινδύνους της χρηματοδότησης και της κατασκευής, και τον κίνδυνο της ζήτησης - το εάν δηλαδή οι πολίτες θα κάνουν την προβλεπόμενη χρήση του έργου ή της υπηρεσίας - ώστε κατ'επέκταση οι ιδιώτες να μπορέσουν να εισπράξουν

τα προσδοκώμενα από την σύμπραξη έσοδα. Μετά το πέρας της συμβατικής περιόδου λειτουργίας το έργο μεταβιβάζεται στο Δημόσιο.

Εάν το έργο δεν είναι πλήρως ανταποδοτικό, η βιωσιμότητα της επένδυσης μπορεί να υποστηριχθεί και με τη χρηματοδοτική συμβολή του Δημοσίου είτε με εφάπαξ ποσό κατά την περίοδο κατασκευής, είτε με τμηματικές καταβολές κατά την περίοδο λειτουργίας.

Εικόνα 3: Ανταποδοτικά έργα ΣΔΙΤ

Συνήθη ανταποδοτικά έργα είναι τα συγκοινωνιακά έργα (λιμάνια, αεροδρόμια, σιδηρόδρομοι, σταθμοί αυτοκινήτων κλπ), περιβαλλοντικά έργα (ύδρευση, αποχέτευση, διαχείριση αποβλήτων), ενεργειακά έργα, έργα τουριστικής υποδομής και θεματικά πάρκα.

2.2 Μη Ανταποδοτικά Έργα ΣΔΙΤ

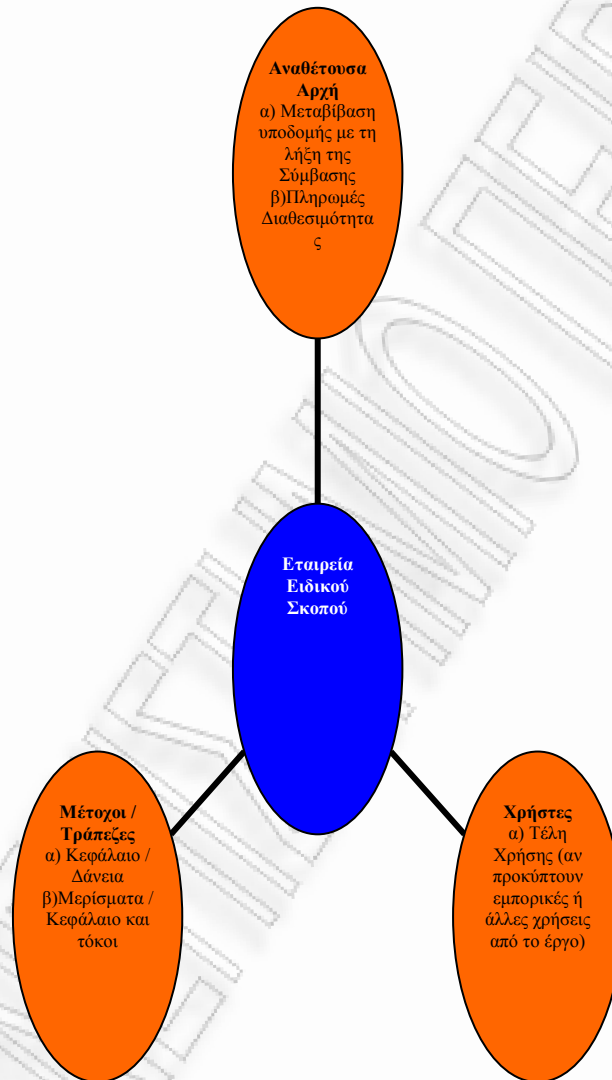
Ως μη ανταποδοτικά έργα ΣΔΙΤ νοούνται εκείνα τα έργα ή οι υπηρεσίες, στις οποίες δεν υπάρχει το στοιχείο της εκμετάλλευσης για τους ιδιωτικούς φορείς. Πρόκειται ουσιαστικά για κοινωνικού χαρακτήρα υποδομές ή υπηρεσίες, τις οποίες λειτουργεί το κράτος και απολαμβάνουν δωρεάν οι πολίτες.

Σε αυτά τα έργα, οι ιδιώτες που αναλαμβάνουν την υλοποίησή τους αποπληρώνονται απ' ευθείας από το κράτος, ενώ αναλαμβάνουν τους κινδύνους που σχετίζονται με τη χρηματοδότηση και την κατασκευή, όχι όμως και τον κίνδυνο της ζήτησης. Αντ' αυτού, αναλαμβάνουν τον κίνδυνο της διαθεσιμότητας- δηλαδή, τη διαχείριση και συντήρηση της υποδομής ή της υπηρεσίας – ώστε να την καθιστούν διαθέσιμη, να διατηρούν, δηλαδή, τη λειτουργικότητά της σε σαφώς καθορισμένα από το δημόσιο επίπεδα ποιότητας για όσο χρόνο ορίζει η σύμβαση σύμπραξης. Οι τμηματικές καταβολές του δημοσίου ονομάζονται πληρωμές διαθεσιμότητας (availability payments), καθώς για να καταβληθούν στο ακέραιο στον Ιδιωτικό Φορέα, αυτός πρέπει να διασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία και συντήρηση των υποδομών ή των υπηρεσιών που προσφέρει. Σε αντίθετη περίπτωση, εάν δηλαδή το επίπεδο ποιότητας των υπηρεσιών ή λειτουργικότητας των υποδομών είναι χαμηλότερο από το οριζόμενο στη σύμβαση

σύμπραξης, οι πληρωμές αυτές μειώνονται ανάλογα ή και αναστέλλονται έως ότου ο Ιδιωτικός Φορέας συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις του (και επιτύχει το ελάχιστο επίπεδο ποιότητας που απαιτεί η σύμβαση σύμπραξης). Μετά το πέρας της συμβατικής περιόδου λειτουργίας το έργο περιέρχεται στο Δημόσιο.

Τα μη ανταποδοτικά έργα ΣΔΙΤ είναι συνήθως έργα κοινωνικού χαρακτήρα. Τέτοια έργα, είναι τα σχολεία, τα νοσοκομεία, τα κτίρια δημόσιων υπηρεσιών, η παροχή υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών και μηχανογράφησης, καθώς και τα συγκοινωνιακά έργα με χαμηλή ζήτηση (επαρχιακοί οδοί, δημόσιες συγκοινωνίες κλπ).

Εικόνα 4: Μη ανταποδοτικά έργα ΣΔΙΤ

Στο πλαίσιο μιας τέτοιας σύμπραξης, μπορεί να προκύψουν και εμπορικές ή άλλες χρήσεις από την εκμετάλλευση μέρους της υποδομής ή της υπηρεσίας που θα υλοποιηθεί (π.χ. εκμετάλλευση των εμπορικών χώρων ενός κτιρίου στο οποίο στεγάζεται μία δημόσια υπηρεσία). Στην περίπτωση αυτών των έργων, το Δημόσιο έρχεται να συμπληρώσει με ετήσιες πληρωμές διαθεσιμότητας τα έσοδα της ΕΕΣ από την εκμετάλλευση των λοιπών χρήσεων, ώστε να αποπληρωθεί το έργο. Πρόκειται για τον ίδιο μηχανισμό πληρωμής, όπως στην πρώτη περίπτωση, που, όμως, χάρη στα πρόσθετα έσοδα από την εμπορική εκμετάλλευση μέρους της κύριας ή άλλων χρήσεων, το τίμημα που τελικά καταβάλλεται από το Δημόσιο είναι μικρότερο.

2.3 Σύγκριση ανταποδοτικών και μη ανταποδοτικών έργων

ΣΔΙΤ

Πίνακας 3

	Ανταποδοτικά έργα	Μη ανταποδοτικά έργα
Χαρακτηριστικά έργων	<ul style="list-style-type: none"> • Η αποπληρωμή της επένδυσης γίνεται με χρέωση των τελικών χρηστών (αυτοκινητόδρομοι, λιμάνια, περιβαλλοντικά έργα, κλπ) 	<ul style="list-style-type: none"> • Η αποπληρωμή της επένδυσης δεν μπορεί να γίνει με χρέωση των τελικών χρηστών (σχολεία, νοσοκομεία, δημόσια κτίρια κλπ)
Αποπληρωμή επένδυσης Ιδιώτη	<ul style="list-style-type: none"> • Οι τελικοί χρήστες καταβάλλουν τέλη 	<ul style="list-style-type: none"> • Το Δημόσιο καταβάλλει περιοδικές πληρωμές διαθεσιμότητας

<p>Επενδυτικός Κίνδυνος</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Υψηλότερος κίνδυνος • Κίνδυνος ζήτησης και διακύμανσης εσόδων • Υψηλές αποδόσεις κεφαλαίου, ανάλογες των κινδύνων που αναλαμβάνονται 	<ul style="list-style-type: none"> • Χαμηλότερος κίνδυνος • Τα έσοδα δεν επηρεάζονται από τη ζήτηση, αλλά από τη διαθεσιμότητα του έργου • Έσοδα λειτουργίας βάσει τήρησης προδιαγραφών απόδοσης (χαμηλή ποιότητα υποδομών ή υπηρεσιών οδηγεί σε χαμηλές πληρωμές και αντιστρόφως) • Χαμηλότερες αποδόσεις κεφαλαίου ανάλογες των μικρότερων κινδύνων που αναλαμβάνονται
<p>Υπολογισμός των εσόδων</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Βασίζεται στο συνολικό κόστος του έργου και προσδιορίζεται στη σύμβαση • Το ύψος των τελών μπορεί να κυμαίνεται ανάλογα με τις συνθήκες, εντός ορίων που προβλέπονται στη σύμβαση 	<ul style="list-style-type: none"> • Βασίζεται στο συνολικό κόστος της επένδυσης • Η επένδυση αποπληρώνεται με τμηματικές πληρωμές μετά την έναρξη της λειτουργίας του έργου

Χρηματοδοτική υποστήριξη Δημοσίου	<ul style="list-style-type: none"> • Ενδεχόμενη επιχορήγηση κατά τη διάρκεια κατασκευής • Ενδεχόμενη εγγύηση ελάχιστων εσόδων 	<ul style="list-style-type: none"> • Αποπληρωμή του έργου απ' ευθείας από το δημόσιο • Εμπορικές ή άλλες χρήσεις δύναται να μειώσουν την χρηματοδοτική συμβολή του Δημοσίου
--	---	---

2.4 Μορφές (ΣΔΙΤ)

Στη διάρκεια των τελευταίων 20 χρόνων εφαρμογής της συνεργασίας δημοσίου και ιδιωτικού τομέα σε διεθνές επίπεδο, αναπτύχθηκαν και δοκιμάστηκαν διάφορες μορφές (τύποι/μέθοδοι) ΣΔΙΤ. Οι διαφορές μεταξύ τους προκύπτουν κυρίως από την κατανομή των επιμέρους αντικειμένων και των σχετικών κινδύνων της συνεργασίας μεταξύ των δύο πλευρών, αλλά και από το ποιος διατηρεί την κυριότητα των παγίων.

Πίνακας 4: Εναλλακτικές μορφές συμπράξεων μεταξύ Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (World Bank 1997)

Επιλογή	Χρηματοδότηση	Λειτουργία & Συντήρηση	Εμπορικός κίνδυνος	Κυριότητα στοιχείου	Διάρκεια (έτη)
Σύμβαση υπηρεσιών	Δημόσιο	Δημόσιο & Ιδιώτης	Δημόσιο	Δημόσιο	1- 2
Σύμβαση διαχείρισης	Δημόσιο	Ιδιώτης	Δημόσιο	Δημόσιο	3 - 5
Παραχώρηση(BOT/BOOT/κλπ)	Ιδιώτης	Ιδιώτης	Ιδιώτης	Δημόσιο	25 – 30
PFI/DBFO	Ιδιώτης	Ιδιώτης	Δημόσιο & Ιδιώτης	Δημόσιο & Ιδιώτης	20 – 30
Αποεπένδυση (Ιδιωτικοποίηση)	Ιδιώτης	Ιδιώτης	Ιδιώτης	Δημόσιο & Ιδιώτης	-

Ενώ υπάρχουν αρκετές διαφορές, που σε μερικές περιπτώσεις είναι σημαντικές, όλες οι μορφές ΣΔΙΤ διατηρούν ένα ελάχιστο κοινό περιεχόμενο, που περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- Τη μακρά διάρκεια της έννομης σχέσης.
- Την ολική ή μερική ιδιωτική χρηματοδότηση, συχνά με πολύπλοκα σχήματα.
- Τον πρωταρχικό ρόλο των ιδιωτικών φορέων, που διασφαλίζουν τις οικονομικές παραμέτρους του έργου, σε αντιδιαστολή με το ρόλο του δημόσιου τομέα, που διασφαλίζει το δημόσιο συμφέρον κυρίως καθορίζοντας τους στόχους, την ποιότητα, την πολιτική τιμών κλπ.
- Την κατανομή κινδύνων μεταξύ του Δημοσίου και των ιδιωτών αντισυμβαλλομένων, στους οποίους και μετατίθεται η διαχείριση αστάθμητων παραγόντων, που στα δημόσια έργα βαρύνουν την αναθέτουσα αρχή και κατά συνέπεια το Ελληνικό Δημόσιο.

Οι περισσότερο διαδεδομένες μορφές ΣΔΙΤ είναι:

1. Συνεργασίες παροχής Υπηρεσιών (Service delivery partnership)

Οι συνεργασίες αυτές αναπτύσσονται μεταξύ του Δημοσίου και του Ιδιωτικού τομέα και περιλαμβάνουν την παροχή μεμονωμένων υπηρεσιών από τον Ιδιωτικό τομέα.

Οι υπηρεσίες αυτές δεν σχετίζονται απλά με την παροχή υπηρεσιών (π.χ. καθαρισμού ή εστίασης), που συνάπτονται μεταξύ Δημοσίου και Ιδιωτικών εταιριών για λόγους περιορισμού του κόστους, αλλά αναφέρονται στην παροχή ευρύτερων και πιο πολύπλοκων υπηρεσιών (outsourcing), που σχετίζονται με μια συγκεκριμένη δραστηριότητα ή διαδικασία, όπως για παράδειγμα η παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών διοίκησης, ή τα ολοκληρωμένα συστήματα παροχής πληροφοριών.

Κύριο χαρακτηριστικό αυτού του τύπου σύμπραξης είναι η μεταφορά κάποιου μέρους του κινδύνου στον Ιδιωτικό τομέα. Το ζητούμενο είναι η προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών προκαθορισμένων προδιαγραφών.

Ο τύπος αυτός σύμπραξης μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί μορφή ΣΔΙΤ, όταν δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών και οι συμβάσεις έχουν διάρκεια τουλάχιστον 5 έτη. Ο Δημόσιος τομέας έχει την ευθύνη και παρέχει την κύρια υπηρεσία, ενώ ο Ιδιωτικός φορέας, μέσω σχετικής επένδυσης, του παρέχει συγκεκριμένες επιμέρους λειτουργικές υπηρεσίες, έναντι μιας προσυμφωνηθείσας αμοιβής.

2. Σύμβαση Διαχείρισης (Management agreement)

Ο Δημόσιος τομέας μεταφέρει την ευθύνη για την παροχή υπηρεσιών λειτουργίας και συντήρησης στον Ιδιωτικό φορέα. Ο τελευταίος ενεργεί πάντα για λογαριασμό του Δημοσίου, λειτουργεί διοικητικά ανεξάρτητα και δεν έχει άμεση νομική εξάρτηση από το Δημόσιο. Αμείβεται για την παροχή των υπηρεσιών και η αμοιβή αυτή μπορεί να είναι σταθερή ή να είναι σε συνάρτηση με την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων, όπως για παράδειγμα η βελτίωση της αποδοτικότητας κτλ.

Η σύνδεση του συστήματος πληρωμών με την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων αποτελεί κίνητρο για την βελτίωση της παραγωγικότητας. Ωστόσο, οι δυσκολίες που εμφανίζονται στη προκειμένη περίπτωση έγκεινται στο καθορισμό των στόχων, στην παρακολούθηση και στην αξιολόγησή τους και στο γεγονός ότι η επίτευξη συγκεκριμένων στόχων μπορεί να μην εξαρτάται απόλυτα από την απόδοση του Ιδιωτικού φορέα, αλλά να συνδέεται, για παράδειγμα, με την πραγματοποίηση επενδύσεων από το Δημόσιο τομέα.

3. Κατασκευή, Ιδιοκτησία, Λειτουργία, Μεταβίβαση (Build, Own, Operate, Transfer – BOOT)

Πρόκειται για το πλέον διευρυμένο μοντέλο παραχώρησης, όπου ο Ιδιωτικός τομέας καθίσταται υπεύθυνος για το σχεδιασμό, την κατασκευή, τη χρηματοδότηση, τη λειτουργία, τη συντήρηση του έργου και αναλαμβάνει και τους εμπορικούς κινδύνους που σχετίζονται με αυτό. Ο Ιδιωτικός φορέας έχει στην κυριότητά του το αγαθό καθ' όλη τη διάρκεια της παραχώρησης και το επιστρέφει στο Δημόσιο στη λήξη της σύμβασης, συνήθως χωρίς πρόσθετο κόστος.

4. Σχεδιασμός, Κατασκευή, Χρηματοδότηση, Λειτουργία D.B.F.O. (Design-Build-Finance-Operate)

Ο Ιδιωτικός φορέας είναι υπεύθυνος για το σχεδιασμό, τη κατασκευή, τη λειτουργία και τη χρηματοδότηση του παγίου και επανακτά την αξία των επενδεδυμένων κεφαλαίων από τις πληρωμές, που καταβάλλει το Δημόσιο για τις υπηρεσίες που παρέχονται κατά τη διάρκεια της σύμβασης. Στη λήξη της σύμβασης η ιδιοκτησία του παγίου μεταφέρεται στο Δημόσιο. Το μοντέλο DBFO είναι το βασικό μοντέλο συμβάσεων υποδομών και ανάπτυξης παγίων του Δημοσίου, όταν οι δυνατότητες παράπλευρης εμπορικής εκμετάλλευσης είναι καταρχήν άγνωστες και ενδεχομένως περιορισμένες.

5. Παραχώρηση Εκμετάλλευσης (Concession)

Πρόκειται για συμβάσεις όμοιες με το DBFO, με τη μόνη διαφορά ότι ο Ιδιωτικός φορέας αποπληρώνεται, για το κεφάλαιο που έχει επενδύσει, από την απευθείας χρέωση του τελικού χρήστη ή από τη χρέωση του χρήστη και εν μέρει, αλλά όχι αποκλειστικά, του Δημοσίου.

Αυτός ο τύπος ΣΔΙΤ εφαρμόζεται όταν υπάρχει επαρκής ζήτηση για το έργο ή τις υπηρεσίες, με αποτέλεσμα τα έσοδα από την εκμετάλλευση του παγίου να διασφαλίζουν τη βιωσιμότητά του, χωρίς να υπάρχουν αντιδράσεις από την κοινή γνώμη για την εκμετάλλευση αυτή.

Ως προς το περιεχόμενό της ΣΔΙΤ, το κύριο χαρακτηριστικό της είναι η εκχώρηση στον Ιδιώτη του δικαιώματος εκμετάλλευσης των οικονομικών – εμπορικών δυνατοτήτων ενός Δημόσιου παγίου ή αγαθού, για μια προκαθορισμένη χρονική περίοδο. Στην περίπτωση αυτή ο Δημόσιος τομέας μεταφέρει την πλήρη ευθύνη για την παράδοση των υπηρεσιών υποδομής στον Ιδιωτικό τομέα, μέσω διαδικασιών διαγωνισμών. Οι ευθύνες αυτές περιλαμβάνουν τόσο κάποιες τεχνικές εργασίες (κατασκευή, λειτουργία, συντήρηση και επέκταση του συστήματος), όσο και κάποιες χρηματοοικονομικές (συλλογή εσόδων, ανεύρεση κεφαλαίων) και διαχειριστικές εργασίες.

Ο Δημόσιος τομέας παραχωρεί στον Ιδιωτικό το πάγιο για μια περίοδο συνήθως 20-30 ετών, αλλά η ιδιοκτησία του παγίου παραμένει στο Δημόσιο.

Ο Ιδιωτικός τομέας χρηματοδοτεί το έργο και έχει την πλήρη ευθύνη για τη λειτουργία και την συντήρηση. Ο Δημόσιος τομέας έχει την ευθύνη του να θέσει στόχους αποδοτικότητας (όπως π.χ. το ζητούμενο επίπεδο των παρεχομένων υπηρεσιών), η επίτευξη των οποίων αποτελεί ένα ισχυρό κίνητρο για τον Ιδιωτικό τομέα για την ανάπτυξη καινοτομικών τεχνολογικών λύσεων, αφού η βελτίωση της αποδοτικότητας συνδέεται άμεσα με αύξηση των κερδών.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται διάφορες παραλλαγές των βασικών μοντέλων παραχώρησης, που διαφοροποιούνται ως προς το τρόπο συνεργασίας του Ιδιωτικού τομέα με το Δημόσιο, στις φάσεις κατασκευής και λειτουργίας.

6. Σχεδιασμός, Κατασκευή, Λειτουργία (Design, Build, Operate – DBO)

Πρόκειται για συμβάσεις, που συνάπτονται μεταξύ του Δημόσιου και του Ιδιωτικού τομέα και αφορούν στο σχεδιασμό, στην κατασκευή και στη λειτουργία υποδομών.

Ο Ιδιωτικός φορέας αναλαμβάνει το σχεδιασμό και την κατασκευή του παγίου, το οποίο ωστόσο πρέπει να πληροί συγκεκριμένες προδιαγραφές, που τίθενται από το Δημόσιο (όπως αυτές περιλαμβάνονται και περιγράφονται αναλυτικά στις συμβάσεις μελέτης και κατασκευής). Επίσης ο ιδιωτικός φορέας είναι υπεύθυνος για τη λειτουργία και τη συντήρηση του παγίου για μια προκαθορισμένη χρονική περίοδο, στο τέλος της οποίας επιστρέφει η λειτουργία και συντήρηση του παγίου στο Δημόσιο.

Η κατασκευή του παγίου χρηματοδοτείται από τον Ιδιωτικό τομέα.

Με την ολοκλήρωση της κατασκευής, το Δημόσιο αγοράζει από τον ιδιώτη το πάγιο αποκτώντας την ιδιοκτησία σε μια προσυμφωνημένη τιμή.

7. B.T.O. (Build-Transfer-Operate)

Στη μέθοδο B.T.O ο Ιδιώτης σχεδιάζει, χρηματοδοτεί και κατασκευάζει το έργο.

Μετά την αποπεράτωσή του, η ιδιοκτησία του μεταβιβάζεται στο Δημόσιο, το οποίο στην συνέχεια συμφωνεί για τη μίσθωση του έργου στον εν λόγω Ιδιώτη, για προκαθορισμένη χρονική περίοδο. Κατά τη περίοδο αυτή ο ιδιώτης διαχειρίζεται το έργο και εισπράττει τα έσοδα λειτουργίας του.

8. B.O.O. (Build-Own-Operate)

Στην ανάπτυξη της μορφής B.O.O. το Δημόσιο απευθύνεται στον ιδιωτικό τομέα για την υλοποίηση ενός κοινωφελούς έργου. Χορηγεί στον ιδιώτη μακράς διάρκειας άδεια λειτουργίας, ο οποίος καθίσταται υπεύθυνος για την χρηματοδότηση, το

σχεδιασμό, την ανέγερση και την λειτουργία του έργου. Στη συγκεκριμένη πρακτική, ο ιδιώτης έχει την ιδιοκτησία του έργου, ενώ το Δημόσιο προσδιορίζει σαφώς τις προδιαγραφές λειτουργίας που αφορούν στις προσφερόμενες υπηρεσίες, τους κανόνες ασφάλειας και το ανώτατο επίπεδο τυχόν τελών χρήσης του έργου. (π.χ. διόδια).

9. Σχεδιασμός, Κατασκευή, Εγγύηση, Λειτουργία (Design, Build, Guarantee, Operate - DBGO)

Ο σχεδιασμός και η κατασκευή γίνεται από τον Ιδιωτικό τομέα, σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Δημόσιου τομέα.

Ο Ιδιωτικός τομέας είναι υπεύθυνος για τη λειτουργία και συντήρηση του παγίου για μια προκαθορισμένη περίοδο, στο πέρας της οποίας το πάγιο επιστρέφει στο Δημόσιο.

Η χρηματοδότηση γίνεται από το Δημόσιο τομέα για την κατασκευή, αλλά η ολοκλήρωση της κατασκευής εντός χρονοδιαγράμματος και προϋπολογισμού διασφαλίζεται με εγγύηση του Ιδιωτικού τομέα.

10. B.B.O. (Buy-Build-Operate)

Στο πλαίσιο προσέλκυσης επιχειρηματικών κεφαλαίων, το Δημόσιο πωλεί υφιστάμενες εγκαταστάσεις κοινής ωφέλειας σε ιδιώτες, με σκοπό την υλοποίηση πρόσθετων επενδύσεων (ανακαίνιση-επέκταση) σε αυτές, ώστε να καταστεί δυνατή η εκμετάλλευση των κατασκευαστικών και διοικητικών δεξιοτήτων των ιδιωτών, η μείωση των κινδύνων που απορρέουν από την ιδιοκτησία και λειτουργία του έργου και η ανάδειξη της σημαντικής οικονομικής αξίας των υφισταμένων έργων υποδομής. Έκτοτε, ο ιδιώτης λειτουργεί τις εν λόγω εγκαταστάσεις ως ένα εποπτευόμενο από το κράτος κερδοφόρο κοινωφελές έργο.

11. Χρηματοδοτική μίσθωση, Ιδιοκτησία, Λειτουργία (Leasing, Own, Operate - LOO)

Στη περίπτωση αυτή μισθώνεται ένα πάγιο από το Δημόσιο για συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Το πάγιο αυτό μπορεί να χρειάζεται ανακαίνιση ή επέκταση.

12. Αποεπένδυση (Divestiture)

Στην περίπτωση αυτή το Δημόσιο μεταφέρει στον Ιδιωτικό τομέα την πλήρη ευθύνη για τη λειτουργία, συντήρηση και επένδυση, επιπλέον δε και την κυριότητα του παγίου, το οποίο στην συνέχεια μισθώνει, προκειμένου να καλύψει τις στεγαστικές του ανάγκες.

13. L.R.O. (Lease-Rehabilitate-Operate)

Στη μορφή L.R.O. ο ιδιώτης ενοικιάζει υφιστάμενες εγκαταστάσεις από το Δημόσιο, επενδύει ίδια κεφάλαια για τον εκσυγχρονισμό τους ή την επέκτασή τους και στην συνέχεια αναλαμβάνει τη λειτουργία και εκμετάλλευσή τους για προκαθορισμένο χρονικό διάστημα, στο πλαίσιο σύμβασης με το Δημόσιο, το οποίο είναι ιδιοκτήτης του έργου.

14. B.O.L.T. (Build-Own-Lease-Transfer)

Με την μέθοδο B.O.L.T. ο ιδιώτης χρηματοδοτεί και κατασκευάζει το έργο, το οποίο στη συνέχεια μισθώνει με τη μορφή leasing στο Δημόσιο. Το Δημόσιο από πλευράς του καταβάλλει περιοδικές πληρωμές στον ιδιώτη, μέσω των οποίων σταδιακά μεταβιβάζεται και η ιδιοκτησία του έργου στην κυριότητά του. Στο τέλος της περιόδου αυτής το Δημόσιο είναι πλέον ο ιδιοκτήτης των εγκαταστάσεων, ή τις αγοράζει με τίμημα, που έχει προσδιοριστεί στη σύμβαση leasing. Κατά την διάρκεια της περιόδου

μίσθωσης, τη λειτουργία των εγκαταστάσεων αναλαμβάνει είτε το Δημόσιο είτε ο ιδιώτης.

15. O.M. (Private Services Contract: Operation and Maintenance)

Με την σύναψη μιας O.M. σύμβασης παροχής υπηρεσιών, το Δημόσιο αναθέτει σε ιδιώτη την λειτουργία και συντήρηση ενός έργου, του οποίου όμως διατηρεί την ιδιοκτησία και τη διοίκηση.

16. O.M.M. (Private Services Contract: Operation, Maintenance and Management)

Πρόκειται για σύναψη σύμβασης παροχής «ολοκληρωμένων» υπηρεσιών με την οποία το Δημόσιο αναθέτει σε ιδιώτη την λειτουργία, συντήρηση και διοίκηση του έργου, διατηρώντας την ιδιοκτησία του.

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι τύποι ΣΔΙΤ, που παρουσιάστηκαν πιο πάνω, δεν αποτελούν τις μοναδικές εναλλακτικές λύσεις καθώς υπάρχουν πολλές παραλλαγές τους. Αυτό που πρέπει να τονιστεί είναι ο μεγάλος σχετικά αριθμός τέτοιων εναλλακτικών τύπων και η ευελιξία προσαρμογής τους στις ανάγκες και τις απαιτήσεις κάθε συγκεκριμένου έργου.

2.5 Η θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (E.E.)

Στη δεκαετία του '90 τα όργανα της E.E. διαπίστωσαν ότι ο πολλαπλασιασμός των συμβάσεων παραχώρησης στα κράτη-μέλη και η ραγδαία εξέλιξη του θεσμού του Private Finance Initiative (PFI) στην Μ. Βρετανία, δημιούργησε ζητήματα εφαρμογής των κοινοτικών οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις, αλλά και προδιέγραφε μια σαφή πολιτική πρόκληση στην οποία η E.E. όφειλε να τοποθετηθεί.

Τηρώντας τις (χρονοβόρες) διαδικασίες προπαρασκευής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τοποθετήθηκε στο νομικό επίπεδο κατ' αρχήν με την υπ' αριθμόν 2000/C 121/02 Ερμηνευτική Ανακοίνωση και στη συνέχεια (μετά από μία τετραετία περίπου), με την Οδηγία 2004/18/EK της 31ης Μαρτίου 2004 («Περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών»), η οποία καταργεί τις οδηγίες 92/50/ΕΟΚ, 93/36/ΕΟΚ και 93/37/ΕΟΚ, όμως η έναρξη εφαρμογής της ορίζεται πριν από την 31-1-2006), και με το «Πράσινο Βιβλίο για τις Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα» (30-4-2004/COM(2004) 327, τελικό).

Με την ως άνω Ερμηνευτική Ανακοίνωση έγινε κατ' αρχήν μια στοιχειώδης προσπάθεια να αναγνωριστεί η μορφή της σύμβασης παραχώρησης έργων και υπηρεσιών, να διακριθεί από άλλα συγγενή μορφώματα και να υπογραμμισθεί η σημασία της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου στην ανάθεση των συμβάσεων αυτών, παρά τις περιορισμένες υφιστάμενες ρυθμίσεις.

Με την ανωτέρω Οδηγία, ορίσθηκε η έννοια της σύμβασης παραχώρησης δημοσίων έργων (ως μια σύμβαση, που παρουσιάζει τα ίδια χαρακτηριστικά με μια δημόσια σύμβαση έργων, εκτός του γεγονότος ότι το εργολαβικό αντάλλαγμα συνίσταται είτε αποκλειστικά στο δικαίωμα εκμετάλλευσης του έργου, είτε στο δικαίωμα αυτό σε συνδυασμό με καταβολή αμοιβής). Επιπλέον, ορίσθηκαν συγκεκριμένοι κανόνες εφαρμογής και προσδιορίσθηκαν οι διαδικασίες στις οποίες μπορούν να προσφεύγουν οι αναθέτουσες αρχές για την σύναψή τους.

Στο Πράσινο Βιβλίο επιχειρείται η διατύπωση ορισμένων κοινών στοιχείων και διακρίσεων των ΣΔΙΤ, ώστε να δοθεί μια καταρχήν κατεύθυνση εφαρμογής των Οδηγιών στα πολλά και σύνθετα προβλήματα δημοπράτησης, που ανέκυψαν στα κράτη-μέλη και

συνδέεται κυρίως με τον «ανταγωνιστικό διάλογο», αλλά και για να ξεκινήσει μια διαβούλευση για τις ΣΔΙΤ, χωρίς να προκαταλαμβάνονται σήμερα οι πολιτικές αποφάσεις που θα ληφθούν, προκειμένου να αναπτυχθούν οι ΣΔΙΤ σε καθεστώς πραγματικού ανταγωνισμού και νομικής σαφήνειας.

Στο κείμενο αυτό, οι ΣΔΙΤ διακρίνονται σε “συμβατικού τύπου”, όπου η σύμπραξη δημοσίου και ιδιώτη βασίζεται αποκλειστικά σε συμβατικούς δεσμούς και σε “θεσμοθετημένου τύπου”, στις οποίες υπάρχει συνεργασία δημόσιου και ιδιώτη, στο πλαίσιο ενός άλλου φορέα (Εταιρία Ειδικού Σκοπού ή SPV).

Σημαντική εξέλιξη αποτελεί το ανακοινωθέν STAT/04/18/11-2-2004 της EUROSTAT, στο οποίο διευκρινίζεται η λογιστική αντιμετώπιση στους εθνικούς λογαριασμούς των έργων ΣΔΙΤ, ορίζοντας ότι τα στοιχεία του ενεργητικού, που συνδέονται με μία ΣΔΙΤ, ταξινομούνται ως μη δημόσια στοιχεία του ενεργητικού όταν:

- α. Ο εταίρος του ιδιωτικού τομέα αναλαμβάνει τον κίνδυνο της κατασκευής και
- β. Ο εταίρος του ιδιωτικού τομέα αναλαμβάνει τον ένα τουλάχιστο από τους ακόλουθους δύο κινδύνους: τον κίνδυνο της διαθεσιμότητας ή τον κίνδυνο που συνδέεται με τη ζήτηση.

1. Η υπ’ αριθμόν 2000/C 121/02 Ερμηνευτική Ανακοίνωση

Τηρώντας τις (χρονοβόρες) διαδικασίες προπαρασκευής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τοποθετήθηκε καταρχήν στο νομικό επίπεδο με την υπ’ αριθμόν 2000/C 121/02 Ερμηνευτική Ανακοίνωση.

Με αυτήν έγινε μια στοιχειώδης προσπάθεια να αναγνωρισθεί η μορφή της σύμβασης παραχώρησης έργων και υπηρεσιών, να διακριθεί από άλλα συγγενή

μορφώματα και να υπογραμμιστεί η σημασία της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου στην ανάθεση των συμβάσεων αυτών, παρά τις περιορισμένες υφιστάμενες ρυθμίσεις.

Ειδικότερα, επισημάνθηκε η εφαρμογή της Συνθήκης στις συμβάσεις παραχώρησης (ιδίως ως προς τις θεμελιώδεις αρχές) και οι επί μέρους διατάξεις της οδηγίας 93/37/ΕΟΚ, που εφαρμόζονται με επίκεντρο τους κανόνες δημοσιότητας.

Από την ανακοίνωση γινόταν σαφές ότι η Επιτροπή προσπαθούσε αφενός μεν να μην προχωρήσει σε βήματα δεσμευτικής ρύθμισης του νέου θεσμού, πριν αυτός αναπτυχθεί επαρκώς στα κράτη- μέλη, αφετέρου όμως να μην επιτρέψει να διαμορφωθεί πρακτική παράκαμψης των κοινοτικών κανόνων, με αφορμή τις συμβάσεις παραχώρησης.

2. Η Οδηγία 2004/18/ΕΚ της 31ης Μαρτίου 2004

Στο τέλος Μαρτίου 2004 και μετά από μία τετραετία προετοιμασίας, δημοσιεύθηκε τόσο η οδηγία 2004/18/ΕΚ της 31ης Μαρτίου 2004 (Περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών), η οποία καταργεί τις οδηγίες 92/50/ΕΟΚ, 93/36/ΕΟΚ και 93/37/ΕΟΚ, όσο και το «Πράσινο Βιβλίο για τις Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα».

Ως προς την Οδηγία, τα κράτη-μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 80, υποχρεούνται να θέσουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, που είναι αναγκαίες για να συμμορφωθούν προς αυτή, το αργότερο στις 31-1-2006.

Στο περιεχόμενό της, η έννοια της σύμβασης παραχώρησης δημοσίων έργων ορίζεται και πάλι με βάση την έννοια της σύμβασης δημοσίων έργων (δημόσια σύμβαση έργων): Σύμφωνα με το άρθρο 1, δημόσιες συμβάσεις έργων είναι οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή περισσότερων αναθετουσών αρχών και έχουν ως

αντικείμενο είτε την εκτέλεση, είτε συγχρόνως την μελέτη και την εκτέλεση εργασιών, που αφορούν μια από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι της παραπάνω Οδηγίας, ή ενός έργου, είτε ακόμη την πραγματοποίηση με οποιαδήποτε μέσα ενός έργου, το οποίο ανταποκρίνεται στις επακριβώς οριζόμενες από την αναθέτουσα αρχή ανάγκες. Ως έργο δε νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού, που προορίζεται να πληροί αυτό καθαυτό μια οικονομική ή τεχνική λειτουργία.

Σύμφωνα δε με το ίδιο άρθρο, σύμβαση παραχώρησης δημοσίων έργων είναι μια σύμβαση, που παρουσιάζει τα ίδια χαρακτηριστικά με μια δημόσια σύμβαση έργων, εκτός από το γεγονός ότι το εργολαβικό αντίλλαγμα συνίσταται είτε αποκλειστικά στο δικαίωμα εκμετάλλευσης του έργου, είτε στο δικαίωμα αυτό σε συνδυασμό με καταβολή αμοιβής.

Η ανωτέρω Οδηγία στα άρθρα 56 επ. θεσπίζει κανόνες, που αφορούν τις συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων. Ειδικότερα:

- Σύμφωνα με το άρθρο 56, οι σχετικές διατάξεις της Οδηγίας εφαρμόζονται σε όλες τις συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων, που συνάπτονται από τις αναθέτουσες αρχές, εφόσον η αξία των συμβάσεων αυτών ισούται ή υπερβαίνει το ποσό των 6.242.000 Ευρώ, εξαιρουμένων των αναφερόμενων στο άρθρο 57 της Οδηγίας έργων και τομέων-δραστηριοτήτων.
- Με τα άρθρα 58 και 59 θεσπίζονται διατάξεις για την δημοσιότητα των ανωτέρω συμβάσεων (προκήρυξη, περιεχόμενο, δημοσίευση, προθεσμίες).
- Στο άρθρο 60 προβλέπεται η δυνατότητα η αναθέτουσα αρχή, είτε να επιβάλει στον ανάδοχο παραχώρησης να αναθέσει σε τρίτους συμβάσεις, που αντιπροσωπεύουν

τουλάχιστον το 30% της συνολικής αξίας των έργων που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης παραχώρησης, είτε να καλεί τους υποψηφίους αναδόχους σύμβασης παραχώρησης να υποδείξουν οι ίδιοι στις προσφορές τους το ποσοστό, εφόσον τούτο υπάρχει, της συνολικής αξίας του έργου, το οποίο αποτελεί αντικείμενο παραχώρησης και που προτίθενται να αναθέσουν σε τρίτους.

- Στο άρθρο 62 προβλέπεται ότι σε περίπτωση που ο ανάδοχος σύμβασης παραχώρησης είναι ο ίδιος αναθέτουσα αρχή, υποχρεούται για τα έργα τα οποία θα εκτελεστούν από τρίτους να τηρεί τις διατάξεις της Οδηγίας που αφορούν τη σύναψη των συμβάσεων δημοσίων έργων.

- Επίσης στο άρθρο 63 προβλέπεται ότι σε περίπτωση που ο ανάδοχος σύμβασης παραχώρησης δεν είναι αναθέτουσα αρχή, υποχρεούται για τα έργα (αξίας ίσης ή μεγαλύτερης των 6.242.000 Ευρώ), τα οποία θα εκτελεστούν από τρίτους (ως τέτοιοι δεν θεωρούνται οι επιχειρήσεις, οι οποίες συνιστούν κοινοπραξία για να αναλάβουν τη σύμβαση παραχώρησης, ούτε οι επιχειρήσεις που συνδέονται με τις επιχειρήσεις αυτές) να τηρεί τους κανόνες δημοσιότητας που καθορίζονται με το άρθρο 64.

Από τις διατάξεις της ανωτέρω Οδηγίας πρέπει να γίνει ειδική μνεία στις διαδικασίες στις οποίες δύνανται να προσφεύγουν οι αναθέτουσες αρχές για την σύναψη μίας δημόσιας σύμβασης. Σύμφωνα με το άρθρο 28 της Οδηγίας, οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να προσφεύγουν στην ανοικτή διαδικασία ή στην κλειστή διαδικασία, να προσφεύγουν στη διαδικασία ανταγωνιστικού διαλόγου, σύμφωνα με τους ειδικούς όρους που προβλέπονται στο άρθρο 29 της Οδηγίας, ή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, με ή χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 30 και 31.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 29 της Οδηγίας, σε περίπτωση ιδιαίτερα πολύπλοκων συμβάσεων, τα κράτη-μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι η αναθέτουσα αρχή, εφόσον κρίνει ότι η χρησιμοποίηση της ανοικτής ή της κλειστής διαδικασίας δεν επιτρέπει την ανάθεση της σύμβασης, μπορεί να προσφύγει στον ανταγωνιστικό διάλογο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ανωτέρω άρθρο. Η ανάθεση της δημόσιας αυτής σύμβασης πραγματοποιείται αποκλειστικά βάσει του κριτηρίου της από οικονομικής άποψης πλέον συμφέρουσας προσφοράς. Όπως δε συνάγεται από το προοίμιο της ανωτέρω Οδηγίας, η εν λόγω προβλεπόμενη ευέλικτη διαδικασία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την εκτέλεση σημαντικών έργων υποδομής, ολοκληρωμένων μεταφορών, την υλοποίηση έργων που απαιτούν περίπλοκη και διαρθρωμένη χρηματοδότηση, η χρηματοοικονομική και νομική οργάνωση της οποίας δεν είναι δυνατόν να καθοριστεί εκ των προτέρων. Με την διαδικασία αυτή θα πρέπει να διασφαλίζεται τόσο ο ανταγωνισμός μεταξύ των οικονομικών φορέων, όσο και η ανάγκη των αναθετουσών αρχών.

3. Η «Πράσινη Βίβλος για τις Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα».

Στην «Πράσινη Βίβλος» της 30-4-2004, σχετικά με τις συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα, εξετάζεται επίσης το φαινόμενο των ΣΔΙΤ, από την πλευρά του κοινοτικού δικαίου για τις δημόσιες συμβάσεις. Διαπιστώνεται ότι, στο διάστημα που μεσολάβησε, τα σχήματα σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα πολλαπλασιάστηκαν και έγιναν πιο σύνθετα.

Στην Βίβλο επιχειρείται η διατύπωση ορισμένων κοινών στοιχείων και διακρίσεων, ώστε να δοθεί μια καταρχήν κατεύθυνση εφαρμογής των Οδηγιών σε πολλά και σύνθετα προβλήματα δημοπράτησης, που ανέκυψαν στα κράτη-μέλη.

Σκοπός της Πράσινης Βίβλου είναι να ξεκινήσει μια διαβούλευση για τις ΣΔΙΤ, χωρίς να προκαταλαμβάνονται σήμερα οι πολιτικές αποφάσεις που θα ληφθούν, προκειμένου να αναπτυχθούν οι ΣΔΙΤ σε καθεστώς πραγματικού ανταγωνισμού και νομικής σαφήνειας. Τα μέτρα που μπορεί στη συνέχεια να ληφθούν θα περιλαμβάνουν νομοθετικές παρεμβάσεις, ερμηνευτικές εγκυκλίους και ενέργειες συντονισμού των εθνικών πρακτικών, για την καλύτερη εφαρμογή του θεσμού.

Ήδη, με το ανακοινωθέν STAT/04/18/11-2-2004 της EUROSTAT, η τελευταία διευκρινίζει τη λογιστική αντιμετώπιση στους εθνικούς λογαριασμούς των έργων ΣΔΙΤ, ορίζοντας ότι τα στοιχεία του ενεργητικού, που συνδέονται με μία ΣΔΙΤ, ταξινομούνται ως μη δημόσια στοιχεία του ενεργητικού όταν:

- α. Ο εταίρος του ιδιωτικού τομέα αναλαμβάνει τον κίνδυνο της κατασκευής και
- β. Ο εταίρος του ιδιωτικού τομέα αναλαμβάνει τον ένα τουλάχιστο από τους ακόλουθους δύο κινδύνους: τον κίνδυνο της διαθεσιμότητας ή τον κίνδυνο που συνδέεται με τη ζήτηση.

Η βασική διάκριση που γίνεται στο Πράσινο Βιβλίο είναι μεταξύ ΣΔΙΤ “συμβατικού τύπου”, όπου η σύμπραξη δημοσίου και ιδιώτη βασίζεται αποκλειστικά σε συμβατικούς δεσμούς και ΣΔΙΤ “θεσμοθετημένου τύπου”, στις οποίες υπάρχει συνεργασία δημοσίου και ιδιώτη, στα πλαίσια ενός άλλου φορέα.

3 . Τ Ο Ν Ο Μ Ι Κ Ο Π Λ Α Ι Σ Ι Ο

3.1 Προϋφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο

Στην Ελλάδα, πριν το νόμο 3389/2005, δεν υπήρχε ένα πλήρες εξειδικευμένο νομοθετικό πλαίσιο, που να καλύπτει την σύναψη των ΣΔΙΤ. Στο παρελθόν έγιναν διάφορες προσπάθειες διατύπωσης ανάλογου Σχεδίου Νόμου, με διαφορετικό κάθε φορά βαθμό προσέγγισης των πολλών σχετικών θεμάτων πολιτικής, διαφορετικής φιλοσοφίας σχετικά με τους ρόλους και τα επιτρεπτά όρια ευελιξίας στις σχέσεις των δύο μερών (Δημοσίου –Ιδιωτών).

Παρά την έλλειψη του αναγκαίου εξειδικευμένου νομοθετικού πλαισίου, υπήρχαν ωστόσο νομικές δυνατότητες υλοποίησης ΣΔΙΤ στην Ελλάδα, μέσω:

- α) των προβλέψεων του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου για την υλοποίηση των δημοσίων έργων, οι οποίες επέτρεπαν την σύναψη συμβάσεων παραχώρησης δημοσίων έργων,
- β) ειδικών νομοθετικών ρυθμίσεων, που επέτρεπαν ΣΔΙΤ σε συγκεκριμένους τομείς ή για συγκεκριμένα έργα και
- γ) χρησιμοποίησης συμβάσεων μίσθωσης ή αγοράς ακινήτων (δηλαδή με επιτρεπόμενες παρακάμψεις του νομοθετικού πλαισίου).

Όμως, σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, επειδή δεν προσφερόταν πλήρης κάλυψη σε όλα τα σχετικά θέματα, η υλοποίηση όσων ΣΔΙΤ ήταν δυνατόν να προωθηθούν, γίνονταν με μεγάλες καθυστερήσεις, αυξημένα κόστη, σημαντικές δυσκολίες στις διαδικασίες δημοπράτησης και περιορισμένες δυνατότητες σωστού καταμερισμού των κινδύνων.

Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στο άρθρο 107 του Συντάγματος και στο Ν.Δ. 2687/1953, περί εισαγωγής κεφαλαίων από το εξωτερικό, με τα οποία υλοποιείται η συνταγματική προστασία, που απολαμβάνουν οι ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα. Η αξία τους, σχετικά με την προσέλκυση και χρησιμοποίηση αλλοδαπών πόρων σε ΣΔΙΤ, είναι προφανής.

Τα κύρια χαρακτηριστικά και δυνατότητες του προϋφιστάμενου πλαισίου είχαν ως εξής:

1. Συμβάσεις Παραχώρησης

Η έννοια της σύμβασης παραχώρησης έργων ορίζεται κατ' αρχήν από τον κοινοτικό νομοθέτη με βάση την έννοια της σύμβασης δημοσίων έργων.

Σύμφωνα με την κρατούσα νομική άποψη, το άρθρο 6 του Π.Δ. 334/2000 και οι αντίστοιχες διατάξεις της Οδηγίας 93/37/Ε.Κ. αποτελούν διατάξεις, οι οποίες ρυθμίζουν μόνο τις διατυπώσεις δημοσιότητας για την σύναψη των συμβάσεων παραχώρησης και τις υποχρεώσεις δημοσιότητας για τους αναδόχους συμβάσεων παραχώρησης έργων, προκειμένου να συνάψουν συμβάσεις και να αναθέσουν την εκτέλεση τμήματος του έργου σε τρίτους. Αντίθετα η ρύθμιση της διαδικασίας σύναψης των συμβάσεων αυτών εκφεύγει των διατάξεων της οδηγίας 93/37/Ε.Κ.

Στον περί δημοσίων έργων Ν. 1418/84 (άρθρο 4 παρ. 4 περ. η') και στο Π.Δ. 609/85 (άρθρο 13), προβλέπεται αυτοτελές σύστημα δημοπράτησης, που περιλαμβάνει μερική ή ολική αυτοχρηματοδότηση με αντάλλαγμα την λειτουργία και εκμετάλλευση του έργου ή άλλα τυχόν ανταλλάγματα έναντι της κατασκευής του έργου, πλην της πλήρους χρηματικής καταβολής ή αντιπαροχής ακινήτων. Ανάλογα προβλέψεις, ως προς

το αντάλλαγμα του αναδόχου έργου με αυτοχρηματοδότηση, αναφέρονται και στο άρθρο 9 παρ. 3(β) του Ν. 2052/92.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, τα αυτοχρηματοδοτούμενα έργα:

(α) Ρυθμίζονταν μερικώς από τις κοινοτικές οδηγίες δημοσίων συμβάσεων (εφόσον ο προϋπολογισμός τους υπερέβαινε τα εκάστοτε καθοριζόμενα όρια),

(β) Θεωρούνταν δημόσια έργα και εφαρμόζονταν σε αυτά η οικεία νομοθεσία, με την επιφύλαξη ότι στην έννοιά τους δεν περιλαμβανόταν ρητώς η περίπτωση μη παραχώρησης της εκμετάλλευσης, αλλά καταβολής σταδιακών πληρωμών μετά το πέρας της κατασκευής και κατά την περίοδο λειτουργίας (και ενδεχομένως συντήρησης) του έργου,

(γ) Εφαρμόζονταν σε αυτά, κατά παρέκκλιση των διατάξεων περί δημοσίων έργων, οι ειδικές ρυθμίσεις του άρθρου 9 παρ. 4 του Ν.2052/92, με σκοπό την εξισορρόπηση των εκατέρωθεν συμφερόντων, με βάση τη διαφορετική κατανομή ευθύνης, που διαφοροποιούταν σε σχέση με τα κλασσικά συστήματα δημοπράτησης.

Ειδικότερα προβλεπόταν ότι:

α) σε περίπτωση υπερημερίας του φορέα ή του Κύριου του Έργου, ο ανάδοχος έχει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, που προβλέπονται από τον Αστικό Κώδικα,

β) σε περίπτωση διακοπής των εργασιών, από γεγονός για το οποίο δεν ευθύνεται ο ανάδοχος, τότε αυτός μπορεί να ζητήσει κατ' αρχήν αποζημίωση και στην συνέχεια να προβεί σε καταγγελία της σύμβασης, χωρίς να αποκλείεται το δικαίωμα αποζημίωσης για την ζημιά που υπέστη από την μη εκπλήρωση της σύμβασης,

γ) ο σπουδαίος λόγος, για τον οποίο και μόνο ο φορέας ή ο Κύριος του Έργου μπορεί να καταγγείλει την σύμβαση, θα πρέπει να κριθεί εκ των προτέρων από το Συμβούλιο Δημοσίων Έργων,

δ) η μεταβίβαση των οριζόντιων ιδιοκτησιών, ή η παραχώρηση δικαιωμάτων επί αυτών, στον ανάδοχο γίνεται σταδιακά, ανάλογα με την προώθηση εκτέλεσης εργασιών,

ε) για την επίλυση των διαφορών, που απορρέουν από την σύμβαση εργολαβίας ή εξ αφορμής αυτής, μπορεί να συνομολογηθεί συμφωνία διεθνούς ή εσωτερικής διαιτησίας, εφόσον αυτό προβλέπεται στην διακήρυξη.

Προβλεπόταν παράλληλα η δυνατότητα ανάληψης της σύμβασης από επιχειρήσεις, που δεν ήταν κατ' ανάγκην εργοληπτικές, καθώς και η ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να εγγυηθεί την διατήρηση ορισμένων συνθηκών (π.χ. κυκλοφοριακών κ.α), με την ανάληψη των αντίστοιχων υποχρεώσεων σε περίπτωση μεταβολής τους.

Η ορθή ερμηνευτική προσέγγιση των διατάξεων αυτών επέβαλε, για τον χαρακτηρισμό μιας σύμβασης ως σύμβασης παραχώρησης, να αξιολογείται η διάρκεια της και η είσπραξη ανταλλάγματος από τη λειτουργία του έργου, σε συνδυασμό όμως με την μετάθεση στον ανάδοχο των επενδυτικών κινδύνων και των κινδύνων λειτουργίας, που αν παρέμεναν στη σφαίρα ελέγχου της αναθέτουσας αρχής, ενδεχομένως να υποδήλωναν κλασσική σύμβαση δημοσίου έργου.

Οι ρυθμίσεις αυτές του Ν. 2052/92, όταν θεσπίστηκαν, ήταν ουσιαστικά και νομοτεχνικά επιτυχείς, δυστυχώς όμως δεν έγιναν ευρύτερα γνωστές και δεν αξιοποιήθηκαν επαρκώς.

2. Άλλοι τύποι ΣΔΙΤ

α) Με το άρθρο 9 παρ. 1-3 του Ν.2052/1992 ρυθμίστηκε ειδικά ένα σύνολο ζητημάτων, που αφορούν την κατασκευή και λειτουργία χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, προκειμένου να καταστεί δυνατή η επίλυση του προβλήματος της ανεπάρκειας χώρων στάθμευσης στα αστικά κέντρα και ιδιαίτερος στην Αθήνα.

β) Ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις προβλέφθηκαν για την ιδιωτική χρηματοδότηση των ολυμπιακών έργων, ενόψει της διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004:

- Αρχικά, ο Ν.2598/1998 καθιστούσε την «Οργανωτική Επιτροπή Αθήνα 2004 ΑΕ» κύριο φορέα της εκτέλεσης των ολυμπιακών έργων. Η Οργανωτική Επιτροπή είχε αρμοδιότητα να συνάπτει συμβάσεις κατασκευής έργων, μεταξύ των οποίων και έργων, που θα εκτελούνται με αυτοχρηματοδότηση. Στην συνέχεια με σειρά νομοθετικών διατάξεων τις αρμοδιότητες αυτές ανέλαβε το Ελληνικό Δημόσιο, κυρίως τα Υπουργεία ΠΕΧΩΔΕ, Πολιτισμού κλπ.

- Με το ΠΔ 159/2000, ιδρύθηκε η ΕΥΔΕ/Ειδικά Συγκοινωνιακά Έργα Αττικής (ΕΥΔΕ/ΕΣΕΑ) του ΥΠΕΧΩΔΕ, η οποία υλοποίησε κυρίως συγκοινωνιακά έργα, αναγκαία για την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Τα έργα της ανωτέρω υπηρεσίας ήταν δυνατό είτε να χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από εθνικούς πόρους, είτε να συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε να εκτελούνται με αυτοχρηματοδότηση. Για την εκτέλεση δε των ανωτέρω έργων με αυτοχρηματοδότηση ή συγχρηματοδότηση, έτυχαν εφαρμογής οι διατάξεις του άρθρου 9 του Ν.2052/92, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του Π.Δ.334/2000 για τις συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων.

- Με τον Ν.2833/2000 προβλέφθηκε η κατασκευή με αυτοχρηματοδότηση του Ιπποδρόμου και άλλων Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων από τον ΟΔΙΕ και η δυνατότητα εκχώρησης του ιπποδρομιακού στοιχήματος.

- Με τον Ν.2819/2000 προβλέφθηκε η δυνατότητα εκτέλεσης των εργασιών κατασκευής του Ολυμπιακού Χωριού με αυτοχρηματοδότηση

γ) Με τον Ν.2545/1997 προβλέφθηκε, για την πραγματοποίηση των σκοπών των Βιομηχανικών Περιοχών, η δυνατότητα παραχώρησης στο Φορέα ΒΕΠΕ της χρήσης αιγιαλού και παραλίας και του δικαιώματος εκτέλεσης λιμενικών έργων ή επέκτασης ήδη υφιστάμενων στην περιοχή λιμενικών εγκαταστάσεων. Η παραχώρηση έγινε για διάστημα 50 ετών, με απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Οικονομίας και Εμπορικής Ναυτιλίας, με καταβολή ανταλλάγματος.

δ) Με διάταξη, που τέθηκε στον Ν.2366/1995 και αφορούσε τροποποίηση του Ν.1815/1988, δόθηκε η εξουσιοδότηση στον Υπουργό Μεταφορών να προτείνει την έκδοση Προεδρικού Διατάγματος, το οποίο θα καθόριζε κάθε σχετικό ζήτημα με την κατασκευή, τον εξοπλισμό, την οργάνωση και τους όρους λειτουργίας και εκμετάλλευσης των αεροδρομίων από το Δημόσιο ή από άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα καθώς και κάθε σχετικό ζήτημα με τη σύναψη και τους όρους συμβάσεων παραχώρησης, για την κατασκευή αεροδρομίων με αντάλλαγμα την εκμετάλλευση τους για ορισμένο χρονικό διάστημα από νομικό ή φυσικό πρόσωπο.

Ήδη, για την ίδρυση, λειτουργία και εκμετάλλευση πολιτικών αεροδρομίων, είχε εκδοθεί το Π.Δ. 158/2002, το οποίο τροποποιήθηκε με το Π.Δ. 348/2003. Σύμφωνα με το άρθρο 18 του Π.Δ. 158/2002 ήταν δυνατόν να παραχωρηθεί η εκμετάλλευση αεροδρομίων, για ορισμένο χρονικό διάστημα, με σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ του

Ελληνικού Δημοσίου, εκπροσωπούμενου από την Κρατική Αεροπορική Αρχή (Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας) και του κατόχου άδειας ίδρυσης-κατασκευής και άδειας λειτουργίας-εκμετάλλευσης, ο οποίος μπορεί να είναι φυσικό πρόσωπο, νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κάθε βαθμίδας. Στην σύμβαση παραχώρησης έπρεπε να περιλαμβάνονται ιδίως η συμβατική περίοδος, η δυνατότητα παράτασης και τροποποίηση της, οι τεχνικές απαιτήσεις και οι όροι μελέτης και κατασκευής του αεροδρομίου, οι όροι λειτουργίας, συντήρησης, ανάπτυξης υποδομής και επέκτασης του αεροδρομίου, δικαιώματα και υποχρεώσεις του Ελληνικού Δημοσίου, Κανόνες Ελληνικού Δημοσίου (πρότυπα ασφαλείας και προστασίας, κατάσταση ανάγκης και άμυνα), δικαιώματα και υποχρεώσεις του αεροδρομίου, απαιτούμενος εξοπλισμός αεροναυτιλίας και όροι συντήρησης και λειτουργίας αυτού, η υποχρέωση ασφαλιστικής κάλυψης καθώς και η δυνατότητα επιβολής και η διαδικασία ρύθμισης αερολιμενικών τελών.

ε) Η ίδρυση κοινών εταιριών μεταξύ Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και ιδιωτών ,για την κατασκευή έργων τους, αποτελεί μια μορφή ΣΔΙΤ, η οποία προβλεπόταν από το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο.

- Ειδικότερα, με το Π.Δ. 30 της 1-2-1996 (Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης) προβλεπόταν ότι οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις, ή να μετέχουν σε επιχειρήσεις, που συνιστούν με νομικά ή φυσικά πρόσωπα, ή σε επιχειρήσεις που ήδη υπάρχουν για την εκτέλεση έργων, οι οποίες έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού, καθώς και την οικονομική εκμετάλλευση των έργων αυτών, για την παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, που έχουν

σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού, και για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων, που έχουν σκοπό την πραγματοποίηση εσόδων.

Εν προκειμένω και ιδίως στην περίπτωση κατασκευής έργων, επρόκειτο για σύμβαση παραχώρησης δημοσίου έργου, που γίνεται μέσω της συμμετοχής του αναδόχου σε κοινή εταιρία με την αναθέτουσα αρχή. Η συγχρηματοδότηση γινόταν με την καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου, από την δε εκμετάλλευση του έργου προέκυπτε μέρος ή το σύνολο του εργολαβικού ανταλλάγματος.

- Ανάλογη δυνατότητα είχαν και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με το άρθρο 277 του Π.Δ.410/1995 (Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας).

Προφανώς, για την ίδρυση των εταιριών αυτών, έπρεπε να τηρηθούν οι διαδικασίες του Π.Δ.334/2000 για τις συμβάσεις παραχώρησης, ως προς την επιλογή του αναδόχου, που θα είναι μέτοχος της εταιρίας που θα ιδρυθεί από κοινού, αλλιώς θα υπήρχε σοβαρός κίνδυνος καταστράτηγησης των κοινοτικών οδηγιών.

στ) Με τον Ν.2206/1994 δόθηκε η δυνατότητα παραχώρησης αδειών λειτουργίας Καζίνο για ορισμένο διάστημα, έναντι υποχρεώσεων κατασκευής έργων.

ζ) Με τις διατάξεις του Ν.2160/1993 προβλέφθηκαν οι όροι παραχώρησης καζίνο και τουριστικών λιμένων για συγκεκριμένο χρόνο σε αναδόχους, με την υποχρέωση των τελευταίων να εκτελέσουν σειρά έργων αναβάθμισης των υποδομών.

η) Ο τομέας της ενέργειας, τόσο της ηλεκτρικής όσο και του φυσικού αερίου, αποτέλεσε μέχρι σήμερα κύριο κλάδο υλοποίησης έργων με αυτοχρηματοδότηση, ιδίως στο πεδίο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (αιολικά πάρκα, μικρά υδροηλεκτρικά κλπ) και της διανομής φυσικού αερίου:

Σύμφωνα με τον Νόμο για την ηλεκτρική ενέργεια (Ν. 2773/1999), όπως ίσχυε, η λειτουργία και εκμετάλλευση του Συστήματος μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας θα διενεργείτο από την ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «Διαχειριστής Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας Α.Ε.» (Δ.Ε.Σ.Μ.Η. Α.Ε.), κατόπιν σχετικής άδειας. Το μετοχικό κεφάλαιο του ΔΕΣΜΗ Α.Ε ανήκε κατά 51% στο Ελληνικό Δημόσιο και κατά 49% στους κατόχους άδειας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας των οποίων οι μονάδες παραγωγής συνδέονται με το Σύστημα, ήτοι, επί του παρόντος, στην ΔΕΗ. Ο Δ.Ε.Σ.Μ.Η. Α.Ε. κατέβαλε στην ΔΕΗ αντάλλαγμα για την λειτουργία και την εκμετάλλευση του Συστήματος. Η κυριότητα όμως του Συστήματος μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και το Δίκτυο διανομής ανήκει στην ΔΕΗ.

Ο Ν. 2773/99 αποτέλεσε την βάση για την υλοποίηση αιολικών πάρκων με ιδιωτικές επενδύσεις. Εν τούτοις μιά τέτοια επένδυση υπόκειται επίσης και στις προβλέψεις του εκάστοτε ισχύοντος «αναπτυξιακού νόμου» καθώς και στις απαιτήσεις μια μεγάλης σειράς νομοθετημάτων σχετικών με όλες τις αναγκαίες αδειοδοτήσεις των σχετικών έργων (παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, περιβαλλοντικές, πολεοδομικές, κλπ).

Το άρθρο 4 παρ. 6 του Ν. 2364/1995 προέβλεπε την ίδρυση Εταιρειών Παροχής Αερίου (Ε.Π.Α) από την Δημόσια Επιχείρηση Αερίου (Δ.Ε.Π.Α.) ή από τις υφιστάμενες Εταιρείες Διανομής Αερίου (Ε.Δ.Α.) και από έναν ιδιώτη επενδυτή, ο οποίος αναδεικνύεται με δημόσιο διεθνή διαγωνισμό. Το προκηρυσσόμενο ποσοστό συμμετοχής του ιδιώτη επενδυτή στην Ε.Π.Α. δεν μπορεί να υπερβαίνει το 49%. Οι Ε.Π.Α. είναι ανώνυμες εταιρίες οι οποίες έχουν ως αποκλειστικό σκοπό τον προγραμματισμό, άσκηση και εκμετάλλευση των κατά περίπτωση δικαιωμάτων προγραμματισμού, μελέτης σχεδιασμού, κατασκευής και εκμετάλλευσης του Συστήματος διανομής φυσικού αερίου

και πώλησης φυσικού αερίου. Τα σχετικά δικαιώματα εισφέρονται στην Ε.Π.Α. από την Δ.Ε.Π.Α. ή την Ε.Δ.Α. κατά περίπτωση. Οι ΕΠΑ Αττικής, Θεσσαλίας και Θεσσαλονίκης συστήθηκαν κατόπιν διαγωνισμού για την ανάδειξη ιδιωτών επενδυτών, οι οποίοι συμμετείχαν με ποσοστό 49% στο μετοχικό κεφάλαιο των Ε.Π.Α. και το 51% κατέχεται από τις αντίστοιχες ΕΔΑ.

Ο Ν. 2244/1994 προέβλεπε την δυνατότητα σύστασης νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου ως περιφερειακά και τοπικά ενεργειακά κέντρα και γραφεία με σκοπό την προώθηση των εφαρμογών των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.) και ο Ν. 2773/1999 προέβλεπε την χορήγηση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ.

Ο Ν. 1739/1987 σε συνδυασμό με το π.δ. 256/1989 προέβλεπαν την χορήγηση αδειάς για την εκτέλεση έργων για την αξιοποίηση των υδάτινων πόρων από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και ο Ν. 3175/2003 προέβλεπε την δυνατότητα εκμίσθωσης του γεωθερμικού πεδίου σε ιδιώτες, μόνον κατόπιν πλειοδοτικού διαγωνισμού.

θ) Κατασκευή και ανακαίνιση υφιστάμενων ξενοδοχείων – Παραχώρηση εκμετάλλευσης τουριστικών ακινήτων και ακτών – Ίδρυση ανώνυμης εταιρίας για την ανάπτυξη τουριστικών ακινήτων:

Με τον Ν.2837/2000, η ανώνυμη εταιρία Αξιοποίησης Περιουσίας ΕΟΤ, που είχε συσταθεί με τον Ν.2636/1998, μετονομάστηκε σε «Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα ΑΕ»: Πρόκειται για την ανώνυμη εταιρία ανάπτυξης τουριστικών ακινήτων του Δημοσίου, η οποία είχε αναλάβει την διοίκηση, διαχείριση και αξιοποίηση της περιουσίας κα των επιχειρηματικών μονάδων του ΕΟΤ. Λειτουργούσε για λόγους δημοσίου συμφέροντος, αλλά σύμφωνα με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας. Στο πλαίσιο των σκοπών της,

η ανωτέρω εταιρία, μπορούσε να αναθέτει (με διαγωνισμό) την εκτέλεση έργων σε τρίτους καθώς και την επιχειρηματική ανάπτυξη των ακινήτων αυτών από τρίτους. Σημειώνεται ότι πολλές φορές το κύριο αντικείμενο του διαγωνισμού δεν είναι η κατασκευή των έργων, που απαιτούνται για την αξιοποίηση των ανωτέρω ακινήτων, αλλά η παροχή υπηρεσιών προς τους χρήστες, οπότε η κατασκευή των έργων έχει παρεπόμενο χαρακτήρα.

ι) Για την εκμετάλλευση και διαχείριση των ελληνικών αυτοκινητόδρομων σύμφωνα με τον Ν.2893/2000, η «Ανώνυμη Εταιρία Εκμετάλλευσης και Διαχείρισης Ελληνικών Αυτοκινητοδρόμων», η οποία στο πλαίσιο του σκοπού της εισέπραττε διόδια και διαχειριζόταν και εκμεταλλευόταν αυτοκινητόδρομους, μεριμνώντας για την χρηματοδότηση τους, μπορούσε να συνεργάζεται με τρίτους για την κατασκευή αυτοκινητοδρόμων με αντάλλαγμα την είσπραξη διοδίων.

3.2 Ο Νόμος 3389/2005

Η πολυπλοκότητα των ΣΔΙΤ και ο μεγάλος αριθμός φορέων που εμπλέκονται σε αυτές, έχει οδηγήσει πολλές χώρες στη θέσπιση ειδικών νόμων για τη ρύθμιση της εφαρμογής τους. Στην Ελλάδα το νομικό πλαίσιο των ΣΔΙΤ προσδιορίζεται με το Νόμο 3389/2005. Συνοπτικά, ο νόμος αυτός κωδικοποιεί τις σχετικές έννοιες με τις ΣΔΙΤ, προσδιορίζει το πεδίο εφαρμογής τους, προβλέπει τη δημιουργία δύο αρμόδιων διοικητικών οργάνων (Διυπουργική Επιτροπή ΣΔΙΤ και Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ) για τη χάραξη πολιτικής και την καλύτερη διαχείριση των έργων, προσδιορίζει τις διαδικασίες

ανάθεσης, τα συμβατικά και νομικά θέματα και, τέλος, προβλέπει ειδικές ρυθμίσεις σχετικές με αδειοδοτήσεις, φορολογικά θέματα κλπ.

Ο Νόμος 3389/05 εισάγει για πρώτη φορά ένα σταθερό νομικό πλαίσιο που προωθεί και διευκολύνει την ευρύτερη εφαρμογή και ανάπτυξη των ΣΔΙΤ στην Ελλάδα και δημιουργεί κλίμα εμπιστοσύνης στην αγορά. Η εφαρμογή του νόμου από τους φορείς του δημοσίου είναι δυνατή.

3.3 Αρμόδια Διοικητικά Όργανα ΣΔΙΤ

Σύμφωνα με το νόμο, σε κεντρικό επίπεδο δημιουργούνται δύο όργανα:

Α) Διυπουργική Επιτροπή Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΔΕΣΔΙΤ)

Η Διυπουργική Επιτροπή ΣΔΙΤ είναι το όργανο που έχει επιφορτισθεί με την εξειδίκευση της κυβερνητικής πολιτικής για την εκτέλεση έργων και την παροχή υπηρεσιών με τη συμμετοχή ιδιωτικών κεφαλαίων. Στη ΔΕΣΔΙΤ συμμετέχουν ως τακτικά μέλη, ο υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών, ο Υπουργός Ανάπτυξης και ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Ως έκτακτο μέλος συμμετέχει ο Υπουργός ή οι Υπουργοί που εποπτεύουν κάθε έναν από τους Δημόσιους Φορείς, οι οποίοι προβλέπεται να συμμετάσχουν στη Σύμπραξη. Ο Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών προεδρεύει της ΔΕΣΔΙΤ, εποπτεύει το έργο της και έχει την ευθύνη της υποβολής των σχετικών εισηγήσεων προς αυτή. Στις αρμοδιότητες της ΔΕΣΔΙΤ εμπίπτουν:

- η έγκριση της υπαγωγής συμπράξεων στις διατάξεις του Ν. 3389/2005,
- η ανάκληση τέτοιων εγκρίσεων, σε περίπτωση που οι δημόσιοι φορείς που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του ανωτέρω νόμου δεν τηρούν τις υποχρεώσεις τους

- η απόφαση για την ένταξη στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων του καταβλητέου στους Ιδιωτικούς Φορείς Ανταλλάγματος,
- η απόφαση για τη συμμετοχή ή μη του Δημοσίου στη χρηματοδότηση της κατασκευής των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της Σύμπραξης,
- η λήψη κάθε άλλης συναφούς απόφασης.

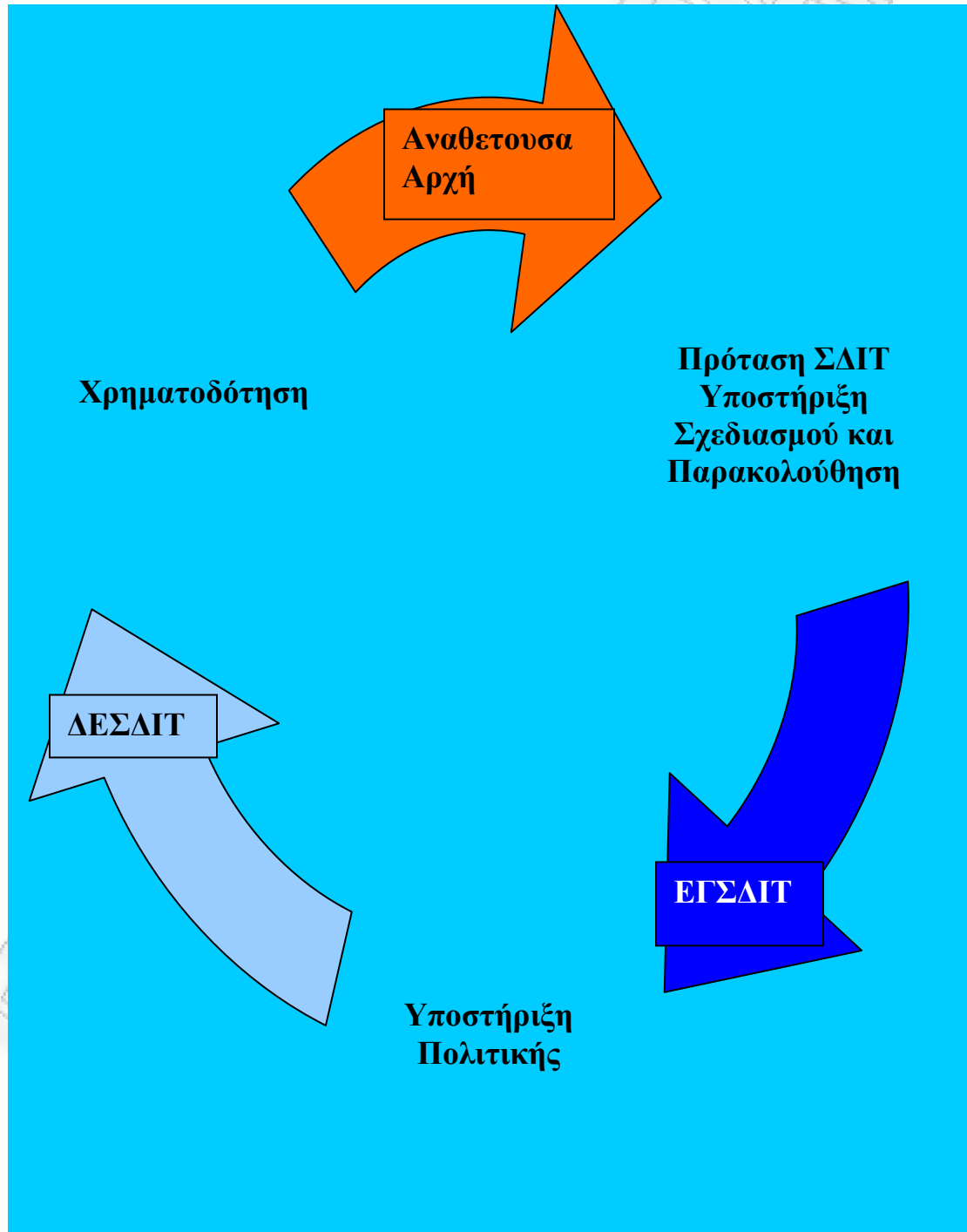
Β) Ειδική Γραμματεία Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΕΓΣΔΙΤ)

Η Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ είναι το συντονιστικό όργανο που συστάθηκε στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, με σκοπό την προώθηση του θεσμού των Συμπράξεων μέσω της υποστήριξης των εμπλεκόμενων Δημοσίων και Ιδιωτικών Φορέων κατά την επιλογή, ανάθεση και εκτέλεση των Συμβάσεων Σύμπραξης. Η ΕΓΣΔΙΤ επικουρεί τη ΔΕΣΔΙΤ και τους Δημόσιους Φορείς και έργο της είναι:

- ο εντοπισμός των έργων ή υπηρεσιών που μπορούν να εκτελεσθούν ή να παρασχεθούν μέσω Συμπράξεων και να υπαχθούν στις διατάξεις του Ν. 3389/2005,
- η προώθηση της εκτέλεσης έργων ή της παροχής υπηρεσιών μέσω του θεσμού των Συμπράξεων,
- η διευκόλυνση και υποστήριξη των Δημόσιων Φορέων, στο πλαίσιο των Διαδικασιών Ανάθεσης που προβλέπονται στο Ν. 3389/2005, για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων που θα αναλάβουν την εκτέλεση των έργων ή την παροχή των υπηρεσιών μέσω των Συμπράξεων,
- η παρακολούθηση της υλοποίησης των Συμβάσεων Σύμπραξης και των παρεπομένων συμφώνων, η τακτική ενημέρωση της ΔΕΣΔΙΤ και η επεξεργασία και υποβολή εισηγήσεων για την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων

- η σύνταξη ετήσιας έκθεσης και η παρουσίασή της στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής.

Εικόνα 5: Αρμόδια Διοικητικά Όργανα ΣΔΙΤ

3.4 Προϋποθέσεις υπαγωγής στις Διατάξεις του Ν.3389/2005

Στις διατάξεις του Ν. 3389/2005 δεν έχουν συμπεριληφθεί όλες οι δυνατές μορφές σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού τομέα που εφαρμόζονται διεθνώς, καθώς στόχος του νόμου αυτού είναι η δημιουργία ενός απλού και σαφούς πλαισίου που θα βοηθήσει στην ανάπτυξη των ΣΔΙΤ στην Ελλάδα. Δεδομένης της μοναδικότητας και ιδιαιτερότητας κάθε έργου ΣΔΙΤ, η ενιαία αντιμετώπισή τους θα δημιουργούσε περισσότερα προβλήματα από όσα ο Ν. 3389/2005 έρχεται να επιλύσει. Δεν θα ήταν εφικτό, άλλωστε, σε ένα νόμο να προδιαγραφούν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά ορισμένων μόνο κατηγοριών έργων ή υπηρεσιών.

Για να υπαχθεί στις προβλέψεις του Ν. 3389/2005 μια ΣΔΙΤ θα πρέπει να συντρέχουν όλες οι παρακάτω προϋποθέσεις:

- η σύμπραξη να έχει ως αντικείμενο την εκτέλεση έργου ή την παροχή υπηρεσιών που ανήκει στην αρμοδιότητα Δημοσίου Φορέα,
- να προβλέπεται ότι οι Ιδιωτικοί Φορείς, έναντι ανταλλάγματος που καταβάλλεται εφάπαξ ή τμηματικά από τους Δημόσιους Φορείς ή τους τελικούς χρήστες των έργων ή των υπηρεσιών αυτών, αναλαμβάνουν ουσιώδες μέρος των κινδύνων που συνδέονται με τη χρηματοδότηση, την κατασκευή, τη διαθεσιμότητα ή τη ζήτηση του αντικειμένου της Σύμπραξης και των συναφών κινδύνων,

- να προβλέπεται ότι η χρηματοδότηση, εν όλω ή εν μέρει, της κατασκευής των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών θα γίνει με κεφάλαια και πόρους που εξασφαλίζουν οι Ιδιωτικοί Φορείς, και
- το συνολικό συμβατικό προϋπολογιζόμενο κόστος της υλοποίησης του αντικείμενου της Σύμπραξης δεν υπερβαίνει το ποσό των διακοσίων εκατομμυρίων ευρώ, χωρίς συνυπολογισμό του αναλογούντος ΦΠΑ.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, και με ομόφωνη απόφαση της ΔΕΣΔΙΤ, μπορούν να υπαχθούν Συμπράξεις στις διατάξεις του Ν. 3389/2005, χωρίς να συντρέχουν μία ή και περισσότερες από τις παραπάνω προϋποθέσεις.

Οι δραστηριότητες που ανήκουν, σύμφωνα με το Σύνταγμα, άμεσα και αποκλειστικά στο Κράτος, και ιδίως η εθνική άμυνα, η αστυνόμευση, η απονομή της δικαιοσύνης και η εκτέλεση των ποινών που επιβάλλονται από τα αρμόδια δικαστήρια, δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο σύμπραξης.

Στο πεδίο εφαρμογής του νόμου δεν εμπίπτουν οι συμπράξεις στις οποίες στην Εταιρεία Ειδικού Σκοπού που συμβάλλεται με το Δημόσιο συμμετέχουν Δημόσιοι Φορείς.

3.5 Πλεονεκτήματα υπαγωγής στο Ν. 3389/2005

Ο Ν. 3389/2005 παρέχει μια σειρά από ευεργετικές διατάξεις για τις συμβάσεις σύμπραξης που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του. Στο παρελθόν, κατά τη διαδικασία υλοποίησης στη χώρα μας συγχρηματοδοτούμενων από ιδιώτες έργων, εντοπίστηκαν διάφορα θέματα που προκαλούσαν προβλήματα, τόσο στη χρηματοδότησή τους, όσο και στην υλοποίησή τους. Τα προβλήματα αυτά αντιμετωπίζονταν κατά περίπτωση με

ειδικούς νόμους που το Κοινοβούλιο ψήφισε - νόμοι που επικύρωναν και τις συμβάσεις τους. Προκειμένου να δημιουργηθούν οι συνθήκες εκείνες που θα εξασφάλιζαν την συμμετοχή των ιδιωτικών φορέων στα έργα ΣΔΙΤ, αλλά, και τη δυνατότητα υλοποίησης από πλευράς του δημοσίου ενός ευρύτερου προγράμματος έργων και υπηρεσιών μέσα από σύμπραξη με ιδιώτες, κρίθηκε σκόπιμη η συμπερίληψη στο νόμο 3389/2005 διατάξεων αντίστοιχων με εκείνες που, μέσω ειδικών κάθε φορά νόμων, λειτούργησαν επ' ωφελεία των συγχρηματοδοτούμενων έργων.

Με τη συνολική αντιμετώπιση θεμάτων, όπως, μεταξύ άλλων, η έγκαιρη έκδοση αδειών, η αντιμετώπιση αρχαιολογικών ευρημάτων, οι απαλλοτριώσεις, η διαδικασία είσπραξης του συμβατικού ανταλλάγματος από τους τελικούς χρήστες των έργων ή των υπηρεσιών, η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση των ιδιωτικών φορέων που αναλαμβάνουν την υλοποίηση των έργων ή των υπηρεσιών, δημιουργούνται μέσω του νόμου 3389/2005 οι συνθήκες εκείνες για την επιτυχημένη και απρόσκοπτη ευρύτερη υλοποίηση έργων ΣΔΙΤ στη χώρα μας.

Τέλος, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, η υπαγωγή ενός έργου στις διατάξεις του Ν. 3389/2005 παρέχει και τα εξής περαιτέρω πλεονεκτήματα:

- επίσπευση των διαδικασιών πρόσληψης συμβούλων λόγω της συνδρομής που παρέχει η Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ,
- έγκαιρη και πλήρης ενημέρωση των αρμοδίων κάθε φορά Υπουργών για τα εγκεκριμένα έργα ΣΔΙΤ, που έχει σαν αποτέλεσμα την ταχεία επίλυση τυχόν προβλημάτων,

- διασφάλιση κονδυλίων για τις πληρωμές διαθεσιμότητας στο πλαίσιο μη ανταποδοτικών ΣΔΙΤ (ένταξη στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων σε ξεχωριστές ΣΔΙΤ),
- διευκόλυνση διαδικασιών ανάθεσης της σύμβασης ΣΔΙΤ λόγω του συντονισμού που παρέχει η Διυπουργική Επιτροπή αλλά και της υποστήριξης της Ειδικής Γραμματείας και
- ευελιξία και σαφήνεια νομικού πλαισίου.

4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΔΙΤ

4.1 Αίτηση προς την Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ

Οι Δημόσιοι Φορείς που σκοπεύουν να προχωρήσουν σε μία ΣΔΙΤ σύμφωνα με το Ν. 3389/2005, πρέπει να υποβάλλουν σχετική πρόταση προς την Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ, η οποία θα συνοδεύεται από τα απαραίτητα στοιχεία που θα τεκμηριώνουν τη σκοπιμότητα υλοποίησής της. Η πρόταση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει:

- Αναλυτική περιγραφή του έργου που αποτελεί αντικείμενο της Σύμπραξης και τα τεχνικά χαρακτηριστικά του.
- Ενδεικτικό προϋπολογισμό
- Κόστος λειτουργίας και συντήρησης
- Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης
- Προτεινόμενη μορφή σύμπραξης (είσπραξη τελών από χρήστες ή Δημόσιο, χρηματοδοτική συμβολή του Δημοσίου κλπ)
- Έλεγχο οικονομικής αποδοτικότητας (value for money) που θα αιτιολογεί την επιλογή της σύμπραξης σε σχέση με την υλοποίηση του έργου με δημόσια χρηματοδότηση.
- Άλλα θέματα που μπορεί να επηρεάζουν σημαντικά την υλοποίηση του έργου, όπως, νομικά, περιβαλλοντικά κλπ.

Τα στοιχεία αυτά θα πρέπει να δίνουν μια αξιόπιστη εικόνα του έργου και της απαιτούμενης χρηματοδότησης για τη συνολική διάρκεια ζωής του. Για αυτό απαιτείται λεπτομερής χρηματοοικονομική ανάλυση, ιδιαίτερα στην περίπτωση των ανταποδοτικών έργων, όπου πρέπει να συνεκτιμηθούν και οι κίνδυνοι ζήτησης και προβλεπόμενων εσόδων.

Η Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ μελετά την πρόταση του Δημοσίου Φορέα και αξιολογεί κατά πόσο αυτή μπορεί να υλοποιηθεί ως Σύμπραξη και να υπαχθεί στις διατάξεις Ν. 3389/2005. Σε περίπτωση που η πρόταση αξιολογείται θετικά, όπως αρχικά είχε κατατεθεί ή όπως τελικά διαμορφώθηκε κατόπιν αναγκαίων τροποποιήσεων, η Ειδική Γραμματεία την περιλαμβάνει στον «Κατάλογο Προτεινόμενων Συμπράξεων», γνωστοποιεί την απόφασή της στο Δημόσιο Φορέα και τον καλεί εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο μηνών να καταθέσει στη Διυπουργική Επιτροπή ΣΔΙΤ «Αίτηση Υπαγωγής» της συγκεκριμένης Σύμπραξης στο Ν. 3389/2005.

4.2 Απόφαση Διυπουργικής Επιτροπής ΣΔΙΤ

Εφόσον ο Δημόσιος Φορέας υποβάλλει «Αίτηση Υπαγωγής», ο πρόεδρος της ΔΕΣΔΙΤ, Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών, συμπεριλαμβάνει τη συζήτηση της αίτησης αυτής στην ημερήσια διάταξη της επομένης συνεδρίασης της ΔΕΣΔΙΤ και προσκαλεί τα τακτικά μέλη αυτής και τον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό, ο οποίος συμμετέχει ως έκτακτο μέλος.

Κατά τη συνεδρίαση της ΔΕΣΔΙΤ, παρουσιάζεται Συνοπτική Αιτιολογική Έκθεση που έχει συντάξει η ΕΓΣΔΙΤ ως εισήγηση προς τη ΔΕΣΔΙΤ και η οποία περιλαμβάνει όλες τις πληροφορίες σχετικά με τη Σύμπραξη. Στη συνέχεια, η ΔΕΣΔΙΤ εκδίδει απόφαση («Απόφαση Υπαγωγής») με την οποία εγκρίνει ή απορρίπτει την «Αίτηση Υπαγωγής».

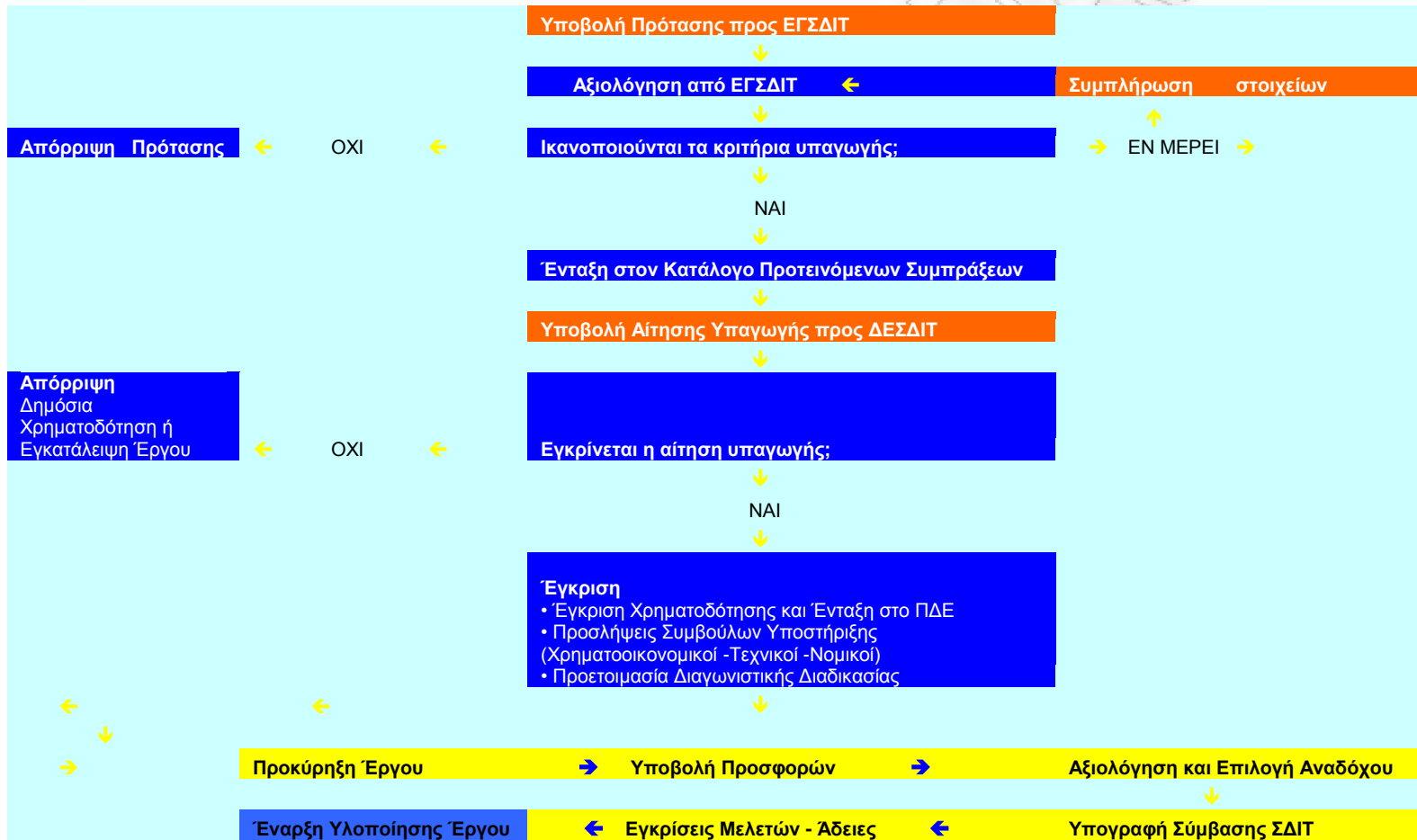
Μετά την έκδοση της «Απόφασης Υπαγωγής», η ΕΓΣΔΙΤ αναλαμβάνει το συντονισμό των διαδικασιών ανάθεσης που ορίζονται στο Ν. 3389/2005, για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα που θα συμμετάσχει στη Σύμπραξη.

4.3 Διαδικασία Ανάθεσης

Στις διαδικασίες ανάθεσης και στις σχέσεις του Δημόσιου Φορέα που ενεργεί ως Αναθέτουσα Αρχή με τους Υποψηφίους, εφαρμόζονται οι γενικές αρχές της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας (ίσης μεταχείρισης, διαφάνειας, προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, κλπ). Η ανάθεση γίνεται μετά από δημόσιο διαγωνισμό με ανοικτή ή κλειστή διαδικασία. Υπό ορισμένους όρους, που προβλέπονται στον νόμο, μπορεί να εφαρμοστεί και η διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου ή η διαδικασία διαπραγμάτευσης.

Η ανάθεση των Συμβάσεων ΣΔΙΤ γίνεται με κριτήριο είτε την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, είτε τη χαμηλότερη τιμή. Τα ελάχιστα προσόντα και ικανότητες των Υποψηφίων που συμμετέχουν στη διαδικασία ανάθεσης ορίζονται στην Προκήρυξη του Διαγωνισμού.

Πίνακας 5: Διαδικασία Ανάθεσης

4.4 Η διαδικασία επιλογής αναδόχων σε Συμπράξεις

Δημοσίου – Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)

Ένα από τα πλέον σημαντικά ζητήματα στην επιτυχία των Συμπράξεων Δημοσίου – Ιδιωτικού Τομέα αποτελεί η διαδικασία επιλογής αναδόχων των σχετικών συμβάσεων.

Βασική προϋπόθεση επιτυχίας της διαδικασίας αποτελεί η κατάλληλη στελέχωση και οργανωτική διάρθρωση της Διοίκησης σε κεντρικό επίπεδο και σε επίπεδο Φορέα υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων και παράλληλα η πλαισίωση τους με έμπειρους Χρηματοοικονομικούς Συμβούλους (ΧΟΣ) και με αντίστοιχους Τεχνικούς και Νομικούς Συμβούλους.

Βασική προϋπόθεση επιτυχίας της διαδικασίας επίσης, αποτελεί το νομοθετικό πλαίσιο, εθνικό και κοινοτικό, εντός του οποίου θα κινηθεί η διαδικασία αυτή.

A. Η ΒΑΣΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Λαμβάνοντας υπόψη τη διεθνή αλλά και την ελληνική εμπειρία σε συμβάσεις ΣΔΙΤ, το παρακάτω διάγραμμα δείχνει τη βασική προτεινόμενη διάρθρωση της προβλεπόμενης διαδικασίας επιλογής Αναδόχων σε σχήματα ΣΔΙΤ.

Η βασική διαδικασία αναπτύσσεται σε 8 στάδια :

Στάδιο 1 Διαδικασία Προεπιλογής Υποψηφίων (Prequalification)

Στάδιο 2 Διαδικασία Διαβουλεύσης

Στάδιο 3 Διαδικασία Υποβολής Προσφορών (Submission of Proposals)

Στάδιο 4 Αξιολόγηση & Επιλογή Προσωρινού Αναδόχου (Selection of the Preferred Bidder)

Στάδιο 5 Διαδικασία Διαπραγμάτευσης (Invitation to Negotiate -ITN)

Στάδιο 6 Επίτευξη του Χρηματοοικονομικού Κλεισίματος (Financial Close)

Στάδιο 7 Κατακύρωση της Σύμβασης (Award Contract)

Στάδιο 8 Διαχείριση της Σύμβασης (Contract Management)

Οι συμμετέχοντες της παραπάνω διαδικασίας ενδιαφερόμενοι επενδυτές θα πρέπει κατά το 5ο Στάδιο να υποβάλλουν μελέτες σε επίπεδο ιδεών οι οποίες θα αξιολογηθούν. Βαρύνουσα σημασία θα έχει και η Τεχνική τους προσφορά όπου σημαντικό ρόλο θα έχουν παράγοντες όπως η σαφής διατύπωση της ιδέας, η τεκμηρίωση της προτεινόμενης μίξης χρήσεων, η προτεινόμενη διαδικασία κατασκευής και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης, η επιλογή του μοντέλου χρηματοοικονομικής ανάλυσης της επένδυσης, η προσέγγιση της χρηματοδότησης, οι προβλέψεις σχετικά με τη λειτουργία και συντήρηση της επένδυσης.

Μεταξύ των Σταδίων 1 και 2 καθώς και μεταξύ των Σταδίων 4 και 5 θα αναπτυχθεί μεταξύ του Φορέα και των ενδιαφερομένων μια περίοδος διαβούλευσης με στόχο τη συμμετοχή επενδυτικών σχημάτων, προκειμένου να βελτιστοποιηθούν οι όροι του διαγωνισμού προς όφελος του φορέα και της επιτυχίας του διαγωνισμού.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, θα υλοποιείται «δημόσια διαβούλευση» για να συζητηθούν και απαντηθούν τυχόν θέματα που αφορούν στη διαγωνιστική διαδικασία. Τέλος, ο φορέας θα συζητήσει με το Χρηματοοικονομικό του Σύμβουλο τα διάφορα ζητήματα που έχουν τεθεί και θα αποφασίσει ποια από αυτά θα δεχθεί και ποια θα απορρίψει.

Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει σε αυτή τη φάση να ενεργοποιήσουν και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με τα οποία προτίθενται να συνεργασθούν προκειμένου να ξεκαθαρίσουν ζητήματα τα οποία θα κληθούν να προσυπογράψουν εφόσον το επενδυτικό σχήμα το οποίο υποστηρίζουν προκριθεί ως το επικρατέστερο.

Αμέσως μετά την ανακήρυξη του επιλεγέντος παραχωρησιούχου επενδυτικού σχήματος, οριστικοποιούνται και υπογράφονται : η Σύμβαση ΣΔΙΤ, η Σύμβαση για το Σχεδιασμό και την Εργολαβία Κατασκευής, η Σύμβαση Συντήρησης και Λειτουργίας, η Σύμβαση Χρηματοδότησης και κάθε αντίστοιχου είδους τυχόν σύμβαση που θα καλύπτει την ομαλή και εύρυθμη πορεία της επένδυσης.

Πιο συγκεκριμένα οι δραστηριότητες που θα αναπτυχθούν αμέσως μετά την παρούσα φάση της προκαταρκτικής ενημέρωσης των επενδυτών και αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία πρόσκλησης για την εκδήλωση ενδιαφέροντος παρουσιάζονται αναλυτικά παρακάτω:

B. Η ΔΙΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΑΝΑΔΟΧΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΣΤΑΔΙΟ 1: Διαδικασία Προεπιλογής Υποψηφίων (Pre-qualification)

Δραστηριότητα 1.1 Ολοκλήρωση Τευχών Προεπιλογής

Μέσω των Τευχών Προεπιλογής θα γίνει ο καθορισμός των διαδικασιών που θα ακολουθηθούν προκειμένου να δημοπρατηθούν τα έργα που έχει αποφασιστεί να υλοποιηθούν μέσω διαδικασιών ΣΔΙΤ. Θα γίνει ο προσδιορισμός των επιμέρους σταδίων για την επιλογή των αναδόχων σε κάθε έργο και θα καθοριστούν τα χρονοδιαγράμματα εκτέλεσης και ολοκλήρωσης των αντίστοιχων διαγωνισμών.

Ο καθορισμός των διαδικασιών που θα ακολουθηθούν σε όλη τη διάρκεια των διαγωνισμών αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία θα κινηθεί ο Φορέας για την επιτυχή δημοπράτηση των έργων.

Στα Τεύχη Προεπιλογής θα περιλαμβάνονται στοιχεία αναφορικά με τη διαδικασία υλοποίησης των διαγωνισμών, τη διαδικασία γνωστοποίησης των απαιτούμενων πληροφοριών στους υποψήφιους επενδυτές, τη σαφή περιγραφή των έργων, τους όρους εμπιστευτικότητας της κάθε διαδικασίας, το χρόνο και το τρόπο υποβολής των αιτήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος και των προσφορών των ενδιαφερομένων καθώς και τα περιεχόμενα αυτών, τη διάρκεια των συμβάσεων ΣΔΙΤ, τις ζητούμενες εγγυήσεις, το τρόπο και τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών που θα υποβληθούν, την ελάχιστη τεχνική εμπειρία που θα πρέπει να διαθέτουν οι ενδιαφερόμενοι προκειμένου να υποβάλλουν αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και η οποία θα αποδεικνύεται με τη συμμετοχή τους σε παρόμοια έργα, τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα που πρέπει να πληρούν και την απαιτούμενη χρηματοοικονομική εμπειρία που πρέπει να διαθέτουν σε σχέση με το είδος και μέγεθος των έργων, ώστε να εξασφαλίζεται στο βαθμό που είναι δυνατό η επιτυχής ολοκλήρωση του έργου.

Εφόσον υπάρχουν πολλοί ενδιαφερόμενοι, εκτιμάται ότι η όλη διαδικασία του διαγωνισμού ενδέχεται να λάβει χώρα σε δύο (2) κύρια στάδια για τους συμμετέχοντες, με στόχο την όσο το δυνατόν ταχύτερη και επιτυχή ολοκλήρωση των διαγωνισμών. Στην περίπτωση αυτή, κατά το πρώτο στάδιο, θα γίνει κατ αρχήν επιλογή των διαγωνιζομένων μεταξύ αυτών που πληρούν τις προϋποθέσεις του Φορέα για επιτυχή εκτέλεση των έργων και αυτών που δεν ανταποκρίνονται σε αυτές. Στο δεύτερο στάδιο, θα επιλεγεί εν τέλει ο

πλέον κατάλληλος ανάδοχος από μια λίστα αρχικά προκριθέντων Υποψηφίων Αναδόχων.

Τα κριτήρια επιλογής βάσει των οποίων θα γίνεται η αξιολόγηση των διαγωνιζομένων και τα οποία θα καθορισθούν από το Φορέα, θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη ενός συστήματος βαθμολόγησης και κατάταξης των διαγωνιζομένων.

Στόχος είναι αφενός η εξασφάλιση της συγκρισιμότητας μεταξύ των προσφορών των υποψηφίων και αφετέρου η αντικειμενικότερη αξιολόγησή τους. Παρότι τα κριτήρια δύναται να διαφέρουν ανάλογα με το πακέτο ΣΔΙΤ, ενδεικτικά μπορούν να αναφερθούν ως κριτήρια αξιολόγησης τα ακόλουθα:

- Εμπορικά κριτήρια αξιολόγησης
- Αξιοπιστία,
- Οικονομική ικανότητα,
- Πιστοληπτική ικανότητα,
- Χρηματοοικονομικό πλάνο,
- Εμπειρία,
- Κόστος,
- Επιμερισμός κινδύνων,
- Τεχνικά κριτήρια αξιολόγησης
- Εμπειρία,
- Επάρκεια μέσων,
- Ικανότητα και δυνατότητα παράδοσης έργων εντός των χρονοδιαγραμμάτων,
- Ποιότητα κατασκευής,
- Διοίκηση,

- Λειτουργία,
- Περιβαλλοντικά,
- Λειτουργικά πλάνα

Δραστηριότητα 1.2 Έναρξη Διαδικασιών Προεπιλογής

Ακολουθεί η Διαδικασία Προεπιλογής των υποψηφίων αναδόχων. Έχοντας καθορίσει και προσδιορίσει το σχέδιο διενέργειας των διαγωνισμών μέσα από τα Τεύχη Προεπιλογής, και έχοντας ολοκληρώσει τη καταγραφή των διαδικαστικών σταδίων και τη συγγραφή των απαραίτητων εγγράφων, θα αποσταλεί προς δημοσίευση στην ΕΕΚ η Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος (Α' Στάδιο, Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος).

Στην Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος θα περιέχονται επαρκείς και σαφείς πληροφορίες για τα έργα και θα αναφέρεται η μορφή ανάθεσής τους η οποία θα γίνει μέσω διαδικασιών ΣΔΙΤ, στα οποία ο Φορέας θα συμμετάσχει με παραχώρηση της εκμετάλλευσης των ακινήτων ή και με άλλους τρόπους που θα επιλεγούν. Θα προσδιορίζονται επίσης με σαφήνεια τα έργα τα οποία θα καλείται να αναλάβει ο υποψήφιος ανάδοχος και το ιστορικό αυτών, θα εξειδικεύονται ανά έργο οι τεχνικές και λειτουργικές προδιαγραφές καθώς και οι προϋποθέσεις που θα πρέπει να πληρούν οι ενδιαφερόμενοι με βάση τις στρατηγικές κατευθύνσεις του Φορέα. Θα γίνεται αναφορά στα στοιχεία που θα πρέπει να υποβάλουν οι διαγωνιζόμενοι, στο κατ' αρχήν προτεινόμενο χρηματοδοτικό σχήμα και στην ομάδα έργου. Θα γίνεται αναφορά στους πιθανούς περιορισμούς, τις τυχόν απαιτήσεις του Φορέα, τα δικαιώματα των διαγωνιζομένων (ζητήματα τα οποία θα διευθετηθούν και θα πάρουν τη τελική τους μορφή κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων) και θα αναφέρεται κάθε άλλη

πληροφορία που κρίνεται αναγκαία προκειμένου οι ενδιαφερόμενοι να είναι σε θέση να διαμορφώσουν σαφή αντίληψη και εικόνα για κάθε έργο. Θα περιλαμβάνονται τα κριτήρια αξιολόγησης (οικονομική κατάσταση, χρηματοδοτική θέση, τεχνικές ικανότητες) και θα περιέχεται η σχετική Κοινοτική Νομοθεσία για την διαδικασία που θα ακολουθηθεί.

Για τη καλύτερη εξυπηρέτηση των διαγωνιζομένων, θα οργανωθεί βάση δεδομένων πληροφοριακού υλικού (data room), η οποία θα περιέχει αντίγραφα των εγγράφων και των λοιπών στοιχείων που θα κριθούν από το Φορέα και τον Χρηματοοικονομικό του Σύμβουλο (ΧΟΣ) ως χρήσιμα και αναγκαία και τα οποία θα τεθούν στη διάθεση των ενδιαφερομένων προκειμένου να διευκρινιστούν τυχόν ερωτήματα που θα προκύψουν.

Η υποβολή οικονομικών ή/και τεχνικών προσφορών από τους ενδιαφερόμενους δεν θα γίνει σε αυτό το στάδιο, αφού στόχος είναι η προεπιλογή των κατάλληλων υποψηφίων, οι οποίοι πληρούν τις προδιαγραφές και από τους οποίους θα γίνει η τελική επιλογή του πλέον κατάλληλου Αναδόχου.

Δραστηριότητα 1.3 Διαδικασία Διευκρινιστικών Ερωτήσεων Υποψηφίων Αναδόχων

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, θα υπάρξει διαδικασία υποβολής ερωτημάτων προς διευκρίνηση από τους ενδιαφερόμενους προς το Φορέα εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, το οποίο θα ορίζεται στην προκήρυξη. Στοιχεία και πληροφορίες για τη διαμόρφωση των απαντήσεων επί των ερωτήσεων των διαγωνιζομένων θα αντλούνται από το data room, το οποίο θα δημιουργηθεί και θα επικαιροποιείται με νέες

πληροφορίες καθώς θα εξελίσσονται τα διάφορα στάδια και οι δραστηριότητες του διαγωνισμού.

Δραστηριότητα 1.4 Υποβολή Εκδηλώσεων Ενδιαφέροντος για Προεπιλογή

Θα υπάρξει διαδικασία υποβολής Αιτήσεων Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα από την ημερομηνία προκήρυξης του διαγωνισμού, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην κοινοτική νομοθεσία και τις σχετικές κοινοτικές οδηγίες. Τα περιεχόμενα και ο τρόπος σύνταξης της Αίτησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος καθώς και ημερομηνία και η ώρα υποβολής της αίτησης θα προσδιορίζονται σαφώς στην προκήρυξη.

Δραστηριότητα 1.5 Αξιολόγηση Εκδηλώσεων Ενδιαφέροντος (Short List)

Θα πραγματοποιηθεί η αξιολόγηση των υποβληθέντων Αιτήσεων Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος από την Επιτροπή Αξιολόγησης με βάση τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις που θα έχουν προσδιοριστεί και αναγραφεί στην προκήρυξη του Α' Σταδίου του διαγωνισμού. Θα αξιολογηθούν τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα των ενδιαφερομένων έτσι ώστε να προκριθούν στο επόμενο στάδιο του διαγωνισμού αυτοί που πληρούν τις προϋποθέσεις.

Οι προ-επιλεγέντες Υποψήφιοι Ανάδοχοι που θα προκύψουν αναμένεται να μην ξεπεράσουν ένα μέγιστο αριθμό διαγωνιζόμενων ανά έργο, έτσι ώστε να αποφευχθεί η χρονοβόρα διαδικασία της λεπτομερούς και αναλυτικής εξέτασης ενός μεγάλου αριθμού υποψηφίων αναδόχων, αρκετοί εκ των οποίων θα φαίνεται εξ αρχής ότι δεν πληρούν τα κριτήρια του Φορέα για το διαγωνισμό.

Αντικειμενικός στόχος της αξιολόγησης θα είναι ο προσδιορισμός των διαγωνιζομένων εκείνων οι οποίοι έχουν την ικανότητα να παραδώσουν προσφορές που

να ικανοποιούν τις απαιτήσεις του Φορέα, και να μπορούν να παρέχουν ποιοτικά αποτελέσματα σε σχέση με το κόστος κατασκευής.

Δραστηριότητα 1.6 Διαδικασία Υποβολής Ενστάσεων

Με τη ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης των Αιτήσεων Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων στους ενδιαφερόμενους, ακολουθεί μια σύντομη σχετικά χρονική περίοδος, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, κατά την οποία οι απορριφθέντες ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να υποβάλλουν ενστάσεις επί των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης προς την Επιτροπή Αξιολόγησης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Οι λόγοι για τους οποίους οι διαγωνιζόμενοι θα μπορούν να υποβάλλουν ένσταση θα αναφέρονται στην Προκήρυξη Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και πέραν αυτών, ενστάσεις που θα υποβληθούν δε θα γίνονται δεκτές από την Επιτροπή του διαγωνισμού. Οι ενστάσεις θα πρέπει να τεκμηριώνονται με σαφή επιχειρηματολογία επί των πρακτικών της Επιτροπής Αξιολόγησης.

Δραστηριότητα 1.7 Αντιμετώπιση Τυχόν Αντιρρήσεων ή Προσφυγών Διαγωνιζόμενων

Θα αξιολογηθούν οι αντιρρήσεις των ενδιαφερομένων ή και πιθανές προσφυγές αυτών κατά των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης των Αιτήσεων Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος. Αρχικά η Επιτροπή του διαγωνισμού θα διαχωρίσει τις ενστάσεις σε αυτές που θα γίνουν αποδεκτές προς αξιολόγηση και σε αυτές που θα απορριφθούν εξ αρχής με βάση τους όρους και τα αναγραφόμενα στην προκήρυξη του Α' Σταδίου του διαγωνισμού. Στη συνέχεια θα αξιολογήσει αυτές που θα έχουν γίνει αποδεκτές προς αξιολόγηση προκειμένου να γνωμοδοτήσει επί αυτών.

Δραστηριότητα 1.8 Γνωμοδότηση επί της Υποβολής Ενστάσεων

Μετά τη συγκέντρωση των ενστάσεων και τη καταγραφή των αντιρρήσεων των ενδιαφερομένων, τη λεπτομερή και ουσιαστική αξιολόγησή, η Επιτροπή Αξιολόγησης του Διαγωνισμού θα αποφανθεί για την αποδοχή ή την απόρριψη αυτών με βάση τη διαδικασία που αναφέρεται στην προκήρυξη του Α' Σταδίου του διαγωνισμού. Με το πέρας της διαδικασίας αυτής δύναται να προκύψουν μεταβολές στον πίνακα των προ-επιλεγθέντων υποψηφίων, με την προσθήκη ή την αφαίρεση κάποιων από τους αρχικά προκριθέντες διαγωνιζόμενους.

Δραστηριότητα 1.9 Απόφαση Προεπιλογής

Από την αξιολόγηση των ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων και τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Αξιολόγησης επί της υποβολής ενστάσεων, θα προκύψει ο τελικός πίνακας των προ-επιλεγθέντων υποψηφίων του Α' Σταδίου, με απόφαση των αρμοδίων οργάνων του Φορέα, ο οποίος και θα κοινοποιηθεί στους ενδιαφερόμενους.

ΣΤΑΔΙΟ 2: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ (SUBMISSION OF PROPOSALS)Δραστηριότητα 2.1 Προσδιορισμός Διαδικασιών

Μετά το πέρας του Α' Σταδίου του διαγωνισμού έχουν προεπιλεγεί οι Υποψήφιοι Ανάδοχοι και ξεκινά το Β' Στάδιο, το οποίο θα αναδείξει τον Προσωρινό Ανάδοχο.

Η Αναθέτουσα Αρχή θα προχωρήσει σε καθορισμό και σύσταση των επιτροπών αξιολόγησης, έτσι, ώστε να είναι σε θέση να ολοκληρώσει με επιτυχία το Β' Στάδιο του διαγωνισμού και αντιμετωπίσει τυχόν προβλήματα που θα προκύψουν.

Οι ενέργειες που θα δρομολογηθούν θα προβλέπουν κωδικοποίηση των όρων του διαγωνισμού, καθορισμό του χρονοδιαγράμματος του σταδίου, πρόσκληση των

υποψηφίων αναδόχων για την υποβολή των τεχνικών και οικονομικών τους προσφορών. Αναλυτικά επίσης θα παρουσιάζεται η διαδικασία που θα ακολουθηθεί για την υποβολή των προσφορών (χρόνος, τόπος, τρόπος), ο τρόπος δημοπράτησης, το περιεχόμενο των Τευχών Πρόσκλησης Υποβολής Προσφορών και το περιεχόμενο των Τεχνικών και Οικονομικών Προσφορών που θα κατατεθούν από τους διαγωνιζόμενους, το περιεχόμενο των Σχεδίων Συμβάσεων ΣΔΙΤ, ο καθορισμός του τρόπου με τον οποίο θα γίνονται οι διαβουλεύσεις με τους Υποψηφίους Αναδόχους και ο τρόπος με τον οποίο θα γίνει η διαχείριση των όποιων ενστάσεων και ο προσδιορισμός της ολοκλήρωσης των διαδικασιών του σταδίου αυτού καθώς και η έναρξη του επόμενου για την επιλογή του Προσωρινού Αναδόχου παραχώρησης σύμφωνα με την Κοινοτική και Ελληνική Νομοθεσία.

Δραστηριότητα 2.2 Τεύχη Πρόσκλησης Υποβολής Προσφορών & Σχεδίων Συμβάσεων Παραχώρησης

Τα Τεύχη Πρόσκλησης Υποβολής Προσφορών αφορούν στην υποβολή των τευχών των Τεχνικών και Οικονομικών Στοιχείων των Προσφορών των Υποψηφίων Αναδόχων. Στα Τεύχη Πρόσκλησης Υποβολής Προσφορών θα περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με την Εγγυητική Επιστολή ή/και όποιες άλλες εξασφαλίσεις κριθούν απαραίτητες από το Φορέα να προσκομίσουν οι διαγωνιζόμενοι. Θα υπάρχει ακόμη μια σύνοψη των κινδύνων που σχετίζονται με την επιτυχή ολοκλήρωση των έργων και της επιθυμητής κατανομή αυτών μεταξύ του Δημοσίου και του Ιδιωτικού τομέα με βάση την ικανότητα καθενός να τους διαχειρισθεί και αντιμετωπίσει καλύτερα., μια σύνοψη των συμβατικών νομοθετικών και άλλων περιοριστικών παραγόντων του έργου, μια σύνοψη των κριτηρίων που θα χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση των

υποψηφίων καθώς και το βαθμό βαρύτητας εκάστου κριτηρίου και μια λίστα με τις αναλυτικές πληροφορίες που πρέπει να περιέχουν οι Προσφορές προκειμένου να αξιολογηθούν.

Οι τεχνικές και λειτουργικές απαιτήσεις που θα πρέπει να αναγράφονται στις Τεχνικές Προσφορές που θα υποβληθούν σχετίζονται με: το Τεχνικό Πρόγραμμα κατασκευής του έργου (μεθοδολογία υλοποίησης, χρονοδιάγραμμα, οργάνωση του αναδόχου, ομάδα έργου κλπ), τις τεχνικές και λειτουργικές προδιαγραφές που πρέπει να πληρούν οι κτιριακές εγκαταστάσεις, τη περιγραφή της χρηστικότητας και των διαφορών άλλων χρήσεων των χώρων των κτιρίων, τους περιβαλλοντικούς περιορισμούς καθώς και τα πρότυπα για τα παράπλευρα τεχνικά έργα που θα κατασκευαστούν στα πλαίσια κατασκευής του κυρίως έργου.

Στα Τεύχη των Οικονομικών Προσφορών καθορίζονται τα κριτήρια αξιολόγησης των Οικονομικών Προσφορών που θα υποβληθούν από τους υποψηφίους αναδόχους. Τα κριτήρια αυτά θα είναι κοινά για όλους τους διαγωνιζόμενους. Θα είναι σαφή και προσδιορισμένα με ακρίβεια ώστε να διασφαλιστεί η αντικειμενικότητα της αξιολόγησης. Οι Οικονομικές Προσφορές θα πρέπει να καταλήγουν σε συγκεκριμένο τίμημα για κάθε έργο, χωρίς προϋποθέσεις ή άλλους περιορισμούς ώστε να είναι δυνατή η συγκρισιμότητα των προσφορών πάνω σε κοινή βάση.

Όσον αφορά στο Σχέδιο της Σύμβασης ΣΔΙΤ, αυτό περιλαμβάνει με σαφήνεια την περιγραφή του έργου που ζητείται να αναλάβουν οι επενδυτές, τους περιορισμούς, τις απαιτήσεις του Φορέα, σχετικά με τους όρους παραχώρησης, χρηματοδότησης των ιδίων κεφαλαίων (δάνεια, εγγυήσεις κλπ), μελετών, κατασκευής, συντήρησης, λειτουργίας, εκμετάλλευσης αυτοτελών δραστηριοτήτων, τα περιεχόμενα της Γενικής

Συγγραφής Υποχρεώσεων, την κατανομή της καταβολής της αμοιβής του Αναδόχου σε συσχετισμό με την τμηματική παράδοση του έργου, το τρόπο παράδοσης των διαφόρων τμημάτων αυτού και το χρόνο πληρωμής, τη διάρκεια τη σύμβασης ΣΔΙΤ, το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του έργου, τις εγγυήσεις καλής εκτέλεσης και τις λοιπές ποινικές ρήτρες, την καταβολή των φόρων και των τελών, την παροχή πληροφοριών, θέματα εμπιστευτικότητας, δημοσιότητας, τη δυνατότητα καταγγελίας της σύμβασης από τα εμπλεκόμενα μέρη και τις προϋποθέσεις γι' αυτό, τη σύσταση της Επιτροπή Παρακολούθησης του έργου, το τρόπο επικοινωνίας μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών, τη δυνατότητα τροποποιήσεων της σύμβασης ανάθεσης του έργου και τις προϋποθέσεις γι' αυτό, το τρόπο επίλυσης των διαφορών, το εφαρμοστέο δίκαιο, τη γλώσσα επικοινωνίας κλπ.

Γενικότερα, τα Σχέδια αυτά θα περιέχουν οποιαδήποτε πληροφορία κρίνεται απαραίτητη προκειμένου οι διαγωνιζόμενοι να μπορούν να διαμορφώσουν σαφή και πλήρη εικόνα για το αντικείμενο του έργου.

Τα Σχέδια που θα προετοιμαστούν, πριν αποσταλούν στους Υποψηφίους Αναδόχους, θα ελεγχθούν από το νομικό σύμβουλο του Φορέα, και το νομικό σύμβουλο του ΧΟΣ, προκειμένου να εξασφαλιστεί η νομιμότητα και η συμβατότητα όλων των εγγράφων τόσο με την Ελληνική όσο και με την Κοινοτική νομοθεσία.

Δραστηριότητα 2.3 Έναρξη Διαδικασίας Υποβολής Προσφορών

Με την αποστολή του Σχεδίου Πρόσκλησης Υποβολής Προσφορών και του Σχεδίου Συμβάσεως ΣΔΙΤ στους Υποψηφίους Αναδόχους αρχίζει το Β' Στάδιο του διαγωνισμού που αφορά στην Διαδικασία Υποβολής Προσφορών (Submission of Proposals).

Δραστηριότητα 2.4 Διαδικασία Διευκρινιστικών Ερωτήσεων Υποψηφίων Αναδόχων

Θα οργανωθεί διαδικασία υποβολής ερωτημάτων προς διευκρίνηση από τους ενδιαφερόμενους σχετικά με τη σύνταξη των Τεχνικών και Οικονομικών Προσφορών καθώς και με τις πληροφορίες που περιέχονται στο Σχέδιο της Σύμβασης ΣΔΙΤ. Η διαδικασία αυτή θα ολοκληρωθεί εντός σαφώς ορισμένου χρονικού διαστήματος, το οποίο θα αναφέρεται στην προκήρυξη του Β' Σταδίου του διαγωνισμού. Οι ερωτήσεις θα απευθύνονται προς την Επιτροπή Διενέργειας του Διαγωνισμού, η οποία αφού τις συγκεντρώσει θα τις απαντήσει εγγράφως προετοιμάζοντας μια Έκθεση Απαντήσεων επί Διευκρινιστικών Ερωτήσεων Υποψηφίων Αναδόχων. Τα στοιχεία και οι πληροφορίες βάσει των οποίων θα απαντηθούν οι ερωτήσεις, θα αντληθούν από το data room, το οποίο ήδη θα έχει εμπλουτιστεί με σημαντικό υλικό, που θα έχει προκύψει από την μέχρι τώρα εξέλιξη του διαγωνισμού.

Δραστηριότητα 2.5 Περίοδος Διαβουλεύσεων

Οι διαγωνιζόμενοι αφού παραλάβουν την Έκθεση Απαντήσεων επί των Διευκρινιστικών Ερωτήσεων των Υποψηφίων Αναδόχων, θα έχουν στη διάθεσή τους τον αναγκαίο χρόνο προκειμένου να μελετήσουν τις απαντήσεις της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού και να συντάξουν τις όποιες παρατηρήσεις τους επί των Σχεδίων των Τευχών Πρόσκλησης Υποβολής Προσφορών και Συμβάσεων ΣΔΙΤ. Στη συνέχεια θα αποστείλουν τις παρατηρήσεις αυτές στην Επιτροπή Διενέργειας του Διαγωνισμού.

Δραστηριότητα 2.6 Προετοιμασία Αναπροσαρμοσμένων Σχεδίων Πρόσκλησης Υποβολής Προσφορών & Συμβάσεων ΣΔΙΤ

Θα οργανωθεί διαδικασία συγκέντρωσης και παραλαβής από την Επιτροπή Διενέργειας του Διαγωνισμού των παρατηρήσεων των διαγωνιζομένων επί των Σχεδίων των Τευχών Πρόσκλησης Υποβολής Προσφορών και Συμβάσεων ΣΔΙΤ, τη μελέτη και αξιολόγηση αυτών από χρηματοοικονομική, νομική και τεχνική σκοπιά προκειμένου η Επιτροπή να προβεί στις αναγκαίες τροποποιήσεις, βελτιώσεις, προσθήκες ή διαφοροποιήσεις κρίνει ότι είναι σκόπιμο και απαραίτητο να γίνουν. Η διαδικασία αυτή θα ολοκληρωθεί εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος προκειμένου να ακολουθήσει η εξέλιξη των υπολοίπων δραστηριοτήτων και σταδίων της φάσεως αυτής που θα οδηγήσουν στην επιλογή του Υποψηφίου Αναδόχου.

Δραστηριότητα 2.6 Διανομή Αναπροσαρμοσμένων Κειμένων

Αφού ετοιμάσει η Επιτροπή του Διαγωνισμού τα αναπροσαρμοσμένα κείμενα των Σχεδίων Πρόσκλησης Υποβολής Προσφορών και Συμβάσεων ΣΔΙΤ και ελέγξει την εγκυρότητά τους από νομική, τεχνική και χρηματοοικονομική άποψη, θα τα αποστείλει στους διαγωνιζόμενους, προκειμένου εκείνοι με τη σειρά τους να ετοιμάσουν τις Τεχνικές και Οικονομικές Προσφορές τους.

Δραστηριότητα 2.7 Υποβολή Προσφορών

Οι διαγωνιζόμενοι έχοντας πλέον σαφή και πλήρη εικόνα των στοιχείων που αφορούν στα έργα που δημοπρατούνται όσον αφορά στους όρους διεξαγωγής, τις υποχρεώσεις τους και τα δικαιώματά τους, θα προετοιμάσουν τις Τεχνικές και Οικονομικές τους Προσφορές. Οι προσφορές αυτές θα πρέπει να συνταχθούν με το τρόπο που αναφέρεται στην προκήρυξη του Β' Σταδίου του διαγωνισμού, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεων, μεταβολών και λοιπών αλλαγών που έχουν γίνει στα Αναπροσαρμοσμένα κείμενα των Τευχών Πρόσκλησης Υποβολής Προσφορών

και Συμβάσεων ΣΔΙΤ. Η υποβολή τους προς την Επιτροπή Διενέργειας του Διαγωνισμού θα γίνει σε τακτή ημερομηνία, προκειμένου να αξιολογηθούν και θα δεσμεύουν τους διαγωνιζόμενους για χρονικό διάστημα που θα ορίζεται στην προκήρυξη του Β΄ Σταδίου του διαγωνισμού.

Παράλληλα με την υποβολή των Τεχνικών και Οικονομικών Προσφορών των Υποψηφίων Αναδόχων, οι τελευταίοι θα καταθέσουν στην Επιτροπή Διενέργειας του διαγωνισμού και Εγγυητική Επιστολή Συμμετοχής στο Διαγωνισμό συγκεκριμένου ποσού σε Ευρώ, που θα ορίζεται στην προκήρυξη του Β΄ Σταδίου του διαγωνισμού.

Δραστηριότητα 2.8 Αξιολόγηση Τεχνικών Προσφορών

Η αρχική αξιολόγηση των Προσφορών τόσο των Τεχνικών όσο και των Οικονομικών αφορά στην αποδοχή ή την απόρριψή τους από την Επιτροπή Αξιολόγησης του Διαγωνισμού και σχετίζεται με την εμπρόθεσμη ή μη υποβολή τους προς αυτήν σύμφωνα με τους όρους του διαγωνισμού. Στη συνέχεια ακολουθεί η αποσφράγιση των φακέλων που έχουν υποβληθεί από κάθε διαγωνιζόμενο και η εξέταση των περιεχομένων αυτών προκειμένου να ελεγχθεί εάν οι Προσφορές περιέχουν όλες τις ζητούμενες πληροφορίες (τυπικές, ουσιαστικές, οικονομικές κλπ) και όλα τα απαραίτητα έγγραφα.

Η αξιολόγηση των Τεχνικών Προσφορών των υποψηφίων θα γίνει με βάση τα κριτήρια και τα ζητούμενα του κάθε έργου που δημοπρατείται. Τα κριτήρια αυτά όπως ήδη αναφέρθηκε, θα περιγράφονται λεπτομερώς στην προκήρυξη του Β΄ Σταδίου του διαγωνισμού και στη Σύμβαση ΣΔΙΤ που θα κοινοποιηθεί στους διαγωνιζόμενους πριν την υποβολή των προσφορών τους, συμπεριλαμβανομένων των όποιων τροποποιήσεων ή αλλαγών προκύψουν και περιληφθούν στα αναπροσαρμοσμένα κείμενα των Τευχών

Υποβολής Προσφορών και των Συμβάσεων ΣΔΙΤ που επίσης θα κοινοποιηθούν στους υποψηφίους πριν από την υποβολή των τελικών τους προσφορών.

Ενδεικτικές παράμετροι αξιολόγησης των έργων είναι: το χωροταξικό ωφέλιμο των έργων, τα απαραίτητα στοιχεία για τον χωροταξικό, πολεοδομικό, συγκοινωνιακό, αρχιτεκτονικό, περιβαλλοντικό σχεδιασμό του έργου κλπ.

Τα στοιχεία των προσφορών θα εισαχθούν σε πρότυπα μοντέλα αξιολόγησης που θα έχει προετοιμάσει ο ΧΟΣ προκειμένου η αξιολόγησή τους αφενός να γίνει σε συγκρίσιμα στοιχεία και αφετέρου να είναι αντικειμενική. Τα μοντέλα αυτά θα παρέχουν σε κάποιο βαθμό ευελιξία στον ΧΟΣ και στην Επιτροπή Αξιολόγησης λαμβάνοντας με το τρόπο αυτό υπόψη και τις όποιες διαφοροποιήσεις μεταξύ των διαγωνιζομένων, διαφοροποιήσεις που μπορούν να συμβάλλουν στην πιο αξιοκρατική αξιολόγηση αυτών. Διευκρινίζεται ότι ο ΧΟΣ και ο Φορέας δεν θα είναι υποχρεωμένοι να δημοσιοποιήσουν με λεπτομέρεια τα μοντέλα αξιολόγησης που θα χρησιμοποιηθούν.

Δραστηριότητα 2.09 Ανακοίνωση Αποτελεσμάτων Τεχνικής Αξιολόγησης

Αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία αξιολόγησης των Τεχνικών Προσφορών των Υποψηφίων και προετοιμαστεί η αρχική Έκθεση Αξιολόγησης των Τεχνικών Προσφορών θα δοθεί στην Επιτροπή Αξιολόγησης του διαγωνισμού, η οποία κατά την κρίση της μπορεί να την κοινοποιήσει μαζί με το πρακτικό αξιολόγησης, στους διαγωνιζόμενους.

Δραστηριότητα 2.10 Διαδικασία Υποβολής Ενστάσεων

Μετά την κοινοποίηση της Έκθεσης Αξιολόγησης των Τεχνικών Προσφορών στους διαγωνιζόμενους, θα ακολουθήσει μια σύντομη σχετικά χρονική περίοδος κατά την οποία οι υποψήφιοι ανάδοχοι θα μπορούν να υποβάλλουν εγγράφως τις ενστάσεις

τους επί των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης τεκμηριώνοντας τις αντιρρήσεις τους με κατάλληλα επιχειρήματα. Οι λόγοι για τους οποίους μπορούν να υποβληθούν ενστάσεις θα περιγράφονται ρητώς στην Προκήρυξη του Β' Σταδίου του διαγωνισμού. Ενστάσεις πέρα των λόγων αυτών δε θα γίνονται δεκτές από την Επιτροπή του διαγωνισμού.

Δραστηριότητα 2.11 Γνωμοδότηση επί της Υποβολής Ενστάσεων

Θα γίνει λεπτομερής και ουσιαστική αξιολόγηση των ενστάσεων των διαγωνιζομένων προκειμένου να αποφανθεί η Επιτροπή Αξιολόγησης του φορέα για την αποδοχή ή την απόρριψη αυτών με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης και τη διαδικασία που περιγράφεται στην προκήρυξη του Β' Σταδίου του Διαγωνισμού.

Δραστηριότητα 2.12 Απόφαση επί των Τεχνικών Προσφορών

Από την εξέταση των ενστάσεων κατά τη διάρκεια της προηγούμενης δραστηριότητας επί των αρχικών αποτελεσμάτων της Αξιολόγησης των Τεχνικών Προσφορών ενδέχεται να προκύψουν μεταβολές στην αρχική Έκθεση Αξιολόγησης των Τεχνικών Προσφορών. Οι μεταβολές αυτές εάν υπάρξουν, θα συμπεριληφθούν στην προαναφερομένη Έκθεση, γεγονός που θα οδηγήσει στην τελική Απόφαση επί των Τεχνικών Προσφορών, απόφαση η οποία θα κοινοποιηθεί στους διαγωνιζόμενους και δε θα επιδέχεται καμία ένσταση.

Δραστηριότητα 2.13 Πρώτη Απόφαση επί των Οικονομικών Προσφορών

Το ζητούμενο κατά την πρώτη αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών είναι η διερεύνηση από την Επιτροπή Αξιολόγησης των Προσφορών, της πλήρους τιμολόγησης και κοστολόγησης των προτεινόμενων υπηρεσιών που θα παρέχει ο Υποψήφιος Ανάδοχος και των εργασιών που θα πραγματοποιήσει σε περίπτωση που επιλεγεί για την υλοποίηση του έργου. Η εξέταση της τήρησης των προϋποθέσεων υποβολής των

οικονομικών προσφορών από τους διαγωνιζόμενους αποτελεί πρωταρχική εργασία της Επιτροπής Αξιολόγησης.

Δραστηριότητα 2.14 Πρόσκληση Υποβολής Βέλτιστων και Τελικών Προσφορών

Έχοντας ολοκληρώσει σε πρώτη φάση την αρχική αξιολόγηση των Τεχνικών και Οικονομικών Προσφορών των υποψηφίων αναδόχων, η Επιτροπή θα καλέσει τους διαγωνιζόμενους να υποβάλλουν τις τελικές τους προσφορές, συμπεριλαμβάνοντας στις αρχικές τους τις όποιες τροποποιήσεις επιθυμούν προκειμένου να τις καταστήσουν πιο ανταγωνιστικές. Ο χρόνος που θα έχουν οι διαγωνιζόμενοι στη διάθεσή τους θα είναι σχετικά περιορισμένος καθώς ο στόχος της δραστηριότητας αυτής είναι η παροχή δυνατότητας τροποποιήσεων των αρχικών προσφορών των Υποψηφίων Αναδόχων και όχι η σύνταξη νέων εξ' ολοκλήρου. Ωστόσο, πρέπει να μην αποθαρρύνονται οι διαγωνιζόμενοι ως προς την υποβολή εναλλακτικών προσφορών. Προς την κατεύθυνση αυτή η Επιτροπή θα ετοιμάσει το Σχέδιο Πρόσκλησης Υποβολής Βέλτιστων και Τελικών Προσφορών των υποψηφίων, με το οποίο θα τους καλεί να υποβάλλουν τις νέες τροποποιημένες προσφορές τους εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος.

Η πρόσκληση Υποβολής Βέλτιστων και Τελικών Προσφορών θα πρέπει να αναφέρει ορισμένες από τις βασικές παραμέτρους αναφορικά με τα κριτήρια επιλογής όπως:

- Τις ζητούμενες υπηρεσίες υπό μορφή παραγόμενου προϊόντος,
- τα όρια και τους περιορισμούς σε σχέση με το τομέα παροχής υπηρεσιών, τους ελάχιστους περιορισμούς ή απαγορεύσεις ως προς αυτή,
- τους προτεινόμενους όρους – μορφή σύμβασης καθώς και την προτεινόμενη διάρκειά της και όρους αμοιβής,

- τα κριτήρια για την αξιολόγηση των προσφορών και
- τα όρια μέσα στα οποία οι υποψήφιοι μπορούν να υποβάλλουν εναλλακτικές προσφορές.

Η διαδικασία αυτή ανταλλαγής απόψεων με τους υποψηφίους πριν από την τελική υποβολή των Προσφορών τους, είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς βοηθά στη διερεύνηση από τους υποψηφίους καινοτόμων λύσεων για το έργο. Πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι συζητήσεις με τους Υποψηφίους είναι εμπιστευτικές, εκτός εάν καταλήξουν σε αλλαγή των προδιαγραφών οπότε και πρέπει να γνωστοποιηθούν και στους υπολοίπους Υποψηφίους.

Δραστηριότητα 2.15 Αξιολόγηση Τελικών Προσφορών

Η Επιτροπή Αξιολόγησης, αφού λάβει τις νέες, βελτιωμένες προσφορές των διαγωνιζομένων, θα προβεί στην τελική αξιολόγησή τους, προκειμένου να επιλέξει την καλύτερη προσφορά από τεχνικής και οικονομικής άποψης, η οποία θα αναδείξει τον Προσωρινό Ανάδοχο του έργου.

Τα κριτήρια στα οποία θα εστιάσει η Επιτροπή για την αξιολόγηση των υποψηφίων και τα οποία θα αναφέρονται στην προκήρυξη του Β' Σταδίου του διαγωνισμού θα είναι ενιαία για όλους τους διαγωνιζόμενους όπως έχει ήδη αναφερθεί και θα σχετίζονται με:

- την εξέταση για το αν ο υποψήφιος πληροί τα κριτήρια οικονομικής αξιολόγησης
- την επιλογή της προσφοράς που ανταποκρίνεται καλύτερα στις προδιαγραφές υλοποίησης του έργου,
- τους όρους τιμολόγησης,

- την αξιολόγηση του συνολικού κόστους του έργου καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης ΣΔΙΤ,
- το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης,
- την αξιοπιστία του επιχειρηματικού πλάνου,
- τη δυνατότητα υλοποίησης του έργου από τους υποψήφιους αναδόχους,
- την καλύτερη δυνατή διανομή των κινδύνων του έργου μεταξύ των συμμετεχόντων υλοποίησής του έτσι ώστε ο καθένας να αναλαμβάνει τους κινδύνους που είναι σε θέση να αντιμετωπίσει καλύτερα,
- την αποδοχή περισσότερων συμβατικών όρων κρίσιμης σημασίας,
- την προσφορά μεγαλύτερης οικονομικής σταθερότητας (επιβεβαιωμένη χρηματοδότηση με όσο το δυνατόν μικρότερη επιβάρυνση του Δημοσίου ή τροποποίηση των συμβατικών όρων),
- το καθορισμό της ευρωστίας και της παράδοσης του τελικού σχήματος,
- σε περίπτωση κοινοπραξίας, να δίνεται η εικόνα μιας καλά συντονισμένης και οργανωμένης ομάδας και όχι η εικόνα συνάθροισης ξεχωριστών εταιριών χωρίς συνοχή.
- την ανάγκη για οποιαδήποτε οικονομική στήριξη από τον ΦΟΡΕΑ,
- τη ποιότητα και το χρόνο κατασκευής

Από τη διαδικασία αυτή θα προκύψει η Τελική Αξιολόγηση των Τεχνικών και Οικονομικών Προσφορών των διαγωνιζομένων και η ανάδειξη του Προσωρινού Αναδόχου.

Δραστηριότητα 2.16 Διαδικασία Υποβολής Ενστάσεων

Με την κοινοποίηση της Έκθεσης Αξιολόγησης των Βέλτιστων και Τελικών Προσφορών των Υποψηφίων Αναδόχων στους διαγωνιζόμενους, θα ακολουθήσει μια σύντομη χρονική περίοδος κατά την οποία οι Υποψήφιοι Ανάδοχοι θα μπορούν να υποβάλλουν εγγράφως τις ενστάσεις τους επί των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης, τεκμηριώνοντας τις αντιρρήσεις τους με κατάλληλα επιχειρήματα. Οι λόγοι για τους οποίους μπορούν να υποβληθούν ενστάσεις περιγράφονται ρητώς στην Προκήρυξη του Β' Σταδίου του Διαγωνισμού. Ενστάσεις πέρα των λόγων αυτών δε θα γίνονται δεκτές από την Επιτροπή του Διαγωνισμού. Η Επιτροπή του Διαγωνισμού θα συγκεντρώσει τις ενστάσεις των διαγωνιζομένων, θα τις αξιολογήσει και θα ετοιμάσει Έκθεση επί της Υποβολής Ενστάσεων, την οποία και θα κοινοποιήσει στους διαγωνιζόμενους.

Δραστηριότητα 2.18 Συνολική Τελική Αξιολόγηση

Από την εξέταση των ενστάσεων κατά τη διάρκεια της προηγούμενης δραστηριότητας ενδέχεται να προκύψουν μεταβολές ως προς την Αξιολόγηση των Βέλτιστων και Τελικών Προσφορών των υποψηφίων. Σε περίπτωση μεταβολών, οι όποιες τροποποιήσεις ή αλλαγές θα συμπεριληφθούν στην προαναφερομένη Έκθεση, γεγονός που θα οδηγήσει στην σύνταξη μιας νέας και τελικής Συνολικής Αξιολόγησης των Προσφορών των Υποψηφίων Αναδόχων, η οποία θα κοινοποιηθεί στους διαγωνιζόμενους και το αποτέλεσμα της οποίας δεν θα επιδέχεται καμία αμφισβήτηση ή ένσταση.

Με την ολοκλήρωση της δραστηριότητας αυτής, ολοκληρώνεται και το Β' Στάδιο του διαγωνισμού.

ΣΤΑΔΙΟ 3 ΕΠΙΛΟΓΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΥ ΑΝΑΔΟΧΟΥ & ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ
(SELECTION OF THE PREFERRED BIDDER & NEGOTIATION TO FINANCIAL
CLOSE)

Δραστηριότητα 3.1 Επιλογή Προσωρινού Αναδόχου

Έχοντας ολοκληρώσει τη Συνολική Τελική Αξιολόγηση των Προσφορών των διαγωνιζομένων η Επιτροπή του Διαγωνισμού, θα επιλέξει τον Προσωρινό Ανάδοχο. Η επιλογή αυτή σημαίνει την έναρξη του Γ' Σταδίου του διαγωνισμού, το οποίο περιλαμβάνει την πρόσκληση του Προσωρινού Αναδόχου από την Επιτροπή με στόχο την έναρξη των διαπραγματεύσεων και την επίτευξη του χρηματοοικονομικού κλεισίματος της αναδοχής του έργου από τον επενδυτή.

Δραστηριότητα 3.2 Διαπραγματεύσεις

Κατά τη διάρκεια αυτής της δραστηριότητας, ο ΦΟΡΕΑΣ και ο Προσωρινός Ανάδοχος θα διαπραγματεύονται επί συγκεκριμένων όρων της Σύμβασης ΣΔΙΤ προκειμένου να οριστικοποιηθεί η τελική της μορφή και να υπογραφεί. Για την αποφυγή αδιεξόδου θα έχει καθοριστεί από την αρχή το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα γίνουν οι διαπραγματεύσεις και θα έχει δημιουργηθεί κατάλληλος μηχανισμός για την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων, την αποδοχή ή όχι διαιτητή (arbitration) κλπ.

Κρίσιμης σημασίας για την επιτυχή ολοκλήρωση του σταδίου αυτού είναι η παρακολούθηση της διαδικασίας άντλησης κεφαλαίων από τους Προσωρινούς Αναδόχους. Στόχος είναι να εξασφαλιστεί όσο το δυνατό νωρίτερα η δέσμευση των χρηματοδοτών για την υποστήριξη των επενδυτών αναφορικά με την υλοποίηση του

έργου, ώστε να αποφευχθεί η επίσπευση άλλων θεμάτων των διαπραγματεύσεων προς τελική συμφωνία, χωρίς να έχουν συμφωνήσει οι χρηματοδότες.

ΣΤΑΔΙΟ 4 ΚΑΤΑΚΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ (AWARD CONTRACT)

Δραστηριότητα 4.1 Υπογραφή Κειμένων

Με την ολοκλήρωση της προηγούμενης δραστηριότητας και την ολοκλήρωση του Γ' Σταδίου του διαγωνισμού, ξεκινά το Δ' Στάδιο του διαγωνισμού, το οποίο περιλαμβάνει την τελική διαμόρφωση των κειμένων των Συμβάσεων ΣΔΙΤ και την υπογραφή αυτών από τα εμπλεκόμενα μέρη. Πριν την υπογραφή οι νομικοί σύμβουλοι του ΦΟΡΕΑ και του ΧΟΣ θα ελέγξουν την εγκυρότητά τους από νομική και φορολογική σκοπιά, καθώς και τη συμβατότητα των όρων των Συμβάσεων ΣΔΙΤ με τους όρους των δανειακών συμβάσεων.

Δραστηριότητα 4.2 Επικύρωση Συμβάσεων

Κατά τη δραστηριότητα αυτή γίνεται η διανομή των συμβάσεων σε όλα τα μέρη που συμμετέχουν στην υλοποίηση του έργου και η επικύρωσή τους από τους εμπλεκόμενους φορείς.

ΣΤΑΔΙΟ 5 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ (CONTRACT MANAGEMENT)

Δραστηριότητα 5.1 Προετοιμασία Περίληψης Βασικών Συμβατικών Όρων

Θα προετοιμασθεί περίληψη των Βασικών Συμβατικών Όρων της παραχώρησης του έργου στον ανάδοχο, η οποία περιλαμβάνει τους βασικούς όρους και τις βασικές συνθήκες για την επιτυχή εκτέλεση του έργου και αποτελούν τη βάση πάνω στην οποία θα κινηθούν τα εμπλεκόμενα μέρη κατά τη μακροπρόθεσμη λειτουργική και διοικητική συνεργασία τους.

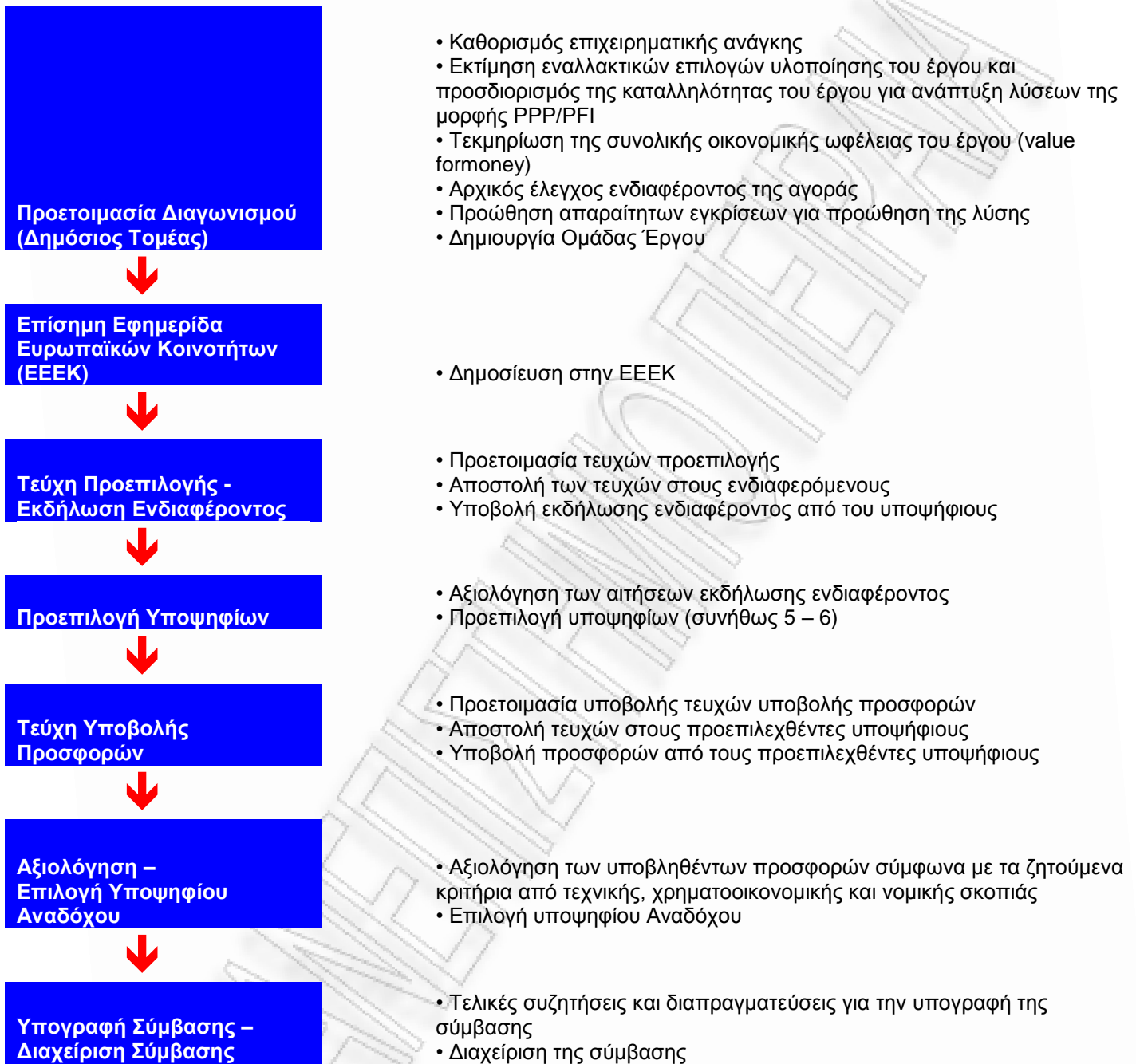
Δραστηριότητα 5.2 Προετοιμασία Οδηγού Ασφαλιστικών Καλύψεων

Πριν την έναρξη εκτέλεσης της σύμβασης θα ολοκληρωθεί η συγγραφή του Οδηγού Ασφαλιστικών Καλύψεων με τη σύμφωνη γνώμη των εμπλεκόμενων μερών και το οποίο περιλαμβάνει τις ασφαλίσεις αναφορικά με την ορθή εκτέλεση και εμπρόθεσμη ολοκλήρωση του έργου από τον ανάδοχο.

4.5 Τυπικό σχεδιάγραμμα διαδικασίας PPP

Το ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζει τα βήματα μιας τυπικής διαδικασίας PPP. Η χρονική διάρκεια που απαιτείται για την ολοκλήρωση μιας τέτοιας διαδικασίας από τη στιγμή της πρώτης δημοσίευσης στην ΕΕΕΚ έως και την υπογραφή της σύμβασης κυμαίνεται από 14 – 24 μήνες.

Πίνακας 6: Διάγραμμα διαδικασίας PPP

4.6 Ρόλοι και ευθύνες συμμετεχόντων σε συνεργασίες μορφών ΣΔΙΤ

- **Ανάδοχος:** ίδια κεφάλαια, know-how
- **Εργολάβος:** κατασκευή, συντήρηση, τήρηση χρονοδιαγράμματος κατασκευής
- **Υπεργολάβος:** παρέχουν συγκεκριμένες υπηρεσίες στον εργολάβο
- **Πελάτες:** οι πελάτες ωφελούνται από την ανάπτυξη μιας αποδοτικής λύσης βασιζόμενη σε κοινωνικά αποδεκτά επίπεδα
- **Διαχειριστής:** αναλαμβάνει το κίνδυνο της απόδοσης και μέρος της μακροχρόνιας συντήρησης του παγίου
- **Δημόσιες Υπηρεσίες:** νομικό πλαίσιο, κύριο μέρος των συμβάσεων, συνεισφορά σε χρήμα
- **Τράπεζες:** χρηματοδοτική δομή, know how, παροχή χρηματοδότησης σε μια οικονομικά βιώσιμη δομή
- **Χρηματοοικονομικός / Τεχνικός Σύμβουλος:** συνδράμουν τα συμμετέχοντα μέρη να βρουν την άριστη λύση
- **Ασφαλιστικοί Σύμβουλοι / Σύμβουλοι Αγοράς:** επισκόπηση της αγοράς, ασφαλιστική κάλυψη του έργου
- **Νομικοί Σύμβουλοι:** Προετοιμασία συμβάσεων λαμβανομένου υπόψη των διαφορετικών νομικών συστημάτων που εμπλέκονται.

5. ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΔΙΤ

Όπως ήδη αναφέρθηκε, στην πρόσφατη (κατά τα 20 τελευταία χρόνια) προσπάθεια υλοποίησης έργων/υπηρεσιών με ΣΔΙΤ στην Ελλάδα, η εμπειρία πλέον είναι υπαρκτή μεν, πολύ μικρή δε και περιλαμβάνει τόσον επιτυχείς όσο και μη επιτυχείς προσπάθειες:

5.1 Σε ότι αφορά τις Συμβάσεις Παραχώρησης

Ως **επιτυχείς** θεωρούνται οι συμβάσεις, με τις οποίες υλοποιήθηκαν σημαντικού μεγέθους και σημασίας έργα υποδομής στον τομέα των μεταφορών:

- Ο Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ»
- Η ζεύξη (Γέφυρα) Ρίου – Αντιρρίου
- Ο Περιφερειακός Δακτύλιος Αττικής ή Αττική Οδός (η Ελευθέρα Λεωφόρος Ελευσίνας - Σταυρού – Σπάτων και η Δυτική Περιφερειακή Λεωφόρος Υμηττού).

Ως **μη επιτυχείς** περιπτώσεις μπορούν να θεωρηθούν :

- Η ζεύξη (υποθαλάσσια σήραγγα) Μαλιακού
- Το Μετρό Θεσσαλονίκης

Τη παρούσα χρονική περίοδο το ΥΠΕΧΩΔΕ έχει προκηρύξει και εξελίσει κι άλλους νέους διαγωνισμούς για την κατασκευή υπεραστικών και αστικών αυτοκινητοδρόμων, συνολικού μήκους περίπου 800 χλμ. Δύο από αυτούς ευρίσκονται ήδη στο δεύτερο στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας (κυρίως διαγωνισμός), ενώ οι

υπόλοιποι είναι στη φάση της προετοιμασίας των τευχών δημοπράτησης της δεύτερης φάσης.

Παράλληλα προετοιμάζονται κι άλλα έργα υποδομής προς υλοποίηση με συμβάσεις παραχώρησης, όπως σημαντικές επεκτάσεις του δικτύου της Αττικό Μετρό Α.Ε.

5.2 Σε ότι αφορά τις άλλες μορφές ΣΔΙΤ

Ως **επιτυχείς** περιπτώσεις σύναψης άλλων τύπων ΣΔΙΤ θεωρούνται οι ακόλουθες:

α) Με βάση τις διατάξεις του άρθρου 9, παρ. 1-3, του Ν.2052/1992, ολοκληρώθηκαν ή υλοποιούνται, ή ευρίσκονται σε στάδιο διαγωνισμού πολλοί (υπόγειοι) σταθμοί αυτοκινήτων, στην Αθήνα (και άλλους Δήμους στην ευρύτερη περιοχή), στη Θεσσαλονίκη, στη Χαλκίδα, στο Αγρίνιο, στη Λάρισα και στα Ιωάννινα, με συμβάσεις που ανατέθηκαν από το ΥΠΕΧΩΔΕ, τους ΟΤΑ και άλλους φορείς (π.χ. ΟΛΠ, HELLEXPO, Αττικό Μετρό Α.Ε. κ.α.). Το πρόγραμμα κατασκευής υπόγειων αλλά και υπέργειων σταθμών αυτοκινήτων συνεχίζεται σε πολλές πόλεις, κυρίως όμως στην Αθήνα και την Θεσσαλονίκη.

β) Στο πλαίσιο των προβλέψεων του Ν.2545/1997, έχουν ήδη εκδοθεί κάποιες κοινές υπουργικές αποφάσεις για την παραχώρηση δικαιωμάτων σε Φορείς ΒΕΠΕ της χρήσης αιγιαλού και παραλίας και του δικαιώματος εκτέλεσης λιμενικών έργων ή επέκτασης ήδη υφιστάμενων στην περιοχή λιμενικών εγκαταστάσεων.

Ενδεικτικά αναφέρεται η ΚΥΑ της 21-3-2001 με αρ. 1049828/4857ΠΕ/Β0010, για την απευθείας παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης αιγιαλού και παραλίας και του

δικαιώματος χρήσης και εκμετάλλευσης λιμενικών έργων στο φορέα ΒΕΠΕ της Ναυτιλιακής Βιομηχανικής Περιοχής Αστακού Αιτωλοακαρνανίας. Παρ' όλο που αρχικά φαίνεται ότι πρόκειται για παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης αιγιαλού και παραλίας στον Φορέα ΒΕΠΕ μονομερώς από την Διοίκηση, πρόκειται για σύμβαση παραχώρησης σε ιδιωτικό φορέα, που αναλαμβάνει την εκτέλεση έργων και την ανάπτυξη βιομηχανικών περιοχών και την, στην συνέχεια, εκμετάλλευση του λιμένα για τον χρόνο παραχώρησης.

γ) Η δυνατότητα που έχουν οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με το άρθρο 277 του Π.Δ.410/1995 (Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας), να συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις ή να μετέχουν σε επιχειρήσεις που συνιστούν με νομικά ή φυσικά πρόσωπα ή σε επιχειρήσεις που ήδη υπάρχουν για την εκτέλεση έργων που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού, καθώς και την οικονομική εκμετάλλευση των έργων αυτών, για την παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού, και για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που έχουν σκοπό την πραγματοποίηση εσόδων, αξιοποιήθηκε η σύσταση κοινής επιχείρησης μεταξύ του Δήμου Άνω Λιοσίων και ιδιωτών για την κατασκευή, λειτουργία και εκμετάλλευση μονάδας παραγωγής βιοαερίου από απορρίμματα.

δ) Με βάση τον Ν.2206/1994 έγινε η παραχώρηση ενός αριθμού αδειών λειτουργίας Καζίνο για ορισμένο διάστημα έναντι υποχρεώσεων κατασκευής έργων.

ε) Με βάση τις διατάξεις του Ν.2160/1993 έχει ανατεθεί από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λευκάδας σε ιδιώτες η κατασκευή λιμενικών και χερσαίων εγκαταστάσεων μαρίνας (λιμένα αναψυχής) στην Λευκάδα και η εκμετάλλευση αυτής για 30 έτη.

Επίσης με την ίδια διαδικασία έχει ανατεθεί σε ιδιώτες η κατασκευή λιμενικών και χερσαίων εγκαταστάσεων και η εκμετάλλευση μαρίνας (λιμένα αναψυχής) στις Γουβιές Κέρκυρας.

στ) Το 2003 η ΚΕΔ ανέθεσε σε διεθνή χρηματοοικονομικό, τεχνικό και νομικό σύμβουλο την μελέτη και προετοιμασία ανάθεσης έργων με αυτοχρηματοδότηση, που αφορούν στο Στεγαστικό Πρόγραμμα του Δημοσίου. Στο πλαίσιο της πιο πάνω συνεργασίας, έχει ήδη δημοπρατηθεί το κτίριο της Ακαδημίας Λιμενικού Σώματος στην Αλεξανδρούπολη.

ζ) Σε ιδιωτικούς φορείς (ΕΠΑ Αττικής, Θεσσαλίας, Θεσσαλονίκης) ανατέθηκε η ανάπτυξη και εκμετάλλευση των δικτύων διανομής φυσικού αερίου στις αντίστοιχες πόλεις. Η περίπτωση αυτή αποτελεί παράδειγμα σύστασης κοινών επιχειρήσεων του Δημοσίου με ιδιώτες επενδυτές, για την εμπορική συνεκμετάλλευση του συστήματος μετά την ολοκλήρωση των υποδομών. Το πρόγραμμα των ΕΠΑ θα συνεχιστεί για τις υπόλοιπες γεωγραφικές ενότητες της χώρας.

η) Στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, μέχρι σήμερα έχουν υλοποιηθεί πολλά έργα με αυτοχρηματοδότηση ιδίως στο πεδίο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (αιολικά πάρκα (συνολικής ισχύος περίπου 400 MW) , μικρά υδροηλεκτρικά, καύση στερεών αποβλήτων (εργοστάσιο Νέων Λιοσίων), κλπ).

θ) Η εταιρία «Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα ΑΕ» έχει προβεί κατόπιν διαγωνισμών στην ανάθεση της αξιοποίησης και εκμετάλλευσης τουριστικών ακινήτων σε τρίτους, όπως π.χ. η ανάθεση σε κοινοπραξίες ιδιωτών της αξιοποίησης και εκμετάλλευσης για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ακτών (οργανωμένων Πλαζ) της Αττικής καθώς

και άλλων τουριστικών εγκαταστάσεων (πλαζ, ξενοδοχείων ΞΕΝΙΑ κλπ) ανά την Ελλάδα.

Ως μη επιτυχείς περιπτώσεις εφαρμογής ΣΔΙΤ θεωρούνται :

- α) Όλες οι προσπάθειες υλοποίησης ολυμπιακών έργων - του Ιπποδρόμου και άλλων Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων του ΟΔΙΕ: Παρά το γεγονός ότι ξεκίνησε η διαδικασία διεξαγωγής του σχετικού διαγωνισμού, εν τέλει αυτός κηρύχθηκε άγονος και η κατασκευή των εγκαταστάσεων υλοποιήθηκε ως κλασικό δημόσιο έργο.
- β) του Ολυμπιακού Χωριού, το οποίο τελικά κατασκευάστηκε από την «ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΧΩΡΙΟ ΑΕ» με κλασικές εργολαβίες δημοσίων έργων.
- γ) Οι διαδικασίες ανάδειξης αναδόχων ΣΔΙΤ για τις μαρίνες Μυκόνου, Σύρου, Κεφαλληνίας κ.α., οι οποίες διακόπηκαν και εκκρεμούν επί μακρό διάστημα.
- δ) Το θερμοηλεκτρικό εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στο Λαύριο («Μεγάλο Λαύριο»)
- ε) Η σύμβαση εκμετάλλευσης των χρυσοφόρων κοιτασμάτων του Παγγαίου όρους στη Χαλκιδική (Εταιρία TVX)

5.3 Προβλήματα που δυσχεραίνουν την εφαρμογή ΣΔΙΤ

Εξετάζοντας τις σχετικές συνθήκες στα κράτη-μέλη της Ε.Ε., διαπιστώνεται ότι στα περισσότερα από αυτά συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, ο θεσμός των Συμπράξεων Δημοσίου – Ιδιωτικού τομέα βρίσκεται υπό διαμόρφωση. Εξάιρεση αποτελεί η Μ. Βρετανία, στην οποία έχει δημιουργηθεί σημαντική ιδιαίτερη αγορά αυτοχρηματοδοτούμενων έργων και υπηρεσιών.

Στη χώρα μας, οι μέχρι σήμερα προσπάθειες προώθησης και σύναψης ΣΔΙΤ αντιμετώπισαν πολλά προβλήματα και δυσκολίες, που, σε πολλές περιπτώσεις οδήγησαν ακόμα και στη ματαίωση της υλοποίησης των έργων.

Από τις πολλές δυσκολίες, που ανέκυψαν μέχρι σήμερα στην πράξη, οι ακόλουθες είναι εκείνες οι οποίες προτείνεται να αντιμετωπιστούν με προτεραιότητα, καθώς η αντιμετώπισή τους θα βελτιώσει ουσιαστικά το πλαίσιο των αυτοχρηματοδοτούμενων έργων:

1. Νομοθετικό πλαίσιο

Πολλά προβλήματα εντοπίστηκαν ότι οφείλονταν στην έλλειψη ενός ειδικού νομοθετικού πλαισίου, με το οποίο να προσδιορίζονται βασικά θέματα και κατευθύνσεις αντιμετώπισής τους, όπως: απαλλοτριώσεις, περιβαλλοντικοί όροι, αποζημιώσεις του αναδόχου, τομείς εφαρμογής, εξουσιοδοτήσεις υπογραφών, εγγυήσεις του Δημοσίου, κριτήρια ανάθεσης κ.α.

Είναι χαρακτηριστικό ότι όλες οι συμβάσεις παραχώρησης των μεγάλων έργων υποδομής που είχαν υπογραφεί και υλοποιούνται, έτυχαν αυτόνομης ρύθμισης με ειδικούς νόμους (κάθε μια σύμβαση κυρώθηκε από την Βουλή των Ελλήνων με την ψήφιση ειδικού νόμου). Με τον τρόπο αυτό ξεπεράστηκαν σημαντικά προβλήματα (νομικά, εξουσιοδοτήσεων κ.α., αλλά και ουσίας, (εξασφάλιση της πλευράς των ιδιωτών κλπ.).

Η δημιουργία του εν λόγω πλαισίου αποτέλεσε άμεση προτεραιότητα.

2. Υποστήριξη φορέων του Δημοσίου για την προετοιμασία των διαγωνισμών, μεταφορά τεχνογνωσίας, αντιμετώπιση του υψηλού κόστους προετοιμασίας των διαγωνισμών και παρακολούθησης των συμβάσεων

Σημαντικό εμπόδιο στην προώθηση και υλοποίηση ΣΔΙΤ αποτέλεσε η αδυναμία σωστής και έγκαιρης προετοιμασίας των έργων και υλοποίησης των σχετικών διαγωνισμών, λόγω έλλειψης εξειδικευμένης εμπειρίας από τις αναθέτουσες αρχές, αλλά και περιορισμένης εμπειρίας στους φορείς του ιδιωτικού τομέα. Είναι γεγονός ότι το συνολικό έγχειρημα είναι πολύπλοκο και απαιτεί μεγάλη εμπειρία και πολλή προσπάθεια.

Η αδυναμία των ελληνικών φορέων (τόσο του δημοσίου, όσο και του ιδιωτικού τομέα) υφίσταται και σήμερα, παρά την προαναφερθείσα εμπειρία.

Οι λόγοι είναι πολλοί.

Στην περίπτωση των προαναφερθέντων μεγάλων έργων υποδομής, εξ αιτίας κυρίως του ad hoc (μη οργανικά ενταγμένου στη δομή του αρμόδιου Υπουργείου) τρόπου διαχείρισης των σχετικών διαδικασιών, αλλά και των μεγάλων απαιτήσεων των έργων, η εμπειρία που αποκτήθηκε όσον αφορά στην προετοιμασία και υλοποίηση των σχετικών διαγωνισμών καθώς και στη διαπραγμάτευση και ανάθεση των συμβάσεων, περιορίζεται σε μικρό αριθμό στελεχών και σε λίγους ελληνικούς ιδιωτικούς φορείς, οι οποίοι είτε μετείχαν στους σχετικούς διαγωνισμούς ως μέλη των υποψηφίων ομίλων, είτε υποστήριζαν τις δύο πλευρές (Ελληνικό Δημόσιο και υποψήφιους παραχωρησιούχους) στους αντίστοιχους διαγωνισμούς.

Να σημειωθεί μάλιστα ότι δεδομένου ότι η σύναψη των εν λόγω συμβάσεων είναι σχετικά πρόσφατη, δεν καταγράφεται εμπειρία από όλα τα στάδια του κύκλου ζωής τους.

Είναι σαφές, ότι κατ αναλογία, εμπειρία έχει προκύψει και από τις μη επιτυχείς περιπτώσεις συμβάσεων παραχώρησης.

Άλλο σημαντικό πρόβλημα ήταν (και παραμένει) η ελλιπής δυνατότητα και ετοιμότητα της Διοίκησης σε κεντρικό επίπεδο να υποστηρίζει τις αναθέτουσες αρχές, να προσδιορίσει τους αποδεκτούς γενικούς όρους και προϋποθέσεις και γενικότερα να συνδράμει στην εξάπλωση του θεσμού των ΣΔΙΤ. Κρίνεται μεταξύ άλλων ότι αυτή η ικανότητα της Διοίκησης δεν αναπτύχθηκε, διότι η ενθάρρυνση της δημιουργίας αγοράς αυτοχρηματοδοτούμενων έργων δεν αποτέλεσε πραγματικά πολιτική προτεραιότητα μέχρι σήμερα. Ως αποτέλεσμα της παραπάνω αδυναμίας ένα από τα σημαντικά αρνητικά ζητήματα για την εξάπλωση των ΣΔΙΤ στην Ελλάδα, είναι η αποτυχία στην ανάπτυξη θετικού πνεύματος συνεργασίας δημοσίου – ιδιωτικού τομέα με αποτέλεσμα να εξακολουθεί η ύπαρξη «αντιπαλότητας» και «καχυποψίας» μεταξύ των δύο πλευρών.

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το πρόβλημα της μη πλήρους αναγνώρισης από τις αρμόδιες Υπηρεσίες, του υψηλού κόστους και της αδυναμίας διασφάλισης της απαιτούμενης χρηματοδότησης για όλα τα στάδια ωρίμανσης των έργων αυτών (πρόσληψη εξειδικευμένων συμβούλων, εκπόνηση μελετών κλπ), αιτίες που σε πολλές περιπτώσεις αποτέλεσαν σημαντικούς παράγοντες αρνητικής επίπτωσης στην προώθηση μιας ΣΔΙΤ.

Για την επιτυχία των ΣΔΙΤ πρέπει να επιτευχθεί η ικανότητα του Δημοσίου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των διαγωνισμών για τα αυτοχρηματοδοτούμενα έργα

καθώς και των συμβάσεων παραχώρησης που θα συναφθούν ως αποτέλεσμα της διαδικασίας αυτής. Ειδικότερα πρέπει να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική και επιτυχής προετοιμασία των διαγωνισμών και η διεξαγωγή τους (συμπεριλαμβανμένων και των διαπραγματεύσεων, όταν και όπου απαιτούνται) καθώς επίσης και η παρακολούθηση, ο έλεγχος και η αξιολόγηση της υλοποίησης των συμβάσεων παραχώρησης και εν γένει των έργων.

Η οργάνωση και λειτουργία μιας κεντρικής μονάδας υποστήριξης των φορέων, η οποία να μπορεί να αντλεί τεχνογνωσία από τη διεθνή εμπειρία, με αρμοδιότητα υποστήριξης όλων των φορέων της χώρας, μπορεί να αποτελέσει την λύση στο σημαντικότερο αυτό πρόβλημα.

3. Συνταγματικά ζητήματα, ιδίως σε ότι αφορά τα όρια της παραχώρησης:

Το Σύνταγμα της Ελλάδος, ρυθμίζοντας τις αρμοδιότητες του κράτους, τις διακρίνει μεταξύ εκείνων που είναι δυνατόν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες, σε αντιδιαστολή με εκείνες που εμπίπτουν στον πυρήνα της κρατικής εξουσίας και δεν παραχωρούνται.

Έτσι, για παράδειγμα, κρίθηκε ότι η αστυνομική εξουσία, ως δημόσια εξουσία και έκφραση κυριαρχίας, ασκείται μόνο από το Κράτος, με αποτέλεσμα να ακυρωθεί ως παράνομη και αντισυνταγματική η ανάθεση, από το Δήμο Αθηναίων σε ιδιωτική εταιρεία, της βεβαίωσης παραβάσεων και επιβολής προστίμων, στα πλαίσια της παραχώρησης του συστήματος ελεγχόμενης στάθμευσης. Η τυχόν λοιπόν ανάθεση αστυνομικών αρμοδιοτήτων σε όργανα των εταιριών παραχώρησης δημοσίων έργων (π.χ. η αστυνόμευση μεγάλων έργων, η οδική ασφάλεια στους αυτοκινητοδρόμους κλπ), τα οποία θα επιβάλουν και θα εισπράττουν πρόστιμα, ή η τυχόν ανάθεση σε εταιρίες

παραχώρησης δημοσίων έργων άλλων αρμοδιοτήτων, που μόνο η κρατική εξουσία μπορεί να ασκεί (π.χ. άμυνα, δημόσια ασφάλεια κλπ), θα έπασχε συνταγματικά, εφόσον με τον τρόπο αυτό ασκούσαν δημόσια εξουσία. Αντίθετα δεν θα απαγορεύεται στην ανάδοχο εταιρία παραχώρησης, στα πλαίσια των συμβατικών δραστηριοτήτων της, η είσπραξη ποινικών ρητρών από αντισυμβατική συμπεριφορά του χρήστη του έργου, ή η ιδιωτική αστυνόμευση, παράλληλα με την δημόσια, των χώρων του έργου, το οποίο με βάση την σύμβαση παραχώρησης αυτή εκμεταλλεύεται.

Δεν είναι επίσης συνταγματικά αυτονόητο κατά πόσον είναι δυνατό η κατασκευή έργων, όπως μιας φυλακής ή κτιρίων που αφορούν την άμυνα και την ασφάλεια της χώρας, μπορεί να αποπληρωθεί αντί του εργολαβικού ανταλλάγματος με την παραχώρηση της εκμετάλλευσης αυτών, εν όλω ή εν μέρει.

Ο εκάστοτε καθορισμός των ορίων του πυρήνα της κρατικής εξουσίας σε έργα με αυτοχρηματοδότηση (π.χ. φυλακές, νοσοκομεία κλπ) δεν είναι εκ των προτέρων γνωστός και συνεπώς το «Συνταγματικά» επιτρεπτό των ορίων της παραχώρησης πρέπει να εξετάζεται και να διασφαλίζεται κατά το δυνατόν από το στάδιο του αρχικού προγραμματισμού.

Συνταγματικά προστατευτέα αξία, σύμφωνα με το άρθρο 106 του Συντάγματος, αποτελεί επίσης και η κατασκευή έργων μείζονος σημασίας για την χώρα και την εθνική οικονομία. Έτσι κρίθηκε ότι είναι δυνατόν ενόψει της ανάπτυξης και κατασκευής μεγάλων τεχνικών έργων υποδομής μείζονος σημασίας για την χώρα και την εθνική οικονομία, κατόπιν σταθμίσεως, να κάμπτεται η προστασία άλλων συνταγματικών αξιών, όπως η προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος, της ιδιοκτησίας, της προστασίας των δασών.

Είναι λοιπόν απαραίτητο να εξετάζεται και να διασφαλίζεται κατά το δυνατόν από το στάδιο του αρχικού προγραμματισμού, ο εκάστοτε χαρακτηρισμός των έργων που υπάγονται στην κατηγορία «των μεγάλων τεχνικών έργων μείζονος σημασίας για την χώρα και την εθνική οικονομία». Ο χαρακτηρισμός των έργων προς χάριν των οποίων λαμβάνουν χώρα οι συνταγματικές σταθμίσεις γίνεται συνήθως από το δικαστήριο, σύμφωνα με τις παραδοχές της διοίκησης.

Η νομοθετική κύρωση των συμβάσεων παραχώρησης, αλλά και των περιβαλλοντικών όρων των μεγάλων έργων υποδομής, έθεσαν επίσης το συνταγματικό ζήτημα, σχετικά με την σχέση των εξουσιών και την αρχή της διακρίσεως των λειτουργιών, καθώς και την αναγκαιότητα της κύρωσης των συμβάσεων αυτών και των διοικητικών πράξεων, με την συνδρομή της νομοθετικής εξουσίας και για τη διασφάλιση της εκτελεστικής εξουσίας.

Ενόψει των συμβάσεων παραχώρησης δημοσίων έργων της τελευταίας δεκαετίας, ετέθησαν ακόμα ζητήματα σχετικά με την συνταγματική προστασία του φυσικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (οδηγώντας έτσι την Διοίκηση στην συστηματική κύρωση των περιβαλλοντικών όρων των μεγάλων έργων υποδομής με ειδικούς νόμους) καθώς και ζητήματα σχετικά με την συνταγματική προστασία της ιδιοκτησίας, σε σχέση με την ανάπτυξη των έργων υποδομής. Η νομολογία των δικαστηρίων ενέταξε σε ένα ιδιαίτερο προνομιακό συνταγματικό πλαίσιο τα μεγάλα συγχρηματοδοτούμενα έργα υποδομής, ιδίως δε αυτά που έχουν κοινοτικό ενδιαφέρον για την ανάπτυξη των διευρωπαϊκών δικτύων, σε αντίθεση με άλλα έργα, μικρότερης εμβέλειας, για τα οποία προείχε η προστασία του περιβάλλοντος, των αρχαιοτήτων και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Τούτο πρέπει να λαμβάνεται υπόψη τόσο στο στάδιο του

προγραμματισμού των έργων, όσο και στο στάδιο πραγματοποίησης των διαγωνισμών, αλλά και κατά την λειτουργία των συμβάσεων παραχώρησης, προκειμένου να αποφεύγεται η ανατροπή των σχεδιασμών των φορέων και η καθυστέρηση στην υλοποίηση των αυτοχρηματοδοτούμενων έργων.

Η πρόβλεψη του άρθρου 107 του Συντάγματος για την προστασία των κεφαλαίων εξωτερικού, του Π.Δ. 2687/1953 και η εφαρμογή της διάταξης αυτής και για τα κεφάλαια που εισάγονται σήμερα, ιδίως από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να επιτευχθεί η δημιουργία κατάλληλου επενδυτικού κλίματος για τα αυτοχρηματοδοτούμενα έργα, ενδεχομένως να μην μπορεί να θεωρηθεί σύμφωνη με τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου.

Τέλος, επισημαίνεται, ότι σε συμβάσεις παραχώρησης, που κυρώθηκαν με νόμο, συγκεκριμένες διατάξεις διασφαλίζουν αποσπασματικά τα δικαιώματα των χρηστών, όπως την ασφάλεια των χρηστών, την εκμετάλλευση των έργων από τους αναδόχους προς όφελος των χρηστών, την υποχρέωση των αναδόχων για ανανέωση και τεχνική βελτίωση προς όφελος των χρηστών, την υποχρέωση των αναδόχων για ενημέρωση των χρηστών κλπ. Πέραν των ανωτέρω οι χρήστες προστατεύονται έναντι του κράτους βάσει συνταγματικών διατάξεων, όπως η αρχή της ισότητας, η αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας κλπ. Το ζήτημα, αν τα δικαιώματα αυτά μπορούν να τα επικαλούνται οι χρήστες των έργων υποδομής που εκτελούνται δυνάμει συμβάσεων παραχώρησης δημοσίων έργων έναντι των αναδόχων τους, ρυθμίστηκε με την εισαγωγή στο Σύνταγμα της αρχής της τριτενέργειας. Μετά την θέσπισή της, ο ανάδοχος-ιδιώτης, που εκμεταλλεύεται ένα δημόσιο έργο δυνάμει σύμβασης παραχώρησης, υποχρεούται να συμπεριφέρεται ανάλογα με το Κράτος ως προς την διασφάλιση κάθε ατομικού

δικαιώματος του χρήστη, ο οποίος έχει δικαίωμα να επικαλείται τα συνταγματικά δικαιώματα του (ελευθερία πρόσβασης, ισότητα, κοινωνικά δικαιώματα ειδικών ομάδων, προστασίας καταναλωτή κλπ) και έναντι των ιδιωτών αυτών.

Προς επίλυση των συνταγματικών ζητημάτων η συνεργασία με το ΣτΕ και το Ελεγκτικό Συνέδριο είναι επιβεβλημένη.

4. Εκτέλεση εις βάρος του Δημοσίου και ΟΤΑ – Εγγυήσεις του Δημοσίου – Καθεστώς επίλυσης διαφορών

Η νομική και πρακτική αδυναμία γρήγορης αναγκαστικής εκτέλεσης, σε περίπτωση που αυτό απαιτηθεί, εις βάρος του Δημοσίου και των ΟΤΑ και η αφερεγγυότητα των περισσότερων ΟΤΑ αποτελούν καθοριστικό εμπόδιο στην υλοποίηση και εξέλιξη των συμβάσεων παραχώρησης και ενδεχομένως να καθιστούν στην ουσία ανενεργά τα δικαιώματα των αναδόχων. Χωρίς την επίλυση του προβλήματος αυτού, ή χωρίς την ανάπτυξη μηχανισμών εξασφάλισης της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων των φορέων του Δημοσίου και των ΟΤΑ και εξασφάλισης των δικαιωμάτων των αναδόχων, υπό τους όρους κάθε φορά της σύμβασης, δύσκολα θα δημιουργηθεί ενεργός αγορά έργων και υπηρεσιών με αυτοχρηματοδότηση ιδίως στην περιφέρεια.

Επίσης το Δημόσιο θα πρέπει να είναι σε θέση να αναλάβει εγγυήσεις για το ίδιο, αλλά και για τους λοιπούς φορείς καθώς και τους ΟΤΑ, είτε προς τους αναδόχους των έργων (π.χ. για την διατήρηση ορισμένων συνθηκών, εξασφάλιση των εσόδων λειτουργίας, τυχόν επιδότηση των έργων), είτε προς Τράπεζες (για την αποπληρωμή των δανείων τους προκειμένου να χρηματοδοτήσουν μερικώς ή ολικώς τους αναδόχους). Θα πρέπει επίσης, όταν η χρηματοδότηση του έργου γίνεται με τραπεζικό δανεισμό, να

υπάρχουν οι απαραίτητες προβλέψεις για την εκχώρηση των απαιτήσεων του αναδόχου στις τράπεζες καθώς και να εξετάζεται αν, για την εξασφάλιση των δανειακών συμβάσεων, υπάρχει η δυνατότητα έκδοσης από τον ανάδοχο μέρους των εγγυητικών επιστολών υπέρ των τραπεζών, ή λήψης από τις Τράπεζες μέρους των αποζημιώσεων, που καταβάλουν οι ασφαλιστικές εταιρίες που καλύπτουν τους κινδύνους από το έργο, με την ανάληψη από τις τράπεζες ανάλογων υποχρεώσεων έναντι του Δημοσίου για την υλοποίηση του έργου. Για τον λόγο αυτό ενδεχομένως απαιτηθούν ειδικότερες ρυθμίσεις για το καθεστώς των δανειακών συμβάσεων και των εξασφαλίσεων αυτών καθώς και των ασφαλίσεων, που αφορούν τα αυτοχρηματοδοτούμενα έργα και τις συμβάσεις παραχώρησης.

Αν και, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας περί δημοσίων έργων, είναι δυνατόν να συνάπτεται διαιτητική συμφωνία με τις αναθέτουσες αρχές, σύμφωνα με τους κανόνες που ισχύουν, ενδεχομένως θα πρέπει να προβλεφθούν ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις για σύναψη ρητρών διαιτησίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ή άλλους δικονομικούς κανόνες, μεταξύ των αναθετουσών αρχών και των φορέων του Δημοσίου για διαφορές, που αφορούν στη σύμβαση παραχώρησης. Σε περιπτώσεις δε που η χρηματοδότηση του έργου γίνεται με τραπεζικό δανεισμό, μπορεί να προβλεφθεί μια ειδικής φύσεως διαιτησία με σαφείς κανόνες.

5. Αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων των εμπλεκόμενων φορέων του Δημοσίου

Η σύγχυση αρμοδιοτήτων για την εκτέλεση αυτοχρηματοδοτούμενων έργων μεταξύ φορέων του Δημοσίου, των ΟΤΑ, δημοσίων επιχειρήσεων κλπ (χαρακτηριστική η περίπτωση των χώρων στάθμευσης), προκαλεί αβεβαιότητα στους ενδιαφερόμενους

για την ανάληψη τέτοιων έργων και σε πολλές περιπτώσεις συνεπάγεται αργά ή γρήγορα την ματαίωσή τους, λόγω έλλειψης διαδικαστικών προϋποθέσεων.

Στα έργα, που επιλέγονται ως κατάλληλα για αυτοχρηματοδότηση, θα πρέπει να υπάρχει αποσαφήνιση αρμοδιοτήτων και όπου απαιτείται συντονισμός μεταξύ των εμπλεκόμενων δημοσίων υπηρεσιών, λοιπών φορέων και ΟΤΑ, υπό τις οδηγίες μιας κεντρικής μονάδας υποστήριξης των φορέων.

6. Χρόνος και ασφάλεια διαδικασιών ωρίμανσης των έργων

Η διαδικασία ωρίμανσης των έργων είναι ούτως ή άλλως σύνθετη και χρονοβόρα, πολλές φορές μάλιστα είναι αντιφατική και αδιέξοδη. Τα προβλήματα αυτά είναι ικανά να αποθαρρύνουν τους υποψήφιους επενδυτές, οι οποίοι επιθυμούν απλές και κατανοητές ρυθμίσεις και συχνά (ιδίως σε θέματα πολεοδομικά και περιβαλλοντολογικά) αντιμετωπίζουν λαβύρινθο διατάξεων με αβέβαιη εφαρμογή.

Είναι λοιπόν ανάγκη να τυποποιηθούν και απλοποιηθούν κατά το δυνατόν οι διαδικασίες ωρίμανσης και, προκειμένου να είναι ρεαλιστική η ένταξη αυτοχρηματοδοτούμενων έργων στις διαδικασίες των κοινοτικών πλαισίων στήριξης, να μειωθούν δραστικά οι χρόνοι προετοιμασίας τους, σε σχέση με τους σημερινούς, λαμβανομένης υπόψη σε κάθε περίπτωση της συστηματικής τήρησης των κανόνων της νομοθεσίας και της τήρησης των όρων δημοσιότητας και των διαδικασιών δημοπράτησης, που καθορίζονται από το εσωτερικό και το κοινοτικό δίκαιο.

7. Κοστολόγηση των συμβάσεων

Για τη δημοπράτηση των έργων με αυτοχρηματοδότηση απαιτείται να προϋπολογιστούν ορθά οι εκατέρωθεν παροχές Δημοσίου και Ιδιωτών, ώστε να είναι δυνατή η χρηματοδότηση και υλοποίηση του έργου από τον ανάδοχο χωρίς προβλήματα.

Σε κάθε δε περίπτωση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι η σύμβαση πρέπει να είναι συμφέρουσα για το Δημόσιο, τόσο σε σχέση με την εκτέλεση του ίδιου έργου χωρίς αυτοχρηματοδότηση, όσο και σε σχέση με τους παραδεδεγμένους τεχνικούς και οικονομικούς κανόνες, έτσι ώστε να διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον, καθώς και ότι το υπό δημοπράτηση έργο είναι ανταποδοτικό και λειτουργικό προς τους χρήστες. Προκειμένου να αξιολογούνται τα ανωτέρω, είναι απαραίτητη μια ακριβής κοστολόγηση όλων των στοιχείων της ΣΔΙΤ. Αυτό το σημαντικό θέμα είναι δύσκολο και απαιτεί εμπειρία, σημαντική υποδομή και στοιχεία.

Η διαδικασία κοστολόγησης των ΣΔΙΤ θα πρέπει, όπως και στα δημόσια έργα, να τυποποιηθεί σταδιακά. Άμεσα όμως απαιτείται η εισαγωγή εξειδικευμένης τεχνογνωσίας, (πρόσληψη εξειδικευμένων συμβούλων) προκειμένου και οι διαγωνισμοί να βρίσκουν ανταπόκριση αλλά και οι συμβάσεις να είναι επωφελείς για το Δημόσιο.

8. Προβλέψεις για τη χρηματοδότηση

Από τα πλέον ουσιαστικά ζητήματα για την επιτυχία των αυτοχρηματοδοτούμενων έργων είναι η διασφάλιση της πλέον συμφέρουσας χρηματοδότησης, τόσο του τραπεζικού, όσο και άλλων μορφών δανεισμού.

Τα πλέον ουσιαστικά θέματα, που έχουν αποτελέσει σημαντικά προβλήματα στο παρελθόν και τα οποία πρέπει να εξετάζονται πολύ προσεκτικά και να αντιμετωπίζονται ρεαλιστικά και έγκαιρα, είναι:

- Τα φορολογικά της χρηματοδότησης.
- Οι νομικές προβλέψεις (εκπρόσωπος δανειστών, ελευθερία συμβάσεων).
- Οι προβλέψεις καταγγελίας των συμβάσεων ΣΔΙΤ και τα δικαιώματα παρέμβασης και αποζημίωσης των τραπεζών.

- Η εύλογη κατανομή κινδύνων στις συμβάσεις.
- Η Αναγκαιότητα ύπαρξης εταιριών ειδικού σκοπού ως αναδόχων.
- Η λήψη εξασφαλίσεων επί συμβάσεων, εξοπλισμού, μετοχών, ασφαλιστηρίων συμβολαίων κλπ.
- Η ανάγκη προστασίας από τροποποίηση της νομοθεσίας.
- Η επιμονή του Ελληνικού Δημοσίου για λήψη εγγυητικών επιστολών καλής εκτέλεσης κλπ, αντί των Τραπεζών.

Η ανάπτυξη «εσωτερικής» εμπειρίας στους φορείς ανάθεσης των ΣΔΙΤ είναι πολύ δύσκολη, λόγω της πολύ εξειδικευμένης γνώσης που απαιτούν και συνεπώς της μεγάλης επένδυσης και χρόνου που χρειάζεται για την απόκτησή της. Αυτά τα θέματα, από πλευράς Δημοσίου μπορούν να αντιμετωπισθούν μόνο σε κεντρικό επίπεδο. Εν τω μεταξύ, απαιτείται η πρόσληψη εξειδικευμένων συμβούλων, προκειμένου τα θέματα αυτά να αντιμετωπίζονται με τη δέουσα γνώση.

9. Αντιμετώπιση φορολογικών ζητημάτων

Στα αυτοχρηματοδοτούμενα έργα αναφέρονται σειρά φορολογικών ζητημάτων, που είναι άγνωστα στις κλασικές εργολαβίες (φορολογική-λογιστική αντιμετώπιση των εσόδων, της επιδότησης του Δημοσίου, θέματα ΦΠΑ, δυνατότητα υπαγωγής των έργων και της επένδυσης σε αναπτυξιακούς νόμους κλπ). Σαφείς και απλοί κανόνες για τα σχετικά θέματα δεν υπάρχουν, ενώ οι υφιστάμενοι κανόνες είναι σύνθετοι, περίπλοκοι και δημιουργούν αβεβαιότητες.

Το ζήτημα αυτό πρέπει να εξεταστεί σε κοινή βάση για όλα τα έργα.

10. Η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων

Δεδομένου ότι ανάλογα με το είδος του έργου, την κατανομή κινδύνων, τη διάρκεια, τη μορφή αμοιβής του αναδόχου κλπ. ο ανάδοχος θα απαιτηθεί να συμβάλει με ίδια κεφάλαια, πρέπει να υπολογίζεται και να διασφαλίζεται ότι τα επενδύσιμα κεφάλαια θα έχουν μια εύλογη απόδοση, εφόσον ο ανάδοχος κατασκευάσει, χρηματοδοτήσει και λειτουργήσει το έργο στα πλαίσια των υποχρεώσεών του και των εύλογων δυνατοτήτων του.

Πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη και οι συνθήκες στο διεθνές περιβάλλον, ειδικά εκεί όπου είτε επιθυμείται είτε είναι απαραίτητη η προσέλκυση ξένης τεχνογνωσίας ή κεφαλαίων.

Στο παρελθόν συχνά έχουν αγνοηθεί τα ίδια κεφάλαια ως ουσιώδης παράγοντας, με αποτέλεσμα την ιδιαίτερα υπερβολική επιβάρυνσή τους με κινδύνους επί της αναμενόμενης απόδοσης. Συνέπεια αυτών ήταν άλλοτε η μη πραγματοποίηση επενδύσεων (βλ. θερμοηλεκτρικά εργοστάσια ηλεκτρισμού) και άλλοτε η αύξηση του κόστους των έργων για το δημόσιο.

Πρέπει να γίνει κατανοητό από όλες τις πλευρές, ότι η μείωση της απόδοσης ή η απώλεια (ολική ή μερική) των ιδίων κεφαλαίων αποτελεί στοιχείο «τιμωρίας» του αναδόχου για την μη εκπλήρωση των εύλογα αναλήψιμων υποχρεώσεών του, ειδικά στις περιπτώσεις αμοιβών διαθεσιμότητας. Επίσης, η αύξηση της απόδοσης μπορεί να είναι το αντιστάθμισμα για την ανάληψη ορισμένων κινδύνων, που δεν μπορεί να διαμορφώσει ο ανάδοχος, όπως π.χ. κυκλοφοριακός κίνδυνος και δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως «δαίμονας».

11. Η διασφάλιση μακροχρόνιων πόρων, η διαφάνεια του κεφαλαιουχικού κόστους των δημοσίων έργων και υπηρεσιών και η ανάληψη από το δημόσιο του κινδύνου ζήτησης

Οι συμβάσεις ΣΔΙΤ δεσμεύουν μακροχρόνια το Ελληνικό Δημόσιο, ουσιαστικά, με την μετατροπή του κεφαλαιακού κόστους ενός δημοσίου έργου σε ετήσιο κόστος λειτουργίας ή σε δυνατότητα ενός έργου να αποσβεσθεί με δαπάνη των χρηστών, γίνεται πιο διαφανής η λήψη των αποφάσεων για τη δέσμευση πόρων και το κεφαλαιουχικό κόστος των δημοσίων έργων και υπηρεσιών, που σήμερα αγνοείται παντελώς.

Θα πρέπει να υπάρξει μηχανισμός προγραμματισμού και κατανομής των μακροχρόνιων αυτών πόρων, ειδικά εκεί όπου το Ελληνικό Δημόσιο θα παίρνει κίνδυνο ζήτησης, πληρώνοντας αμοιβές διαθεσιμότητας στον ανάδοχο. Αν ένα έργο είναι δυνατό να αποσβεσθεί με μετακύλιση του κόστους στους χρήστες, αυτό θα πρέπει να γίνεται, λαμβανομένων πάντα υπόψη των κοινωνικών κριτηρίων.

5.4 Συμβάσεις παραχώρησης έργων υποδομής στην

Ελλάδα

α) Ο Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ»

Με τον Ν.2338/1995 κυρώθηκε η Σύμβαση Ανάπτυξης του Νέου Διεθνούς Αεροδρομίου της Αθήνας στα Σπάτα, η οποία ρυθμίζει το σύνολο των σχέσεων μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, των μελών της κατασκευάστριας Κοινοπραξίας, της Εταιρίας του Αεροδρομίου, στην οποία συμμετέχει και το Ελληνικό Δημόσιο καθώς και συνολικά

το καθεστώς του νέου αερολιμένα. Με τον ίδιο νόμο ιδρύθηκε η εταιρία «Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών ΑΕ».

Με την ανωτέρω σύμβαση ανάπτυξης το Ελληνικό Δημόσιο παρέχει στα μέλη της Κοινοπραξίας, για τον σύνολο της συμβατικής περιόδου (διάρκεια της παραχώρησης του δικαιώματος, 30 χρόνια από την ημερομηνία έναρξης κατά τα προβλεπόμενα στην ανωτέρω σύμβαση), το αποκλειστικό δικαίωμα και προνόμιο να πραγματοποιήσουν τη μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή, ολοκλήρωση, θέση σε λειτουργία, συντήρηση, λειτουργία, διοίκηση και ανάπτυξη του αεροδρομίου. Η ανωτέρω σύμβαση διέπεται από το ειδικό καθεστώς, που καθορίζει ο κυρωτικός της νόμος και το ελληνικό δίκαιο. Παρ' όλα αυτά υπήχθη με το Π.Δ.267/1996 και στις διατάξεις του Ν.Δ. 2687/1953, περί εισαγωγής κεφαλαίων από το εξωτερικό, προκειμένου να διασφαλισθεί περαιτέρω το καθεστώς της σύμβασης από την συνταγματική προστασία, που απολαμβάνουν οι ξένες επενδύσεις.

Την κατασκευή του αεροδρομίου ανέλαβε, δυνάμει κατασκευαστικής σύμβασης με την Εταιρία του Αεροδρομίου, η οποία ιδρύθηκε με τον ίδιο Ν.2338/1995 και κυρώθηκε το καταστατικό της, κατασκευαστική κοινοπραξία.

Η ανωτέρω Σύμβαση Ανάπτυξης του Αεροδρομίου χαρακτηρίζεται ως σύμβαση παραχώρησης δημοσίων έργων, για την οποία παρέχονται και άλλα ανταλλάγματα στον ανάδοχο, πλην του δικαιώματος εκμετάλλευσης του έργου. Ειδικότερα, πέραν της πρόβλεψης της δυνατότητας επιβολής διαφόρων τελών στους χρήστες του αεροδρομίου, ως αντάλλαγμα για την κατασκευή του αεροδρομίου, το Ελληνικό Δημόσιο παρείχε στην Εταιρία του Αεροδρομίου επιδότηση, που συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ εγγυήθηκε το σύνολο των δανείων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων,

συμμετείχε δε στην κατασκευή και λειτουργία του αεροδρομίου δια της καταβολής ειδικού τέλους αναχωρούντων επιβατών.

β) Η ζεύξη Ρίου-Αντιρρίου

Με τον Ν.2395/1996 κυρώθηκε και απέκτησε ισχύ νόμου η σύμβαση μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και της ανώνυμης εταιρίας παραχώρησης «Γαλλο-Ελληνικός Φορέας Υπερθαλάσσιας Ζεύξης Ρίου-Αντιρρίου» («ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε.») για την μελέτη, κατασκευή, χρηματοδότηση και εκμετάλλευση της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου καθώς και η συμφωνία μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, της ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε. και της Κοινοπραξίας Κατασκευής «Κοινοπραξία ΓΕΦΥΡΑ ΑΕ» και των μελών αυτής, η οποία ανέλαβε την κατασκευή της ζεύξης.

Αντικείμενο της σύμβασης παραχώρησης είναι η παροχή στην ανάδοχο ανώνυμη εταιρία παραχώρησης του αποκλειστικού δικαιώματος μελέτης-κατασκευής, χρηματοδότησης, λειτουργίας και συντήρησης της Γέφυρας, για όλο το διάστημα της παραχώρησης, καθώς και του δικαιώματος της επιβολής και είσπραξης διοδίων-τελών από τους χρήστες κατά την διάρκεια της περιόδου παραχώρησης, δηλαδή για χρονικό διάστημα 42 ετών από την θέση σε ισχύ της σύμβασης, και σύμφωνα με τους όρους αυτής. Και στο έργο αυτό, πέραν του δικαιώματος επιβολής διοδίων ως εργολαβικό αντάλλαγμα που παρέχεται στον ανάδοχο, το Ελληνικό Δημόσιο παρέχει, μεταξύ άλλων και χρηματοδοτική συμβολή, αλλά και αναλαμβάνει ένα σύνολο υποχρεώσεων, όπως της διασφάλισης της είσπραξης των διοδίων-τελών καθ' όλη την διάρκεια της παραχώρησης.

Σημαντική ιδιομορφία της ανωτέρω σύμβασης είναι επίσης η πρόβλεψη, ότι οι όροι της είναι δυνατόν να τροποποιούνται κατ' εξουσιοδότηση νόμου μετά από αίτημα των δανειστών και για τις ανάγκες του ιδιωτικού δανεισμού του έργου, επιβεβαιώνοντας

με αυτόν τον τρόπο την σημασία και τον ρόλο της ιδιωτικής χρηματοδότησης, την οποία ο ανάδοχος έχει υποχρέωση να εξεύρει. Επίσης στην ανωτέρω σύμβαση προβλέπονται διαδικασίες υποκατάστασης του αναδόχου.

Σημειώνεται ότι αν και η ανωτέρω σύμβαση μπορεί να χαρακτηριστεί ως σύμβαση παραχώρησης δημοσίων έργων, έχει χαρακτηριστεί και ως σύμβαση παραχώρησης δημόσιας υπηρεσίας.

γ) Ο Περιφερειακός δακτύλιος της Αθήνας (η «Αττική Οδός» κλπ)

Με τον Ν.2445/1996 κυρώθηκαν και απέκτησαν ισχύ νόμου η σύμβαση μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και της ανώνυμης εταιρίας παραχώρησης «ΑΤΤΙΚΗ ΟΔΟΣ Α.Ε.» για την μελέτη, κατασκευή, αυτοχρηματοδότηση και εκμετάλλευση της Ελεύθερης Λεωφόρου Ελευσίνας- Σταυρού- Αεροδρομίου Σπάτων και Δυτικής Περιφερειακής Λεωφόρου Υμηττού καθώς και η σύμβαση μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου, της ανώνυμης εταιρίας παραχώρησης «ΑΤΤΙΚΗ ΟΔΟΣ ΑΕ» καθώς και της Κατασκευαστικής Κοινοπραξίας «ΑΤΤΙΚΗ ΟΔΟΣ-Κατασκευής ΕΛΕΣΣ και ΔΠΛΥ», των μελών της ως άνω κοινοπραξίας και των επενδυτών, ιδρυτικών μελών και αρχικών μετόχων της ανωτέρω ανώνυμης εταιρίας παραχώρησης.

Με την σύμβαση αυτή παραχωρήθηκε στην ανάδοχο ανώνυμη εταιρία παραχώρησης το αποκλειστικό δικαίωμα μελέτης, κατασκευής, ανάπτυξης, οργάνωσης, λειτουργίας και εκμετάλλευσης του έργου της Ελεύθερης Λεωφόρου Ελευσίνας- Σταυρού- Αεροδρομίου Σπάτων και της Δυτικής Περιφερειακής Λεωφόρου Υμηττού, το δικαίωμα επιβολής και είσπραξης διοδίων-τελών από τους χρήστες για συγκεκριμένο χρόνο (Περίοδος Παραχώρησης), το δικαίωμα κατασκευής παράλληλων έργων καθώς και το δικαίωμα άσκησης άλλων εμπορικών εκμεταλλεύσεων, προς εξυπηρέτηση των

χρηστών. Και σε αυτή την περίπτωση πέραν της επιβολής διοδίων, η οποία συνιστούσε το συμβατικό αντάλλαγμα του αναδόχου για την κατασκευή του έργου, δόθηκαν και άλλα ανταλλάγματα, όπως η χρηματοδοτική συμβολή του δημοσίου (παροχή οικονομικού ανταλλάγματος ανάλογου με το εργολαβικό αντάλλαγμα κατασκευαστικής σύμβασης).

Ο ανάδοχος ανέλαβε την υποχρέωση: να κατασκευάσει το έργο και να το λειτουργήσει εύρυθμα καθ' όλο το διάστημα της σύμβασης, αναλαμβάνοντας συγκεκριμένες σχετικές υποχρεώσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου αλλά και των χρηστών του αυτοκινητόδρομου, να εξασφαλίσει την ιδιωτική χρηματοδότησή του, να συνάψει το σύνολο των συμβάσεων, να ασφαλίσει το σύνολο του έργου έναντι κινδύνων και να εγγυηθεί τα δάνεια για την χρηματοδότηση του έργου.

Στην ανωτέρω σύμβαση υπάρχει ιδιαίτερη ρύθμιση του καθεστώτος αποζημίωσης του αναδόχου σε περίπτωση μεταβολής της νομοθεσίας, η οποία τυχόν επιδρά στο συμβατικό αντάλλαγμα είτε προς το χειρότερο, είτε προς το καλύτερο.

δ) Το Μετρό Θεσσαλονίκης

Με τον Ν.2714/1999 κυρώθηκε και απέκτησε ισχύ νόμου η σύμβαση για την μελέτη, κατασκευή, χρηματοδότηση και εκμετάλλευση του Μετρό Θεσσαλονίκης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της ανώνυμης εταιρίας παραχώρησης «Θεσσαλονίκη Μετρό Α.Ε.», στην οποία συμβάλλονταν ως εκ τρίτου η κατασκευαστική κοινοπραξία (και) τα μέλη αυτής και οι μέτοχοι της ανώνυμης εταιρίας παραχώρησης.

Αντικείμενο της σύμβασης αυτής ήταν η παραχώρηση του δικαιώματος σχεδιασμού, κατασκευής, χρηματοδότησης, θέσης σε λειτουργία, ολοκλήρωσης, ανάπτυξης, συντήρησης, διαχείρισης και λειτουργίας του έργου του Μετρό

Θεσσαλονίκης, με κίνδυνο και ευθύνη του αναδόχου, στον οποίον το Ελληνικό Δημόσιο παρείχε, ως συμβατικό αντάλλαγμα, χρηματικό ποσό ως χρηματοδοτική συμβολή στο έργο, χρηματικό αντάλλαγμα για την κατασκευή των παράλληλων έργων και αποκλειστικό δικαίωμα και προνόμιο για την λειτουργία, συντήρηση και εκμετάλλευση του Μετρό μέχρι την λήξη της περιόδου παραχώρησης, λαμβάνοντας τόσο τα έσοδα από τα εισιτήρια όσο και από την επιδότηση από το Δημόσιο των εισιτηρίων, η οποία προβλεπόταν από την σύμβαση, έτσι ώστε το συμβατικό αντάλλαγμα του αναδόχου να προκύπτει τόσο από την εκμετάλλευση του έργου, όσο και από τις ετήσιες περιοδικές εγγυημένες παροχές, που αυτός θα ελάμβανε (υπό την μορφή επιδότησης εισιτηρίων). Ο ανάδοχος επίσης θα ελάμβανε και τα έσοδα των διαφημίσεων ή άλλων εμπορικών εκμεταλλεύσεων στους χώρους του Μετρό.

Η σύμβαση για το Μετρό Θεσσαλονίκης δεν τέθηκε σε ισχύ, λόγω αδυναμίας εξέρευσης των πόρων χρηματοδότησης, αλλά και λόγω της άρνησης ενός εκ των μετόχων της Παραχωρησιούχου εταιρίας να αποδεχθεί όλους του όρους της σύμβασης παραχώρησης και ακυρώθηκε. Η κατασκευή του Μετρό αποφασίστηκε να γίνει ως δημόσιο έργο.

ε) Κατασκευή και λειτουργία δικτύων διανομής φυσικού αερίου με αυτοχρηματοδότηση

Στον τομέα του φυσικού αερίου (Φ.Α.) αποφασίστηκε να κατασκευασθούν και λειτουργήσουν με αυτοχρηματοδότηση τα δίκτυα διανομής, ως εξής:

Ο Ανάδοχος, που θα επιλεγόταν από σχετικό διαγωνισμό, θα συμμετείχε κατά 49% στην αντίστοιχη τοπική εταιρεία διανομής (Ε.Π.Α. - Εταιρεία Παροχής Αερίου), που θα ιδρύετο για να αναπτύξει και εκμεταλλευθεί το δίκτυο [το υπόλοιπο 51% θα

κρατούσε η ΔΕΠΑ μέσω των τοπικών θυγατρικών εταιρειών της (Ε.Δ.Α.- Εταιρείες Διανομής Αερίου), οι οποίες θα είχαν απλώς την κυριότητα των κατασκευασθέντων και κατασκευασθησομένων δικτύων]. Μέσω συμφωνίας μετόχων θα εδίδοντο αυξημένες αρμοδιότητες διοίκησης στον Ανάδοχο. Η Ε.Π.Α. θα ελάμβανε από το Δημόσιο αποκλειστική Άδεια Διανομής, διάρκειας 30 ετών, για την αντίστοιχη γεωγραφική περιοχή. Το αντικείμενο του διαγωνισμού θα ήταν πλειοδοτικό ως προς το ποσό που θα εισέφερε ο Ανάδοχος, για να πάρει το 49% της αντίστοιχης Ε.Π.Α. Το ποσό αυτό όμως θα παρέμενε στα ταμεία της Ε.Π.Α. και θα εχρησιμοποιείτο για την κατασκευή των δικτύων διανομής, μαζί με τις κοινοτικές επιχορηγήσεις, που είχαν εξασφαλισθεί από το Κ.Π.Σ.Π. Επί πλέον, οι Ε.Π.Α. θα είχαν εξασφαλισμένη τροφοδότηση σε αέριο από τη ΔΕΠΑ, με βάση τους όρους των υπαρχουσών συμβάσεων εισαγωγής φυσικού αερίου της ΔΕΠΑ, και με ευνοϊκές ρυθμίσεις για τα πρώτα χρόνια. Στον διαγωνισμό θα επιτρεπόταν να συμμετάσχουν μόνο σχήματα, που θα περιλάμβαναν ως leader εταιρεία αποδεδειγμένης εμπειρίας σε διανομή Φ.Α. αντίστοιχου μεγέθους. Κάθε συμμετέχων θα μπορούσε να υποβάλλει προσφορά και στις 3 περιοχές (Αθήνα – Θεσσαλονίκη – Θεσσαλία), αλλά δεν θα μπορούσε να πάρει και Αθήνα και Θεσσαλονίκη [στην περίπτωση που θα πλειοδοτούσε και στις δύο, θα έπρεπε να επιλέξει τη μία].

Η απόφαση αυτή υλοποιήθηκε, όπως είχε σχεδιαστεί, ως εξής:

Το 1995 ψηφίστηκε ο Ν. 2364 και η ΔΕΠΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου, συνέστησε τον Δεκέμβριο του 1995 τις τρεις Ανώνυμες Εταιρείες Διανομής Αερίου (ΕΔΑ) στις γεωγραφικές περιφέρειες Αττικής, Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας. Οι εταιρείες αυτές είναι θυγατρικές της ΔΕΠΑ, η οποία μετέχει στο κεφάλαιο αυτό κατά 100%. Η ΔΕΠΑ μεταβίβασε στις ΕΔΑ με πώληση το ήδη κατασκευασθέν δίκτυο

διανομής Φ.Α., όπως ορίζει ο Ν. 2364/95 και αντί χρημάτων έλαβε μετοχές ισόποσης αξίας.

Η ΔΕΠΑ, για λογαριασμό των ΕΔΑ, το 1996 επέλεξε ως σύμβουλο, για την διενέργεια των διαγωνισμών ανάδειξης ιδιωτών επενδυτών, την Κ/Ξ ALPHA FINANCE – ROTHCHILD.

Σε εφαρμογή του Ν. 2364/95, τον Ιανουάριο του 1998, εξεδόθη Προεδρικό Διάταγμα (Π.Δ. 10/1998), το οποίο καθόριζε τους όρους διενέργειας και τις προϋποθέσεις συμμετοχής σε διαγωνισμό ιδιωτών επενδυτών σε Εταιρείες Παροχής Αερίου. Αμέσως μετά έγινε η προκήρυξη της πρώτης φάσης του Διεθνούς Διαγωνισμού (Προεπιλογή), η οποία ολοκληρώθηκε το τέλος Ιουλίου 1998. Στη συνέχεια ακολούθησε η δεύτερη φάση που ολοκληρώθηκε το τέλος του Φεβρουαρίου 2000 με την υποβολή των οικονομικών προσφορών.

Οι προσφορές ανοίχτηκαν τον Μάιο του 2000. Στη συνέχεια και δεδομένου ότι υπήρχε όρος στον διαγωνισμό ότι δεν μπορούσε ο ίδιος επενδυτής να συμμετέχει και στην ΕΠΑ Αττικής και στην ΕΠΑ Θεσσαλονίκης, και δεδομένου ότι η Ιταλική εταιρεία Italgas, που ήταν πλειοδότης και στις τρεις ΕΠΑ, επέλεξε να συμμετέχει στις ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας, ο διαγωνισμός για την ΕΠΑ Αττικής αποφασίστηκε να κηρυχθεί άγονος (το τίμημα που προσέφερε ο β' μειοδότης θεωρήθηκε πολύ χαμηλό) και να επαναπροκηρυχθεί.

Οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας ιδρύθηκαν τον Ιούνιο του 2000, αλλά οι διαδικασίες ίδρυσης ολοκληρώθηκαν την 27η και 28η Σεπτεμβρίου 2000 αντίστοιχα, οπότε και υπογράφηκαν και οι αντίστοιχες Συμβάσεις Μετόχων και οι Συμβάσεις Πώλησης Αερίου με τη ΔΕΠΑ (λήγουν το 2016). Οι Άδειες Διανομής για τις δύο

εταιρείες εξεδόθησαν την 31.08.2000 (ΦΕΚ 1086 Β/2000 και ΦΕΚ 1087 Β/2000 αντίστοιχα).

Ο Διαγωνισμός για την ΕΠΑ Αττικής μετά την επαναπροκήρυξη, έγινε τον Ιούνιο του 2000. Το Σεπτέμβριο του 2000 εστάλη η πρόσκληση για υποβολή τελικών προσφορών στους επιλεγμένους επενδυτές και την 28 Οκτωβρίου 2000 επελέγη, ως πλειοδότης, η Κ/Ε Attiki Denmark (Cinergy Global Power Inc. με ποσοστό 60% και Shell Gas BV με ποσοστό 40%).

Η ΕΠΑ Αττικής ιδρύθηκε στις 25.07.2001 (Υπογραφή Σύμβασης Μετόχων και Καταστατικού) αλλά η ολοκλήρωση των διαδικασιών ίδρυσης ολοκληρώθηκαν στις 27.11.2001 οπότε και υπογράφηκε και η αντίστοιχη Σύμβαση Πώλησης Αερίου με τη ΔΕΠΑ. Η αντίστοιχη Άδεια Διανομής εξεδόθη την 13.11.2001 (ΦΕΚ 1521 Β).

Το αποτέλεσμα της διαδικασίας ήταν επιτυχές. Οι Ε.Π.Α. ήδη κατασκευάζουν και λειτουργούν δίκτυα διανομής χωρίς καμιά άλλη χρηματοδοτική υποστήριξη από την Πολιτεία, πέραν της συμμετοχής από το Π.Δ.Ε. που προβλέπεται στο Κ.Π.Σ. ΙΙΙ για ορισμένα km δικτύων διανομής. Πρέπει όμως να σημειωθεί το μεγάλο χρονικό διάστημα, που απαιτήθηκε για την υλοποίηση (ψήφιση νόμου στο τέλος του 1995 – η σύλληψη της ιδέας πολύ πιο πριν- και ίδρυση των Ε.Π.Α. Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας στο τέλος του 2000 και της Ε.Π.Α. Αττικής στο τέλος του 2001), δηλ. χρειάστηκαν περίπου 6 χρόνια.

5.5 Μικρά έργα ΣΔΙΤ

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης της περιφερειακής σύγκλισης, εκτός από τα μεγάλα έργα υποδομής είναι αναγκαία για τη χώρα και η προώθηση σειράς άλλων, μικρότερων έργων. Το μεγάλο αυτό εύρος αντικειμένων όπως νοσοκομεία, σχολεία, μαρίνες,

ενεργειακά έργα, υδρεύσεις, αντιπλημμυρικά, αντιτυρικά, περιβαλλοντικά έργα, διαχείριση και διάθεση αποβλήτων, επεξεργασία λυμάτων, βιολογικοί καθαρισμοί, συνεργασίες παροχής υπηρεσιών κλπ., μπορεί να προώθηθεί αποτελεσματικά και πολύ πιο σύντομα, μέσω των συμπράξεων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα και εκ των πραγμάτων αποτελεί νέα προοπτική για τη χώρα και για τη συνέχιση της αναπτυξιακής πορείας. Στα μικρά ή μεσαία έργα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή, καθώς διαφορετική προσέγγιση πρέπει να τηρηθεί αν μια τοπική αυτοδιοίκηση για ένα Δήμο κατασκευάσει ένα μικρό έργο πχ. ένα σχολείο, από το να υπάρξει μια διαδημοτική επιχείρηση σε ένα νομό που θα κατασκευάσει όλο το σύστημα της σχολικής στέγης, το οποίο είναι σημαντικού μεγέθους έργο. Στις προτεραιότητες της Ελληνικής Κυβέρνησης και της Ειδικής Γραμματείας Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΕΓΣΔΙΤ) είναι μια σειρά μικρών έργων, τα οποία θα αποτελέσουν εφαλτήριο για την εξάπλωση των συνεργασιών αυτών στο μέλλον. Τα πρώτα έργα που έχουν ενταχθεί στο νέο θεσμικό περιβάλλον και έχει ξεκινήσει η διαδικασία της ένταξης τους είναι τα εξής:

Πίνακας 7

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΔΙΤ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 3389/2005			
Αναθέτουσα Αρχή	Έργο	Προϋπολογισμός	Status Έργου
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ημαθίας	Υλοποίηση κτιρίου Διοικητηρίου για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ημαθίας - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ημαθίας	24 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Η Αναθέτουσα Αρχή προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την ανάθεση υπηρεσιών συμβούλου
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	Υλοποίηση Φοιτητικών Εστιών του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	74,5 εκ. ευρώ (+ 20% κόστος ασφάλισης και βαριάς συντήρησης) *	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	Υλοποίηση Φοιτητικών Εστιών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	61 εκ. ευρώ (+ 20% κόστος ασφάλισης και βαριάς συντήρησης) *	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη
Υπουργείο	Υλοποίηση 5 Κλειστών	55,5 εκ. ευρώ	Η Αναθέτουσα Αρχή προετοιμάζει τα

Πολιτισμού - Γενική Γραμματεία Ολυμπιακής Αξιοποίησης	Γυμναστηρίων και 2 Κολυμβητηρίων - Γενική Γραμματεία Ολυμπιακής Αξιοποίησης	(+20% κόστος ασφάλισης & βαριάς συντήρησης) *	τεύχη του διαγωνισμού για την ανάθεση υπηρεσιών συμβούλου
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Σύνδεσμος Ο.Τ.Α. Μείζονος Θεσσαλονίκης (ΣΟΤΑΜΘ)	Υλοποίηση Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΟΣΔΑ) Νόμου Θεσσαλονίκης - Σύνδεσμος Ο.Τ.Α. Μείζονος Θεσσαλονίκης (ΣΟΤΑΜΘ)	242 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή τεχνικού, νομικού και χρηματοοικονομικού συμβούλου βρίσκεται σε εξέλιξη. Καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών: 21.07.2008
- Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	Υλοποίηση νέων ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων του Κέντρου Λουτροθεραπείας Αναπήρων Πολέμου (ΚΛΑΠ) Μεθάνων - Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	100% ανταποδοτικό έργο *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή τεχνικού, νομικού και χρηματοοικονομικού συμβούλου βρίσκεται σε εξέλιξη. Καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών: 27.06.2008
- Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	Τεχνική διαχείριση της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων - Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	46,5 εκ. ευρώ *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή τεχνικού, νομικού και χρηματοοικονομικού συμβούλου βρίσκεται σε εξέλιξη. Καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών: 27.06.2008
- Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	Δημιουργία πρότυπου Κέντρου Εξομοιωτών Πτήσεως - Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	65 εκ. ευρώ *	Η Αναθέτουσα Αρχή προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την ανάθεση υπηρεσιών συμβούλου
- Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	Εγκατάσταση συστημάτων ασφαλείας σε 23 θέσεις Αποθήκευσης Πυρομαχικών - Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	30 εκ. ευρώ *	Η Αναθέτουσα Αρχή προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την ανάθεση υπηρεσιών συμβούλου
- Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	Υλοποίηση Οικημάτων Στέγασης, Βρεφονηπιακών Σταθμών και Πολυώρων Άθλησης σε μονάδες του Στράτου Ξηράς και της Πολεμικής Αεροπορίας - Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	130 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή τεχνικού, νομικού και χρηματοοικονομικού συμβούλου βρίσκεται σε εξέλιξη. Καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών: 27.06.2008
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Νομαρχιακό Διαμέρισμα Έβρου	Υλοποίηση του κτιριακού συγκροτήματος Διοικητικού Πάρκου Αλεξανδρούπολης - Νομαρχιακό Διαμέρισμα Έβρου	22 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με τους Συμβούλους της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης.
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Δήμος Ραφήνας	Υλοποίηση δικτύων αποχέτευσης και μονάδας επεξεργασίας λυμάτων στο Δήμο Ραφήνας - Δήμος Ραφήνας	40 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Η Αναθέτουσα Αρχή προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απορριμμάτων Δυτικής Μακεδονίας Α.Ε. (ΔΙΑΔΥΜΑ Α.Ε.)	Υλοποίηση υποδομών του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Απορριμμάτων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας - Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απορριμμάτων Δυτικής Μακεδονίας Α.Ε. (ΔΙΑΔΥΜΑ Α.Ε.)	97 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη
Υπουργείο Υγείας &	Υλοποίηση του Κέντρου	103 εκ. ευρώ	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών

Κοινωνικής Αλληλεγγύης - Ανώνυμη Εταιρεία Μονάδων Υγείας Α.Ε.	Αποκατάστασης και Αποθεραπείας Βορείου Ελλάδας - Ανώνυμη Εταιρεία Μονάδων Υγείας Α.Ε.	(+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη
Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών - Κτηματική Εταιρία του Δημοσίου Α.Ε.	Υλοποίηση νέων κτιριακών εγκαταστάσεων για τη στέγαση του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, τη στέγαση υπηρεσιών του Δήμου Χαλανδρίου, καθώς και αθλητικών εγκαταστάσεων και πάρκου αναψυχής του Δήμου Χαλανδρίου - Κτηματική Εταιρία του Δημοσίου Α.Ε.	212 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με το Σύμβουλό της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης.
Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας (ΥΕΝ) - Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας (ΥΕΝ)	Εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων ασφαλείας σε 12 λιμένες για την κάλυψη των διεθνών και ευρωπαϊκών κανονισμών ασφαλείας - Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας (ΥΕΝ)	342 εκ. ευρώ *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με τους Συμβούλους της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης.
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων - Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων Α.Ε. (ΟΣΚ)	Υλοποίηση 23 νέων σχολικών κτιρίων στις Περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Δυτικής Μακεδονίας, Ηπείρου και Ιονίων Νήσων - Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων Α.Ε. (ΟΣΚ)	63 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Η διαδικασία επιλογής του Συμβούλων βρίσκεται σε εξέλιξη
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Περιφέρεια Ηπείρου	Ανακατασκευή του κτιριακού συγκροτήματος "Δόμοπολη" για τη στέγαση των υπηρεσιών της Περιφέρειας Ηπείρου - Περιφέρεια Ηπείρου	16 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με τους Συμβούλους της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης.
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κορίνθου	Ανέγερση κτιρίου Διοικητηρίου για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κορίνθου - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κορίνθου	21 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Έξι (6) σχήματα υπέβαλαν Αίτηση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και πέντε (5) θα προσκληθούν να συμμετάσχουν στη Β' φάση του δημόσιου κλειστού διαγωνισμού
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων	Ανέγερση κτιρίου Διοικητηρίου για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων	19 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Έξι (6) σχήματα υπέβαλαν Αίτηση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και πέντε (5) θα προσκληθούν να συμμετάσχουν στη Β' φάση του δημόσιου κλειστού διαγωνισμού
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας	Ανέγερση κτιρίου Διοικητηρίου για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας	30 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Καταληκτική ημερομηνία υποβολής αιτήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος: 30/06/2008
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης -	Ανέγερση κτιρίου Διοικητηρίου για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φθιώτιδας - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φθιώτιδας	28 εκ. ευρώ (+ 20% κόστος βαριάς συντήρησης και	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Καταληκτική ημερομηνία υποβολής

Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φθιώτιδας		ασφάλισης) *	αιτήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος: 30/06/2008
Υπουργείο Δημόσιας Τάξης - Ελληνική Αστυνομία - Κτηματική Εταιρία του Δημοσίου Α.Ε. (ΚΕΔ)	Υλοποίηση 14 νέων κτιριακών εγκαταστάσεων της Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛ.ΑΣ.) - Κτηματική Εταιρία του Δημοσίου Α.Ε. (ΚΕΔ)	151 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης για την υλοποίηση της Αστυνομικής Διεύθυνσης Πειραιά βρίσκεται σε εξέλιξη. Οκτώ (8) σχήματα υπέβαλαν Αίτηση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και η Αναθέτουσα Αρχή αξιολογεί τις προσφορές τους Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης για την υλοποίηση των 13 νέων υποδομών της ΕΛ.ΑΣ. βρίσκεται σε εξέλιξη. Καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών: 10/07/2008
Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης - Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων Α.Ε. (ΔΕΠΑΝΟΜ)	Υλοποίηση του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης - Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων Α.Ε. (ΔΕΠΑΝΟΜ)	324 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης των υποδομών) *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με τους Συμβούλους της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης.
Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης - Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων Α.Ε. (ΔΕΠΑΝΟΜ)	Υλοποίηση του νέου Ογκολογικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης - Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων Α.Ε. (ΔΕΠΑΝΟΜ)	330 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης των υποδομών) *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με τους Συμβούλους της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης.
Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης - Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων Α.Ε. (ΔΕΠΑΝΟΜ)	Υλοποίηση του νέου Γενικού Νοσοκομείου Πρέβεζας - Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων Α.Ε. (ΔΕΠΑΝΟΜ)	109 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων - Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ)	Κατασκευή και συντήρηση 31 νέων σχολικών υποδομών στην Κεντρική Μακεδονία - Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ)	116 εκ. ευρώ (+20% κόστος ασφάλισης και βαριάς συντήρησης) *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με τους Συμβούλους της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	Κατασκευή και συντήρηση νέων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου	74 εκ. ευρώ (+20% κόστος ασφάλισης και βαριάς συντήρησης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Επτά (7) σχήματα υπέβαλαν Αίτηση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και πέντε (5) θα προσκληθούν να συμμετάσχουν στη Β' φάση του δημόσιου κλειστού διαγωνισμού
Υπουργείο Δικαιοσύνης - Θέμις	Κατασκευή και συντήρηση δύο (2) νέων Δικαστικών Μεγάρων -	100 εκ. ευρώ (+20% κόστος	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με τους Συμβούλους της

Κατασκευαστική Α.Ε.	Θέμις Κατασκευαστική Α.Ε.	ασφάλισης και βαριάς συντήρησης) *	προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης.
Υπουργείο Δικαιοσύνης - Θέμις Κατασκευαστική Α.Ε.	Κατασκευή και συντήρηση τριών (3) νέων καταστημάτων κράτησης - Θέμις Κατασκευαστική Α.Ε.	198 εκ. ευρώ (+ 20% κόστος ασφάλισης και βαριάς συντήρησης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Έξι (6) σχήματα υπέβαλαν Αίτηση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και πέντε (5) θα προσκληθούν να συμμετάσχουν στη Β' φάση του δημόσιου κλειστού διαγωνισμού
Υπουργείο Δημόσιας Τάξης - Ελληνική Αστυνομία - Κτηματική Εταιρία Του Δημόσιου (ΚΕΔ)	Τεχνική διαχείριση τεσσάρων (4) κτιριακών εγκαταστάσεων της Ελληνικής Αστυνομίας - Κτηματική Εταιρία Του Δημόσιου (ΚΕΔ)	36 εκ. ευρώ *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με το Σύμβουλό της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης.
Υπουργείο Δημόσιας Τάξης - Πυροσβεστικό Σώμα - Κτηματική Εταιρία Του Δημόσιου (ΚΕΔ)	Κατασκευή και συντήρηση επτά (7) νέων Πυροσβεστικών Σταθμών - Κτηματική Εταιρία Του Δημόσιου (ΚΕΔ)	31,5 εκ. ευρώ (+ 20% κόστος ασφάλισης και βαριάς συντήρησης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Έξι σχήματα υπέβαλαν Αίτηση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και πέντε συνεχίζουν στη Β' φάση του κλειστού διεθνούς διαγωνισμού.
Υπουργείο Πολιτισμού - Γενική Γραμματεία Ολυμπιακής Αξιοποίησης (Γ.Γ.Ο.Α.)	Δημιουργία Διεθνούς Συνεδριακού Κέντρου στο Κλειστό Γυμναστήριο Π. Φαλήρου (Γήπεδο Tae Kwon Do) - Γενική Γραμματεία Ολυμπιακής Αξιοποίησης (Γ.Γ.Ο.Α.)	54 εκ. ευρώ (+20% κόστος ασφάλισης & βαριάς συντήρησης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Πέντε σχήματα υπέβαλαν Αίτηση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος.
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων - Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ)	Κατασκευή, αναπαλαίωση και συντήρηση 27 σχολικών υποδομών στην Περιφέρεια Αττικής - Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ)	150 εκ. ευρώ (+ 20% κόστος ασφάλισης & βαριάς συντήρησης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης για την υλοποίηση 14 Σχολικών υποδομών βρίσκεται σε εξέλιξη. Επτά (7) σχήματα υπέβαλαν Αίτηση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και πέντε (5) θα προσκληθούν να συμμετάσχουν στη Β' φάση του δημόσιου κλειστού διαγωνισμού

* : Ενδεικτικός προϋπολογισμός έργου

6. ΑΝΑΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΤΑ ΕΡΓΑ

ΣΔΙΤ

6.1 Η διαχείριση των κινδύνων

Η διαχείριση των κινδύνων (risks management) είναι θεμελιώδες γνώρισμα οποιοδήποτε έργου (project) και επηρεάζει ουσιαστικά το γενικό κόστος του έργου. Η ανάληψη των κινδύνων έχει καθοριστική σημασία για τις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) και αναλαμβάνονται από την πλευρά που μπορεί να τις διαχειριστεί καλύτερα. Η πλήρης ανάλυση των κινδύνων (risks analysis) δίνει την απάντηση για το αν θα πρέπει να ξεκινήσει ένα έργο και κυρίως ποιός τύπος έργων παραχώρησης είναι κατάλληλος σε κάθε περίπτωση.

Στις Συμβάσεις Παραχώρησης κίνδυνο αναλαμβάνουν εκείνοι που μπορούν να τον διαχειριστούν και εν προκειμένω οι ιδιώτες, μέχρι ενός σημείου, και το κράτος. Η ύπαρξη του κινδύνου εξαρτάται σε ένα έργο π.χ. οδικό από την ικανή κυκλοφορία, ως αποτέλεσμα της χρυσής τομής μεταξύ οφέλους χρόνου του χρήστη και του κόστους για αυτόν, αλλά και από την ανθοφορία της οικονομίας που διαμορφώνει ικανή ζήτηση.

Επομένως, ανάλογα με τις συνθήκες εφαρμογής των ΣΔΙΤ, όπως π.χ. της μεθόδου PFI (Private Finance Initiatives) με την επιβολή διοδίων, όπου το δημόσιο αναλαμβάνει κυρίως τον κίνδυνο, τα έργα γίνονται πιο ελκυστικά στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Εφόσον η παράδοση προς διαχείριση ευρύτερων τμημάτων αυτοκινητοδρόμου είναι δεδομένη, και καθώς υπάρχει και η εγγύηση του φόρτου κυκλοφορίας, τα έργα υποβοηθούνται στο να βρουν ιδιώτη επενδυτή και είναι εφικτή η υλοποίησή τους.

Η ανάληψη των κινδύνων στη Σύμβαση Σύμπραξης είναι ιδιαίτερα περίπλοκη, ωστόσο ο προσδιορισμός των κινδύνων πρέπει να ακολουθεί τον ορισμό της Eurostat. Από τις χώρες με μεγαλύτερη εμπειρία στην εφαρμογή των συμπράξεων έχουμε μεγάλο εύρος παραδειγμάτων διαφορετικών μεθόδων ανάληψης κινδύνων από τον Ιδιωτικό Τομέα. Κοινή συνισταμένη είναι η ανάληψη της ευθύνης από τον Ιδιωτικό Τομέα για την προσήκουσα τελική παροχή υπηρεσιών στους πολίτες. Ωστόσο, και δεδομένης της μακράς διάρκειας των Συμβάσεων Σύμπραξης, η κατανομή των κινδύνων προϋποθέτει τη στενή συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων μερών (συμπεριλαμβανομένων των Τραπεζών ή άλλων δανειοδοτών) για την καταγραφή των κινδύνων και των τρόπων ασφάλισης τους (μέσω εμπραγμάτων ασφαλειών, ιδιωτικών συμβάσεων ασφαλίσεως, εγγυήσεων, κ.α.)

6.2 Κατανομή κινδύνου (risk allocation)

Κατά τη βασική αυτή αρχή απαιτείται μεταβίβαση των κινδύνων από τον Δημόσιο στον Ιδιωτικό Τομέα. Η προσοχή εστιάζεται στην ανάθεση του επιχειρηματικού κινδύνου στον κατάλληλο φορέα (δηλ. Στο φορέα που είναι σε καλύτερη θέση να τον διαχειριστεί). Ο Ιδιωτικός Τομέας αναμένεται να αναλάβει τους κινδύνους που συνδέονται με την κατασκευή, τη χρηματοδότηση, τη λειτουργία, τη διαχείριση και τη διαρκή συντήρηση του έργου. Κίνδυνοι που δεν καταμερίζονται στον Ιδιωτικό Τομέα και παραμένουν στο Δημόσιο είναι, για παράδειγμα, οι αλλαγές στην κυβερνητική πολιτική και οι αλλαγές στη νομοθεσία.

Ο βασικός επιχειρηματικός κίνδυνος για τις ΣΔΙΤ είναι η διαθεσιμότητα, η συνεχής δηλαδή παροχή ενός ολοκληρωμένου έργου και των σχετικών με αυτό

υπηρεσιών. Η Αναθέτουσα Αρχή «αγοράζει» μια υπηρεσία και θα πληρώνει μόνο για αυτήν την υπηρεσία. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το κεφάλαιο που διακινδυνεύει ο Ιδιωτικός Τομέας μέσα από το έργο θα απόπληρωθεί πλήρως (μαζί με ένα στοιχείο κέρδους) μόνον εφόσον το έργο και οι υπηρεσίες που προσφέρονται βρίσκονται στο απαιτούμενο επίπεδο ποιότητας σε όλη τη διάρκεια ζωής του έργου.

Η προσέγγιση αυτή διαφέρει ριζικά από την παραδοσιακή μέθοδο των δημόσιων προμηθειών, η οποία περιλαμβάνει μια σύμβαση μελέτης και κατασκευής. Σύμφωνα με αυτή τη σύμβαση, η Αναθέτουσα Αρχή χρηματοδοτεί το έργο, πληρώνοντας ανά φάση εκτέλεσης, χωρίς να έχει τη δυνατότητα να εκτιμήσει εάν το έργο θα λειτουργήσει και επιβάλλοντας ορισμένες κυρώσεις εάν αυτό δε συμβεί. Αντίθετα, στις περιπτώσεις των έργων ΣΔΙΤ, ο Ιδιωτικός Τομέας είναι υπεύθυνος για τη λειτουργία του έργου σε όλη τη διάρκεια της συμβατικής περιόδου.

Η μεταβίβαση του κινδύνου αποτελεί συστατικό στοιχείο κάθε έργου ΣΔΙΤ. Εφόσον μεταβιβαστεί ο σωστός συνδυασμός επιχειρηματικών κινδύνων στον Ιδιωτικό Τομέα και αυτός τα διαχειριστεί αποτελεσματικά, τότε μπορεί να αντισταθμίσει και να υπερκαλύψει το υψηλότερο κόστος δανεισμού που τον βαρύνει. Ο σωστός συνδυασμός των κινδύνων μπορεί να καθορισθεί μόνο κατά περίπτωση, χρησιμοποιώντας σαν οδηγό την εμπειρία από τις πρακτικές της αγοράς ανά κλάδο.

Η ρητή και σαφής κατανομή των κινδύνων που προαναφέρθηκαν αποτελεί βασική προϋπόθεση υλοποίησης ενός έργου ΣΔΙΤ, διότι συνδέεται άμεσα με την εξασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας του έργου και της χρηματοοικονομικής ισορροπίας του καθ' όλη την περίοδο εκμετάλλευσης, ώστε να καθίσταται χρηματοδοτήσιμο.

Η Πράσινη Βίβλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επισημαίνει ότι «στις ΣΔΙΤ δεν είναι αυτονόητο ότι ο εταίρος του ιδιωτικού τομέα πρέπει να αναλάβει όλους του κινδύνους ή το μεγαλύτερο μέρος των κινδύνων που συνδέονται με το σχέδιο. Η ακριβής κατανομή των κινδύνων πραγματοποιείται κατά περίπτωση, ανάλογα με την ικανότητα κάθε πλευράς να τους αξιολογεί, να τους ελέγχει και να τους διαχειρίζεται». Τυχόν επιφανειακή προσέγγιση αυτού του ζητήματος μπορεί να οδηγήσει σε απλουστευτικές εκτιμήσεις, σχετικά με το κατά πόσο η υλοποίηση δημόσιων έργων με τη μέθοδο των συμπράξεων αποτελεί «φθηνότερη» ή «ακριβότερη» επιλογή.

Επομένως, ο προσδιορισμός, η διαπραγμάτευση και η σωστή κατανομή του κινδύνου είναι βασικής σημασίας για την αρχική βιωσιμότητα και συνεχή επιτυχία όλων των έργων ΣΔΙΤ. Εάν ο Ιδιώτης αναλάβει κινδύνους που δε μπορεί να διαχειριστεί ή κατ' άλλο τρόπο να αποφύγει, δεν έχει πιθανότητες να επιβιώσει και τα αρχικά φαινομενικά οφέλη από την ανάληψη της σύμβασης μπορεί να υπερακοντιστούν από συνεχή προβλήματα λόγω έκθεσης σε ανέλεγκτες συνθήκες κατά τη διάρκεια της ζωής του έργου.

Αφού συμφωνηθούν και κατανεμηθούν οι κίνδυνοι, οι αντίστοιχες ευθύνες των διαφόρων μερών πρέπει να αντανακλώνται σαφώς στις συμφωνίες του έργου. Ο θεμελιώδης σκοπός της σύμβασης σε ένα έργο ΣΔΙΤ είναι να καθορίσει τα δικαιώματα, καθήκοντα και υποχρεώσεις των διαφόρων μερών και να κατανείμει τους σχετικούς κινδύνους.

6.3 Φορείς που αναλαμβάνουν τους κινδύνους

Όλα τα μέρη που συμμετέχουν σε έργα ΣΔΙΤ χρειάζεται να προχωρήσουν σε ανάλυση του κινδύνου. Τυπικά, υπάρχουν τρεις ομάδες που συμμετέχουν σε αυτή τη διαδικασία:

- **Δημόσιος Τομέας (Public Sector)**

Ο δημόσιος τομέας χρειάζεται να τηρήσει κάποιες οδηγίες σχετικά με τη ματάβιβαση του κινδύνου, οι οποίες καταρτίζουν επίσημα ως βοήθημα χάραξης πολιτικής για τις ΣΔΙΤ.

- **Ιδιωτικός Τομέας (Private Sector)**

Ο επιλεγείς Ιδιωτικός Φορέας θα χρειαστεί να κρίνει εάν (και πως) θα μπορέσει να διαχειριστεί τους κινδύνους που ο Δημόσιος Τομέας αποφασίζει να του μεταβιβάσει.

Πίνακας 8: Κατηγορίες Κινδύνου για τον Ιδιώτη Επενδυτή στις συμβάσεις παραχώρησης

Κίνδυνοι για τον Ιδιώτη Επενδυτή	Κίνδυνοι για τον Ιδιώτη Επενδυτή	Κίνδυνοι για τον Ιδιώτη Επενδυτή	Κίνδυνοι για τον Ιδιώτη Επενδυτή	Κίνδυνοι για τον Ιδιώτη Επενδυτή	Κίνδυνοι για τον Ιδιώτη Επενδυτή
Εμπορικοί	Κατασκευαστικοί	Χρηματοοικονομικοί	Πολιτικοί	Περιβαλλοντικοί	Πιστωτικοί
Ανταγωνιστικά έργα	Ατυχήματα	Διακυμάνσεις Συναλλάγματος	Πολιτική αστάθεια	Αντιδράσεις πολιτών	* Μόνο για Δανειστές
Ανταγωνιστικά μέσα	Ανθρώπινος Παράγοντας	Πληθωρισμός	Εξωτερικοί κίνδυνοι	Περιβαλλοντικοί περιορισμοί βάσει νομοθεσίας	
Αναμενόμενη κυκλοφορία	Φυσικά αίτια		Παραβίαση συμφωνίας		
Διόδια (ύψος) & Ποιότητα Εξυπηρέτησης	Ελωταμματούλικό		Περιορισμοί συναλλαγών		
	Επικίνδυνο/ Δύσκολο Υπέδαφος		Οικονομικό θεσμικό πλαίσιο & Φορολογικό σύστημα		

- **Χρηματοδότες (sponsors)**

Οι τράπεζες και οι άλλοι χρηματοδότες συνήθως επιδιώκουν την απόδοση του αρχικού κεφαλαίου και την πληρωμή των τόκων και των αμοιβών τους σε μικρότερο χρονικό πλαίσιο. Εκτος από την εξάταση του επιμερισμού των κινδύνων στα διάφορα μέρη, οι χρηματοδότες εξετάζουν με τη δέουσα επιμέλεια το έργο, την εξουσία και την ικανότητα της Αναθέτουσας Αρχής να υποστηρίξει απόδοτικά την εξέλιξη του έργου και την αγορά και το πολιτικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί το έργο.

Αν και η μεθοδολογία που υιοθετείται για τον προσδιορισμό και την αποτίμηση των κινδύνων ενδέχεται να είναι κοινή, τα μέρη θα έχουν μάλλον διαφορετικούς αντικειμενικούς στόχους.

Ο κίνδυνος συνδέεται άμεσα με την ανάλυση της οικονομικής αποδοτικότητας, την οικονομική δυνατότητα, τους λογιστικούς χειρισμούς, τους όρους και τις προϋποθέσεις της ενδεχόμενης σύμβασης και, εντέλει, την επιτυχία ή μη του έργου. Οι προμηθευτές καλούνται επομένως να εξετάσουν και να εκτιμήσουν τους επιχειρηματικούς κινδύνους σε όλη την εξέλιξη της σύμβασης: από τη σύναψη της σύμβασης έως την εκτέλεση του έργου και τη συνολική διάρκεια της λειτουργίας του.

6.4 Διαφορές ΣΔΙΤ με παραδοσιακές συμβάσεις

Η ανάληψη ουσιώδους μέρους των κινδύνων από τον Ιδιωτικό Φορέα που συμμετέχει στη Σύμβαση αποτελεί κύρια διαφορά των Συμβάσεων Σύμβασης από τις παραδοσιακές δημόσιες συμβάσεις κατασκευής έργων, παροχής υπηρεσιών ή προμήθειας αγαθών. Οι κίνδυνοι αυτοί ποικίλλουν ως προς το είδος και συνδέονται

κυρίως με τη χρηματοδότηση, κατασκευή, διαθεσιμότητα (υποδομή ή υπηρεσία διαθέσιμη προς χρήση) ή τη ζήτηση του αντικειμένου της Σύμπραξης και των συναφών κινδύνων, όπως ενδεικτικά του διαχειριστικού και του τεχνικού κινδύνου.

Πίνακας 9: Διαφορές στη μεταβίβαση του κινδύνου με την εισαγωγή των ΣΔΙΤ

Παραδοσιακό έργο	Έργο ΣΔΙΤ
<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιασμός και κατασκευή • Προμήθεια υπηρεσιών • Συντήρηση και ανάπτυξη • Ποιότητα υπηρεσιών • Ποσότητα • Ανωτέρα βία • Οικονομική απαξίωση • Ρυθμιστικό πλαίσιο 	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιασμός και κατασκευή • Προμήθεια υπηρεσιών • Συντήρηση και ανάπτυξη • Ποιότητα υπηρεσιών • Ποσότητα • Ανωτέρα βία • Οικονομική απαξίωση • Ρυθμιστικό πλαίσιο

Ιδιωτικός Τομέας

Δημόσιο

Από κοινού καθοριζόμενοι

6.5 Είδη κινδύνων σε έργα ΣΔΙΤ

Η δυνατότητα υλοποίησης συμπράξεων σε ένα ευρύ φάσμα επενδυτικών σχεδίων, με διαφορετικά χαρακτηριστικά και ιδιαιτερότητες, αυξάνει την διαφορετικότητα των επιμέρους κινδύνων που πρέπει να προβλεφθούν κατά την κατάρτιση των συμβατικών υποχρεώσεων μιας Σύμπραξης, ώστε να κατανοηθούν με σαφήνεια και διαφάνεια στους επιμέρους συμβαλλόμενους. Οι κυριότερες κατηγορίες κινδύνων είναι οι εξής:

1. Κατασκευαστικός Κίνδυνος

Καλύπτει κυρίως περιστατικά που συνδέονται με υπερβάσεις το χρόνου και του προϋπολογισμού της κατασκευής, μη τήρηση των συγκεκριμένων προδιαγραφών και κακοτεχνίες.

Ο κατασκευαστικός κίνδυνος περιλαμβάνει σημαντικό αριθμό επιμέρους κινδύνων (όπως για παράδειγμα τον κίνδυνο σφαλμάτων κατά το σχεδιασμό του έργου ή τον κίνδυνο της κακής διαχείρισης από υπεργολάβους που έχουν αναλάβει τμήματα του

έργου). Ως εκ τούτου, το κόστος χρηματοδότησης κατά την κατασκευαστική περίοδο είναι υψηλότερο σε σύγκρισή με την περίοδο που έπεται της αποπεράτωσης του έργου. Για το λόγο αυτό, μετά την αποπεράτωση της κατασκευής γίνεται συνήθως αναδιάρθρωση χρέους με χαμηλότερα επιτόκια, για το υπόλοιπο της ζωής του έργου.

Η ανάληψη και διαχείριση του κατασκευαστικού κινδύνου επιβαρύνει τους ιδιωτικούς φορείς. Οι εγγυήσεις και εξασφαλίσεις που θα ζητηθούν για τον κατασκευαστικό κίνδυνο και ο επιμερισμός του κινδύνου αυτού αφορούν κατά κύριο λόγο τους χρηματοδότες του έργου.

Ο ιδιωτικός φορέας αναλαμβάνει έναν από τους παρακάτω δύο κινδύνους:

2. Κίνδυνος Διαθεσιμότητας

Ο κίνδυνος αυτός αναλαμβάνεται κατά κύριο λόγο από τον ιδιωτικό φορέα, ο οποίος φέρει την ευθύνη για την παροχή συγκεκριμένης ποσότητας και ποιότητας υπηρεσιών στους τελικούς χρήστες, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που έχουν ρητά προβλεφθεί στη Σύμβαση. Οι δύο αυτές παράμετροι μετρούν ουσιαστικά την επίδοση του έργου που διαχειρίζεται και εκμεταλλεύεται ο Ιδιώτης. Για παράδειγμα, ο Ιδιώτης που αναλαμβάνει την κατασκευή και τη συντήρηση ενός σχολείου μέσω ΣΔΙΤ έχει την υποχρέωση να διατηρεί το σχολείο διαθέσιμο προς χρήση, ανεξάρτητα από το αν θα υπάρχουν μαθητές ή όχι, καθώς αυτός είναι ένας κίνδυνος που αναλαμβάνεται από το Δημόσιο.

Ομοίως, σε ένα έργο ΣΔΙΤ κατασκευής και συντήρησης ενός δρόμου όπου ο Ιδιώτης δεν έχει αναλάβει τον κίνδυνο της ζήτησης (βλ. Επόμενη παράγραφο), κύρια υποχρέωση του είναι ο δρόμος αυτός να είναι συνεχώς διαθέσιμος στην κυκλοφορία, ανεξάρτητα από τον αριθμό των οχημάτων που θα διέρχονται από αυτόν.

3. Κίνδυνος Ζήτησης

Ο κίνδυνος ζήτησης είναι ο κίνδυνος που ελλοχεύει όταν οι παραγόμενες από το έργο ΣΔΙΤ υπηρεσίες δεν βρίσκουν ικανοποιητικό αριθμό αγοραστών στην αγορά στην τιμή που αυτές πωλούνται. Ο κίνδυνος αυτός πηγάζει από αστάθμητους παράγοντες που μπορεί να εκδηλωθούν κατά την εκμετάλλευση του έργου και είναι συνήθως δύσκολο να προσδιορίσουν με ακρίβεια εκ των πρότερων.

Η μετατόπιση της ζήτησης της παρεχόμενης υπηρεσίας και ο βαθμός παρέκκλισης της τελικής ζήτησης από την αρχικά προσδοκώμενη (εκείνη που είχε εκτιμηθεί κατά τη σύναψη της σύμβασης σύμπραξης) καλύπτεται από την Αναθέτουσα Αρχή, μόνο όταν συντρέχουν συγκυριακοί παράγοντες, όπως οι νέες τάσεις αγοράς, η τεχνολογική απαξίωση, η πλεονάζουσα ζήτηση σε σχέση με τις δυνατότητες εξυπηρέτησης του έργου, κλπ, και όχι από υπαιτιότητα του Ιδιώτη, εγγυάται ένα προκαθορισμένο ελάχιστο επίπεδο εσόδων της Εταιρίας Ειδικού Σκοπού, ανεξάρτητα από τυχόν διακυμάνσεις της ζήτησης υπηρεσιών.

Η παρακολούθηση (monitoring) του κινδύνου ζήτησης από τους χρηματοδότες του έργου είναι κρίσιμη καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας του έργου, διότι επηρεάζει άμεσα τις ροές των εσόδων. Είναι δυνατόν να προβλέπεται στη Σύμβαση Σύμπραξης υποκατάσταση του Ιδιωτικού Φορέα ή των δανειτών με απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής, σε περίπτωση που οι ροές μειωθούν κάτω από το επίπεδο που είχε προβλεφθεί στη μελέτη βιωσιμότητας (ρήτρα “step-in”).

4. Πιστωτικός Κίνδυνος

Τον πιστωτικό κίνδυνο ενός έργου ΣΔΙΤ φέρουν οι δανείστριες τράπεζες. Ειδικότερα:

Οι υποψήφιες δανείστριες τράπεζες υπολογίζουν και καλύπτουν τον κίνδυνο αυτό με βάση τις παραδοχές και τις επιμέρους συμφωνίες που έχουν γίνει μεταξύ των εταίρων για τον επιμερισμό των κινδύνων. Ο τρόπος επιμερισμού έχει σημασία για τις τράπεζες, διότι συνήθως το 80% ή και 90% του κόστους του επενδυτικού έργου χρηματοδοτείται με τραπεζικό δανεισμό, εάν δεν υπάρξει χρηματοδοτική συμμετοχή από το δημόσιο τομέα.

Η διαθεσιμότητα της χρηματοδότησης, η οποία θα πρέπει να είναι επαρκής για την εκπλήρωση του συνόλου των υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν οι Ιδιωτικοί Φορείς σύμφωνα με την Προκήρυξη της Σύμβασης Σύμπραξης, θα πρέπει να είναι εξασφαλισμένη από τους Ιδιωτικούς Φορείς, οι οποίοι θα πρέπει να προσκομίζουν στους Δημόσιους Φορείς τα σχετικά στοιχεία. Επιπλέον, ο Νόμος προβλέπει την κατά περίπτωση δυνατότητα των Δημοσίων Φορέων να συνάπτουν απευθείας συμβάσεις με τους δανειστές των Ιδιωτικών Φορέων.

6.6 Κίνδυνοι ανάλογα με τον κύκλο ζωής του έργου

Μια περιληπτική θεώρηση του επιμερισμού του κινδύνου κατά την περίοδο της εκχώρησης ακολουθεί στη συνέχεια.

1. Περίοδος κατασκευής

Ο Ιδιώτης αναλαμβάνει τους ακόλουθους κινδύνους:

- χρονοδιάγραμμα (με κατάλληλες επεκτάσεις για γεγονότα ανώτερης βίας)

- κατάσταση του εδάφους
- αδειοδοτήσεις
- υπέρβαση εξόδων και
- καταλληλότητας κατασκευής / μελέτης για το προδαγεγραμμένο αποτέλεσμα.

Πίνακας 10: Κίνδυνοι κατά τη φάση Σχεδιασμού και Κατασκευής του Έργου

Φάση Έργου / Κίνδυνοι	Φορέας που Αναλαμβάνει τον Κίνδυνο	Μηχανισμός / Τρόπος Μεταφοράς Κινδύνου
Φάση Σχεδιασμού του Έργου		
Τεχνολογικός Κίνδυνος	Ανάδοχος	Δυτερεύοντα δάνεια
Πιστωτικός Κίνδυνος	Δανειστές και Επενδυτές	Πιστωτικές επιστολές
Κίνδυνος Μειοδοτικής Προσφοράς	1. Ανάδοχος 2. Οικονομικοί Σύμβουλοι	Μετοχικό Κεφάλαιο Αμοιβή βάσει αποτελέσματος
Φάση Κατασκευής του Έργου		
Κίνδυνος Ολοκλήρωσης	Κατασκευαστής	Κίνητρα και εγγυήσεις καλής εκτέλεσης
Κίνδυνος Υπέρβασης Κόστους	Κατασκευαστής	Συμβόλαια παγίων τιμών και εγγυήσεις ολοκλήρωσης
Κίνδυνος Απόδοσης	Κατασκευαστής Ανάδοχος	Πλήρωση των εγγυήσεων απόδοσης

2. Περίοδος λειτουργίας

Τα έσοδα του Ιδιώτη συνδέονται άμεσα με την απόδοτικότητα των υπηρεσιών του έργου κατά τη διάρκεια της ζωής του διακαιώματος εκμετάλλευσης. Ο μηχανισμός πληρωμών μεταβιβάζει αυτός καθ' έαυτός σημαντικούς κινδύνους. Οι πληρωμές θα μειώνονται σύμφωνα με αστοχίες ως προς την ποιότητα της υπηρεσίας, τη χρήση και τη διαθεσιμότητα της.

Ο Ιδιώτης αναλαμβάνει τους ακόλουθους κινδύνους που σχετίζονται με το μακροχρόνιο κόστος της λειτουργίας των υπηρεσιών:

- τακτική και περιοδική συντήρηση σε όλη τη διάρκεια ζωής του έργου,

- πρόγραμμα αντικατάστασης εξοπλισμού,
- κόστη εργοδοσίας / συνταξιοδότησης,
- αλλαγές στη νομοθεσία για την απασχόληση, υγιεινή και ασφάλεια κλπ.
- καταληκτικά αξία του έργου.

Ο Ιδιώτης επιθυμεί να διασφαλίσει ότι ο μηχανισμός πληρωμών θα λαμβάνει υπ' όψη ορισμένους κινδύνους όπως οι μελλοντικοί ρυθμοί πληθωρισμού, και θα επιχειρήσει να μεταθέσει άλλους κινδύνους όπως η ποιότητα των υπηρεσιών, στην ιδιωτική εταιρεία που αναλαμβάνει τη λειτουργία του έργου ή τους ασφαλιστές.

Πίνακας 11: Κίνδυνοι κατά τη φάση Εκμετάλλευσης & Χρηματοοικονομικοί Κίνδυνοι

Φάση Έργου / Κίνδυνοι	Φορέας που Αναλαμβάνει τον Κίνδυνο	Μηχανισμός / Τρόπος Μεταφοράς Κινδύνου
Φάση Εκμετάλλευσης του Έργου		
Κίνδυνος Απόδοσης	Ανάδοχος	Μετοχικό κεφάλαιο και εγγυήσεις καλής απόδοσης
Κίνδυνος Υπέρβασης Κόστους	Κατασκευαστής	Συμβόλαια πάγιων τιμών και εγγυήσεις ολοκλήρωσης
Κίνδυνος Υπευθυνότητας	1. Κύριος του Έργου 2. Ασφαλιστικές Εταιρίες	Ασφαλιστικά συμβόλαια
Κίνδυνος Ιδίων Κεφαλαίων / Μετοχικού κεφαλαίου	Ανάδοχος	Δευτερεύοντα δάνεια
Χρηματοοικονομικοί Κίνδυνοι		
Κίνδυνος Αστάθειας Επιτοκίου	Επενδυτές και Δανειστές	Μερισματοαποδείξεις
Κίνδυνος Συναλλάγματος	Δανειστές	Μετατροπή στο επιθυμητό νόμισμα

3. Χρηματοοικονομικός κίνδυνος

Δεδομένου ότι το έργο μπορεί, για παράδειγμα, να χρηματοδοτηθεί κατά 90% από τις τράπεζες ή τη χρηματαγορά και μόνο 10% από τους ιδιώτες επενδυτές (ίδια κεφάλαια), ένας αριθμός των κινδύνων που αναλαμβάνονται από τον Ιδιώτη θα αναληφθεί επίσης από τους χρηματοδότες. Οι τράπεζες έχουν επομένως μεγάλο

ενδιαφέρον να διασφαλίσουν ότι η κατανομή του κινδύνου είναι η σωστή. Οι κίνδυνοι αυτοί είναι ενδεικτικά οι παρακάτω:

- πολιτικός
- πιστοληπτικός (τόσο του Ιδιώτη όσο και της δημόσιας αρχής)
- αποτέλεσμα της δυνατότητας / όγκου μείωσης πληρωμών
- κίνδυνος εκμεταλλευτή (κακή απόδοση πληρωμών ή απώλεια αδείας)
- φορολογικές και νομοθετικές αλλαγές, και
- ανωτέρα βία

Η διαθεσιμότητα ρευστότητας σε περίπτωση που η σύμβαση διακοπεί είναι κρίσιμος παράγοντας για την εκτίμηση του χρηματοδοτικού κινδύνου. Η σύμβαση μπορεί να διακοπεί λόγω αθέτησης υποχρεώσεων του Ιδιώτη, λόγω αθέτησης υποχρεώσεων της δημόσιας αρχής και λόγω ανωτέρας βίας. Οι χρηματοδότες επιχειρούν να εξασφαλίσουν απόπληρωμή του αρχικού κεφαλαίου στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό σε όλες αυτές τις περιπτώσεις.

6.7 Ανάλυση κινδύνων στις Συμπράξεις

Σημαντικό κεφάλαιο του Χρηματοδοτικού Σχεδίου αποτελεί η Ανάλυση Κινδύνων. Η εμπειρία έχει αποδείξει ότι όσοι πρόκειται να διαθέσουν Ιδιωτικά Κεφάλαια για ένα Έργο (ιδιαίτερα οι δανειστές), περιλαμβανομένων και των Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων απαιτούν να έχει πραγματοποιηθεί αυτή η ανάλυση, προκειμένου να εκτιμήσουν τον πιστωτικό κίνδυνο που καλούνται να αναλάβουν. Κίνδυνοι, όπως οι σχετικοί με πολιτικές αλλαγές ή παρεμβάσεις ή ανωτέρα βία, είναι προσφορότερο να

αναλαμβάνονται από το Δημόσιο. Οι δανειστές του Παραχωρησιούχου, απαιτούν να μη τους αναλαμβάνει αυτός.

Από την άλλη μεριά, βέβαια, είναι προφανές ότι ο Παραχωρησιούχος και ο Κατασκευαστής του, πρέπει να αναλαμβάνουν κινδύνους. Έτσι η απόφαση για Παραχώρηση, θα αντικατοπτρίζει το στόχο του Δημοσίου, που είναι η υλοποίηση ενός Έργου που θα μελετηθεί, κατασκευαστεί και χρηματοδοτηθεί από τον Ιδιωτικό Τομέα.

Πίνακας 12

Φάση Έργου / Κίνδυνοι	Φορέας που Αναλαμβάνει τον Κίνδυνο	Μηχανισμός / Τρόπος Μεταφοράς Κινδύνου
Γενικοί Κίνδυνοι		
Πολιτικός Κίνδυνος	Κύριος του Έργου	
Νομικός Κίνδυνος	Κύριος του Έργου	1. Εγγύηση ανταγωνιστικότητας 2. Πρόσκτηση γης και άδεια σχεδιασμού
Εμπορικός Κίνδυνος	Κύριος του Έργου	1. Επέκταση περιόδου παραχώρησης εάν η ζήτηση αποβεί μικρότερη από την εκτιμώμενη 2. Εγγυήσεις για οικονομική υποστήριξη στα έσοδα
Περιβαλλοντικός Κίνδυνος	Κύριος του Έργου	

Συνοπτικά οι κίνδυνοι που σχετίζονται με ένα Έργο αυτής της φύσης, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να κατανέμονται είναι:

- Ο κίνδυνος μη ολοκλήρωσης του Έργου με υπαιτιότητα του Κατασκευαστή, που καλύπτεται με Εγγυητικές Επιστολές Καλής Εκτέλεσης. Ο Κατασκευαστής, που συνήθως είναι μια Κοινοπραξία, παρέχει επιπλέον δια των Μητρικών Εταιρειών των μελών του εγγυήσεις, για την επιτυχή ολοκλήρωση της κατασκευής του Έργου.
- Κίνδυνοι, εξάλλου, μη ολοκλήρωσης μπορεί να προέλθουν από αδυναμίες του Δημοσίου, όπως το να παράσχει τους απαραίτητους χώρους για τις Εργοταξιακές

Εγκαταστάσεις και την ανέγερση του Έργου και την ελεύθερη προσπέλαση σε αυτούς (ελεύθερη κατοχή), το να εκδώσει έγκαιρα τις απαραίτητες Άδειες, κ.λ.π. Η ανακάλυψη αρχαιοτήτων και οι εκ τούτου συνέπειες, δεν μπορούν να αναληφθούν παρά μόνο από το Δημόσιο. Είναι απαραίτητο πριν από την έναρξη των κυρίως εργασιών, θέματα απαλλοτριώσεων και αρχαιοτήτων να έχουν πλήρως διευκρινιστεί.

- Σε ό,τι αφορά τα Ασφαλιστήρια Συμβόλαια είναι γεγονός ότι δεσμευτικές δηλώσεις των Ασφαλιστικών Εταιρειών δεν μπορεί να δοθούν παρά μόνο μετά την υπογραφή της Σύμβασης Παραχώρησης, οπότε και καλύπτονται οι Κίνδυνοι της Περιόδου Κατασκευής και μετά την υλοποίηση της κατασκευής, οπότε καλύπτονται οι Κίνδυνοι της Περιόδου Λειτουργίας. Υπάρχει κίνδυνος, ορισμένες ασφαλιστικές καλύψεις να μην διατίθενται στην τρέχουσα αγορά κατά την έναρξη των δύο αυτών περιόδων.
- Ο κίνδυνος Εσόδων, για Παραχωρήσεις Μεγάλων Έργων Υποδομής που πρέπει να κατανέμεται μεταξύ του Παραχωρησιούχου και των Χρηματοδοτών του και του Δημοσίου.
- Οι κίνδυνοι από τον πληθωρισμό και τα επιτόκια δεν μπορεί να αγνοηθούν. Συνήθως ενσωματώνεται προληπτικά ένα Δάνειο Αναμονής στο Χρηματοδοτικό Σχέδιο.
- Γεγονότα Ανωτέρας Βίας και οι εξ' αυτών κίνδυνοι πρέπει να αναλαμβάνονται από το Δημόσιο εφόσον ο Παραχωρησιούχος δεν μπορεί να συνάψει ασφαλιστικές καλύψεις. Μεταβολές νομοθεσίας ή διοικητικές μεταβολές, εφόσον ανατρέπουν άμεσα ή έμμεσα και κατά τρόπο διαρκή την όλη οικονομική ισορροπία του Έργου,

πρέπει να θεωρούνται σαν απρόβλεπτες μεταβολές συνθηκών (άρθρα 288 & 388 του Α.Κ. και Νόμος 2052/92) και να θεραπεύονται από το Δημόσιο.

- Ο κίνδυνος αλλαγής θεσμικού πλαισίου πρέπει να αντιμετωπίζεται κατά τον ίδιο τρόπο.
- Για την αντιμετώπιση του κινδύνου διαιτησίας, οι δανειστές συνήθως απαιτούν κάποια μορφή νομικής εξασφάλισης, βασισμένη σε μια διαδικασία Διεθνούς Διαιτησίας που, άλλωστε, είναι σύμφωνη με τους όρους του άρθρου 9 παρ.4 του Ν. 2052/92.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

7.1 Προτάσεις μέτρων πολιτικής

Από όλα όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω, είναι προφανές ότι για να καταστεί δυνατή η ευρεία και επιτυχής υλοποίηση έργων ΣΔΙΤ στην Ελλάδα, είναι αναγκαίο να προχωρήσουν μια σειρά από μέτρα και ενέργειες, από την πλευρά του Κράτους.

Εφ' όσον τα μέτρα αυτά εφαρμοστούν θα οδηγήσουν σταδιακά στη μεγαλύτερη ανάπτυξη του θεσμού των ΣΔΙΤ με αποτέλεσμα την βεβαιότητα της κινητοποίησης και του ιδιωτικού τομέα σε σημαντικότερο βαθμό.

Από όλα τα αναγκαία μέτρα κάποια είναι ιδιαίτερης αξίας και πρέπει να εφαρμοσθούν κατά προτεραιότητα. Πρόκειται για μέτρα πολιτικής, που μπορούν να επιδράσουν καταλυτικά και να διαμορφώσουν το κατάλληλο περιβάλλον για την εφαρμογή των ΣΔΙΤ.

Έτσι, συμπερασματικά προτείνεται:

- α) Η θεσμοθέτηση ενός κεντρικού μηχανισμού υποστήριξης της ανάπτυξης των συμβάσεων ΣΔΙΤ για τη διευκόλυνση και τη σωστή και επιτυχη εφαρμογή του θεσμού.**

Ο εν λόγω μηχανισμός, υποστηριζόμενος από Χρηματο-οικονομικό, Νομικό και Τεχνικό Σύμβουλο, θα επεξεργάζεται λύσεις για τα προβλήματα που θα παρουσιάζονται και θα καθοδηγεί και υποβοηθεί όλους τους αρμόδιους φορείς του Δημοσίου και του ευρύτερου Δημόσιου τομέα, που αποφασίζουν να υλοποιήσουν έργα και υπηρεσίες με ΣΔΙΤ.

Τα πρώτα έργα που θα επιλεγούν για να υλοποιηθούν με ΣΔΙΤ, θα πρέπει ουσιαστικά να προετοιμαστούν από τον μηχανισμό αυτόν. Σταδιακά, μετά από την ανάθεση, εκτέλεση και λειτουργία κάποιων έργων με επιτυχία, θα μπορούσε να αποκεντρωθεί μέρος των αρμοδιοτήτων του μηχανισμού αυτού, εφ' όσον προκύψει ότι έχει διαχυθεί ικανοποιητικά η σχετική εμπειρία.

β) Η ψήφιση ενός πληρέστερου, επαρκέστερου και πιο σύγχρονου θεσμικού πλαισίου που να επιτρέπει την πλήρη αξιοποίηση του θεσμού.

Προς τούτο προτείνεται να ξεκινήσει άμεσα η εκπόνηση αξιόπιστου σχεδίου νόμου για τις συμβάσεις παραχώρησης από Ομάδα Εμπειρογνομόνων, υποστηριζόμενη από εξειδικευμένο νομικό σύμβουλο (Γραφείο), σε συνεργασία με τον προαναφερόμενο μηχανισμό υποστήριξης των ΣΔΙΤ.

γ) Η άμεση προώθηση ωρίμων προς υλοποίηση μικρού αριθμού έργων με ΣΔΙΤ.

Είναι εξίσου σημαντικό με τα δύο πρώτα μέτρα, αλλά παράλληλα είναι και εφικτό να πραγματοποιηθούν με ΣΔΙΤ, χωρίς καθυστέρηση, έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη ή μπορούν αμέσως να ξεκινήσουν. Θα υπογραμμιστεί με τον τρόπο αυτό η προσήλωση στην εφαρμογή του θεσμού, η απόκτηση εμπειρίας στον τομέα, θα είναι πολύτιμη για την πορεία προς τον στόχο στο μέλλον και παράλληλα θα ενεργοποιηθεί σταδιακά η αγορά προς την κατεύθυνση αυτή.

Από μία κατ' αρχήν έρευνα της Ειδικής Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για τα Δημόσια Έργα προέκυψε ένας ικανοποιητικός αριθμός παρόμοιων έργων. Τα έργα αυτά μπορούν να προχωρήσουν ως έχουν, εφόσον υποστηριχθούν με αποφασιστικότητα σε ορισμένα σημεία, όπου είναι αναμενόμενο να αντιμετωπίσουν νομικές ή άλλες δυσκολίες.

Η πρόταση της Ειδικής Επιτροπής Εμπειρογνομόνων όσον αφορά τα ως άνω αναφερόμενα έργα περιλαμβάνει την υλοποίηση σε πρώτη φάση των εξής έξι (6) έργων

- Νοσοκομείο Κέρκυρας και Κατερίνης (δύο έργα στον τομέα της Υγείας)
- Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος και Ακαδημία του Λιμενικού Σώματος στην Αλεξανδρούπολη. (δύο έργα στον τομέα της Στέγασης)
- Μαρίνα της Μυκόνου (ένα έργο στο τομέα του Τουρισμού)
- Δεύτερο Εργοστάσιο Μηχανικής Ανακύκλωσης Απορριμμάτων στην Αθήνα (ένα έργο στον τομέα του Περιβάλλοντος)

δ) Η Χαρτογράφηση των έργων που μπορούν να εκτελεσθούν με τις ανωτέρω μεθόδους και της προτεραιότητας καθενός από αυτά

Λόγω του χρόνου και του κόστους, που απαιτούνται για την διαπίστωση της δυνατότητας και της σκοπιμότητας να εκτελεστεί ένα έργο με αυτοχρηματοδότηση, θα πρέπει αφ' ενός να καθοριστούν οι πολιτικές προτεραιότητες σε σχέση με τα προς ανάπτυξη έργα, αφ' ετέρου -δε να υπάρξει σε επίπεδο κεντρικής διοίκησης μια τεκμηριωμένη εκτίμηση πρώτων έργων, τα οποία έχουν την αναγκαία οικονομική, θεσμική και τεχνική ωριμότητα, για να μπορούν να προωθηθούν προς υλοποίηση με αυτοχρηματοδότηση, σε κάθε κλάδο και σε όλη την επικράτεια, ενώ θα προτάσσεται η προώθηση έργων που είναι βιώσιμα και τα οποία θα προσελκύσουν παράλληλα το ενδιαφέρον της αγοράς.

ε) Δημόσια διαβούλευση

Επί πλέον των ανωτέρω κρίνεται αναγκαίο να υπάρξει σχετική «διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης» για το θεσμό των ΣΔΙΤ στην οποία θα προσκληθούν όλοι οι δυνητικά εμπλεκόμενοι/ενδιαφερόμενοι φορείς και το αποτέλεσμα της οποίας θα ληφθεί

υπόψη ως αντίδραση της αγοράς στο ζήτημα αυτό για την περαιτέρω προώθηση του θεσμού.

Η διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης προτείνεται να οργανωθεί σε δύο φάσεις:

A' Φάση:

- Ηλεκτρονική και έντυπη δημοσίευση ερωτηματολογίου καθώς και ενημέρωση, που θα απευθύνεται σε όλους τους φορείς και επιχειρήσεις που έχουν ενδιαφέρον για το αντικείμενο, σχετικά με τα σημαντικά ζητήματα του θεσμού ΣΔΙΤ, αυτά που πρέπει να επιλυθούν και τις εναλλακτικές επιλογές που αντιμετωπίζει η Κυβέρνηση.
- Καταγραφή και αξιολόγηση (ιεράρχηση) των απαντήσεων.
- Συνάντηση ενημέρωσης με τους ενδιαφερόμενους για τα συμπεράσματα της Α' Φάσης που θα κωδικοποιηθούν σε επίπεδο μέτρων πολιτικής και κατευθύνσεων νομοθετικής παρέμβασης.

B' Φάση:

- Κατάρτιση πληρέστερου σχεδίου νόμου και σχολιασμός από φορείς, εξειδικευμένους οίκους και επιχειρήσεις.
- Διαμόρφωση τελικού σχεδίου από Υπ.Οι.Ο.
- Διυπουργική συνεργασία επί του σχεδίου νόμου και των μέτρων που προτείνεται να ληφθούν από την Κυβέρνηση.

στ) Ευρεία ενημέρωση της κοινής γνώμης

Παράλληλα με τις διαδικασίες δημόσιας διαβούλευσης είναι σημαντικό να προωθηθεί και μία ευρεία ενημέρωση της κοινής γνώμης, για το αντικείμενο, τις μεθόδους και της χρησιμότητας των Συμβάσεων ΣΔΙΤ για το κοινωνικό σύνολο, ώστε να εξασφαλισθεί η αποδοχή του θεσμού

7.2 Προτάσεις για την εφαρμογή των ΣΔΙΤ στην Ελλάδα

Πρόσφατα η Price House Coopers δημοσίευσε μια μελέτη υπό τον τίτλο «Η ανάπτυξη των ΣΔΙΤ σε μια Νέα Ευρώπη». Η μελέτη αυτή μεταξύ άλλων αναφέρει ότι η προσέγγιση των ΣΔΙΤ πρέπει να είναι μια συνειδητή επιλογή και των δύο φορέων (Δημόσιου και Ιδιωτικού) και όχι μια λύση ανάγκης λόγω έλλειψης δημοσίου κεφαλαίου. Επίσης, πρέπει να γίνεται μια εξ' αρχής αξιολόγηση κόστους και ωφελειών ανά φορέα.

Σύμφωνα με τη μελέτη, η ΣΔΙΤ πρέπει να σχεδιαστεί σωστά, δηλαδή πρέπει να εξεταστούν όλες οι πιθανές δομές ΣΔΙΤ που υπάρχουν και να επιλεγεί η κατάλληλη κατά περίπτωση έργου. Η ίδια δομή που πέτυχε σε ένα έργο μπορεί να αποτύχει σε κάποιο άλλο. Η επιλογή του αναδόχου (ιδιώτη συνεργάτη), αν είναι δυνατό πρέπει να βασίζεται σε πλήρη γνώση της επιχείρησης, κι όχι απλά να επιλέγεται ο πλειοδότης.

Βάσει εμπειριών από ευρωπαϊκές ή μη χώρες που έχουν εισάγει επιτυχώς την πρακτική ΣΔΙΤ στην κατασκευή των έργων υποδομής μεταφορών, γενικά προαπαιτούνται:

- Απόλυτη πολιτική δέσμευση από πλευράς Κυβερνήσεως
- Δημιουργία κέντρου πληροφόρησης, ενημέρωσης και υποστήριξης των ΣΔΙΤ, το οποίο να καθοδηγεί και να βοηθά με τις γνώσεις του τόσο τον ιδιωτικό, όσο και το δημόσιο φορέα με τις νομικές διαδικασίες των έργων παραχώρησης.
- Σωστή αξιολόγηση κόστους και ωφελειών ανά φορέα
- Ορθολογική κατανομή του κινδύνου ανά περίπτωση
- Κατάρτιση του αρμόδιου ανθρώπινου δυναμικού στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, που θα φέρουν την ευθύνη διαχείρισης των έργων

- Δημιουργία πιλοτικών εφαρμογών, ώστε να υπάρχει η ευχέρεια της μάθησης από τα λάθη του παρελθόντος
- Διαφάνεια στις διαδικασίες αξιολόγησης και επιλογής αναδόχου, απονομής σύμβασης, δικαιώματα συμβαλλομένων κλπ.
- Σύνταξη ενός Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης μέσα από την εφαρμογή των ΣΔΙΤ

7.3 Κριτική περί ΣΔΙΤ

Οι ΣΔΙΤ αποτελούν μια εναλλακτική λύση για την υλοποίηση υποδομών του Δημοσίου καθώς και των σχετικών με αυτών υπηρεσιών διαχείρισης και λειτουργίας, ιδίως όταν εκλείπου οι δημόσιοι πόροι. Μπορεί με την υιοθέτηση των ΣΔΙΤ το κράτος να εξοικονομήσει πρόσκαιρα πόρους και να τους διαθέσει σε άλλες πιο επείγουσες δράσεις, σε παραγωγικότερες επενδύσεις, σε κοινωνικές πολιτικές ή στο ανθρώπινο δυναμικό. Με αυτήν την έννοια ο θεσμός φυσικά και δεν είναι η καταστροφή.

Πρέπει όμως:

- να συνεκτιμηθούν σωστά πλήθος αρνητικών συνεπειών και παρενεργειών, που συνήθως αποκρύπτονται ή υποβαθμίζονται
- να συντρέχουν οι όροι και προϋποθέσεις για τη σωστή εφαρμογή τους και
- να κριθούν τα πάντα από τη σκοπιά της εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος και του κοινωνικού οφέλους.

Η τάση γενικευμένης παραχώρησης στον ιδιωτικό τομέα δραστηριοτήτων και υπηρεσιών που μέχρι χθες ασκούσε το δημόσιο δεν είναι απαραίτητα σωστή. Όχι μόνο γιατί συνήθως αυτές αφορούν τομείς κοινωνικούς και εθνικής στρατηγικής ανάπτυξης

αλλά και γιατί η μέχρι σήμερα εμπειρία από τέτοιες παραχωρήσεις μας δείχνουν πως γίνονται τελικά σε βάρος του πολίτη, ενίοτε δε σε βάρος και του εθνικού σχεδιασμού.

Οι ΣΔΙΤ δε γίνονται «αδαπάνως». Άλλωστε ομολογείται πως η ιδιωτική χρηματοδότηση είναι πιο ακριβή από τη δημόσια. Ο ιδιώτης που χρηματοδοτεί ένα έργο δεν είναι «εθνικός ευεργέτης». Θα εισπράξει το κόστος του και μάλιστα πολλαπλάσιο αργά ή γρήγορα, είτε από το κράτος είτε από τον πολίτη. Στην πρώτη περίπτωση το δημόσιο χρέος θα αυξηθεί έτσι κι αλλιώς και στην καλύτερη περίπτωση θα ετεροχρονιστεί.

Είναι δε αμφίβολο αν συντρέχουν οι λόγοι που επικαλείται η Eurostat για να μην υπολογίζονται στο δημόσιο χρέος οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνει το Κράτος μέσω ΣΔΙΤ γιατί πολύ δύσκολα ο ιδιώτης αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου τον κίνδυνο διαθεσιμότητας ή ζήτησης (βλέπε Σπάτα, Γέφυρα). Στη δεύτερη περίπτωση επιβαρύνεται πρόσθετα ο πολίτης, πράγμα που θεωρούμε αδύνατο, με τη σημερινή οικονομική κατάσταση του, αλλά και αντιαναπτυξιακό. Με αυτή τη συλλογιστική δε συμφωνούμε με τον τρόπο που παρουσιάζονται τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα από τους θιασώτες του θεσμού. Αν συγκρίνουμε τα οφέλη του δημόσιου και του ιδιωτικού φορέα, όπως τα παρουσιάζουν, είναι σαν ο μόνος κερδισμένος να είναι το δημόσιο.

Ο νέος θεσμός απαιτεί πλήθος νομοθετικών ρυθμίσεων και αρκετά χρονοβόρες διαδικασίες που κάθε άλλο παρά πείθουν για τη λεγόμενη εξοικονόμηση χρόνου και κόστους. Η πρόβλεψη δε πως, ακόμα κι αν θεσμοθετηθούν οι ΣΔΙΤ, θα υπάρχει ανάγκη ειδικού νομοθετικού πλαισίου σε πολλές άλλες συμβάσεις Παραχώρησης πείθει πως κάθε άλλο παρά απλούστερη είναι η διαδικασία τους. Οι ΣΔΙΤ όμως κυρίως απαιτούν άλλου επιπέδου δημόσια διοίκηση, ενώ σήμερα μας έχουν οδηγήσει να μην έχουμε ούτε

δημόσια ούτε διοίκηση. Έτσι το πιθανότερο είναι να οδηγούμαστε σε πλήρη ιδιωτικοποίηση της διοίκησης στο «βωμό» του να καταστεί δυνατή η εφαρμογή και παρακολούθηση των ΣΔΙΤ, δηλαδή σε πλήρη εκποίηση του χαρακτήρα του δημοσίου συμφέροντος, πράγμα που μας έβρισκε και μας βρίσκει τελείως αντίθετους.

Μέρος Β΄

Σε αυτό το μέρος θα γίνει μια σύντομη περιγραφή ενός από τα μεγαλύτερα έργα ΣΔΙΤ που έχουν γίνει στην Ελλάδα, της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου.

Σύμβολο της Ελλάδας του 21ου αιώνα, η Γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου, έμπνευση του Μεσολογγίτη Πρωθυπουργού Χαρίλαου Τρικούπη, του οποίου και το όνομα φέρει, ιστορικός πόθος γενεών και γενεών Ελλήνων, από τις 12 Αυγούστου 2004 εξυπηρετεί καθημερινά χιλιάδες περαστικούς και ντόπιους ταξιδιώτες, με το συντομότερο και ασφαλέστερο τρόπο, προσφέροντας και πολύ συμφερότερες λύσεις για όσους κάνουν χρήση των οικονομικών πακέτων.

1. Η ΕΤΑΙΡΙΑ

1.1 Γέφυρα Α.Ε.

Η εταιρεία ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε. συστάθηκε το 1995 από τη γαλλική VINCI και έξι ελληνικές κατασκευαστικές εταιρείες, με έδρα το Χαλάνδρι Αττικής και με αποκλειστικό σκοπό τη σύναψη με το Ελληνικό Δημόσιο και την υλοποίηση της Σύμβασης Παραχώρησης της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου. Ως Παραχωρησιούχος, η ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε. έχει την ευθύνη της μελέτης, κατασκευής, χρηματοδότησης, συντήρησης και λειτουργίας της Γέφυρας στη διάρκεια των 42 ετών της περιόδου παραχώρησης. Για να ανταποκριθεί στις δεσμεύσεις της, έχει υπογράψει μέχρι σήμερα περισσότερες από 50 συμβάσεις, στις

οποίες συμπεριλαμβάνεται η σύμβαση κατασκευής με την Κατασκευάστρια Κοινοπραξία καθώς και οι πολυάριθμες αναλυτικές χρηματοδοτικές συμβάσεις με τους Δανειστές.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου κατασκευής ο Παραχωρησιούχος εξασφάλισε την εύρυθμη διαχείριση όλου του χρηματοδοτικού πλαισίου του έργου, καθώς και την κάλυψη των καθημερινών χρηματοδοτικών αναγκών του. Από τον Αύγουστο του 2004, οπότε και έληξε η κατασκευαστική περίοδος και μέχρι τη λήξη της περιόδου παραχώρησης, η ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε. είναι υπεύθυνη για την ομαλή λειτουργία του έργου (μέσα στα πλαίσια της σύμβασης παραχώρησης), για την συντήρηση του και όλες τις απαραίτητες βελτιώσεις, ώστε το έργο να βρίσκεται πάντα στη πρωτοπορεία των τεχνολογικών εξελίξεων. Σκοπός της είναι μέσα από την συμβατικά χρηστή διαχείριση του έργου, η κοινωνική αναβάθμιση της ευρύτερης περιοχής.

Για αυτό το λόγο η Γέφυρα έχει αναπτύξει και προτίθεται στο μέλλον να αναπτύξει ακόμα περισσότερο την εμπορική, κοινωνική και χορηγική στρατηγική της.

Οι μέτοχοι της ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε. είναι:

VINCI CONCESSIONS	54,00%
ΑΚΤΩΡ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ Α.Ε.	20,70%
J & P - ΑΒΑΞ Α.Ε.	11,41%
ΑΘΗΝΑ Α.Ε.	7,89%
ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ Α.Τ.Ε.	6,00%
Σύνολο	100,00%

1.2 Γέφυρα Λειτουργία

Η ΓΕΦΥΡΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ Α.Ε. είναι η εταιρεία λειτουργίας της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου στο πλαίσιο μιας σύμβασης που έχει υπογραφεί με την ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε., την παραχωρησιούχο εταιρεία.

Η ΓΕΦΥΡΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ Α.Ε. είναι αρμόδια για τη διαχείριση των διοδίων, της κυκλοφορίας και τη συνήθη συντήρηση της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου.

Μέτοχοι της εταιρείας ΓΕΦΥΡΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ Α.Ε. είναι οι ίδιες εταιρείες που συμμετέχουν και στην ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε. με τα ίδια ακριβώς ποσοστά.

1.3 Μέτοχοι

Α) Η VINCI CONCESSIONS, εταιρεία 100% θυγατρική της VINCI που εδρεύει στο Rueil της Γαλλίας και κατέχει ηγετική θέση στις κατασκευαστικές και συναφείς υπηρεσίες σε όλο τον κόσμο. Εκτός από τις δραστηριότητες οικοδομικών έργων και έργων πολιτικού μηχανικού, η VINCI κατέχει την πρώτη θέση παγκοσμίως στον τομέα της παραχώρησης έργων υποδομής, στάθμευσης, αεροδρομίων, σταδίων κ.λ.π (μέσω της VINCI CONCESSIONS) και αποτελεί σημαντικό παράγοντα στον τομέα της οδοποιίας και της ηλεκτρομηχανικής.

Β) Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ ΤΕΒ Α.Ε. (ΕΛΤΕΒ) είναι μια εταιρεία συμμετοχών με επενδύσεις μακροπρόθεσμου χαρακτήρα σε τέσσερις στρατηγικούς τομείς: Κατασκευή, Παραχωρήσεις, Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές (ΑΠΕ) & Περιβάλλον και Ανάπτυξη Ακινήτων. Η Κατασκευή υπήρξε ιστορικά ο κύριος τομέας δραστηριότητας του Ομίλου με τον οποίο όλες οι υπόλοιπες δραστηριότητες παρουσιάζουν σημαντικές συνέργιες. Επιπλέον, η ΕΛΤΕΒ έχει μειοψηφικές συμμετοχές

σε επιλεγμένους τομείς μεσο-βραχυπρόθεσμου επενδυτικού ορίζοντα, που παρουσιάζουν μεγάλη ανάπτυξη και αποτελούν σημαντικές ευκαιρίες δημιουργίας αξίας για τους μετόχους. Σήμερα οι τομείς αυτοί είναι το Καζίνο και τα Μεταλλεία.

Γ) Η J&P – ΑΒΑΞ Α.Ε., η οποία διαθέτει σημαντική εμπειρία, τεχνογνωσία και παραγωγικό δυναμικό, κατέχοντας εργοληπτικά πτυχία 7ης, 6ης και 4ης κατηγορίας, καθώς επίσης και ένα ισχυρό χαρτοφυλάκιο συμμετοχών σε έργα παραχωρήσεων και εταιρίες με συμπληρωματικές δραστηριότητες, όπως το real estate, οι προκατασκευές και η εξειδικευμένη πύλη δημοπρασιών κατασκευαστικών υλικών b2bconstruct.

Δ) Η εταιρεία ΑΘΗΝΑ Α.Ε., η οποία έχει μία δυναμική παρουσία στην εγχώρια και διεθνή αγορά ιδιωτικών και δημόσιων τεχνικών έργων από τις αρχές της δεκαετίας του 1970. Η συνολική αξία των εκτελεσθέντων έργων της εταιρείας σε τρέχουσες τιμές ανέρχεται σε ποσό μεγαλύτερο των 5 δίσ Ευρώ. Αυτή η επαγγελματική παρουσία έχει επιτρέψει στην εταιρεία να αποκτήσει ευρύ φάσμα εμπειριών και επιδεξιοτήτων και άριστη φήμη διεθνώς και παράλληλα της έχει επιτρέψει να συσσωρεύσει πολύ ικανά και αξιόπιστα στελέχη και να δημιουργήσει ένα πλούσιο πελατολόγιο στον εγχώριο και διεθνή χώρο.

Ε) Η εταιρεία ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ Α.Ε., η οποία έχει αντικείμενο την ανάληψη και εκτέλεση δημόσιων και ιδιωτικών τεχνικών έργων και μελετών όπως οικοδομικών, γεφυροποιίας, οδοποιίας, υδραυλικών, αρδευτικών, μηχανολογικών, σιδηροδρομικών, μηχανολογικών κλπ. Η εταιρεία ακόμη συμμετέχει σε κοινοπραξίες έργων μαζί με άλλες εταιρίες.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Το συνολικό κόστος του έργου, με τη συνεκτίμηση των χρηματοοικονομικών εξόδων κατά τη διάρκεια της κατασκευαστικής περιόδου, ανέρχεται σε περίπου 800 εκατομμύρια ευρώ.

Το έργο χρηματοδοτήθηκε από τις παρακάτω πηγές:

10% του κόστους κατασκευής ως Μετοχικό κεφάλαιο

45% Χρηματοδοτική συμβολή του Δημοσίου

45% Δάνειο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, με την εγγύηση ομίλου εμπορικών τραπεζών κατά την περίοδο κατασκευής.

2.1 Νομικό Πλαίσιο

Η παραχωρησιούχος εταιρεία ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε. διαδραμάτισε κεντρικό ρόλο στο νομικό πλαίσιο της παραχώρησης και είναι συμβαλλόμενο μέρος στις περισσότερες από τις 50 και παραπάνω συμβάσεις που υπεγράφησαν.

Οι συμβάσεις αυτές περιγράφουν λεπτομερώς τα βασικά δεδομένα σχετικά με τη μελέτη, κατασκευή, χρηματοδότηση, συντήρηση και εκμετάλλευση της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου. Περιγράφουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις κάθε συντελεστή, καθώς και τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει ο ένας έναντι του άλλου. Επίσης, περιγράφουν την ακριβή διαδικασία και τις απαιτούμενες άδειες σε περίπτωση παρέκκλισης από τα βασικά δεδομένα.

Οι κυριότερες συμφωνίες στις οποίες συμμετέχει ο Παραχωρησιούχος είναι οι εξής:

Με το Δημόσιο

Σύμβαση Παραχώρησης

Τριμερής Συμφωνία

Σύμβαση Χρηματοδοτικής Συμβολής

Με τούς Δανειστές

Κύρια Σύμβαση Δανείου της ΕΤΕπ

Σύμβαση Χρηματοδότησης για την έκδοση Εγγυητικών Επιστολών απο τις Εμπορικές Τράπεζες

Συμφωνητικό Κοινών Όρων

Με την Κατασκευάστρια Κοινοπραξία

Σύμβαση Μελέτης και Κατασκευής

Με τον Ελεγκτή Μελέτης & Επιβλέποντα Μηχανικό

Σύμβαση Ελεγκτή Μελέτης

Σύμβαση Επιβλέποντος Μηχανικού

Με την Οικονομική & Τεχνική Επιτροπή Εμπειρογνομόνων

Συμφωνητικό για την Τεχνική Επιτροπή Εμπειρογνομόνων

Συμφωνητικό για την Οικονομική Επιτροπή Εμπειρογνομόνων

Με την εταιρεία Γέφυρα Λειτουργία

Σύμβαση Λειτουργίας και Συντήρησης

2.2 Συμβάσεις

Α) Συμβάσεις του έργου

Η σύμβαση παραχώρησης είναι για τη μελέτη, κατασκευή, χρηματοδότηση, συντήρηση και εκμετάλλευση της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου.

Συμβαλλόμενα μέρη: Ελληνικό Δημόσιο, ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε.

Τριμερής συμφωνία

Συμβαλλόμενα μέρη: Ελληνικό Δημόσιο, ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε., Κοινοπραξία ΓΕΦΥΡΑ

Είναι οι κύριες συμβάσεις με τις οποίες το Δημόσιο ανέθεσε στον Παραχωρησιούχο-Κατασκευαστή αναλογικά τη μελέτη, κατασκευή, χρηματοδότηση, συντήρηση και εκμετάλλευση της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου, παρέχοντάς του το δικαίωμα να εισπράττει διόδια για μια καθορισμένη χρονική περίοδο. Οι συμβάσεις κυρώθηκαν από τη Βουλή στις 24 Απριλίου 1996 (νόμος 2395/96). Η διάρκειά τους ορίζεται σε 42 χρόνια από την Ημερομηνία Θέσης σε Ισχύ (24 Δεκεμβρίου 1997), αλλά προβλέπεται πρόωρη λήξη σε περίπτωση πρόωρης επίτευξης της συμφωνηθείσας απόδοσης στους μετόχους.

Η σύμβαση παραχώρησης της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου, που υπεγράφη τον Ιανουάριο 1996 και καταρτίστηκε σύμφωνα με τα διεθνή νομικά πρότυπα, επέτρεψε την άντληση πόρων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και έναν όμιλο ξένων κυρίως εμπορικών τραπεζών. Η υπογραφή της αποτέλεσε ορόσημο για την ανάπτυξη του συστήματος παραχώρησης έργων υποδομής σε ιδιώτες από το Ελληνικό Δημόσιο.

Η Σύμβαση Χρηματοδοτικής Συμβολής

Συμβαλλόμενα μέρη: Ελληνικό Δημόσιο, ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε.

Η χρηματοδότηση του έργου περιλάμβανε επιχορήγηση από το Ελληνικό Δημόσιο. Η σύμβαση χρηματοδοτικής συμβολής περιέγραφε λεπτομερώς τις οικονομικές δεσμεύσεις του Δημοσίου έναντι του Παραχωρησιούχου, οι οποίες κάλυπταν όλη την 7ετή περίοδο κατασκευής και η εκπλήρωση των οποίων εξαρτιόταν από την εκτέλεση των πιστοποιημένων εργασιών από την Κατασκευάστρια Κοινοπραξία. Η συνολική δέσμευση ανήρχετο σε 200 εκατ. ευρώ, σε τιμές Ιουλίου 1993.

Η σύμβαση μελέτης και κατασκευής της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου

Συμβαλλόμενα μέρη: ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε, Κοινοπραξία Γέφυρα

Ταυτόχρονα με τη σύναψη των δύο πρώτων συμβάσεων, ο Παραχωρησιούχος και η Κατασκευάστρια Κοινοπραξία υπέγραψαν σύμβαση μελέτης και κατασκευής "με το κλειδί στο χέρι", η οποία ενεκρίθη από το Δημόσιο.

Σύμφωνα με την εν λόγω σύμβαση, η Κατασκευάστρια Κοινοπραξία όφειλε να εκπονήσει τη λεπτομερή μελέτη της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου και να ολοκληρώσει την κατασκευή το αργότερο εντός 7 ετών (μέχρι τις 24 Δεκεμβρίου 2004) από την Ημερομηνία Θέσης σε Ισχύ. Το κατ' αποκοπή τίμημα που έπρεπε να καταβληθεί στην Κατασκευάστρια Κοινοπραξία παρέμεινε αμετάβλητο και δεν επηρεάστηκε από τις πραγματικές ποσότητες των υλικών. Η σύμβαση κατασκευής περιλαμβάνει τυπικές διατάξεις που προβλέπουν, μεταξύ άλλων, την αλληλέγγυα και εις ολόκληρο ευθύνη των μελών της Κοινοπραξίας Γέφυρα, την έκδοση εγγυητικών επιστολών καλής εκτέλεσης

υπέρ του Παραχωρησιούχου καθώς και διαδικασία επίλυσης διαφορών. Η περίοδος που κάλυπτε η σύμβαση μελέτης και κατασκευής ολοκληρώθηκε με επιτυχία την 4η Αυγούστου 2006, δηλαδή 2 χρόνια μετά την έναρξη λειτουργίας του έργου, χρόνος που ισοδυναμεί με την διετή εγγύηση του κατασκευαστή προς τον παραχωρησιούχο και το Ελληνικό Δημόσιο.

Η Σύμβαση Ελεγκτή Μελέτης

Συμβαλλόμενα μέρη: ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε., Buckland & Taylor Ltd.

Το νομικό πλαίσιο προέβλεπε τον έλεγχο της μελέτης που εκπόνησε η Κατασκευάστρια Κοινοπραξία από ανεξάρτητο εξειδικευμένο σύμβουλο μηχανικό που χαίρει της αποδοχής όλων των συντελεστών.

Με τη Σύμβαση Ελεγκτή Μελέτης, ο Παραχωρησιούχος ανέθεσε στην Buckland & Taylor την έγκριση της οριστικής μελέτης της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου και όλων ανεξαιρέτως των κατασκευαστικών σχεδίων.

Η Σύμβαση Επιβλέποντος Μηχανικού

Συμβαλλόμενα μέρη: ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε., FaberMaunsell Ltd.

Ένας δεύτερος ανεξάρτητος εξειδικευμένος σύμβουλος μηχανικός, ο οποίος χαίρει της αποδοχής όλων των συντελεστών, επέβλεπε τις εργασίες που εκτελούσε η Κατασκευάστρια Κοινοπραξία.

Ο Επιβλέπων Μηχανικός όφειλε να κρίνει την καλή εκτέλεση του έργου από την Κατασκευάστρια Κοινοπραξία και να υποβάλει τις σχετικές εκθέσεις. Ειδικότερα, έπρεπε να ελέγχει εάν οι εργασίες στο εργοτάξιο ήταν σύμφωνες με τα κατασκευαστικά σχέδια

που είχε εγκρίνει ο Ελεγκτής Μελέτης και εάν πληρούσαν τις προδιαγραφές ποιότητας, ασφάλειας και προστασίας του περιβάλλοντος. Πιστοποιούσε επίσης την περαίωση των εργασιών κατασκευής της Γέφυρας. Επιπλέον, ο Παραχωρησιούχος είχε επιφορτίσει τον Επιβλέποντα Μηχανικό με την έκδοση μηνιαίων πιστοποιητικών πληρωμής, όπου αναφέρονταν λεπτομερώς τα ορόσημα που είχαν επιτευχθεί από την Κατασκευάστρια Κοινοπραξία. Οι πληρωμές του Παραχωρησιούχου προς την Κατασκευάστρια Κοινοπραξία δυνάμει της σύμβασης κατασκευής γίνονταν με βάση τα πιστοποιητικά αυτά. Οι δύο άνω συμβάσεις επεκτάθησαν με κοινή συμφωνία των δύο μερών ώστε να καλύψουν και τη περίοδο της δομικής συντήρησης, η οποία λήγει το 2010.

Συμφωνητικό για την Τεχνική Επιτροπή Εμπειρογνομόνων και

Συμφωνητικό για την Οικονομική Επιτροπή Εμπειρογνομόνων

Συμβαλλόμενα μέρη: Ελληνικό Δημόσιο, ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε., τα 3 μέλη της Τεχνικής Επιτροπής Εμπειρογνομόνων και τα 3 μέλη της Οικονομικής Επιτροπής Εμπειρογνομόνων.

Η σύμβαση παραχώρησης και η σύμβαση κατασκευής προέβλεπαν μια διαδικασία επίλυσης διαφορών σύμφωνη με τα διεθνή πρότυπα, με διαιτησία από δύο τριμελείς επιτροπές. Οι επιτροπές αυτές είχαν την εξουσία να επιλύουν γρήγορα τις ενδεχόμενες διαφορές μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, ενώ κάθε συμβαλλόμενο μέρος είχε αποδεχθεί ότι κάθε ομόφωνη απόφαση της Επιτροπής είναι οριστική και δεσμευτική με άμεση ισχύ. Η θητεία των ως άνω επιτροπών ολοκληρώθηκε με επιτυχία την 4η Αυγούστου 2006, δηλαδή 2 χρόνια μετά την έναρξη λειτουργίας του έργου. Τα

συμβαλλόμενα μέρη συμφώνησαν να παραταθεί η θητεία της Τεχνικής Επιτροπής Εμπειρογνομών, μέχρι το 2010.

Β) Χρηματοδοτικές συμβάσεις

Η κύρια Σύμβαση Δανείου της ΕΤΕπ

Συμβαλλόμενα μέρη: ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε., Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Η κύρια σύμβαση δανείου της ΕΤΕπ είναι η βασική δανειοδοτική συμφωνία βάσει της οποίας η ΕΤΕπ χορήγησε στον Παραχωρησιούχο δάνειο ύψους 370 εκατ. ευρώ με κυμαινόμενο επιτόκιο.

Το δάνειο εκταμιεύθηκε κατά την περίοδο κατασκευής ανάλογα με τις χρηματικές ανάγκες του Παραχωρησιούχου και θα αποπληρωθεί πλήρως το αργότερο 25 χρόνια μετά την τελευταία εκταμίευση. Προϋπόθεση για την πρώτη εκταμίευση του δανείου της ΕΤΕπ ήταν η έγκριση της οριστικής μελέτης της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου από τον Ελεγκτή Μελέτης.

Κάθε ανάληψη στη διάρκεια της περιόδου κατασκευής εξασφαλιζόταν με προηγούμενη έκδοση τραπεζικών εγγυητικών επιστολών υπέρ της ΕΤΕπ. Το 2006 η εταιρεία ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε. μετέτρεψε ένα μέρος του συνολικού δανείου (100 εκατομμύρια ευρώ) σε σταθερό επιτόκιο, μέσα στα πλαίσια της πολιτικής της για την αντιστάθμιση του επιτοκιακού κινδύνου.

Σύμβαση Χρηματοδότησης για την έκδοση Εγγυητικών Επιστολών

Συμβαλλόμενα μέρη: ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε., όμιλος εμπορικών τραπεζών,
συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων.

Η σύμβαση χρηματοδότησης για την έκδοση εγγυητικών επιστολών είχε ως πρωταρχικό στόχο να εγγυηθεί τις αναλήψεις του Παραχωρησιούχου από το δάνειο της ΕΤΕπ. Οι εγγυητικές επιστολές ήταν απλώς εξασφαλίσεις, αλλά ήταν δυνατό να ζητηθεί η κατάπτωσή τους σε περίπτωση συγκεκριμένης αθέτησης υποχρεώσεων του Παραχωρησιούχου βάσει των χρηματοδοτικών συμβάσεων. Σε περίπτωση που η ΕΤΕπ ζητούσε την κατάπτωσή τους, οι εμπορικές τράπεζες θα υπεισέρχοντο σε όλα τα δικαιώματα των Δανειστών έναντι του Παραχωρησιούχου. Οι εγγυητικές επιστολές έληξαν την 4η Αυγούστου 2004, ημερομηνία ολοκλήρωσης των εργασιών για τη Γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η σύμβαση παροχής εγγυητικών επιστολών προέβλεπε επίσης τη δυνατότητα προκαταβολής μετρητών από τις εμπορικές τράπεζες στον Παραχωρησιούχο.

Το συμφωνητικό κοινών όρων

Συμβαλλόμενα μέρη: ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε., Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, όμιλος εμπορικών τραπεζών, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων.

Το συμφωνητικό κοινών όρων αποτελούσε συμφωνία-πλαίσιο για την κύρια σύμβαση δανείου της ΕΤΕπ και τη σύμβαση χρηματοδότησης για την έκδοση εγγυητικών επιστολών.

Παρέθετε λεπτομερώς τις υποχρεώσεις του Παραχωρησιούχου έναντι των Δανειστών και όριζε τους λόγους καταγγελίας σε βάρος του Παραχωρησιούχου, οι οποίοι ήταν δυνατόν να οδηγήσουν σε απαίτηση άμεσης αποπληρωμής της οφειλής προς τους Δανειστές.

2.3 Συντελεστές

Α) Ελληνικό Δημόσιο

Το Έργο είναι υπό την αιγίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΥΠΕΧΩΔΕ) που ενεργεί για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων υπέγραψε μαζί με τον Παραχωρησιούχο την πρώτη παραχώρηση έργου υποδομής σε ιδιώτη στη σύγχρονη ελληνική ιστορία. Το Ελληνικό Δημόσιο ανέθεσε στον Παραχωρησιούχο τη μελέτη, κατασκευή, χρηματοδότηση, λειτουργία και συντήρηση της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου και σε αντάλλαγμα του εκχωρήθηκε το δικαίωμα της είσπραξης διοδίων για μια

προκαθορισμένη χρονική περίοδο. Η Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων ΕΥΔΕ / ΣΕ.ΡΑ. παρακολουθεί το έργο σε καθημερινή βάση για λογαριασμό του Δημοσίου.

Επειδή κρίθηκε ότι το έργο συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική συνοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν επιλέξιμο για χρηματοδότηση από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) ανταποκρίθηκε θετικά στο αίτημα του Ελληνικού Δημοσίου για συγχρηματοδότηση του έργου αυτού μέσω της Χρηματοδοτικής Συμβολής του Ελληνικού Δημοσίου.

Β) Επιβλέπων Μηχανικός

Η Buckland & Taylor Ltd. είναι μελετητική εταιρεία με έδρα το Βανκούβερ του Καναδά. Ορίστηκε από τον Παραχωρησιούχο, με τη σύμφωνη γνώμη του Δημοσίου και των Δανειστών, ως ανεξάρτητος Ελεγκτής Μελέτης του έργου. Βασικός του ρόλος ήταν η έγκριση της μελέτης που εκπόνησε η Κατασκευάστρια Κοινοπραξία, καθώς και των κατασκευαστικών σχεδίων. Το επιτελείο των συνεργατών του Ελεγκτή Μελέτης περιελάμβανε επίσης την ελληνική εταιρεία DENCO και ειδικούς αμερικανικών πανεπιστημίων, όπως οι Δρ. Peck και Δρ. Dobry ή οι Δρ. Seible και Δρ. Priestley, παγκοσμίως αναγνωρισμένοι στους αντίστοιχους κλάδους τους (γεωτεχνικές, γεωδυναμικές και αντισεισμικές μελέτες).

Η FaberMaunsell Limited ορίστηκε από τον Παραχωρησιούχο, με τη σύμφωνη γνώμη του Δημοσίου και των Δανειστών, ως Επιβλέπων Μηχανικός του έργου. Η αποστολή του ήταν, αφενός μεν να εξασφαλίσει ότι τα έργα που εκτελούσε η Κατασκευάστρια Κοινοπραξία ανταποκρίνονταν πλήρως στις προδιαγραφές της Σύμβασης Κατασκευής, αφετέρου δε να υποβάλλει τακτικές εκθέσεις προς τον Παραχωρησιούχο, το Δημόσιο και τους Δανειστές.

Ο Επιβλέπων Μηχανικός, του οποίου τα κεντρικά γραφεία βρίσκονται στο Ηνωμένο Βασίλειο, διατηρεί γράφειο στο χώρο του έργου και συνεργάζεται με την ελληνική εταιρεία DENCO.

Γ) Τράπεζες

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) ιδρύθηκε το 1958 με τη Συνθήκη της Ρώμης ως τράπεζα μακροπρόθεσμου δανεισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με έδρα το Λουξεμβούργο. Στόχος της ΕΤΕπ είναι να συμβάλλει στην ολοκλήρωση, την ισόρροπη ανάπτυξη και την οικονομική και κοινωνική συνοχή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για να είναι επιλέξιμα για βοήθεια από την ΕΤΕπ, τα έργα πρέπει να είναι βιώσιμα σε τέσσερις βασικούς τομείς και συγκεκριμένα στον οικονομικό, τεχνικό, περιβαλλοντικό και χρηματοδοτικό τομέα.

Η ΕΤΕπ αξιολογεί ενδελεχώς κάθε επένδυση και την παρακολουθεί μέχρι την ολοκλήρωσή της.

2.4 Τιμές και πακέτα

Πίνακας 13: Τιμές απλής διέλευσης για το 2008

Μοτοσικλέτες	€ 1.80
Επιβατικά αυτοκίνητα	€ 11.20
Φορτηγά	
2 άξονες	€ 17.30
3 άξονες	€ 28.10
4+ άξονες	€ 38.00
Λεωφορεία	
έως και 20 θέσεις	€ 26.20
άνω των 20 έως και 40 θέσεις	€ 36.90
άνω των 40 θέσεων	€ 56.50

Κάρτα 10 διελεύσεων για το 2008

Η κάρτα αυτή σας επιτρέπει να πραγματοποιήσετε 10 διελεύσεις κατά τη διάρκεια της.

Πίνακας 14

Ισχύς	Μία εβδομάδα	Ένας μήνας
Επιβατικά αυτοκίνητα	€63,50	€80.50
Φορτηγά		
2 άξονες	€135.00	€147.00
3 άξονες	€225.00	€247.00
4+ άξονες	€313.00	€343.00

Πίνακας 15: Τιμές κάρτας aller-retour για το 2008

0- 2 ώρες	€ 12,50	δηλ. € 6,25/διέλευση
2-4 ώρες	€ 16,50	δηλ. € 8,25/διέλευση
4-5 ώρες	€ 20,00	δηλ. € 10.00/διέλευση
>5 ωρών	€ 22,40	δηλ. € 11.20/διέλευση

Η κάρτα Aller-Retour (διέλευση μετ' επιστροφής) απευθύνεται στους περιστασιακούς χρήστες και σε όσους μετακινούνται για προσωπικούς λόγους.

Με την αγορά της κάρτας Aller-Retour θα καταβάλλεται το ποσό των 12,50 ευρώ και η διαφορά, εάν η επάνοδος γίνει μετά τις 2 ώρες, θα καταβάλλεται κατά την επιστροφή σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα.

Πίνακας 16: Τιμές e-pass για 2008

Διελεύσεις ανά μήνα	Τιμή ανά διέλευση
1 - 10	€ 10

11 - 20
21 και άνω

€ 6
€ 4

Το e-pass απευθύνεται στους καθημερινούς χρήστες. Με το e-pass περνάτε πιο γρήγορα από τα διόδια και έτσι κερδίζετε χρόνο και χρήμα.

3. Η ΓΕΦΥΡΑ

3.1 Ένα Μεγάλο Όραμα

Έχουν περάσει περισσότερα από εκατό χρόνια από τη στιγμή που ο τότε Πρωθυπουργός της Ελλάδας, Χαρίλαος Τρικούπης, οραματίστηκε τη γεφύρωση των τριών χιλιομέτρων που χωρίζουν το Ρίο από το Αντίρριο. Το 2004, το μεγαλόπνοο αυτό όραμα έγινε πραγματικότητα. Η Γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου αποτελεί το ορόσημο της Ελλάδας του 21ου αιώνα, ενώ άλλαξε την καθημερινότητα μέρους των κατοίκων της χώρας.

Μόνιμη σύνδεση

Η μόνιμη σύνδεση με τη Γέφυρα εξασφαλίζει:

- μείωση του χρόνου διέλευσης στα 5 λεπτά (σε σύγκριση με τον μέσο όρο των 45 λεπτών πριν την κατασκευή της Γέφυρας)
- διέλευση σε υψηλού επιπέδου άνετες συνθήκες, και
- συνεχή λειτουργία, ανεξαρτήτως καιρικών συνθηκών.

Σήμερα, η γραμμή των φέρυ μποτ επιτρέπει τη διάσχιση του πορθμού, αλλά δεν μπορεί πλέον να ανταποκριθεί στην ολοένα και αυξανόμενη κυκλοφορία.

Σύνδεση με την Ευρώπη

Η Γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου βρίσκεται στο σταυροδρόμι δύο σημαντικών οδών:

- του αυτοκινητοδρόμου Πατρών – Αθηνών – Θεσσαλονίκης που συνδέει τις τρεις μεγαλύτερες πόλεις της Ελλάδας και αποτελεί τμήμα του ευρωπαϊκού δικτύου αυτοκινητοδρόμων (ΠΑΘΕ)
- του δυτικού άξονα Καλαμάτας – Πατρών – Ηγουμενίτσας.

Η Γέφυρα διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας (και κατ'επέκταση με τη Δυτική Ευρώπη) μέσω των λιμανιών της Πάτρας και της Ηγουμενίτσας.

Μοχλός τοπικής ανάπτυξης

Αυτό που εξαρχής έμοιαζε βέβαιο έχει πλέον γίνει πραγματικότητα. Η ανάπτυξη είναι ορατή τόσο στο πέριξ της γέφυρας τοπίο, όσο και στην καθημερινότητα της τοπικής κοινωνίας. Από τις δυτικές παρυφές της Πάτρας μέχρι τις ανατολικές της Ναυπάκτου, οικοδομείται μία νέα μεγάλη περιφερειακή μητρόπολη.

Η Γέφυρα "Χαρίλαος Τρικούπης" ενίσχυσε σημαντικά την οικονομική ανάπτυξη της περιφέρειας. Σημαντικό τεκμήριο αποτελούν τα συμπεράσματα πρόσφατης έρευνας που διεξήγε το Πανεπιστήμιο Πατρών.

«Με βάση μέθοδο, που στηρίζεται σε διαπεριφερειακά δεδομένα, υπολογίστηκε ο πολλαπλασιαστής του έργου και βρέθηκε ότι είναι 1,88. Επομένως, με βάση το συνολικό επενδυτικό κόστος της Γέφυρας (800 εκατ. ευρώ), εκτιμήθηκε ότι η συνολική επίδραση του έργου σε ολόκληρη την εθνική οικονομία ανήλθε περίπου σε 1,5 δισ. ευρώ. Μεγάλο μέρος της συνολικής επίδρασης (67%) παραμένει στα διοικητικά όρια της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.»

Η ίδια έρευνα "...κατέδειξε ότι η Γέφυρα Ρίου - Αντιρρίου αποτελεί ένα σημαντικό έργο για τη Δυτική Ελλάδα και τη χώρα γενικότερα, τόσο από οικονομική και αναπτυξιακή άποψη, όσο και από κοινωνική...οι επιπτώσεις του Έργου μεταβάλλουν τις εισοδηματικές και εργασιακές συνθήκες των γύρω περιοχών αλλά και τις συνθήκες κοινωνικού αποκλεισμού, με αποτέλεσμα να απελευθερώνονται νέες αναπτυξιακές δυνάμεις, οι οποίες με κατάλληλα μέτρα και πολιτικές δίνουν περαιτέρω ανάπτυξη στις

περιφερειακές οικονομίες...η ανάλυση τεκμηριώνει το γεγονός ότι η Γέφυρα αναμένεται να παίξει έναν πολύ ευρύτερο αναπτυξιακό ρόλο ως άξονας διασύνδεσης της χώρας με τον υπόλοιπο ευρωπαϊκό χώρο, αλλά και τη Μεσόγειο και τις χώρες της Μέσης Ανατολής"

[ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΓΕΦΥΡΑΣ ΡΙΟΥ - ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ - Πανεπιστήμιο Πατρών 2006]

Παγκόσμιο σημείο αναφοράς

Η Γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου είναι η μεγαλύτερη σε μήκος καλωδιωτή γέφυρα πολλαπλών ανοιγμάτων στον κόσμο, με κυρίως κατάστρωμα 2.252 μέτρων. Τα θεμέλιά της βρίσκονται σε βάθος θαλάσσης που φτάνει μέχρι και τα 65 μέτρα. Τόσο αυτό όσο και η διάμετρος των θεμελίων που ανέρχεται σε 90 μέτρα αποτελούν παγκόσμια ρεκόρ για γέφυρα. Ωστόσο, σύμφωνα με τους κατασκευαστές, το καλύτερο ρεκόρ της εντυπωσιακής αυτής Γέφυρας είναι ότι κατασκευάστηκε «χωρίς κανένα σοβαρό ατύχημα, χωρίς να χυθεί ούτε μια σταγόνα αίματος».

Παρ' όλα αυτά, η Γέφυρα έχει μέχρι στιγμής τιμηθεί από την διεθνή επιστημονική κοινότητα με 9 Διεθνή Βραβεία από τα οποία ξεχωρίζουν τα εξής:

- Βραβείο Εξέχουσας Δομής 2006 από τη Διεθνή Ένωση Γεφυροποιίας & Δομικών Έργων (IABSE) - Βραβείο Εξεχόντων Δομικών Έργων 2006 της Διεθνούς Ομοσπονδίας Σκυροδέματος (FIB)
- Μέγα Βραβείο Εξεχόντων Επιτευγμάτων Έργων Πολιτικού Μηχανικού από την Αμερικανική Εταιρεία Πολιτικών Μηχανικών (ASCE) 2005 [για πρώτη φορά σε Έργο εκτός Η.Π.Α.]

Αντιμετώπιση αντιξοοτήτων

Ένας σπάνιος συνδυασμός αντίξωων συνθηκών συνθέτει το φυσικό περιβάλλον της Γέφυρας:

Βάθος θάλασσας ως και 65 μέτρα

Πυθμένας μειωμένων αντοχών

Έντονη σεισμική δραστηριότητα και πιθανές τεκτονικές μετακινήσεις

Ειδικοί παγκοσμίου κύρους από τη Γαλλία και την Ελλάδα συνεργάστηκαν για να σχεδιάσουν αυτό το υψηλής τεχνολογίας έργο που περιλαμβάνει ενίσχυση του θαλάσσιου πυθμένα (σε βάθος θάλασσας 65 μέτρων), βάθρα διαμέτρου 90 μέτρων (τα μεγαλύτερα βάθρα που κατασκευάστηκαν ποτέ για γέφυρα) καθώς και πλήρως αναρτημένο κατάστρωμα μήκους 2.252 μέτρων (παγκόσμιο ρεκόρ).

Στερεή και ασφαλής

Η Γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου έχει κατασκευαστεί ώστε να αντέχει σε πρόσκρουση δεξαμενόπλοιου 180.000 τόνων, σε ταχύτητα ανέμου 250 χλμ./ώρα και σε σεισμό μεγαλύτερου των 7 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ.

Η Γέφυρα αποτελεί αναμφίβολα ένα από τα ασφαλέστερα σημεία όπου μπορεί να βρεθεί κανείς σε περίπτωση ισχυρού σεισμού στην περιοχή των Πατρών, αφού μπορεί να απορροφήσει μετατόπιση ως και 2 μέτρων μεταξύ οποιωνδήποτε βάθρων της.

3.2 Σχεδίαση & Κατασκευή

Εικόνα 7: Χρονολογικός πίνακας

Γεωλογικά στοιχεία

Θεωρείται ότι οι τεκτονικές κινήσεις, που προκαλούν την τρέχουσα σημαντική σεισμική δραστηριότητα στην περιοχή, αποτελούν και την αιτία της απομάκρυνσης κατά αρκετά χιλιοστά κάθε χρόνο, της νότιας ακτής, στο Ρίο, από τη βόρεια ακτή, στο Αντίρριο. Αξίζει να σημειωθεί ότι πριν από 500.000 χρόνια, ο Κορινθιακός Κόλπος ήταν μάλλον μια κλειστή θάλασσα και η Πελοπόννησος συνδεόταν με τη Στερεά Ελλάδα με δύο ισθμούς: στα ανατολικά με τον ισθμό της Κορίνθου όπου έχει διανοιχθεί η γνωστή

Διώρυγα, και στα δυτικά με τον ισθμό του Ρίου, όπου κατασκευάστηκε η Γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου.

Το ιστορικό του έργου

Το 1880, ο Χαρίλαος Τρικούπης εξελέγη Πρωθυπουργός της Ελλάδας. Γεννημένος στο Μεσολόγγι, πρωτεύουσα του νομού Αιτωλοακαρνανίας (στον οποίο ανήκει και το Αντίρριο), οραματίστηκε την ένωση της περιοχής του (βόρεια ακτή του Κορινθιακού Κόλπου) με την Αχαΐα, στην Πελοπόννησο (νότια ακτή). Στις 29 Μαρτίου 1889, μίλησε στο Κοινοβούλιο για την ανάγκη γεφύρωσης του Στενού Ρίου-Αντιρρίου. Ωστόσο, η κατασκευή του έργου αυτό δεν ήταν τεχνικά εφικτή μέχρι τα τέλη του 20ου αιώνα. Έτσι, χρειάστηκε σχεδόν ένας αιώνας μέχρι το Ελληνικό Δημόσιο να αποφασίσει να προκηρύξει διαγωνισμό για την κατασκευή μόνιμης ζεύξης. Ο διαγωνισμός του 1991 και του Δεκεμβρίου 1993 οδήγησαν στην υπογραφή, στις 3 Ιανουαρίου 1996, της Σύμβασης Παραχώρησης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε. για τη μελέτη, κατασκευή, χρηματοδότηση, συντήρηση και λειτουργία της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου.

Όπως συνήθως συμβαίνει στις περιπτώσεις παραχώρησης, η σύμβαση αυτή δεν τέθηκε σε πλήρη ισχύ μέχρι να εξασφαλιστεί η πλήρης χρηματοδότηση του έργου. Χρειάστηκαν δύο χρόνια για να συμφωνηθεί η πρώτη χρηματοδότηση έργου υποδομής με παραχώρηση σε ιδιώτες στην ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας και η κύρια σύμβαση δανείου υπεγράφη στις 25 Ιουλίου 1997, ενώ το τελικό συμφωνητικό χρηματοδότησης υπεγράφη στις 17 Δεκεμβρίου 1997. Στις 19 Ιουλίου 1998, ο κ. Κώστας Σημίτης, Πρωθυπουργός της Ελλάδας, θεμελίωσε το έργο της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου παρουσία του κ. Κωστή Στεφανόπουλου, Προέδρου της Δημοκρατίας. Λιγότερο από επτά χρόνια

αργότερα, στις 12 Αυγούστου 2004, την παραμονή της έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας, ο Υπουργός ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. κ. Γεώργιος Σουφλιάς εγκαινίασε τη Γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου, τέσσερις μήνες νωρίτερα από το αρχικό χρονοδιάγραμμα.

Περίοδος κατασκευής

Η 7ετής περίοδος κατασκευής περιελάμβανε:

- 2ετή προπαρασκευαστική περίοδο (1998-1999) με βασικές δραστηριότητες την ολοκλήρωση της οριστικής μελέτης και την εγκατάσταση του εργοταξίου με βασικό στόχο την κατασκευή της ξηράς δεξαμενής,
- 5ετή περίοδο κατασκευής (2000-2004) της γέφυρας.

Περίοδος λειτουργίας

Η παραχωρησιούχος εταιρεία ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε. είναι υπεύθυνη για τη λειτουργία και τη συντήρηση της Γέφυρας από την ημέρα που παραδόθηκε στην κυκλοφορία μέχρι το τέλος της περιόδου λειτουργίας. Η μέγιστη περίοδος λειτουργίας ανέρχεται σε 35 χρόνια (Αύγουστος 2039). Τότε, η Γέφυρα θα παραδοθεί στο Ελληνικό Δημόσιο.

Το 2003, η κίνηση μεταξύ Ρίου και Αντιρρίου με τις πορθμειακές γραμμές ήταν κατά μέσο όρο 7.000 οχήματα την ημέρα. Το 2004, χάρη στη Γέφυρα η κίνηση αυξήθηκε σημαντικά, αφού ο μέσος όρος ανήλθε σε περίπου 10.000 οχήματα ημερησίως. Σήμερα ο ημερήσιος μέσος όρος ανέρχεται στα 13.200 οχήματα.

Η Σύμβαση Παραχώρησης προβλέπει το μέγιστο ποσό διοδίων ανά έτος που μπορεί να εισπράττει ο Παραχωρησιούχος, ο οποίος είναι αποκλειστικά αρμόδιος για τη διαμόρφωση της τιμολογιακής του πολιτικής, εντός των ορίων της Σύμβασης.

Τι σημαίνει καλωδιωτή γέφυρα;

Δύο βάθρα και μια δοκός αποτελούν την απλούστερη μορφή γέφυρας. Με τα σημερινά δεδομένα, με αυτή τη μέθοδο μπορεί να επιτευχθεί μέγιστο ενιαίο άνοιγμα 250 μέτρων.

Ανάλογα όμως με τις ανάγκες, προστίθενται βάθρα και δοκοί που σχηματίζουν μια συνεχή οδογέφυρα χωρίς να υπάρχει περιορισμός ως προς το μήκος. Η μεγαλύτερη γέφυρα αυτού του τύπου βρίσκεται στη λίμνη Ronchartrain στις ΗΠΑ, με συνολικό μήκος. 38 χλμ.

Μια άλλη παραδοσιακή τεχνική συνίσταται στην ανάρτηση της γέφυρας σε δύο καλώδια που είναι αγκυρωμένα στις δύο άκρες της. Το αποτέλεσμα είναι μια εύκαμπτη κατασκευή που συχνά χρησιμοποιείται σε φαράγγια μεγάλου βάθους, όπου είναι αδύνατη η ανέγερση βάρων.

Τον 19ο αιώνα διερευνήθηκε η δυνατότητα γεφύρωσης μεγαλύτερων ανοιγμάτων και επινοήθηκε η ανάρτηση των καλωδίων από τις κορυφές πυλώνων για τη δημιουργία κρεμαστών γεφυρών. Με την τεχνική αυτή επιτυγχάνεται το μεγαλύτερο εφικτό ενιαίο άνοιγμα. Τα πρωτεία σε αυτό το είδος κατέχει η γέφυρα Akashi Kaikyo στην Ιαπωνία, με ενιαίο άνοιγμα μήκους 1,991 μέτρων.

Όταν όμως δεν είναι εφικτή η επαρκής αγκύρωση στα δύο άκρα ή ακόμα και για οικονομικούς λόγους, μπορεί να χρησιμοποιηθεί η τεχνική της καλωδιωτής γέφυρας που αναπτύχθηκε στην Ευρώπη τη δεκαετία του '60. Το κατάστρωμα αναρτάται από τους πυλώνες με καλώδια ανάρτησης κατά ισορροπημένο και αισθητικά άρτιο τρόπο.

Δεδομένου ότι η ισορροπία της κατασκευής βασίζεται σε κάθε πυλώνα χωριστά, οι καλωδιωτές γέφυρες μπορούν κάλλιστα να έχουν έναν, δύο ή περισσότερους πυλώνες, όπως η καλωδιωτή Γέφυρα Ρίου - Αντιρρίου που διαθέτει τέσσερις πυλώνες.

Δεδομένα φυσικού περιβάλλοντος

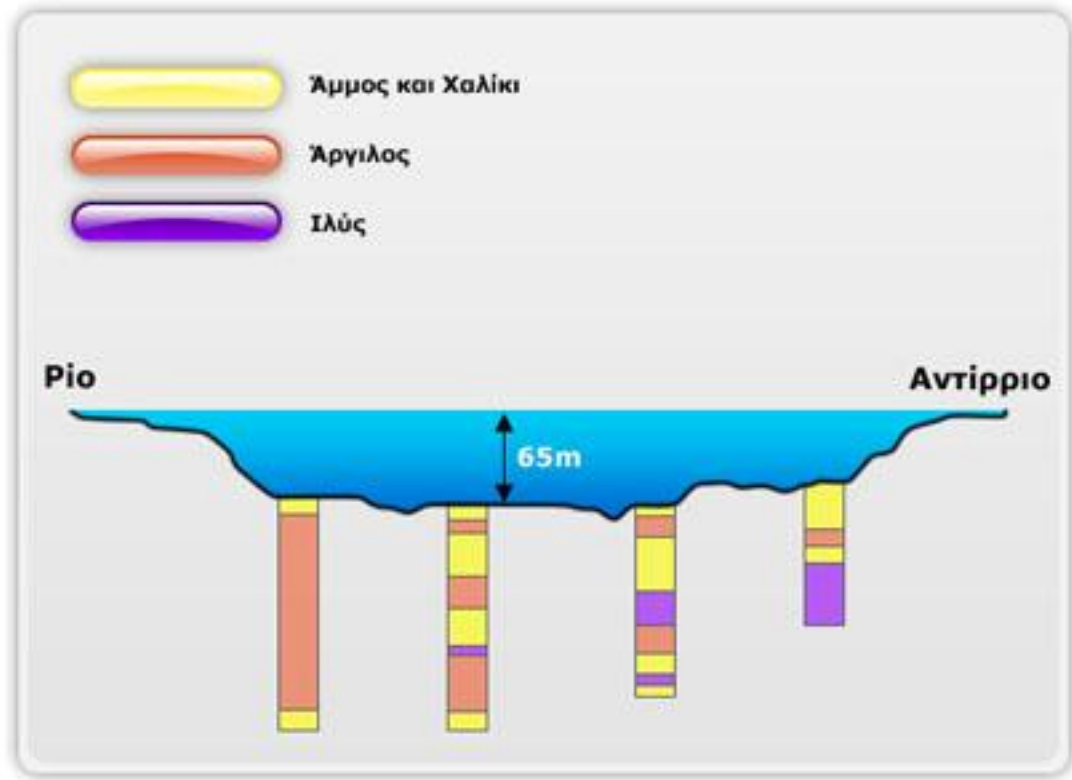
Η Γέφυρα καλύπτει μια απόσταση 2.500 μέτρων.

Επίσης, τα φυσικά χαρακτηριστικά των Στενών παρουσιάζουν ένα μοναδικό συνδυασμό αντίξοων συνθηκών που καθιστούν το έργο μοναδικό:

Βάθος θάλασσας ως και 65 μέτρα, πυθμένας μειωμένων αντοχών, έντονη σεισμική δραστηριότητα και πιθανές τεκτονικές κινήσεις.

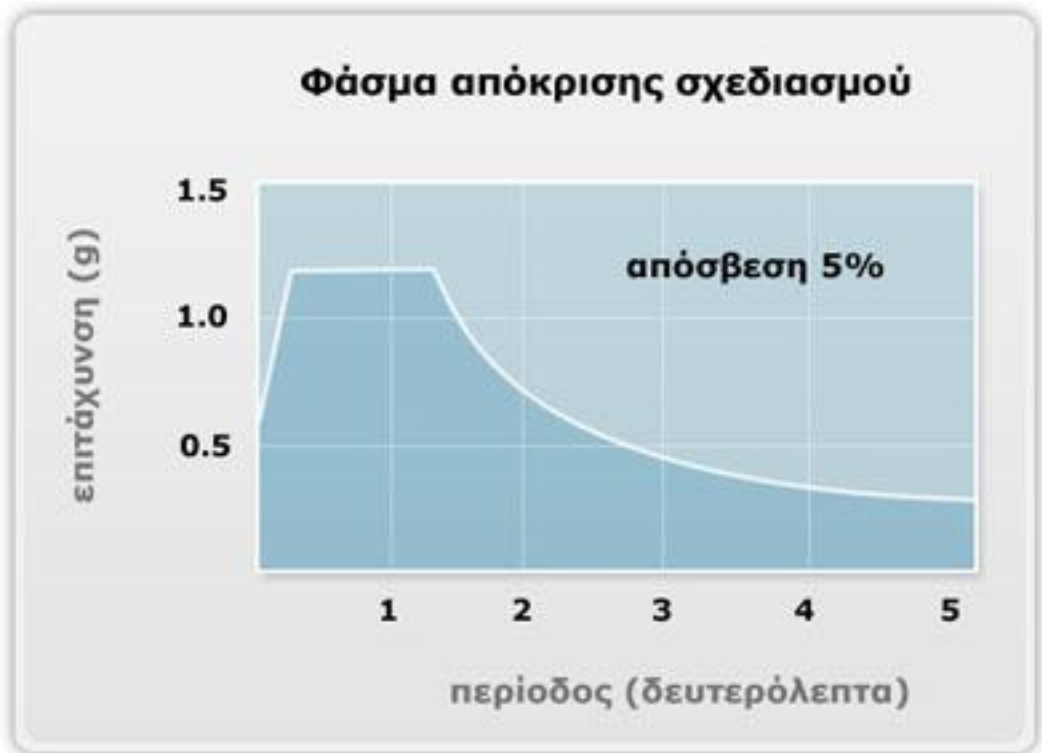
Το ανάγλυφο του πυθμένα εμφανίζει απότομες κλίσεις προς τις δύο ακτές και ένα μεγάλο οριζόντιο πλάτωμα σε βάθος περίπου 60 μέτρων κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας. Κατά τη διάρκεια των ερευνών δεν εντοπίστηκε βραχώδες στρώμα σε βάθος έως και 100 μέτρων κάτω από τον πυθμένα. Σύμφωνα με γεωλογικές μελέτες, το πάχος των ιζημάτων, που αποτελούνται από παχιές αργιλικές στρώσεις αναμειγμένες σε ορισμένα σημεία με λεπτή άμμο και ιλύ, υπερβαίνει τα 500 μέτρα.

Εικόνα 8

Επίσης, κατά τον καθορισμό των προδιαγραφών της γέφυρας, το Ελληνικό Δημόσιο επέβαλε αυστηρότατα σεισμικά φορτία μελέτης: μέγιστη επιτάχυνση εδάφους ίση προς 0,48 g και μέγιστη επιτάχυνση φάσματος ίση προς 1,20 g μεταξύ 0,2 και 1,0 δευτερολέπτων. Για λόγους σύγκρισης, επισημαίνεται ότι οι προδιαγραφές αυτές αντιστοιχούν σε δυσμενέστερες περιπτώσεις από αυτήν του σεισμού της 17ης Αυγούστου 1999 στο Ισμίτ της Τουρκίας, ο οποίος ήταν μεγέθους 7,4 της κλίμακας Ρίχτερ.

Εικόνα 9

Στα τέλη του 20ου αιώνα, το ερώτημα παρέμενε:

«Πώς μπορεί να κατασκευαστεί μια γέφυρα σε τέτοιες συνθήκες;»

Η μελέτη

Καθοριστική παράμετρος της μελέτης της γέφυρας υπήρξε ο αντισεισμικός σχεδιασμός, παρά το ότι η γέφυρα πρέπει να αντέχει και σε πρόσκρουση δεξαμενόπλοιου 180.000 τόνων που πλέει με ταχύτητα 18 κόμβων, σε ισχυρότατους ανέμους και, φυσικά, σε διέλευση αυτοκινήτων και φορτηγών. Η κυριότερη ανησυχία προερχόταν από την πιθανότητα ανατροπής, σε περίπτωση σεισμού. Μια ενδελεχής έρευνα κατέδειξε ότι η πλέον ικανοποιητική λύση συνίστατο σε μεγάλης έκτασης και μικρού βάθους θεμέλια, υπό την προϋπόθεση της ενίσχυσης του πυθμένα σε βάθος τουλάχιστον 20 μέτρων. Αυτό

επιτυγχάνεται με την κατασκευή πελμάτων διαμέτρου 90 μέτρων για τα βάθρα και με την έμπηξη μεταλλικών σωλήνων (ενθεμάτων) στον πυθμένα. Επίσης έγινε συστηματική διερεύνηση συστημάτων δομικής μόνωσης προκειμένου να αμβλυθούν οι σεισμικές δυνάμεις. Ένα από τα σημαντικότερα αποτελέσματά της και αναμφίβολα το πλέον καινοτόμο στοιχείο είναι το πλήρως ανηρημένο συνεχές κατάστρωμα μήκους 2.252 μέτρων, που κινείται ως εκκρεμές σε περίπτωση σεισμού και παρέχει σημαντικά περιθώρια σχετικής μετατόπισης των διαδοχικών βάθρων.

Περιγραφή της γέφυρας

Η γέφυρα αποτελείται από:

μια καλωδιωτή γέφυρα μήκους 2.252 μέτρων με τέσσερις πυλώνες. Τα ανοίγματα έχουν μήκος 286 μέτρα, 560 μέτρα, 560 μέτρα, 560 μέτρα και 286 μέτρα, δύο γέφυρες πρόσβασης, μήκους 392 μέτρων στην πλευρά του Ρίου και 239 μέτρων στην πλευρά του Αντιρρίου.

Η άνω στρώση του υπεδάφους κάτω από τα θεμέλια των πυλώνων ενισχύθηκε με ενθέματα, τα οποία είναι κενοί χαλυβδοσωλήνες διαμέτρου 2 μέτρων και μήκους 25 έως 30 μέτρων που εμπίγνυνται σε αποστάσεις 7 μέτρων μεταξύ τους. Στη θέση των βάθρων τοποθετήθηκαν περίπου 200 τέτοιοι σωλήνες. Μια στρώση αμμοχάλικου, πάχους 3 μέτρων επιμελημένα ισοπεδωμένη καλύπτει τα εν λόγω ενθέματα. Τα θεμέλια είναι θάλαμοι από οπλισμένο σκυρόδεμα με διάμετρο 90 μέτρων, που εδράζονται στη στρώση του αμμοχάλικου. Το κάτω τμήμα του βάθρου αποτελείται από έναν κώνο, του οποίου η διάμετρος κυμαίνεται από 38 έως 26 μέτρα.

Στον άνω κορμό βάθρου υπάρχει μια ανεστραμμένη πυραμίδα ύψους περίπου 15 μέτρων και μια τετράγωνη βάση με πλευρές μήκους 38 μέτρων. Κάθε πυλώνας

αποτελείται από τέσσερα σκέλη από οπλισμένο σκυρόδεμα, διατομής 4Χ4 μέτρων, που πακτώνονται στην κεφαλή του πυλώνα, σχηματίζοντας μια συμπαγή κατασκευή. Τα καλώδια ανάρτησης είναι κεκλιμένα. Το κάτω μέρος τους αγκυρώνεται σε μία από τις πλευρές του καταστρώματος και το πάνω μέρος τους στην ύψους 35 μέτρων κεφαλή του πυλώνα. Αποτελούνται από παράλληλα γαλβανισμένα συρματόσχοινα. Το πιο μεγάλο καλώδιο σχηματίζεται από εβδομήντα συρματόσχοινα των 15 χιλιοστών.

Το κατάστρωμα έχει πλάτος 27,2 μέτρα με δύο λωρίδες κυκλοφορίας, μια λωρίδα ασφαλείας και πεζοδρόμιο σε κάθε κατεύθυνση. Πρόκειται για μια σύμμεικτη κατασκευή με χαλύβδινο σκελετό, που αποτελείται από δύο διαμήκεις κύριες δοκούς ύψους 2,2 μέτρων σε κάθε πλευρά με εγκάρσιες δοκούς ανά 4 μέτρα. Η επάνω πλάκα κατασκευάζεται από προκατασκευασμένα φατνώματα από σκυρόδεμα. Το κατάστρωμα είναι συνεχές και πλήρως ανηρτημένο σε όλο το μήκος του. Τέσσερις μηχανισμοί απόσβεσης συνδέουν το κατάστρωμα με την κορυφή κάθε βάρου και περιορίζουν την ταλάντωση του καταστρώματος κατά τη διάρκεια σεισμών. Η δυναμική σχετική μετακίνηση κατά το σεισμό σχεδιασμού είναι της τάξης του $\pm 1,30$ μέτρων, ενώ η ταχύτητα μπορεί να υπερβεί το 1 μέτρο ανά δευτερόλεπτο.

Σε κάθε πλευρά, ένα μεταβατικό ακρόβαθρο εντυπωσιακών διαστάσεων παρεμβάλλεται ανάμεσα στο κατάστρωμα της καλωδιωτής γέφυρας και το κατάστρωμα της γέφυρας πρόσβασης

Ο πλωτός εξοπλισμός

Ο σχεδιασμός της γέφυρας Ρίου – Αντιρρίου, σύμφωνα με την τελευταία λέξη της τεχνικής, δεν περιορίζεται μόνο στη γέφυρα, αλλά εκτείνεται και στον πλωτό εξοπλισμό.

Μια πλωτή εξέδρα, που ονομάζεται LISA A και κατασκευάστηκε ειδικά για την εκτέλεση διαφόρων εργασιών στη θάλασσα, όπως μεταξύ άλλων της βυθοκόρησης του πυθμένα και της έμπηξης των ενθεμάτων, σταθεροποιείται στη θέση της με εντεινόμενα σκέλη. Η χρησιμοποίηση αυτής της τεχνικής σε ένα μετακινούμενο στοιχείο του εξοπλισμού αποτελεί παγκόσμια "πρωτιά". Το σύστημα βασίζεται στην ενεργό κάθετη αγκύρωση σε αντίβαρα που εδράζονται στον πυθμένα. Αφού τοποθετηθούν οι κατακόρυφες αλυσίδες αγκύρωσης, ρυθμίζεται η τάση τους για να επιτευχθεί η απαιτούμενη σταθεροποίηση της φορτηγίδας σε συνάρτηση με τον κυματισμό της θάλασσας και τα φορτία που φέρει. Η μετακίνηση προς άλλο σημείο επιτυγχάνεται με την αύξηση της τάσης των αλυσίδων αγκύρωσης και στην άνωση που ασκείται στη φορτηγίδα, η οποία επιτρέπει την ανύψωση των αντίβαρων από τον πυθμένα.

Αποψη πυλώνα

Μια τυπική κατασκευή με ύψος 220 μ. από τον πυθμένα της θάλασσας ως την κεφαλή του πυλώνα. Τα βάθρα επικάθονται σε βάθος περίπου 60 μέτρων. Η βάση των πυλώνων φθάνει σε ύψος 25 ως 45 μέτρων (για τους δύο κεντρικούς πυλώνες) πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, αφήνοντας ελεύθερο ύψος 52 μέτρων για τη ναυσιπλοΐα στο κεντρικό σημείο των Στενών. Οι πυλώνες έχουν ύψος από 115 ως 160 μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας.

Σύγκριση με γνωστές γέφυρες

Η σύγκριση της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου με άλλες γνωστές γέφυρες σε όλο τον κόσμο καταδεικνύει το μέγεθος του έργου αυτού.

Η γέφυρα Tatara στην Ιαπωνία και η γέφυρα της Νορμανδίας στη Γαλλία είναι καλωδιωτές γέφυρες με τα μεγαλύτερα ανοίγματα στον κόσμο (890 μέτρα και 856 μέτρα

αντιστοίχως). Με βασικό άνοιγμα 560 μέτρων, η Γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου κατατάσσεται στην πρώτη δεκάδα των καλωδιωτών γεφυρών με το μεγαλύτερο άνοιγμα. Ωστόσο, οι 4 πυλώνες της (σε σύγκριση με τους 2 που χρησιμοποιούνται συνήθως) την καθιστούν τη καλωδιωτή γέφυρα με το μεγαλύτερο αναρτημένο κατάστρωμα (2.252 μέτρα) στον κόσμο.

Αυτό το εντυπωσιακό μήκος καταστρώματος ξεπερνά ακόμα και το συνολικό μήκος καταστρώματος της πασίγνωστης κρεμαστής γέφυρας Golden Gate (1.966 μέτρα).

4. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, στο πλαίσιο του προγράμματος των μεταρρυθμίσεων που εφαρμόζει, και αναγνωρίζοντας τα οφέλη του θεσμού των συμπράξεων, προχώρησε στην προετοιμασία και ψήφιση ενός νέου νόμου, του Νόμου 3389 του 2005, ο οποίος διευκολύνει την ευρύτερη υλοποίηση συμπράξεων εντός ενός πλαισίου διαφάνειας, ευελιξίας και ασφάλειας, τόσο για το δημόσιο όσο και για τον ιδιωτικό τομέα.

Το θέμα των συμπράξεων, άλλωστε, αποτέλεσε αντικείμενο διαβουλεύσεων και τα προηγούμενα χρόνια. Αρκετοί ήταν εκείνοι οι οποίοι, είτε λόγω της εμπλοκής τους στα έργα παραχώρησης είτε παρακολουθώντας τις εξελίξεις στις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης αλλά και διεθνώς, είχαν επισημάνει την ανάγκη διαμόρφωσης ενός νομικού πλαισίου, το οποίο θα επέτρεπε την ευρύτερη υλοποίηση συμπράξεων.

Ο Νόμος 3389/2005 έρχεται να καλύψει ένα νομικό κενό και, σε μεγάλο βαθμό να επιλύσει μία σειρά δυσχερειών και προβλημάτων. Η ψήφιση του νέου νόμου αποτέλεσε το πρώτο βήμα για την ευρύτερη υλοποίηση συμπράξεων στη χώρα μας. Από εδώ και στο εξής το δημόσιο πρέπει να προχωρήσει με πολύ προσεκτικά βήματα στην εφαρμογή μίας σειράς πιλοτικών έργων σε διάφορους τομείς, έργων σωστά δομημένων και σχεδιασμένων. Πιλοτικών έργων, που η ορθή υλοποίησή τους θα οδηγήσει σταδιακά στην ευρύτερη ανάπτυξη του θεσμού των ΣΔΙΤ και στη χώρα μας.

Στη σημερινή πραγματικότητα, η ανάγκη για συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα γίνεται επιτακτική. Βασικός στόχος της κυβερνητικής πολιτικής είναι η προώθηση των συνεργασιών και συνεργιών ανάμεσα στο Δημόσιο και στον Ιδιωτικό Τομέα, όπως

και ο συντονισμός των δράσεων της κεντρικής διοίκησης, των περιφερειών και των τοπικών αυτοδιοικήσεων.

Οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα προβάλλουν ως το πεδίο όπου μπορούν να συναντηθούν δημιουργικά και αποτελεσματικά οι δυνάμεις του Ιδιωτικού και του Δημόσιου Τομέα και σύντομα να δώσουν απτά αποτελέσματα για την ελληνική οικονομία και την κοινωνία, διασφαλίζοντας την έγκαιρη και ποιοτική ολοκλήρωση πολλών αναγκαίων υποδομών, απελευθερώνοντας πόρους για περισσότερες επενδύσεις, αλλά και διευκολύνοντας την άσκηση κοινωνικής πολιτικής.

Οι ευκαιρίες που ανοίγονται με το νέο θεσμικό πλαίσιο είναι σημαντικές και πιστεύουμε ότι τόσο οι φορείς του δημοσίου όσο και οι φορείς του ιδιωτικού τομέα θα θελήσουν να τις εκμεταλλευτούν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Κείμενα

1. Συμπράξεις δημοσίου – ιδιωτικού τομέα (ΥΠ.ΟΙΚ.)
2. Έκθεση εμπειρογνομώνων για ΣΔΙΤ (ΥΠ.ΟΙΚ.)
3. Παράρτημα 1 της Έκθεσης: Τύποι συνεργασιών Δημοσίου – Ιδιωτικού Τομέα
4. Παράρτημα 2 της Έκθεσης: Η θέση της Ε.Ε για τις ΣΔΙΤ
5. Παράρτημα 3 της Έκθεσης: Συμβάσεις Παραχώρησης Συγκοινωνιακών Έργων στην Ελλάδα
6. Παράρτημα 4 της Έκθεσης: Η διαδικασία επιλογής αναδόχων σε ΣΔΙΤ
7. Παράρτημα 5 της Έκθεσης: Πρόταση οργανωτικής διάρθρωσης κεντρικού μηχανισμού διοίκησης ΣΔΙΤ
8. Παράρτημα 6 της Έκθεσης: Πρόταση Νομοθετικής ρύθμισης για τα έργα προτεραιότητας ΚΕΔ
9. Χρονοδιάγραμμα ΣΔΙΤ
10. «Πράσινο Βιβλίο» της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για τις ΣΔΙΤ
11. Ομιλία υπ. Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γιώργου Αλογοσκούφη στο συνέδριο του Economist για τις ΣΔΙΤ
12. Ομιλία υπ. Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κ. Νικήτα Κακλαμάνη στο συνέδριο του Economist για τις ΣΔΙΤ
13. Ομιλία κ. Αντώνη Κορρέ στο συνέδριο του Economist για τις ΣΔΙΤ

14. Ομιλία υπ. Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Προκόπη Παυλόπουλου στο συνέδριο του Economist για τις ΣΔΙΤ
15. Ομιλία υπ. Ανάπτυξης κ. Δημήτρη Σιούφα στο συνέδριο του Economist για τις ΣΔΙΤ

B. Δημοσιεύματα

1. Νέο πλαίσιο σύμπραξης δημόσιου – ιδιωτικού τομέα (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 12.12.04)
2. Σε στενωπό τα συγχρηματοδοτούμενα (ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 12.12.04)
3. Χωρίς αυτοχρηματοδοτούμενα ανάπτυξη δεν έρχεται (ΒΗΜΑ 12.12.04)
4. Παλιές αμαρτίες οδικών έργων (καθημερινή 12.12.04)
5. Μεσίτης το Δημόσιο (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 19.12.04)
6. Οι Γερμανοί θέλουν το αεροδρόμιο στο Καστέλι (ΠΑΤΡΙΣ 29.12.04)
7. Πρόταση της Hochtief για Καστέλι (ΠΑΤΡΙΣ 29.12.04)
8. Στο ΥΠΕΧΩΔΕ η πρόταση της Hochtief (ΠΑΤΡΙΣ 29.12.04)
9. Ιδιωτικοποιούνται σχολεία, φυλακές, νοσοκομεία (ΝΕΑ 30.12.04)
10. Τα ιδιωτικά έργα δίνουν λύσεις (ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ 31.12.04)
11. Έσοδα «Παντεχνικής» (ΠΑΤΡΙΣ 4.1.05)
12. Σκόπελος τα ΔΛΠ στα αυτοχρηματοδοτούμενα (ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 6.1.05)
13. Προωθείται η δημιουργία ενιαίου φορέα (ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 12.01.05)
14. Ακριβό το Ελ. Βενιζέλος (ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 14.1.05)
15. Ιδιωτικοποιούνται και οι δημόσιες υποδομές (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 16.1.05)
16. Ανέτοιμες οι κατασκευαστικές για τα αυτοχρηματοδοτούμενα (ΕΞΠΡΕΣ 23.1.05)

17. Τι προβλέπει το νομοσχέδιο για τα συγχρηματοδοτούμενα (ΒΗΜΑ 23.1.05)
18. Ανεβαίνει ο πύχης των αξιώσεων (ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ 26.1.05)
19. Τον Μάρτιο στη Βουλή το νομοσχέδιο (ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ 26.1.05)
20. Πώληση κατασκευών, επαναγορά της χρήσης τους (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 28.1.05)
21. Συμβάν χωρίς προηγούμενο στη γέφυρα (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 28.1.05)
22. Βρετανική τεχνογνωσία ζητά η κυβέρνηση (ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ 28.1.05)
23. Ερωτήματα προκαλεί η βλάβη στη γέφυρα (in.gr 28.1.05)
24. Πως τραυματίστηκε η γέφυρα (ΒΗΜΑ 30.1.05)
25. Δελτίο Τύπου του ΤΕΕ για την γέφυρα (Portal tee)
26. Ανοίγει με περιορισμούς η λαβωμένη γέφυρα (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 1.2.05)
27. Απολύθηκε η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 1.2.05)
28. Επαναλειτουργεί η γέφυρα Ρίου – Αντιρρίου (ΕΞΠΡΕΣ 1.2.05)
29. Στροφή 180 μοιρών από την κυβέρνηση (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 1.2.05)
30. Βιαστική η απόφαση επαναλειτουργίας της γέφυρας (ΑΥΓΗ 2.2.05)
31. Χρηματοδοτήσεις ΕΤΕπ για συγχρηματοδοτούμενα (ΕΞΠΡΕΣ 9.2.05)
32. Με αργό ρυθμό οι αναθέσεις σε ιδιώτες (ΕΞΠΡΕΣ 10.2.05)
33. Εν καιρώ η επισκευή στη γέφυρα (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 15.2.05)
34. Ευέλικτες Συμπράξεις (ΕΞΠΡΕΣ 7.3.05)
35. Ανοικτή η γέφυρα (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 7.3.05)
36. Έργα 5 δις € δημοπρατούνται (ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ 10.3.05)
37. Υψηλά διόδια (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 11.3.05)
38. Οι τράπεζες αναλαμβάνουν τα δημόσια έργα (ΒΗΜΑ 13.3.05)

39. Νέοι παίκτες στα Σπάτα (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 13.3.05)
40. Αγώνας δρόμου για 6 δις € (ΕΞΠΡΕΣ 15.3.05)
41. Συμπράξεις νέου τύπου (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 20.3.05)
42. Συμβάσεις παραχώρησης 15 χρόνων των Ολυμπ. Έργων (ΕΞΠΡΕΣ 15.3.05)
43. Άρθρο « Σύμπραξη Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα στην Υγεία» υπ. Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κ. Νικήτα Κακλαμάνη στα ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ
44. Άρθρο «Το καινούργιο Μοντέλο των Συμπράξεων στο Χώρο της Υγείας στην Ελλάδα» κ Παναγιώτη Αρκουμανέα στο ΚΕΡΔΟΣ
45. Άρθρο «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ» κ Παναγιώτη Αρκουμανέα στο ΚΕΡΔΟΣ
46. Άρθρο «Συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού» κ. Λενίδα Κορρε (ΕΜΦΑΣΗ Ιανουάριος – Φεβρουάριος – Μάρτιος 2006)
47. Οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) στο χώρο της Υγείας (ΙΑΤΡΙΚΟ ΒΗΜΑ Φεβρουάριος – Μάρτιος 2007)

Γ. Νομοθεσία

1. Ν. 3389/2005
2. Ερμηνευτική Ανακοίνωση 2000/С 121/02 Ε.Ε.
3. Οδηγία 2004/18/ΕΚ της 31-3-2004 (Συμβάσεις)
4. Π.Δ. 334/2000 (Συμβάσεις)
5. Ν. 1418/84 (Δημόσια έργα)
6. Π.Δ. 609/85 (Εκτελεστικό του Ν. 1418/84)
7. Ν. 2052/92 (πάρκινγκ)
8. Π.Δ. 159/2000 (ΕΥΔΕ/ΕΣΕΑ)

9. Ν. 2833/2000 (Ιππόδρομος)
10. Ν. 2819/2000 (Ολυμπιακό Χωριό)
11. Ν. 2545/1997 (ΒΕΠΕ)
12. Ν. 2366/1995 (Αεροδρόμιο)
13. Π.Δ. 158/2002 και
14. Π.Δ. 348/2003 (Πολιτικά Αεροδρόμια)
15. Π.Δ. 30/1996(Κώδικας Νομ. Αυτοδιοίκησης)
16. Π.Δ. 410/1995 (Δημοτικός Κώδικας)
17. Ν. 2206/1994 (άδειες καζίνο)
18. Ν. 2160/1993 (παραχώρηση καζίνων, τουριστικών λιμένων)
19. Ν. 2773/1999 (απελευθέρωση ηλεκτρικής ενέργειας)
20. Ν. 2364/1995 (Εταιρεία Παροχής Αερίου – ΕΠΑ)
21. Ν. 2244/1994 (ΑΠΕ)
22. Ν. 1739/1987 και
23. Π.Δ. 256/1989 (Υδάτινοι Πόροι)
24. Ν. 2837/ 2000 (ΕΤΑ Α.Ε.)
25. Ν. 2893/2000 (Ελληνικοί Αυτοκινητόδρομοι Α.Ε.)
26. Ν. 2395/1996 (Σύμβαση Γέφυρας Ρίου – Αντιρρίου)
27. Ν. 2338/1995 (Σύμβαση Σπάτων)
28. Ν. 2445/1996 (Σύμβαση Αττικής οδού)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ο νόμος 3389/2005

ΝΟΜΟΣ 3389/2005 - ΦΕΚ 232/Α'/22.9.2005

Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

Έννοια σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΕΝΝΟΙΑ- ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

1. Έννοια Συμπράξεων

Για τους σκοπούς του νόμου αυτού "Δημόσιοι Φορείς" νοούνται οι ακόλουθοι:

- (α) το Δημόσιο,
- (β) οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης,
- (γ) τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου,
- (δ) οι ανώνυμες εταιρείες των οποίων το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου ανήκει στους ανωτέρω υπό (α) έως (γ) φορείς ή σε άλλη ή άλλες ανώνυμες εταιρείες που υπάγονται στην παρούσα περίπτωση.

2. Οι ανωτέρω Δημόσιοι Φορείς μπορούν σε τομείς της αρμοδιότητάς τους να συνάπτουν έγγραφες συμβάσεις συνεργασίας από επαχθή αιτία ("Συμβάσεις Σύμπραξης") με νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα ("Ιδιωτικοί Φορείς") για την εκτέλεση έργων ή και την παροχή υπηρεσιών ("Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα" ή "Συμπράξεις").

3. Παρεπόμενα Σύμφωνα

Συμβάσεις στις οποίες συμβάλλονται Δημόσιοι Φορείς με τρίτους ή και Ιδιωτικοί Φορείς με τρίτους και αποτελούν παρεπόμενα σύμφωνα Συμβάσεων Σύμπραξης ή συνάπτονται σε εκτέλεση Συμβάσεων Σύμπραξης ("Παρεπόμενα Σύμφωνα"), υπάγονται στις διατάξεις του νόμου αυτού, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 2 ή της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου για τις εν λόγω Συμβάσεις Σύμπραξης.

4. Εταιρεία Ειδικού Σκοπού

Στις Συμβάσεις Σύμπραξης ή τα Παρεπόμενα Σύμφωνα των παραγράφων 2 και 3, οι Ιδιωτικοί Φορείς συμβάλλονται μέσω ανωνύμων εταιρειών ειδικού σκοπού που συνιστώνται από αυτούς αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της Σύμπραξης ("Εταιρεία Ειδικού Σκοπού") που εδρεύουν στην Ελλάδα και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920. Μέτοχοι Εταιρείας Ειδικού Σκοπού δύνανται να είναι μόνο οι Ιδιωτικοί Φορείς κατά την έννοια του νόμου αυτού, καθώς επίσης και τρίτοι που δύνανται να αποκτήσουν μετοχές σύμφωνα με τις ειδικές προβλέψεις του ίδιου νόμου, το καταστατικό της Εταιρείας και τυχόν ειδικές προβλέψεις της Σύμβασης Σύμπραξης, εξαιρουμένων των φορέων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι Συμπράξεις μπορούν να υπάγονται στις διατάξεις του νόμου αυτού, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 4, εφόσον πληρούν σωρευτικά τις κατωτέρω προϋποθέσεις:

(α) έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων ή και την παροχή υπηρεσιών που ανήκουν στην αρμοδιότητα των Δημόσιων Φορέων με βάση διάταξη νόμου ή σύμβαση ή το καταστατικό τους,

(β) προβλέπουν ότι οι Ιδιωτικοί Φορείς, έναντι ανταλλάγματος που καταβάλλεται εφάπαξ ή τμηματικά από τους Δημόσιους Φορείς ή τους τελικούς χρήστες των έργων ή υπηρεσιών αυτών, αναλαμβάνουν ουσιώδες μέρος των κινδύνων που συνδέονται με τη χρηματοδότηση, την κατασκευή, τη διαθεσιμότητα ή τη ζήτηση του αντικειμένου της Σύμπραξης και των συναφών κινδύνων όπως, ενδεικτικά, το διαχειριστικό και τον τεχνικό κίνδυνο,

(γ) προβλέπουν ότι η χρηματοδότηση, εν όλω ή εν μέρει, της κατασκευής των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών θα γίνει με κεφάλαια και πόρους που εξασφαλίζουν οι Ιδιωτικοί Φορείς και

(δ) το συνολικό συμβατικό προϋπολογιζόμενο κόστος της υλοποίησης του αντικείμενου της Σύμπραξης δεν υπερβαίνει το ποσό των διακοσίων εκατομμυρίων ευρώ χωρίς συνυπολογισμό του αναλογούντος Φόρου Προστιθέμενης Αξίας.

2. Με ομόφωνη απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα του άρθρου 3 είναι δυνατή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η υπαγωγή Συμπράξεων στις διατάξεις του νόμου αυτού χωρίς να συντρέχει μία ή περισσότερες από τις προϋποθέσεις των εδαφίων (β) έως και (δ) της παραγράφου 1.

3. Δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο Σύμπραξης οι δραστηριότητες που κατά το Σύνταγμα ανήκουν άμεσα και αποκλειστικά στο Κράτος και ιδίως η εθνική άμυνα, η αστυνόμευση, η απονομή της δικαιοσύνης και η εκτέλεση των ποινών που επιβάλλονται από τα αρμόδια δικαστήρια.

Άρθρο 3

Διυπουργική Επιτροπή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΔΙΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΥΜΠΡΑΞΕΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Συνιστάται Διυπουργική Επιτροπή Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα ("Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ."). Η Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. αποτελείται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, τον Υπουργό Ανάπτυξης και τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, ως τακτικά μέλη και τον Υπουργό ή τους Υπουργούς που εποπτεύουν καθένα από τους Δημόσιους Φορείς, οι οποίοι προβλέπεται να συμμετάσχουν στη Σύμπραξη ή και να συμβληθούν στη Σύμβαση Σύμπραξης ή και στα Παρεπόμενα Σύμφωνα, ως έκτακτα μέλη. Ο Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών προεδρεύει της Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ., εποπτεύει το έργο της και έχει την ευθύνη της υποβολής των σχετικών εισηγήσεων προς αυτή. Η Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. αποφασίζει κατόπιν εισηγήσεων της Ειδικής Γραμματείας Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα, σύμφωνα με τα ειδικώς προβλεπόμενα στα εδάφια (αα) έως (στστ) της παραγράφου 2 του άρθρου 4.

Η λειτουργία της Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. διέπεται από τις διατάξεις του ν. 1558/1985 (ΦΕΚ 137 Α'). Η Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. εξειδικεύει την

κυβερνητική πολιτική για την εκτέλεση έργων και την παροχή υπηρεσιών με τη συμμετοχή ιδιωτικών κεφαλαίων.

Με αποφάσεις της η Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ.:

(α) εγκρίνει την υπαγωγή Συμπράξεων στις διατάξεις του νόμου αυτού ή ανακαλεί τέτοιες εγκρίσεις, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 5,

(β) αποφασίζει την ένταξη στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων του καταβλητέου στους Ιδιωτικούς Φορείς συμβατικού ανταλλάγματος,

(γ) αποφασίζει για τη συμμετοχή ή μη του Δημοσίου στη χρηματοδότηση της κατασκευής των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της Σύμπραξης,

(δ) λαμβάνει κάθε άλλη συναφή απόφαση.

Άρθρο 4

Ειδική Γραμματεία

1. Σύσταση και αρμοδιότητες

Στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών συνιστάται Ειδική Γραμματεία Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα ("Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ.") με σκοπό την επικουρία της Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. και των Δημόσιων Φορέων. Έργο της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. είναι:

(α) ο εντοπισμός των έργων ή υπηρεσιών που μπορούν να εκτελεσθούν ή να παρασχεθούν μέσω Συμπράξεων και να υπαχθούν στις διατάξεις του νόμου αυτού σύμφωνα με την παράγραφο 2,

(β) η εν γένει προώθηση της εκτέλεσης έργων ή της παροχής υπηρεσιών μέσω του θεσμού των Συμπράξεων,

(γ) η διευκόλυνση και υποστήριξη των Δημόσιων Φορέων στα πλαίσια των Διαδικασιών Ανάθεσης, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 8 του παρόντος, για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων που θα αναλάβουν την εκτέλεση των έργων ή την παροχή υπηρεσιών στα πλαίσια Συμπράξεων,

(δ) η παρακολούθηση της υλοποίησης των Συμβάσεων Σύμπραξης και των Παρεπόμενων Συμφώνων, η τακτική ενημέρωση της Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. και η επεξεργασία και υποβολή εισηγήσεων για την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων και

(ε) η σύνταξη ετήσιας έκθεσης και η παρουσίαση της στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής.

2. Γενικές αρμοδιότητες Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ.

Για την πραγματοποίηση των σκοπών της, η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. μπορεί:

- (α) να ζητά και να λαμβάνει στοιχεία σχετικά με έργα ή υπηρεσίες την εκτέλεση ή παροχή των οποίων προωθούν ή σχεδιάζουν Δημόσιοι Φορείς,
- (β) να ζητά και να λαμβάνει από οποιοδήποτε Δημόσιο ή Ιδιωτικό Φορέα κάθε πληροφορία ή στοιχείο που απαιτείται για να διαγνωσθεί εάν η εκτέλεση ενός έργου ή η παροχή μιας υπηρεσίας μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω της Σύμπραξης Δημόσιων και Ιδιωτικών Φορέων σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού,
- (γ) να επεξεργάζεται τα στοιχεία που λαμβάνει από επαγγελματικούς και επιχειρηματικούς φορείς όπως, ενδεικτικά, από την Ελληνική Ένωση Τραπεζών, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος και το Σύνδεσμο Εργοληπτικών Εταιρειών,
- (δ) να μελετά ολοκληρωμένες προτάσεις που επεξεργάζονται Δημόσιοι ή Ιδιωτικοί Φορείς για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών ή να καλεί Δημόσιους ή Ιδιωτικούς Φορείς να επεξεργασθούν τέτοιες προτάσεις και να παρέχει σε αυτούς κάθε εύλογη συνδρομή,
- (ε) σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών αλλά και τις αρμόδιες υπηρεσίες των εμπλεκόμενων Δημόσιων Φορέων, να παρακολουθεί το σύνολο των οικονομικών υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν οι Δημόσιοι Φορείς, ιδιαίτερα τη μελλοντική επιβάρυνση που προκύπτει ή μπορεί να προκύψει για το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων από τις πληρωμές που διενεργούνται για Συμπράξεις που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου αυτού,
- (στ) να συντάσσει και να διανέμει έντυπο υλικό με πληροφορίες και οδηγίες σχετικά με τις Συμπράξεις και τους σκοπούς που αυτές εξυπηρετούν, τις διεθνώς διαδεδομένες μεθόδους εφαρμογής τους και τις διατάξεις του νόμου αυτού,
- (ζ) να τυποποιεί έγγραφα που μπορούν να χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες των Διαδικασιών Ανάθεσης, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 8,
- (η) να τυποποιεί κάθε είδους Συμβάσεις Σύμπραξης ή Παρεπόμενα Σύμφωνα προς το σκοπό της διευκόλυνσης των Δημόσιων και Ιδιωτικών Φορέων στη διαμόρφωση των όρων των Συμβάσεων Σύμπραξης,
- (θ) να υποβάλλει στη Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. προτάσεις για τη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου των Συμπράξεων,
- (ι) να συντονίζει την εκπόνηση μελετών και την εν γένει παροχή υποβοηθητικών του έργου της υπηρεσιών σε πρόσωπα που προσλαμβάνονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 6.

Με βάση τις ανωτέρω υπό (α) έως και (ι) αρμοδιότητες που της παρέχονται συγκεντρώνει τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για να κριθεί ποια έργα ή υπηρεσίες μπορούν να υλοποιηθούν μέσω Συμπράξεων και αξιολογεί τις οικονομικές και τεχνικές παραμέτρους, καθώς και τα νομικά και άλλα προβλήματα που συνδέονται με αυτά. Στη συνέχεια η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. καταρτίζει μη δεσμευτικό κατάλογο έργων και υπηρεσιών ("Κατάλογος Προτεινόμενων Συμπράξεων") που μπορούν να υλοποιηθούν μέσω Συμπράξεων και να υπαχθούν στις διατάξεις του νόμου αυτού. Για κάθε έργο ή υπηρεσία που περιλαμβάνεται στον Κατάλογο Προτεινόμενων Συμπράξεων, η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. συντάσσει συνοπτική αιτιολογική έκθεση που παρουσιάζει:

αα) τους χρηματοοικονομικούς, τεχνικούς, κοινωνικοοικονομικούς και νομικούς λόγους για τους οποίους η εκτέλεση των συγκεκριμένων έργων ή η παροχή των συγκεκριμένων υπηρεσιών κρίνεται σκόπιμο να υλοποιηθεί μέσω Σύμπραξης,

ββ) τα κριτήρια που έλαβε υπόψη της για την επιλογή των συγκεκριμένων έργων ή υπηρεσιών που έχουν περιληφθεί στον Κατάλογο Προτεινόμενων Συμπράξεων,

γγ) τις ενέργειες στις οποίες έχει ενδεχομένως προβεί ο εμπλεκόμενος κάθε φορά Δημόσιος Φορέας για τις ανάγκες της προετοιμασίας της ανάθεσης των σχετικών Συμβάσεων όπως, ενδεικτικά, πρόσληψη χρηματοοικονομικών, τεχνικών και νομικών συμβούλων, διενέργεια προμελετών και σύνταξη σχεδίων συμβάσεων,

δδ) τη μορφή της προτεινόμενης Διαδικασίας Ανάθεσης, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 8, που είναι σκόπιμο να εφαρμοσθεί, καθώς και τους Δημόσιους Φορείς που ενεργούν ως αναθέτουσα αρχή,

εε) ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα της Διαδικασίας Ανάθεσης,

στστ) αναφορά του ενδεικτικού προϋπολογισμού του αντικειμένου της Σύμβασης Σύμπραξης και, ενδεχομένως, των Παρεπόμενων Συμφώνων.

3. Αίτηση Υπαγωγής και Απόφαση Υπαγωγής

Η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. γνωστοποιεί, στους κατά περίπτωση αρμόδιους Δημόσιους Φορείς, την ένταξη έργων ή υπηρεσιών της αρμοδιότητας τους στον Κατάλογο Προτεινόμενων Συμπράξεων και καλεί αυτούς μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο μηνών από τη λήψη της σχετικής ειδοποίησης, να υποβάλουν αίτηση στη Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. για την υπαγωγή της συγκεκριμένης Σύμπραξης στις διατάξεις του νόμου αυτού ("Αίτηση Υπαγωγής").

Αν στη Σύμβαση Σύμπραξης που έχει περιληφθεί στον Κατάλογο Προτεινόμενων Συμπράξεων συμμετέχουν ή συμβάλλουν

περισσότεροι του ενός Δημόσιοι Φορείς, η Αίτηση Υπαγωγής πρέπει να υπογράφεται από εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους όλων των εμπλεκόμενων Δημόσιων Φορέων. ΗΔ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ., μέσα σε δύο μήνες από τη διαβίβαση σε αυτή των Αιτήσεων Υπαγωγής, εκδίδει απόφαση ("Απόφαση Υπαγωγής") με την οποία εγκρίνει ή απορρίπτει, εν όλω ή εν μέρει, τις Αιτήσεις Υπαγωγής.

4. Αναμόρφωση Καταλόγου Προτεινόμενων Συμπράξεων

Η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. συμπληρώνει και αναμορφώνει τον Κατάλογο Προτεινόμενων Συμπράξεων ανά εξάμηνο χωρίς να αποκλείεται η έκτακτη μεταβολή του από νέες προτάσεις Συμπράξεων που κρίνονται ώριμες ή υποβάλλονται προς κρίση μετά την τακτική έκδοση του.

Άρθρο 5

Συνέπειες Απόφασης Υπαγωγής

1. Μετά την εγκριτική Απόφαση Υπαγωγής η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. αναλαμβάνει το συντονισμό των Διαδικασιών Ανάθεσης, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 8, για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα που θα συμμετάσχει στη Σύμπραξη.

2. Υποχρεώσεις Δημόσιων Φορέων

Οι Δημόσιοι Φορείς που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου αυτού υποχρεούνται:

(α) να ακολουθούν τις υποδείξεις της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. ως προς τη Διαδικασία Ανάθεσης που θα ακολουθηθεί για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα που θα συμμετάσχει στη Σύμπραξη,

(β) να επεξεργάζονται κάθε κείμενο που σχετίζεται με τη Διαδικασία Ανάθεσης, περιλαμβανομένων και των τευχών δημοπράτησης, όπως η προκήρυξη, η ειδική και η τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων, η πρόσκληση υποβολής Προσφορών και το Σχέδιο Σύμβασης, σύμφωνα με τις οδηγίες, τις τροποποιήσεις και αλλαγές που εισηγείται η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ, στην οποία και κοινοποιούνται πριν από τη διανομή ή τη δημοσίευση όλα τα κείμενα και η αλληλογραφία που αφορούν στη Διαδικασία Ανάθεσης,

(γ) να μεριμνούν για τη συμμετοχή εκπροσώπου της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. στις επιτροπές αξιολόγησης ή και σε άλλα όργανα που συνιστώνται στα πλαίσια της Διαδικασίας Ανάθεσης για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα που θα συμμετάσχει στη Σύμπραξη.

3. Ανάκληση Απόφασης Υπαγωγής

Σε περίπτωση που οι εμπλεκόμενοι Δημόσιοι Φορείς δεν συμμορφώνονται με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, η Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ., είτε πριν είτε κατά τη διάρκεια της Διαδικασίας Ανάθεσης, δύναται να ανακαλέσει την Απόφαση Υπαγωγής.

Άρθρο 6

Διατάξεις για την Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ.

1. Στελέχωση

(α) Με κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ορίζεται Ειδικός Γραμματέας Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα.

(β) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ύστερα από πρόσκληση για εκδήλωση ενδιαφέροντος, προσλαμβάνεται Διευθυντής στην Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ., με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης.

(γ) Το λοιπό προσωπικό της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. είτε στελεχώνεται μέσω της σύναψης συμβάσεων παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου κατόπιν σχετικής απόφασης του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών είτε αποσπάται στην Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 5.

2. Προσόντα και εμπειρία στελεχών Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ.

Τα στελέχη της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. πρέπει να καλύπτουν ευρύ φάσμα γνωστικών αντικειμένων και να διαθέτουν κύρος και εκτενή εμπειρία στους τομείς της ιδιαίτερης εξειδίκευσης τους, ιδίως να διαθέτουν εμπειρία:

(α) σε θέματα τεχνικών χρηματοδότησης,

(β) στην κατάρτιση, επεξεργασία, ανάλυση και αξιολόγηση χρηματοοικονομικών υποδειγμάτων,

(γ) σε νομικά θέματα όπως σύνταξη τευχών δημοπράτησης, νομική υποστήριξη κατά τη διενέργεια δημόσιων διαγωνισμών, σύνταξη και διαπραγμάτευση συμβάσεων περιλαμβανομένων και συμβάσεων παραχώρησης, χρηματοδοτικών, δανειακών και λοιπών συμβάσεων που είναι απαραίτητες για την εξασφάλιση της απαιτούμενης χρηματοδότησης,

(δ) σε τεχνικά, ασφαλιστικά, φορολογικά και λογιστικά ζητήματα και

(ε) σε θέματα μελέτης, κατασκευής, λειτουργίας και συντήρησης έργων καθώς και κατάρτισης προδιαγραφών.

3. Ασυμβίβαστα

Τα στελέχη της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και δεν επιτρέπεται κατά το χρονικό διάστημα παροχής των υπηρεσιών τους στην Ε. Γ.Σ.Δ. Ι.Τ.:

(α) να ασκούν άλλη επαγγελματική δραστηριότητα με αμοιβή ή
(β) να συμμετέχουν στην ίδρυση ή στο μετοχικό κεφάλαιο ή σε διοικητικό όργανο Ιδιωτικού Φορέα που συμμετέχει σε Σύμπραξη ή σε σχετική Διαδικασία Ανάθεσης όπως ορίζεται στο άρθρο 8 ή
(γ) να συμμετέχουν στην ίδρυση ή στο μετοχικό κεφάλαιο ή σε διοικητικό όργανο εταιρείας συνδεδεμένης, κατά την έννοια του άρθρου 42ε του κ.ν. 2190/1920, με τους Φορείς του προηγούμενου εδαφίου.

Αν παραβιασθούν οι ανωτέρω απαγορεύσεις και ανεξαρτήτως των λοιπών κυρώσεων, το όργανο που διόρισε τον παραβάτη, δύναται να ανακαλέσει το διορισμό του.

Ειδικά για τις περιπτώσεις (β) και (γ) η απαγόρευση ισχύει και για χρονικό διάστημα έξι μηνών μετά τη λήξη της παροχής υπηρεσιών τους στην Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ..

4. Πρόσληψη συμβούλων και προσώπων ειδικών προσόντων

Με απόφαση της Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. που λαμβάνεται κατόπιν αιτιολογημένης εισήγησης της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. μπορεί να συνάπτονται συμβάσεις παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου με χρηματοοικονομικούς, τεχνικούς, φορολογικούς, νομικούς, ασφαλιστικούς ή και άλλους συμβούλους, καθώς και με ειδικούς επιστημονικούς συνεργάτες και εμπειρογνώμονες, οι οποίοι θα είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα εγνωσμένου κύρους και εξειδικευμένης εμπειρίας σε έργα αντίστοιχα με εκείνα για τα οποία καλούνται να παράσχουν τις υπηρεσίες τους.

Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι υπηρεσίες που οι ανωτέρω σύμβουλοι και πρόσωπα ειδικών προσόντων παρέχουν, καθώς και η αμοιβή τους.

5. Αποσπάσεις

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών, καθώς και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μπορεί να αποσπώνται στην Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ., κατά παρέκκλιση των περί αποσπάσεων διατάξεων, υπάλληλοι υπουργείων και εποπτευόμενων από αυτά φορέων. Η δαπάνη μισθοδοσίας των

υπαλλήλων αυτών, για το χρόνο απόσπασης τους, βαρύνει τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

6. Περαιτέρω εξειδίκευση θεμάτων Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών μπορεί να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα της Ε. Γ.Σ.Δ.Ι.Τ, να εξειδικεύονται περαιτέρω οι αρμοδιότητες της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ, ο τρόπος και η διαδικασία άσκησης τους, η οργάνωση και η λειτουργία της, η γραμματειακή της υποστήριξη, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 7

Διατάξεις που εφαρμόζονται στις Διαδικασίες Ανάθεσης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ

Στις Διαδικασίες Ανάθεσης για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα που θα αναλάβει την εκτέλεση του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας με Σύμβαση Σύμπραξης, που έχει υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου αυτού, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 9 έως 16.

Άρθρο 8

Ορισμοί

Κατά την εφαρμογή των άρθρων 9 έως 16του νόμου αυτού, οι κατωτέρω όροι έχουν την εξής έννοια:

"Αναθέτουσα Αρχή" νοείται ο Δημόσιος Φορέας που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 ο οποίος προκηρύσσει διαγωνισμό για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα με τον οποίο θα συνάψει Σύμβαση Σύμπραξης για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών.

"Διαδικασίες Ανάθεσης" νοούνται οι διαδικασίες που ακολουθούνται από τις Αναθέτουσες Αρχές για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα ο οποίος θα αναλάβει την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών με Σύμβαση Σύμπραξης Έργου ή Υπηρεσιών. Οι Διαδικασίες Ανάθεσης περιλαμβάνουν τη Διαδικασία Ανοικτού

Τύπου, Κλειστού Τύπου, Ανταγωνιστικού Διαλόγου και Διαπραγμάτευσης.

"Διαδικασίες Ανοικτού Τύπου" νοούνται οι διαδικασίες στο πλαίσιο των οποίων κάθε ενδιαφερόμενος Ιδιωτικός Φορέας μπορεί να υποβάλει Προσφορά εφόσον συγκεντρώνει τα προσόντα και τις ικανότητες που προβλέπει η Προκήρυξη.

"Διαδικασίες Κλειστού Τύπου" νοούνται οι διαδικασίες στις οποίες κάθε Ιδιωτικός Φορέας μπορεί να ζητήσει να συμμετάσχει, προσφορά όμως μπορούν να υποβάλουν από αυτούς εκείνοι μόνον οι Ιδιωτικοί Φορείς που έχουν προσκληθεί από την Αναθέτουσα Αρχή.

"Διαδικασίες Ανταγωνιστικού Διαλόγου" νοούνται οι διαδικασίες στα πλαίσια των οποίων:

- κάθε Ιδιωτικός Φορέας μπορεί να ζητήσει να συμμετάσχει,
- η Αναθέτουσα Αρχή διεξάγει διάλογο με τους υποψηφίους που έχουν επιλεγεί για να εντοπίσει την προσφορότερη ή τις προσφορότερες λύση ή λύσεις για την ικανοποίηση των αναγκών της, και

- οι υποψήφιοι καλούνται να υποβάλουν προσφορά με βάση τις λύσεις που κρίθηκαν προσφορότερες.

"Διαδικασίες Διαπραγμάτευσης" νοούνται οι διαδικασίες κατά τις οποίες οι Αναθέτουσες Αρχές διαβουλεύονται με τους Ιδιωτικούς Φορείς της επιλογής τους και διαπραγματεύονται απευθείας τους όρους των Συμβάσεων που θα συναφθούν με έναν ή περισσότερους από αυτούς.

"Έργο" νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού που προορίζεται να πληροί αυτό καθαυτό μια οικονομική ή τεχνική λειτουργία.

"Ιδιαίτερα Πολύπλοκη Σύμβαση" νοείται κάθε σύμβαση της οποίας οι βασικές παράμετροι (τεχνικές, χρηματοοικονομικές, λειτουργικές, νομικές και άλλες) δεν μπορούν αντικειμενικά να προσδιορισθούν εξαρχής από την Αναθέτουσα Αρχή.

"Μικτή Σύμβαση" νοείται κάθε σύμβαση της οποίας το αντικείμενο δεν αφορά αποκλειστικά την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών αλλά περιλαμβάνει στοιχεία και από τις δύο προαναφερόμενες δραστηριότητες.

"Προκήρυξη" ή "Προκήρυξη Διαγωνισμού" νοείται το έγγραφο με το οποίο η Αναθέτουσα Αρχή:

- καθορίζει τη μορφή και τα επί μέρους στάδια της Διαδικασίας Ανάθεσης,

- περιγράφει το αντικείμενο της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει και, ενδεχομένως, συγκεκριμένους ουσιώδεις όρους αυτής,

- περιγράφει το εκτιμώμενο συμβατικό αντάλλαγμα ή το εκτιμώμενο αντίτιμο παροχής υπηρεσιών, εφόσον είναι αντικειμενικά δυνατός ο προσδιορισμός τους,
  - αναφέρει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της Αναθέτουσας Αρχής και τις τυχόν ειδικές ρυθμίσεις και δικαιώματα των οποίων μπορεί να κάνει χρήση, όπως δικαίωμα περιορισμού Υποψηφίων, δικαίωμα να ζητά διευκρινίσεις και συμπληρώσεις,
  - αναφέρει τις εφαρμοστέες στη Διαδικασία Ανάθεσης νομοθετικές διατάξεις,
  - καθορίζει τα προσόντα και τις ικανότητες που πρέπει να συγκεντρώνουν οι Υποψήφιοι και
  - προσδιορίζει τους άλλους λοιπούς όρους που θα ισχύσουν κατά τη Διαδικασία Ανάθεσης, καθώς και τα παραρτήματα αυτού.
- "Προσφέρων" νοείται κάθε Ιδιωτικός Φορέας που έχει υποβάλει Προσφορά στο πλαίσιο Διαδικασίας Ανάθεσης. Προσφέρων μπορεί να είναι κάθε κατ' επάγγελμα εργολήπτης ή πάροχος υπηρεσιών και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με αντικείμενο δραστηριότητας που περιλαμβάνει το αντικείμενο στο οποίο αφορά το προς εκτέλεση έργο ή υπηρεσία, εφόσον εκτελεί τα αντίστοιχα έργα ή παρέχει τις ζητούμενες υπηρεσίες στην ελεύθερη αγορά.
- "Προσφορά" νοείται το σύνολο των οικονομικών, τεχνικών, χρηματοδοτικών και άλλων προτάσεων που υποβάλλουν οι Υποψήφιοι για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο Διαδικασίας Ανάθεσης, κατόπιν πρόσκλησης της Αναθέτουσας Αρχής και σύμφωνα με τις απαιτήσεις που αυτή έχει θέσει με την Προκήρυξη και τα παραρτήματα της και τα τυχόν άλλα έγγραφα της Διαδικασίας Ανάθεσης.
- "Συμβάσεις" νοούνται οι Μικτές Συμβάσεις, οι Συμβάσεις Έργων και οι Συμβάσεις Υπηρεσιών.
- "Συμβάσεις Έργου" νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο είτε την εκτέλεση, είτε συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση, εργασιών που αφορούν στην εκτέλεση, με οποιαδήποτε μέσα, ενός έργου το οποίο ανταποκρίνεται στις οριζόμενες από την Αναθέτουσα Αρχή ανάγκες.
- "Συμβάσεις Υπηρεσιών" νοούνται οι συμβάσεις, πλην των Συμβάσεων Έργων, που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών οποιασδήποτε φύσης.
- "Υποψήφιος" νοείται κάθε Ιδιωτικός Φορέας (ή οι ενώσεις ή κοινοπραξίες Ιδιωτικών Φορέων) που συμμετέχει σε Διαδικασία Ανάθεσης.

Άρθρο 9

Γενικές Αρχές

1. Γενικές Αρχές

(α) Στο πλαίσιο των Διαδικασιών Ανάθεσης και στις σχέσεις του Δημόσιου Φορέα που ενεργεί ως Αναθέτουσα Αρχή με τους Υποψηφίους ή Προσφέροντες, καθώς και με κάθε τρίτο εμπλεκόμενο πρόσωπο, ισχύουν οι αρχές της ίσης μεταχείρισης, της διαφάνειας, της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης, όπως αυτές ορίζονται στην παράγραφο 2.

(β) Οι διατάξεις της παραγράφου 2 εφαρμόζονται σε όλες τις Διαδικασίες Ανάθεσης ανεξαρτήτως του είδους της Σύμβασης της οποίας επιδιώκεται η σύναψη.

2. Εξειδίκευση γενικών αρχών

Στο νόμο αυτόν οι γενικές αρχές της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού έχουν την ακόλουθη έννοια:

(α) Ίση μεταχείριση σημαίνει την αποφυγή οποιασδήποτε διάκρισης με βάση την ιθαγένεια ή οποιοδήποτε άλλο κριτήριο που δεν δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους. Στο περιεχόμενο της αρχής αυτής υπάγεται όχι μόνο ο καθορισμός όρων πρόσβασης σε μια οικονομική δραστηριότητα χωρίς διακρίσεις, αλλά και η λήψη από τις δημόσιες αρχές όλων των μέτρων που είναι σε θέση να εξασφαλίζουν την άσκηση αυτής της δραστηριότητας.

(β) Διαφάνεια είναι η δημοσιοποίηση της πρόθεσης της Αναθέτουσας Αρχής να προβεί στη σύναψη Σύμβασης Έργου ή Υπηρεσιών ή Μικτής Σύμβασης, ώστε να εξασφαλίζεται η δημιουργία συνθηκών ανταγωνισμού χωρίς στρεβλώσεις.

(γ) Αναλογικότητα σημαίνει ότι κάθε μέτρο που επιλέγεται από την Αναθέτουσα Αρχή πρέπει να είναι αναγκαίο και πρόσφορο για την επίτευξη του στόχου, στον οποίο αποβλέπει, και να προκαλεί τα λιγότερα δυνατά προβλήματα στην άσκηση μιας οικονομικής δραστηριότητας. Ιδίως στα πλαίσια των Διαδικασιών Ανάθεσης δεν επιτρέπεται να αξιώνονται τεχνικές, επαγγελματικές ή χρηματοοικονομικές ικανότητες δυσανάλογες και υπερβολικές σε σχέση με το αντικείμενο της σχετικής Σύμβασης Έργου ή Υπηρεσιών ή της Μικτής Σύμβασης.

(δ) Αμοιβαία αναγνώριση σημαίνει ότι η Αναθέτουσα Αρχή υποχρεούται να δεχθεί τις τεχνικές προδιαγραφές, τους ελέγχους, καθώς επίσης τους τίτλους, τα πιστοποιητικά και τα προσόντα που απαιτούνται σε άλλο κράτος -μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο

μέτρο που αναγνωρίζονται ως ισοδύναμα με εκείνα τα οποία απαιτούνται στην Ελλάδα.

(ε) Προστασία του δημόσιου συμφέροντος σημαίνει ότι κατά τη λήψη της απόφασης για την ανάθεση Σύμβασης Έργου ή Υπηρεσιών ή Μικτής Σύμβασης λαμβάνονται υπόψη:

- οι σχετικές χρηματοδοτικές ανάγκες και η κατά το δυνατό ελαχιστοποίηση της οικονομικής επιβάρυνσης ή συμβολής της Αναθέτουσας Αρχής,
- οι ανάγκες των χρηστών για βελτιωμένες υπηρεσίες και
- η ανάγκη χρήσης εξειδικευμένης τεχνογνωσίας.

(στ) Προστασία των δικαιωμάτων των ιδιωτών σημαίνει ότι οι αποφάσεις, θετικές, αρνητικές ή απορριπτικές, πρέπει να είναι αιτιολογημένες και να μπορούν να αποτελούν αντικείμενο ένδικης προστασίας των Ιδιωτικών Φορέων και των ιδιωτών εν γένει. Στην έννοια της ένδικης προστασίας περιλαμβάνεται και η προσωρινή ένδικη προστασία.

(ζ) Αρχή του ελεύθερου ανταγωνισμού σημαίνει ότι:

- διασφαλίζεται η μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή Υποψηφίων που είναι ικανοί να εκτελέσουν τα έργα ή να παράσχουν τις υπηρεσίες που επιθυμεί η Αναθέτουσα Αρχή,
- ο διαγωνισμός διεξάγεται με ίσους όρους και αντικειμενικά κριτήρια και
- αποτρέπεται η δημιουργία μονοπωλιακών ή ολιγοπωλιακών καταστάσεων ή στρεβλώσεων.

Ο")) Αρχή της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης σημαίνει ότι κατά τον προγραμματισμό και την εκτέλεση των Συμβάσεων Έργου ή Υπηρεσιών ή των Μικτών Συμβάσεων, λαμβάνεται υπόψη ότι το φυσικό και το ανθρωπογενές περιβάλλον συνιστά αγαθό που προστατεύεται αυτοτελώς, προκειμένου να εξασφαλισθεί η οικολογική ισορροπία και να διαφυλαχθούν οι φυσικοί πόροι προς χάρη των επόμενων γενεών.

Άρθρο 10

Ανάθεση

1. Κριτήρια Ανάθεσης

Η ανάθεση των Συμβάσεων από το Δημόσιο Φορέα που ενεργεί ως Αναθέτουσα Αρχή γίνεται είτε με το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη Προσφοράς είτε με το κριτήριο της χαμηλότερης τιμής.

2. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη Προσφορά
Όταν η ανάθεση γίνεται με βάση το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη Προσφοράς, η Αναθέτουσα Αρχή εξετάζει και συνεκτιμά, πλην των οικονομικών παραμέτρων και διάφορες άλλες παραμέτρους του αντικειμένου της Σύμβασης, όπως είναι η ποιότητα, η τιμή, η τεχνική αρτιότητα, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, το κόστος λειτουργίας, η αποδοτικότητα και η τεχνική συνδρομή, η ημερομηνία παράδοσης και η προθεσμία παράδοσης ή εκτέλεσης κ.λπ.. Τα κριτήρια αυτά πρέπει να προσδιορίζονται με σαφήνεια από την Αναθέτουσα Αρχή στο πλαίσιο της Διαδικασίας Ανάθεσης. Η σχετική στάθμιση που προσδίδει η Αναθέτουσα Αρχή σε καθένα από τα κριτήρια αυτά για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη Προσφοράς πρέπει επίσης να γνωστοποιείται στους Υποψηφίους. Η στάθμιση αυτή μπορεί να εκφράζεται και με τον καθορισμό ανώτατου και κατώτατου ορίου (εύρους). Σε περίπτωση που η στάθμιση δεν είναι δυνατή, η Αναθέτουσα Αρχή προσδιορίζει την προτεραιότητα των κριτηρίων που έχει επιλέξει με την κατάρτιση πίνακα, όπου τα κριτήρια αυτά εμφανίζονται κατά φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας.

3. Όταν η ανάθεση γίνεται με το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη Προσφοράς, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να επιτρέπει την υποβολή εναλλακτικών προσφορών. Η δυνατότητα αυτή πρέπει να επισημαίνεται ρητά στην Προκήρυξη Διαγωνισμού, διαφορετικά οι εναλλακτικές προσφορές απορρίπτονται από την Αναθέτουσα Αρχή. Στο μέτρο που επιτρέπονται, οι ελάχιστες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι εναλλακτικές προσφορές, καθώς και ο τρόπος υποβολής τους περιλαμβάνονται στην Προκήρυξη ή στα παραρτήματα αυτής. Η Αναθέτουσα Αρχή λαμβάνει υπόψη της αποκλειστικά και μόνο τις εναλλακτικές προσφορές που ανταποκρίνονται στις ελάχιστες προϋποθέσεις που έχει ορίσει.

4. Ασυνήθιστα χαμηλές Προσφορές και κρατικές ενισχύσεις
Όταν οι Προσφορές που κατέθεσαν οι Προσφέροντες στην Αναθέτουσα Αρχή εμφανίζονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με το εκτιμώμενο κόστος του αντικειμένου της Σύμβασης, η Αναθέτουσα Αρχή, πριν απορρίψει τις Προσφορές αυτές, οφείλει να ζητήσει γραπτώς διευκρινίσεις από τους Προσφέροντες. Οι διευκρινίσεις αυτές μπορούν να αφορούν ιδίως στη μέθοδο εκτέλεσης των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών, τις τεχνικές λύσεις που προτείνονται, τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που

ενδεχομένως συντρέχουν για την εκτέλεση των έργων ή την παροχή των υπηρεσιών και την ενδεχόμενη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης στον Προσφέροντα. Εφόσον διαπιστωθεί ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω κρατικής ενίσχυσης που θα χορηγηθεί στον Προσφέροντα, η Προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για το λόγο αυτόν μόνο μετά από διαβούλευση με τον Προσφέροντα, και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός εύλογης προθεσμίας την οποία τάσσει η Αναθέτουσα Αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση θα χορηγηθεί σε νόμιμα πλαίσια.

Άρθρο 11

Διαδικασίες Ανάθεσης

1. Ανοικτές και κλειστές διαδικασίες
Για την ανάθεση και σύναψη Μικτών Συμβάσεων, Συμβάσεων Έργου και Συμβάσεων Υπηρεσιών, οι Αναθέτουσες Αρχές εφαρμόζουν είτε Διαδικασίες Ανοικτού Τύπου είτε Διαδικασίες Κλειστού Τύπου.
2. Όροι Διαδικασίας Ανταγωνιστικού Διαλόγου
Υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 13, οι Αναθέτουσες Αρχές μπορούν να συνάπτουν Μικτές Συμβάσεις, Συμβάσεις Έργου και Συμβάσεις Υπηρεσιών ακολουθώντας Διαδικασίες Ανταγωνιστικού Διαλόγου.
3. Όροι Διαδικασίας Διαπραγμάτευσης
Υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 14 οι Αναθέτουσες Αρχές μπορούν να συνάπτουν Συμβάσεις Έργου και Συμβάσεις Υπηρεσιών ακολουθώντας Διαδικασίες Διαπραγμάτευσης.

Άρθρο 12

Γενικές διατάξεις για τη διεξαγωγή των Διαδικασιών Ανάθεσης

1. Ελάχιστα προσόντα και ικανότητες
Με την επιφύλαξη της τήρησης των γενικών αρχών που περιγράφονται στο άρθρο 9, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να καθορίζει τα ελάχιστα προσόντα και ικανότητες που οφείλουν να συγκεντρώνουν οι Υποψήφιοι. Τα ελάχιστα αυτά προσόντα και ικανότητες αναφέρονται στην Προκήρυξη Διαγωνισμού.

2. Περιορισμός Υποψηφίων

Στις Διαδικασίες Κλειστού Τύπου, στις Διαδικασίες Διαπραγμάτευσης (εφόσον γίνονται με δημοσίευση Προκήρυξης Διαγωνισμού) και στις Διαδικασίες Ανταγωνιστικού Διαλόγου, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να περιορίζει τον αριθμό των Υποψηφίων οι οποίοι προσκαλούνται για να υποβάλουν Προσφορά, να διαπραγματευθούν ή να συμμετάσχουν στο διάλογο, υπό τον όρο να υπάρχει ικανός αριθμός Υποψηφίων. Με την Προκήρυξη Διαγωνισμού, η Αναθέτουσα Αρχή προσδιορίζει τα κριτήρια που προτίθεται να χρησιμοποιήσει για την επιλογή των Υποψηφίων που θα καλέσει, τον ελάχιστο αριθμό Υποψηφίων που προβλέπει ότι θα καλέσει και, ενδεχομένως, το μέγιστο αριθμό. Τα κριτήρια αυτά πρέπει να είναι αντικειμενικά και να μην εισάγουν διακρίσεις μεταξύ των Υποψηφίων. Στις Διαδικασίες Κλειστού Τύπου, ο ελάχιστος αριθμός Υποψηφίων είναι πέντε. Στη Διαδικασία Διαπραγμάτευσης (εφόσον γίνεται με δημοσίευση Προκήρυξης) και στη Διαδικασία Ανταγωνιστικού Διαλόγου, ο ελάχιστος αριθμός Υποψηφίων είναι τρεις. Σε κάθε περίπτωση, ο αριθμός των προσκαλούμενων Υποψηφίων πρέπει να είναι επαρκής ώστε να διασφαλίζεται πραγματικός ανταγωνισμός. Οι Αναθέτουσες Αρχές καλούν αριθμό Υποψηφίων τουλάχιστον ίσο προς τον ελάχιστο αριθμό Υποψηφίων που έχει καθορισθεί εκ των προτέρων. Αν ο αριθμός των Υποψηφίων, που ικανοποιούν τα κριτήρια επιλογής και τα ελάχιστα προσόντα και ικανότητες που έχουν καθορισθεί με την Προκήρυξη, είναι μικρότερος από το ελάχιστο όριο, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να συνεχίζει τη Διαδικασία Ανάθεσης καλώντας τον Υποψήφιο ή τους Υποψηφίους που πληρούν τα ελάχιστα προσόντα και ικανότητες. Η Αναθέτουσα Αρχή δεν μπορεί να περιλαμβάνει στη Διαδικασία Ανάθεσης πρόσωπα που δεν υπέβαλαν αίτηση συμμετοχής ή Υποψηφίους που δεν συγκεντρώνουν τα ελάχιστα προσόντα και ικανότητες που έχουν καθορισθεί.

Άρθρο 13

Ανταγωνιστικός διάλογος

1. Ιδιαίτερα πολύπλοκες Συμβάσεις

Στις Ιδιαίτερα Πολύπλοκες Συμβάσεις, η Αναθέτουσα Αρχή, και εφόσον κρίνει ότι η τήρηση Διαδικασίας Ανοικτού Τύπου ή Κλειστού Τύπου δεν επιτρέπει την ανάθεση συγκεκριμένης

Σύμβασης, μπορεί να προσφύγει στη Διαδικασία Ανταγωνιστικού Διαλόγου σύμφωνα με το άρθρο αυτό.

2. Κριτήριο ανάθεσης Διαδικασίας Ανταγωνιστικού Διαλόγου
Στη Διαδικασία Ανταγωνιστικού Διαλόγου, η ανάθεση της Σύμβασης Σύμπραξης πραγματοποιείται αποκλειστικά και μόνο με βάση το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη Προσφοράς.

3. Προσδιορισμός αναγκών και απαιτήσεων της Αναθέτουσας Αρχής

Η Αναθέτουσα Αρχή δημοσιεύει Προκήρυξη Διαγωνισμού η οποία περιλαμβάνει περιγραφή των αναγκών και απαιτήσεων της οι οποίες μπορούν να περιέχονται, εφόσον αυτό απαιτείται, και σε παραρτήματα της Προκήρυξης.

4. Διεξαγωγή διαλόγου και προσδιορισμός των προσφορότερων λύσεων

Η Αναθέτουσα Αρχή προβαίνει με τους Υποψηφίους που επελέγησαν σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 15 σε διάλογο, σκοπός του οποίου είναι η διερεύνηση και ο προσδιορισμός των μέσων που μπορούν να ικανοποιήσουν με τον καλύτερο τρόπο τις ανάγκες της. Κατά τη διάρκεια του διαλόγου αυτού, η Αναθέτουσα Αρχή εξασφαλίζει την ίση μεταχείριση όλων των Υποψηφίων μεριμνώντας, μεταξύ άλλων, για την παροχή της ίδιας επακριβώς πληροφόρησης σε όλους τους Υποψηφίους. Οι λύσεις, προτάσεις και εν γένει εμπιστευτικές πληροφορίες που περιέρχονται σε γνώση της Αναθέτουσας Αρχής από έναν Υποψήφιο είναι εμπιστευτικές και δεν γνωστοποιούνται στους άλλους Υποψηφίους χωρίς τη συναίνεση του.

5. Διάλογος σε διαδοχικές φάσεις

Η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να προβλέψει ότι η Διαδικασία Ανταγωνιστικού Διαλόγου δύναται να διεξαχθεί και σε διαδοχικές φάσεις, σε τρόπο ώστε να μειώνεται ο αριθμός των υπό εξέταση λύσεων κατά τη φάση του διαλόγου με την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που αναφέρονται στην Προκήρυξη Διαγωνισμού. Μνεία της δυνατότητας αυτής περιλαμβάνεται στην Προκήρυξη Διαγωνισμού ή και σε ξεχωριστό έγγραφο το οποίο και γνωστοποιείται σε όλους τους Υποψηφίους.

6. Λήξη Διαλόγου και υποβολή Προσφορών

Η Αναθέτουσα Αρχή, αφού επιλέγει τη λύση ή τις λύσεις που ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες της, κηρύσσει τη λήξη του

διαλόγου και ενημερώνει σχετικά τους Υποψηφίους, τους οποίους καλεί να υποβάλουν την τελική Προσφορά τους, με βάση τη λύση ή τις λύσεις που επελέγησαν κατά τη διάρκεια του διαλόγου.

7. Πληρότητα Προσφορών

Οι Προσφορές πρέπει να περιέχουν όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για την υλοποίηση της λύσης που επιλέχθηκε κατά τη διαδικασία του διαλόγου.

8. Παροχή διευκρινίσεων, συμπληρώσεις και προϋποθέσεις αυτών.

Η Αναθέτουσα Αρχή δύναται, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, να ζητά από τους Προσφέροντες να παράσχουν διευκρινίσεις σχετικά με τις Προσφορές τους ή να τις συμπληρώνουν, εφόσον οι διευκρινίσεις ή συμπληρώσεις αυτές:

- δεν επιφέρουν τροποποίηση των βασικών στοιχείων της Προσφοράς,
- δεν προξενούν στρέβλωση του ανταγωνισμού και
- δεν εισάγουν διακρίσεις σε βάρος οποιουδήποτε Προσφέροντα.

9. Αξιολόγηση Προσφορών. Επιλογή της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη Προσφοράς

Η Αναθέτουσα Αρχή αξιολογεί τις Προσφορές με βάση τα κριτήρια ανάθεσης που έχουν καθορισθεί στην Προκήρυξη και επιλέγει την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη Προσφορά, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 10. Η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να ζητά από τον Προσφέροντα που υπέβαλε την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη Προσφορά είτε να παράσχει διευκρινίσεις σχετικά με την Προσφορά του είτε να τη συμπληρώσει, εφόσον η διευκρίνιση ή συμπλήρωση αυτή:

- δεν επιφέρει τροποποίηση των βασικών στοιχείων της Προσφοράς του Προσφέροντα,
- δεν προξενεί στρέβλωση του ανταγωνισμού και
- δεν εισάγει διακρίσεις σε βάρος οποιουδήποτε άλλου Προσφέροντος.

10. Απονομή βραβείων

Η Αναθέτουσα Αρχή, εφόσον κρίνει ότι το κόστος της συμμετοχής στη Διαδικασία Ανταγωνιστικού Διαλόγου είναι υψηλό, δύναται να απονέμει βραβεία ή να καταβάλει μέρος του σχετικού κόστους στους Προσφέροντες. Σχετική μνεία πρέπει να γίνεται στην Προκήρυξη.

Άρθρο 14

Διαδικασίες Διαπραγμάτευσης

1. Περιπτώσεις εφαρμογής μετά από Προκήρυξη Διαγωνισμού
Η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να αναθέτει και να συνάπτει Συμβάσεις Έργου, Υπηρεσιών ή Μικτές Συμβάσεις εφαρμόζοντας τη Διαδικασία Διαπραγμάτευσης, μετά από τη δημοσίευση Προκήρυξης Διαγωνισμού, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

(α) Μετά από Διαδικασία Ανοικτού ή Κλειστού Τύπου ή Ανταγωνιστικού Διαλόγου εφόσον:

αα) οι Προσφορές που κατατέθηκαν είτε ήσαν απαράδεκτες με βάση διάταξη νόμου είτε δεν ανταποκρίνονταν στους όρους και προϋποθέσεις του νόμου αυτού και δη του άρθρου 15 ή της Προκήρυξης,

ββ) οι όροι της προτεινόμενης Σύμβασης δεν τροποποιούνται ουσιωδώς σε σχέση με τους όρους που είχαν προταθεί κατά την προηγούμενη διαδικασία Ανοικτού ή Κλειστού Τύπου ή Ανταγωνιστικού Διαλόγου.

(β) Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν πρόκειται για έργα ή υπηρεσίες των οποίων η φύση ή διάφοροι αστάθμητοι παράγοντες δεν επιτρέπουν το συνολικό προκαθορισμό των τιμών.

(γ) Όταν πρόκειται για Σύμβαση Υπηρεσιών και δη για παροχές διανοητικής εργασίας, εφόσον η φύση των υπηρεσιών ή εργασιών αυτών είναι τέτοια ώστε οι προδιαγραφές της Σύμβασης να μην είναι δυνατό να καθορίζονται με επαρκή ακρίβεια και για το λόγο αυτόν να μην είναι εφικτή η ανάθεση της Σύμβασης με επιλογή της καλύτερης Προσφοράς, σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν τις Διαδικασίες Ανοικτού ή Κλειστού Τύπου.

(δ) Στις Συμβάσεις Έργων, για τα έργα που εκτελούνται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας, δοκιμής ή τελειοποίησης και όχι για να εξασφαλίζουν την αποδοτικότητα ή την κάλυψη των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης.

2. Διαπραγμάτευση Προσφορών

Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1, η Αναθέτουσα Αρχή διαπραγματεύεται με τους Προσφέροντες τις Προσφορές που αυτοί υποβάλλουν, προκειμένου να τις προσαρμόζουν στις προδιαγραφές της Προκήρυξης με απώτερο σκοπό να επιτυγχάνεται η καλύτερη Προσφορά.

3. Κριτήριο ανάθεσης

Κατά τη Διαδικασία Διαπραγμάτευσης, η ανάθεση της Σύμβασης πραγματοποιείται αποκλειστικά και μόνο με βάση το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη Προσφοράς.

4. Ίση μεταχείριση

Κατά τη διάρκεια της Διαδικασίας Διαπραγμάτευσης, η Αναθέτουσα Αρχή εξασφαλίζει την ίση μεταχείριση όλων των Προσφερόντων μεριμνώντας, μεταξύ άλλων, για την παροχή της ίδιας επακριβώς πληροφόρησης σε όλους. Ειδικότερα, δεν παρέχει, κατά τρόπο που να δημιουργεί διακρίσεις, πληροφορίες που ενδέχεται να ευνοούν ορισμένους Προσφέροντες σε σχέση με άλλους.

5. Διαδικασία Διαπραγμάτευσης σε διαδοχικές φάσεις Η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να προβλέψει ότι Διαδικασία Διαπραγμάτευσης δύναται να διεξαχθεί και σε διαδοχικές φάσεις με τρόπο που να μειώνει τον αριθμό των Προσφορών που εξετάζονται με την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που αναφέρονται στην Προκήρυξη Διαγωνισμού . Μνεία της δυνατότητας αυτής περιλαμβάνεται στην Προκήρυξη Διαγωνισμού ή και σε ξεχωριστό έγγραφο το οποίο και γνωστοποιείται σε όλους τους Υποψηφίους.

Άρθρο 15

Λόγοι αποκλεισμού Υποψηφίων.
Χρηματοοικονομική επάρκεια. Αξιολόγηση.
Προσόντα και ικανότητες Υποψηφίου

1. Λόγοι αποκλεισμού

Στα πλαίσια των Διαδικασιών Ανάθεσης και πριν από την ανάθεση της Σύμβασης, η Αναθέτουσα Αρχή ελέγχει αν δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού Υποψηφίων ή Προσφερόντων. Συγκεκριμένα:

(α) Η Αναθέτουσα Αρχή αποκλείει τη συμμετοχή στις Διαδικασίες Ανάθεσης οποιουδήποτε Υποψηφίου που είτε ο ίδιος είτε τα φυσικά πρόσωπα που έχουν εξουσία εκπροσώπησης του ή δύνανται να τον ελέγχουν, έχουν καταδικαστεί με αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου για αδίκημα το οποίο τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τριών μηνών και άνω ή κάθειρξης. Για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής, η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να ζητά από τους Υποψηφίους να υποβάλουν σχετικά έγγραφα. Όταν ο Υποψήφιος δεν είναι εγκατεστημένος στην Ελλάδα, αλλά προέρχεται από άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να ζητά τη συνεργασία των αρμόδιων αρχών του κράτους - μέλους του Υποψηφίου.

(β) Η Αναθέτουσα Αρχή έχει το δικαίωμα να αποκλείσει οποιονδήποτε Υποψήφιο ή Προσφέροντα από τη συμμετοχή ή την περαιτέρω συμμετοχή στις Διαδικασίες Ανάθεσης, εφόσον:

- αα) τελεί υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή ειδική εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση ή πτωχευτικό συμβιβασμό ή σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη είτε από τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας είτε από τις διατάξεις της νομοθεσίας της χώρας καταγωγής του,
- ββ) έχει κινηθεί εναντίον του διαδικασία κήρυξης σε πτώχευση, εκκαθάρισης, αναγκαστικής διαχείρισης, πτωχευτικού συμβιβασμού ή οποιαδήποτε άλλη παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη είτε από τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας είτε από τις διατάξεις της νομοθεσίας της χώρας καταγωγής του,
- γγ) έχει καταδικασθεί για αδίκημα σχετικό με την επαγγελματική του διαγωγή, με απόφαση που έχει ισχύ δεδικασμένου, σύμφωνα είτε με τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας είτε με τις διατάξεις της νομοθεσίας της χώρας καταγωγής του,
- δδ) έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα το οποίο αποδεδειγμένως διαπίστωσε με οποιοδήποτε μέσο η Αναθέτουσα Αρχή,
- εε) δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης σύμφωνα είτε με τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας είτε με τις διατάξεις της νομοθεσίας της χώρας καταγωγής του,
- στστ) δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την πληρωμή των φόρων και τελών σύμφωνα είτε με τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας είτε με τις διατάξεις της νομοθεσίας της χώρας προέλευσης ή σύστασης του,
- ζζ) προέβη αποδεδειγμένως σε σοβαρές ψευδείς δηλώσεις κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται κατ' εφαρμογή της παραγράφου αυτής ή όταν δεν έχει παράσχει τις πληροφορίες αυτές.

2. Χρηματοοικονομική Επάρκεια

Μετά τη διενέργεια του απαιτούμενου σύμφωνα με την παράγραφο 1 ελέγχου, η Αναθέτουσα Αρχή ελέγχει την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια των Υποψηφίων ή Προσφερόντων, περιλαμβανομένων και των στοιχείων που αναφέρονται στα εδάφια (α) έως (γ) της παραγράφου 1 του άρθρου 18 , αλλά και στοιχείων σχετικά με την πιστοληπτική τους ικανότητα. Για τον έλεγχο αυτόν, η Αναθέτουσα Αρχή δύναται, μεταξύ άλλων, να ζητά από τους Υποψηφίους ή Προσφέροντες να προσκομίζουν στοιχεία από τα οποία να προκύπτει:

- α) η ύπαρξη τραπεζικής χρηματοδότησης ή υποστήριξης σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που θα ορίζονται στην Προκήρυξη Διαγωνισμού,

- β) η οικονομική τους κατάσταση (όπως δια μέσου ισολογισμών ή αποσπασμάτων ισολογισμών),
- γ) το συνολικό ύψος του κύκλου εργασιών τους ή ο κύκλος εργασιών τους στον τομέα δραστηριοτήτων που αποτελεί το αντικείμενο της σύμβασης για τις τρεις τελευταίες οικονομικές χρήσεις κατ' ανώτατο όριο,
- δ) η δέσμευση τρίτων να υποστηρίξουν τον Υποψήφιο ή Προσφέροντα κατά την εκτέλεση του αντικειμένου της σύμβασης ή να συμμετάσχουν στη χρηματοδότηση του (όπως δια μέσου δήλωσης του τρίτου), εφόσον γίνεται επίκληση τέτοιας δέσμευσης,
- ε) εφόσον ο Υποψήφιος ή Προσφέρων είναι κοινοπραξία, η φύση και έκταση της δέσμευσης για οικονομική συμμετοχή των προσώπων που την απαρτίζουν ή τρίτων (όπως δια μέσου δήλωσης ή βεβαίωσης χορηγούμενης από τα μέλη της κοινοπραξίας),
- στ) η πιστοληπτική τους ικανότητα (όπως δια μέσου βεβαίωσης διεθνούς οργανισμού αξιολόγησης από όπου να προκύπτει η σχετική διαβάθμιση).

Σε περίπτωση που ο Υποψήφιος ή Προσφέρων, για βάσιμο λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που ζητεί η Αναθέτουσα Αρχή, μπορεί να αποδεικνύει την οικονομική και χρηματοοικονομική του επάρκεια με οποιοδήποτε άλλο έγγραφο το οποίο η Αναθέτουσα Αρχή κρίνει κατάλληλο.

3. Αξιολόγηση Τεχνικών και Επαγγελματικών Ικανοτήτων

Εκτός από τους ελέγχους που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, η Αναθέτουσα Αρχή αξιολογεί τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες των Υποψηφίων ή Προσφερόντων.

(α) Οι τεχνικές ικανότητες των Υποψηφίων ή Προσφερόντων μπορούν να αποδεικνύονται με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους, ανάλογα με τη φύση, την ποσότητα ή τη σπουδαιότητα και τη χρήση του αντικειμένου της Σύμβασης. Συγκεκριμένα, για τις ανάγκες της ανωτέρω αξιολόγησης, η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να ζητά:

αα) υποβολή καταλόγου των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί κατά την προηγούμενη πενταετία, με τα πιστοποιητικά και στοιχεία από τα οποία προκύπτει η ορθή εκτέλεση τους, το σχετικό ποσό, ο τόπος και ο χρόνος πραγματοποίησης τους και η έγκαιρη και προσήκουσα αποπεράτωση τους,

ββ) υποβολή καταλόγου των κυριότερων παραδόσεων ή των κυριότερων υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκαν ή παρασχέθηκαν κατά την προηγούμενη τριετία, με αναφορά του αντίστοιχου ποσού, της ημερομηνίας και του παραλήπτη,

γγ) αναφορά του τεχνικού προσωπικού ή των τεχνικών υπηρεσιών είτε ανήκουν απευθείας στον Υποψήφιο ή Προσφέροντα είτε όχι,
δδ) περιγραφή του τεχνικού εξοπλισμού και των μέτρων που λαμβάνει ο Υποψήφιος ή Προσφέρων για τη διασφάλιση της ποιότητας και περιγραφή του εξοπλισμού μελέτης και έρευνας της επιχείρησής του,

εε) αναφορά επαγγελματικών προσόντων του Υποψηφίου ή Προσφέροντα ή αναφορά των τίτλων σπουδών των διευθυντικών στελεχών του ιδίως των υπευθύνων για την παροχή των υπηρεσιών ή τη διεξαγωγή των εργασιών,

στστ) αναφορά των μέτρων περιβαλλοντικής διαχείρισης που μπορεί να εφαρμόζει ο Υποψήφιος ή Προσφέρων κατά την εκτέλεση της Σύμβασης, όπου αυτό ενδείκνυται,

ζζ) δήλωση σχετικά με το μέσο ετήσιο εργατοϋπαλληλικό δυναμικό του Υποψηφίου ή Προσφέροντα και για τον αριθμό των στελεχών της επιχείρησής του κατά την τελευταία τριετία,

ηη) δήλωση σχετικά με τα μηχανήματα, τις εγκαταστάσεις και τον τεχνικό εξοπλισμό που διαθέτει ο Υποψήφιος ή Προσφέρων για την εκτέλεση της Σύμβασης,

θθ) αναφορά του τμήματος του αντικειμένου της Σύμβασης το οποίο ο Υποψήφιος ή Προσφέρων προτίθεται να αναθέσει σε τρίτους υπό μορφή υπεργολαβίας, καθώς και περιγραφή των βασικών όρων της υπεργολαβίας,

ιι) εφόσον γίνεται επίκληση οικονομικής στήριξης τρίτου για τις ανάγκες της εκτέλεσης της Σύμβασης, βεβαιώσεις του τρίτου αυτού από τις οποίες να προκύπτει η δέσμευση του να αναλάβει το σύνολο ή μέρος του σχετικού κόστους,

ιαια) προκειμένου για κοινοπραξία, βεβαίωση από την οποία να προκύπτει η φύση και έκταση της δέσμευσης για οικονομική συμμετοχή των προσώπων που την απαρτίζουν ή τρίτων.

(β) Η Αναθέτουσα Αρχή ζητά από τους Υποψηφίους ή Προσφέροντες να αποδεικνύουν την εγγραφή τους σε επαγγελματικό ή εμπορικό μητρώο ή να προσκομίζουν ανάλογη ένορκη βεβαίωση ή πιστοποιητικό. Στις Συμβάσεις Υπηρεσιών, εφόσον οι Υποψήφιοι ή Προσφέροντες πρέπει να διαθέτουν ειδική έγκριση ή να είναι μέλη συγκεκριμένου οργανισμού για να είναι σε θέση να παράσχουν τη σχετική υπηρεσία στη χώρα προέλευσης ή σύστασής τους, η Αναθέτουσα Αρχή είναι δυνατόν να τους ζητά να αποδείξουν ότι διαθέτουν την έγκριση αυτή ή ότι είναι μέλη του εν λόγω οργανισμού.

(γ) Όταν η Αναθέτουσα Αρχή απαιτεί από τους Υποψηφίους ή Προσφέροντες να προσκομίσουν πιστοποιητικά που εκδίδονται από ανεξάρτητους οργανισμούς και βεβαιώνουν την τήρηση εκ μέρους των Υποψηφίων ή Προσφερόντων ορισμένων προτύπων

εξασφάλιση της ποιότητας, πρέπει να παραπέμπει σε συστήματα διασφάλισης ποιότητας που βασίζονται στα σχετικά ευρωπαϊκά πρότυπα και πιστοποιούνται από οργανισμούς που εφαρμόζουν τα ευρωπαϊκά πρότυπα για την πιστοποίηση. Η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να αναγνωρίζει τα ισοδύναμα πιστοποιητικά που εκδίδουν οργανισμοί που εδρεύουν σε άλλα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(δ) Όταν η Αναθέτουσα Αρχή απαιτεί από τους Υποψηφίους ή Προσφέροντες να προσκομίσουν πιστοποιητικά που εκδίδονται από ανεξάρτητους οργανισμούς και βεβαιώνουν την τήρηση εκ μέρους των Υποψηφίων ή Προσφερόντων ορισμένων προτύπων περιβαλλοντικής διαχείρισης, πρέπει να παραπέμπει είτε στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου (EMAS) είτε σε πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης που βασίζονται σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα.

(ε) Η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να καλεί τους Υποψηφίους ή Προσφέροντες να συμπληρώνουν ή να διευκρινίζουν τα έγγραφα που υπέβαλαν στα πλαίσια των Διαδικασιών Ανάθεσης.

(στ) Ο τρόπος και ο χρόνος προσκόμισης τους καθορίζονται από την Αναθέτουσα Αρχή με την Προκήρυξη.

Άρθρο 16

Κατ' εξαίρεση εφαρμογή διατάξεων του ν. 3049/2002

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και κατά παρέκκλιση των διαδικασιών ανάθεσης των άρθρων 9 έως 15, η Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της και με τήρηση των γενικών αρχών του άρθρου 9, δύναται να ενεργήσει ως Αναθέτουσα Αρχή με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 5, 6 και 7 του ν. 3049/2002. Στην περίπτωση αυτή, κάθε αναφορά στη Διυπουργική Επιτροπή Αποκρατικοποιήσεων (Δ.Ε.Α.) νοείται ως αναφορά στη Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. και κάθε αναφορά στην Ειδική Γραμματεία Αποκρατικοποιήσεων (Ε.Γ.Α.) νοείται ως αναφορά στην Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ.

Άρθρο 17

Σύμβαση Σύμπραξης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Συμβατικό Πλαίσιο - Εφαρμοστέα νομοθεσία

Οι Συμβάσεις Σύμπραξης, καθώς και τα Παρεπόμενα Σύμφωνα περιλαμβάνουν τους όρους και τις ρυθμίσεις που καθορίστηκαν από το Δημόσιο Φορέα με τη σχετική Προκήρυξη κατά τη Διαδικασία Ανάθεσης και συνιστούν το μόνο συμβατικό πλαίσιο που δεσμεύει τους εμπλεκόμενους Δημόσιους και Ιδιωτικούς Φορείς.

Στις Συμπράξεις που έχουν υπαχθεί στο καθεστώς του νόμου αυτού, εφαρμόζονται οι όροι της Σύμβασης Σύμπραξης και συμπληρωματικά ο Αστικός Κώδικας.

2. Περιεχόμενο Συμβάσεων Σύμπραξης

Οι Συμβάσεις Σύμπραξης και τα Παρεπόμενα Σύμφωνα περιλαμβάνουν σαφή και αναλυτική περιγραφή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των μερών σε σχέση με το αντικείμενο της Σύμπραξης. Ειδικότερα, με τις άνω Συμβάσεις προβλέπονται ιδίως τα ακόλουθα:

(α) Το αντικείμενο της Σύμπραξης, συμπεριλαμβανομένων και των προδιαγραφών του έργου ή της υπηρεσίας, το καταβλητέο στον Ιδιωτικό Φορέα συμβατικό αντάλλαγμα και οι διατάξεις βάσει των οποίων θα επιμερίζονται μεταξύ των συμβαλλομένων τα ανταλλάγματα που τυχόν καταβάλλονται από τους τελικούς χρήστες για τη χρήση του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας.

(β) Ο τρόπος άσκησης της εποπτείας της εκτέλεσης και λειτουργίας του έργου ή της παροχής της υπηρεσίας είτε μέσω ανεξάρτητων εταιρειών που ο Δημόσιος και ο Ιδιωτικός Φορέας προσλαμβάνουν από κοινού για το σκοπό αυτόν είτε μέσω των αρμόδιων υπηρεσιών του Δημοσίου.

(γ) Οι μέθοδοι διασφάλισης της ποιότητας κατά την εκτέλεση και λειτουργία του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας.

(δ) Το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του αντικειμένου της Σύμπραξης, οι προϋποθέσεις τροποποίησης του, οι ποινικές ρήτρες και τα ανταλλάγματα σε περίπτωση υπέρβασης ή σύντμησης αντίστοιχα του χρονοδιαγράμματος αυτού, η διάρκεια ισχύος της Σύμβασης Σύμπραξης, καθώς και οι προϋποθέσεις της παράτασης ή σύντμησης της διάρκειας αυτής.

(ε) Ο τρόπος με τον οποίο θα παραχωρείται στον Ιδιωτικό Φορέα η χρήση ή η εκμετάλλευση των παγίων στοιχείων που είναι απαραίτητα για την εκτέλεση και λειτουργία του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας και τα τυχόν προβλεπόμενα ανταλλάγματα.

(στ) Ο τρόπος χρηματοδότησης της υλοποίησης του αντικειμένου της Σύμπραξης.

(ζ) Η τυχόν απαιτούμενη εκ μέρους του Δημόσιου Φορέα έγκριση των χρηματοδοτικών συμβάσεων του Ιδιωτικού Φορέα, καθώς και της διαδικασίας τροποποίησης τους.

(η) Η κατανομή των κινδύνων μεταξύ των μερών και οι συνέπειες επέλευσης γεγονότων που συνιστούν ανωτέρα βία.

(θ) Οι ασφαλιστικές καλύψεις του αντικειμένου της Σύμβασης ή του Ιδιωτικού Φορέα.

(ι) Η προστασία του περιβάλλοντος και των αρχαιοτήτων.

(ια) Η κατοχύρωση δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

(ιβ) Ο τρόπος λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης του αντικειμένου της Σύμπραξης.

(ιγ) Το ύψος των ανταλλαγμάτων που καταβάλλονται για τη χρήση του έργου ή της υπηρεσίας από τους χρήστες, ο τρόπος είσπραξης τους, καθώς και οι λόγοι και τρόποι αναπροσαρμογής τους.

(ιδ) Ο τρόπος επιμερισμού, μεταξύ του Δημόσιου και του Ιδιωτικού Φορέα, των ωφελειών που θα προκύψουν, είτε από την τυχόν αναχρηματοδότηση των δανείων του Ιδιωτικού Φορέα είτε μετά την επίτευξη ενός συγκεκριμένου ποσοστού απόδοσης των ιδίων κεφαλαίων του.

(ιε) Η έκταση των εγγυήσεων που παρέχει ο Ιδιωτικός Φορέας για την έγκαιρη και προσηκούσα εκτέλεση, λειτουργία και συντήρηση του έργου ή την προσηκούσα παροχή της υπηρεσίας.

(ιστ) Η υποκατάσταση του Ιδιωτικού Φορέα ή των δανειστών με απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής και οι περιπτώσεις που αυτή επιτρέπεται, καθώς και κάθε σχετικό θέμα.

(ιζ) Η καταβολή αποζημιώσεων και η εν γένει αποκατάσταση της προκληθείσας ζημίας στις περιπτώσεις που οποιοδήποτε από τα συμβαλλόμενα μέρη αθετεί τις συμβατικές του υποχρεώσεις.

(ιη) Οι λόγοι καταγγελίας κάθε σύμβασης και οι συνέπειες της.

(ιθ) Το εφαρμοστέο δίκαιο.

(κ) Η διαδικασία επίλυσης διαφορών.

(κα) Η σειρά προτεραιότητας των τυχόν προσαρτημάτων ή παραρτημάτων κάθε σύμβασης.

(κβ) Η εξειδίκευση των ελάχιστων απαιτήσεων λειτουργίας και συντήρησης που περιλαμβάνεται στα τεύχη δημοπράτησης.

(κγ) Ο καθορισμός των διαδικασιών παράδοσης του έργου στο Δημόσιο μετά τη λήξη της περιόδου εκμετάλλευσης, οι τυχόν υποχρεώσεις εκπαίδευσης και μεταφοράς τεχνογνωσίας του Ιδιωτικού Φορέα στο Δημόσιο Φορέα, οι προδιαγραφές του αντικειμένου κατά την παράδοση και οι εγγυήσεις καθώς και ο χρόνος αυτών μετά την ανάληψη του έργου ή της υπηρεσίας από το Δημόσιο Φορέα.

- (κδ) Οι απαιτήσεις υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων και χρηστών του έργου ή της υπηρεσίας.
- (κε) Η τυχόν διαδικασία επίλυσης διαφορών από Επιτροπή Εμπειρογνομόνων που ορίζουν από κοινού τα συμβαλλόμενα μέρη.

Άρθρο 18

Θέματα χρηματοδότησης

1. Χρηματοοικονομική επάρκεια και απόδειξη αυτής Οι Εταιρείες Ειδικού Σκοπού της παραγράφου 4 του άρθρου 1, που αναλαμβάνουν την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών στα πλαίσια Συμπράξεων, φέρουν την ευθύνη και τον κίνδυνο της χρηματοδότησης που απαιτείται για την προσήκουσα εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους από τις σχετικές Συμβάσεις Σύμπραξης ή και τα Παρεπόμενα Σύμφωνα, οφείλουν δε να προσκομίζουν στους Δημόσιους Φορείς στοιχεία από τα οποία να προκύπτει η διαθεσιμότητα χρηματοδότησης που επαρκεί για την εκπλήρωση του συνόλου των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται από αυτές σύμφωνα με τη σχετική Προκήρυξη. Η χρηματοδότηση περιλαμβάνει ιδίως:

- (α) τα ίδια κεφάλαια της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού,
- (β) τα κεφάλαια που εξασφαλίζει η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού με οποιαδήποτε μορφή δανείου ή πίστωσης και ιδίως με δάνεια, ομολογίες και τιτλοποίηση μελλοντικών ή υφιστάμενων απαιτήσεων,
- (γ) τις αναγκαίες εγγυήσεις ή εξασφαλίσεις που απαιτούνται για παροχή των υπό (α) και (β) ανωτέρω κεφαλαίων ή πιστώσεων,
- (δ) τους πόρους από την εκμετάλλευση του αντικειμένου της Σύμπραξης κατά την κατασκευαστική περίοδο.

2. Συμμετοχή Δημόσιων Φορέων και μορφές αυτής - Άλλα ανταλλάγματα

(α) Στη χρηματοδότηση της εκτέλεσης των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών που υπάγονται στο νόμο αυτόν, μπορούν να συμμετέχουν και οι Δημόσιοι Φορείς. Η συμμετοχή αυτή μπορεί να είναι σε χρήμα ή σε είδος. Στην τελευταία περίπτωση, μπορεί να έχει τη μορφή ανταλλαγμάτων όπως ενδεικτικά είναι η παραχώρηση ακινήτων κατά χρήση (εν όλω ή εν μέρει), η παραχώρηση εμπράγματων δικαιωμάτων επί ακινήτων και η εκχώρηση δικαιωμάτων εκμετάλλευσης έργων. Στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου, τα δικαιώματα που παρέχονται στην

Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δεν μπορεί να εκτείνονται και στο διάστημα που ακολουθεί μετά τη λήξη της Σύμβασης Σύμπραξης.

(β) Οι Δημόσιοι Φορείς επιτρέπεται να συμμετέχουν και στην εκμετάλλευση του αντικειμένου της Σύμπραξης.

(γ) Σε κάθε περίπτωση, η συμμετοχή του Δημόσιου Φορέα και η μορφή ή οι μορφές που θα μπορεί να λάβει, πρέπει να προσδιορίζονται με σαφήνεια στη σχετική Προκήρυξη.

3. Απευθείας συμβάσεις με τους δανειστές

Για τις ανάγκες της ρύθμισης ειδικών θεμάτων και την εν γένει διευκόλυνση της χρηματοδότησης της εκτέλεσης των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών, οι Δημόσιοι Φορείς δύνανται να συνάπτουν συμβάσεις και με τους δανειστές της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού.

Άρθρο 19

Αντάλλαγμα καταβλητέο από τους χρήστες των έργων ή υπηρεσιών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε ΕΙΔΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

1. Καθορισμός διαδικασίας είσπραξης συμβατικού ανταλλάγματος
Όταν το συμβατικό αντάλλαγμα της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού εισπράττεται, εν όλω ή εν μέρει, απευθείας από τους τελικούς χρήστες του έργου ή της υπηρεσίας, η διαδικασία είσπραξης και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια ρυθμίζονται με απόφαση της Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ..

2. Συνδρομή του Δημόσιου Φορέα

Ο εκάστοτε εμπλεκόμενος Δημόσιος Φορέας, καθώς και κάθε άλλη αρμόδια δημόσια αρχή παρέχει κάθε συνδρομή που κρίνεται αναγκαία, ώστε η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού να δύναται να εισπράττει απρόσκοπτα τα ποσά της προηγούμενης παραγράφου που αποτελούντο συμβατικό της αντάλλαγμα.

Άρθρο 20

Έκδοση αδειών

Η έκδοση όλων των αδειών που απαιτούνται για τη μελέτη, κατασκευή, χρηματοδότηση, λειτουργία, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων ή και την παροχή των υπηρεσιών που έχουν ενταχθεί στο πεδίο εφαρμογής γίνεται στο όνομα και για λογαριασμό της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού. Οι άδειες αυτές λογίζεται ότι έχουν εκδοθεί, αν οι αρμόδιες και συναρμόδιες για την έκδοση τους αρχές δεν έχουν προβεί σε έγγραφη αιτιολογημένη άρνηση έκδοσης μέσα σε αποκλειστική προθεσμία εξήντα ημερών από την υποβολή σχετικού αιτήματος από την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού. Αίτημα για χορήγηση άδειας λογίζεται ότι έχει υποβληθεί νομίμως μόνο: (α) εάν συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά που είναι κατά νόμο απαραίτητα για την έκδοση της άδειας αυτής και (β) έχει τύχει προελέγχου πληρότητας φακέλου υπό την προϋπόθεση ότι ο προέλεγχος αυτός προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 21

Αρχαιολογικά ευρήματα

Σε περίπτωση ανεύρεσης αρχαιοτήτων κατά τη διάρκεια της κατασκευής ο Δημόσιος Φορέας, κατόπιν ειδοποίησης από την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού, γνωστοποιεί αυτό στην αρμόδια Αρχαιολογική Υπηρεσία, η οποία υποχρεούται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία εξήντα ημερών να υποδείξει τρόπους συνέχισης των εργασιών και να προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες για τη διασφάλιση της προστασίας των αρχαιοτήτων. Αν παρέλθει άπρακτη η άνω προθεσμία, η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δύναται να ζητήσει και ο Δημόσιος Φορέας υποχρεούται να χορηγήσει χρονική παράταση των προβλεπόμενων συμβατικών προθεσμιών ίση με την καθυστέρηση που προκλήθηκε από τη μη συμμόρφωση της αρμόδιας Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και την καθυστέρηση που μπορεί να προκύψει για την εκτέλεση των εργασιών που τυχόν απαιτούνται για την προστασία των ευρημάτων. Στην περίπτωση αυτή, η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δικαιούται να ζητήσει την ανόρθωση της ζημίας που τυχόν υπέστη από την καθυστέρηση.

Άρθρο 22

Προστασία του περιβάλλοντος

1. Μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Οι απαιτούμενες κατά περίπτωση μελέτες ή προμελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων εκπονούνται και εγκρίνονται και οι επιβαλλόμενοι περιβαλλοντικοί όροι καθορίζονται πριν από την ανάθεση της Σύμβασης Σύμπραξης. Αν ο εμπλεκόμενος Δημόσιος Φορέας, για λόγους που δεν θα μπορούσε να έχει εξ αρχής προβλέψει ακόμη και με καταβολή ιδιαίτερης επιμέλειας, επιβάλλει πρόσθετους όρους, τότε οφείλει να αποζημιώσει την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού για κάθε πρόσθετο κόστος ή δαπάνη της.

2. Μέτρα αυξημένης προστασίας

Στη Σύμβαση Σύμπραξης μπορεί να προβλέπονται μέτρα αυξημένης προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, εφόσον τα μέτρα αυτά είχαν περιληφθεί στη σχετική Προκήρυξη.

Άρθρο 23

Απαλλοτριώσεις

1. Κατεπίγον - Κόστος - Απόφαση

Η απαλλοτρίωση των ιδιοκτησιών που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση των έργων ή την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νόμου αυτού ή η σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων επ' αυτών, όπου αυτό επιτρέπεται, εξυπηρετούν σκοπούς προφανούς δημόσιας ωφέλειας και θεωρούνται κατεπίγουσες και μείζονος σημασίας υπό την προϋπόθεση ότι η εξυπηρέτηση σκοπών δημόσιας ωφέλειας στοιχειοθετείται στην οικεία εγκριτική πράξη της απαλλοτρίωσης. Η απαλλοτρίωση των ιδιοκτησιών αυτών ή η σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων επ' αυτών γίνεται υπέρ του εμπλεκόμενου κάθε φορά Δημοσίου Φορέα. Η απαλλοτρίωση κηρύσσεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού. Αν παρέλθει άπρακτη η τακτική προθεσμία για την ολοκλήρωση της απαλλοτρίωσης ή τη σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων, η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δικαιούται να ζητήσει και ο Δημόσιος Φορέας υποχρεούται να χορηγήσει χρονική παράταση των προβλεπόμενων συμβατικών προθεσμιών ίση με την καθυστέρηση που προκλήθηκε. Στην περίπτωση αυτή, η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δικαιούται να ζητήσει την ανόρθωση της ζημίας που τυχόν υπέστη από την καθυστέρηση.

2. Χαρακτηρισμός

Αν η απαλλοτρίωση ή η σύσταση εμπράγματος δικαιώματος επί των παραπάνω ιδιοκτησιών γίνεται με δαπάνες της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού, οι δαπάνες αυτές συνιστούν αντάλλαγμα για τη χρήση των ιδιοκτησιών αυτών ή των επ' αυτών εμπράγματων δικαιωμάτων.

Αρθρο 24

Δημόσιες Υπηρεσίες και Εργασίες Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας

Οι Δημόσιες Υπηρεσίες, οι Επιχειρήσεις και οι Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας προβαίνουν αμέσως και κατά προτεραιότητα στην εκτέλεση εργασιών και στις ενέργειες αρμοδιότητας τους, που είναι αναγκαίες ή χρήσιμες για την ομαλή και απρόσκοπτη εκτέλεση των έργων ή την παροχή των υπηρεσιών του νόμου αυτού. Αν οι Δημόσιες Υπηρεσίες, οι Επιχειρήσεις και οι Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας δεν συμμορφώνονται με τις ανωτέρω υποχρεώσεις τους, η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δικαιούται να ζητήσει και ο Δημόσιος Φορέας υποχρεούται να χορηγήσει χρονική παράταση των προβλεπόμενων συμβατικών προθεσμιών ίση με την καθυστέρηση που προκλήθηκε από τη μη συμμόρφωση. Στην περίπτωση αυτή η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δικαιούται να ζητήσει την ανόρθωση της ζημίας που τυχόν υπέστη από την καθυστέρηση.

Αρθρο 25

Εκχώρηση απαιτήσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ
ΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οι Εταιρείες Ειδικού Σκοπού που συμβάλλονται σε Συμβάσεις Σύμπραξης δύνανται να εκχωρούν μέρος ή το σύνολο των συμβατικών τους αξιώσεων, υφιστάμενων και μελλοντικών, εφόσον αυτές προσδιορίζονται ή είναι δυνατόν να προσδιορισθούν με οποιονδήποτε τρόπο, σε πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα ή οποιαδήποτε άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται σε εποπτεία κεντρικής τράπεζας ή άλλης αρμόδιας ανεξάρτητης αρχής, τα οποία συμμετέχουν στη χρηματοδότηση της υλοποίησης του αντικειμένου της Σύμβασης Σύμπραξης ή συμβάλλονται με τέτοια πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα ή οποιαδήποτε άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται σε εποπτεία υπό

οποιαδήποτε ιδιότητα, όπως εκδοχέως, διαδόχου ή αντισυμβαλλομένου προς εξασφάλιση των απαιτήσεων τους από τη χρηματοδότηση αυτή. Επιτρέπεται επίσης η ως άνω εκχώρηση σε αλλοδαπές ή ημεδαπές εταιρείες ειδικού σκοπού προς το σκοπό τιτλοποίησης κατ' εφαρμογή του άρθρου 10 του ν. 3156/2003.

Άρθρο 26

Κύρος εμπράγματων ασφαλειών

1. Μεταγενέστερη πτώχευση

Το κύρος των εμπράγματων ασφαλειών που παρασχέθηκαν οποτεδήποτε από την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού ή οποιονδήποτε τρίτο υπέρ οποιουδήποτε πιστωτικού ή χρηματοδοτικού ιδρύματος ή οποιουδήποτε άλλου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος που υπόκειται σε εποπτεία κεντρικής τράπεζας ή άλλης αρμόδιας ανεξάρτητης αρχής ή Δημόσιου Φορέα ή τρίτου προς εξασφάλιση απαιτήσεων τους κατά της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού από τη χρηματοδότηση ή οποιαδήποτε άλλη σχετική ή παρεπόμενη σύμβαση ή πράξη για την εκτέλεση των έργων ή την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νόμου αυτού, δεν θίγεται από την επιβολή οποιουδήποτε συλλογικού μέτρου ικανοποίησης των πιστωτών, που συνεπάγεται την απαγόρευση ή τον περιορισμό της εξουσίας διάθεσης των περιουσιακών στοιχείων της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού ή του τρίτου που συνέστησε την ασφάλεια, ούτε από την υποβολή σχετικής αίτησης κατ' αυτών. Το ίδιο ισχύει και όταν πρόκειται για μελλοντικές απαιτήσεις, η γένεση των οποίων επέρχεται μετά την επιβολή του συλλογικού μέτρου ή την υποβολή της σχετικής αίτησης.

2. Ενδεικτική απαρίθμηση

Το απρόσβλητο των εμπράγματων ασφαλειών σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο ισχύει ιδίως:

(α) σε υποθήκες ή προσημειώσεις, που εγγράφονται με οποιονδήποτε τίτλο, μετά την εγγραφή τους,

(β) σε ενέχυρα με ή χωρίς παράδοση κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, του ν.δ. 177/13.8.1923 ή και τις διατάξεις του ν. 2844/2000 με αντικείμενο κινητά πράγματα ή ομάδα πραγμάτων, μετά τη νομότυπη σύσταση τους,

(γ) σε ενέχυρα ή εξασφαλιστικές εκχωρήσεις με αντικείμενο παρούσες ή μέλλουσες απαιτήσεις ή και ομάδες απαιτήσεων που προσδιορίζονται ως σύνολο σύμφωνα με την παράγραφο 2 του

άρθρου 12 του ν. 2844/2000 (ΦΕΚ 220 Α'), μετά τη νομότυπη σύσταση του ενεχύρου ή την αναγγελία της εκχώρησης και (δ) σε περιπτώσεις παροχής κυμαινόμενης ασφάλειας σύμφωνα μετά άρθρα 15 έως και 18 του ν. 2844/2000, μετά τη νομότυπη σύσταση του ενεχύρου ή την αναγγελία της εκχώρησης.

3. Δανειστές εις ολόκληρο

Οι κάθε είδους εμπράγματα ασφάλειες, όπως υποθήκες, προσημειώσεις, ενέχυρα, εξασφαλιστικές εκχωρήσεις, που παρέχονται προς εξασφάλιση απαιτήσεων από δάνεια ή άλλες πιστώσεις και χορηγούνται από κοινοπραξία πιστωτικών ή χρηματοδοτικών ιδρυμάτων ή άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που υπόκεινται σε εποπτεία κεντρικής τράπεζας ή άλλης αρμόδιας ανεξάρτητης αρχής, για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νόμου αυτού μπορούν, εφόσον οι δανειστές είναι δανειστές εις ολόκληρο για το σύνολο ή μέρος του δανείου ή της πίστωσης κατά την έννοια του άρθρου 489 του Αστικού Κώδικα, να εγγράφονται, να συνιστώνται ή να συνάπτονται για το σύνολο τους (ή το αντίστοιχο μέρος τους) υπέρ ενός εκπροσώπου των δανειστών, ο οποίος ορίζεται στην οικεία πιστωτική σύμβαση και ασκεί όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από τις ασφάλειες αυτές ως ενυπόθηκος ή ενεχυρούχος δανειστής ή ως εκδοχέας. Εφόσον η χρηματοδότηση πραγματοποιείται με έκδοση ομολογιακού δανείου, οι σχετικές εμπράγματα ή άλλες ασφάλειες λαμβάνονται από τον εκπρόσωπο των ομολογιούχων κατά τις διατάξεις του ν. 3156/2003.

Άρθρο 27

Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Για την εφαρμογή των διατάξεων της νομοθεσίας που αναφέρονται σε απαιτήσεις τραπεζών και στις εξασφαλίσεις τους, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων υπάγεται στις αντίστοιχες ρυθμίσεις, εφόσον πρόκειται για δανειακές συμβάσεις και συναφείς δικαιοπραξίες που καταρτίζονται σε σχέση με την εκτέλεση των έργων ή την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νόμου αυτού.

Άρθρο 28

Μεταβιβάσεις μετοχών και εισαγωγή σε χρηματιστηριακή αγορά

1. Μεταβιβάσεις μετοχών, αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου και εταιρικοί μετασχηματισμοί

Απαιτείται η έγγραφη συναίνεση του Δημόσιου Φορέα προκειμένου να επιχειρηθούν έγκυρα:

(α) εξωχρηματιστηριακή μεταβίβαση μετοχών της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού ή άλλη πράξη με την οποία μεταβιβάζονται τα δικαιώματα ψήφου επί μετοχών του εφόσον αυτές λαμβάνουν χώρα πριν από την έναρξη λειτουργίας του έργου ή την έναρξη της παροχής των υπηρεσιών,

(β) αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ή τροποποιήσεις του καταστατικού της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού εκτός από αυτές που είναι υποχρεωτικές από τη Σύμβαση Σύμπραξης, τα Παρεπόμενα Σύμφωνα ή το νόμο,

(γ) έκδοση ομολογιακού δανείου,

(δ) οποιασδήποτε μορφής συγχώνευση, διάσπαση, απορρόφηση ή άλλος εταιρικός μετασχηματισμός της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού.

Οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την παροχή της συναίνεσης αυτής καθορίζονται από τη Σύμβαση Σύμπραξης.

2. Εισαγωγή σε χρηματιστηριακή αγορά

Η εισαγωγή των μετοχών της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού σε ελληνική ή αλλοδαπή οργανωμένη αγορά κινητών αξιών και η έκδοση ανταλλάξιμου ομολογιακού δανείου ή ομολογιακού δανείου μετατρέψιμου σε μετοχές, επιτρέπονται μόνο μετά προηγούμενη εγκριτική απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών.

Άρθρο 29

Λοιπές ρυθμίσεις

1. Απαλλαγή από φόρο εισοδήματος επί δεδουλευμένων τόκων

Οι Εταιρείες Ειδικού Σκοπού στις οποίες ανατίθεται η εκτέλεση Συμβάσεων Σύμπραξης απαλλάσσονται από το φόρο εισοδήματος επί των δεδουλευμένων τόκων που αποκτούν μέχρι το χρόνο έναρξης της εκμετάλλευσης.

2. Φορολογική μεταχείριση χρηματοδοτικής συμβολής Δημόσιου Φορέα

Εφόσον καταβληθεί χρηματοδοτική συμβολή από το Δημόσιο Φορέα σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου ε' της παραγράφου 3

του άρθρου 9 του ν. 2052/1992, αυτή λογίζεται ως επιχορήγηση κεφαλαίου, δεν επιβαρύνεται με Φ.Π.Α., δεν υπόκειται σε φόρο εισοδήματος ή άλλο φόρο και καταβάλλεται ελεύθερη από οποιαδήποτε κράτηση υπέρ τρίτου.

3. Επιστροφή πιστωτικού υπολοίπου Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.)

Το πιστωτικό υπόλοιπο Φ.Π.Α. επιστρέφεται σε τρίτους οι οποίοι συμβάλλονται με την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού για την εκτέλεση των έργων ή και την παροχή των υπηρεσιών μέσα σε ενενήντα ημέρες από την υποβολή σχετικής αίτησης τους. Σε περίπτωση υπέρβασης της προθεσμίας αυτής θα οφείλεται σε αυτούς τόκος υπερημερίας επί των προς επιστροφή ποσών.

4. Μεταφορά και συμψηφισμός συσσωρευμένων ζημιών της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού

Οι τυχόν συσσωρευμένες ζημιές της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού επιτρέπεται να μεταφέρονται προς συμψηφισμό με τα φορολογητέα κέρδη των δέκα επόμενων χρήσεων.

Άρθρο 30

Αποσβέσεις

Το συνολικό κόστος υλοποίησης της Σύμπραξης που θα περιλαμβάνει το κατασκευαστικό κόστος, όπως αυτό προκύπτει από τη σχετική Σύμβαση Σύμπραξης ή το σχετικό Παρεπόμενο Σύμφωνο, συμπεριλαμβανομένου και του αρχικού κόστους του συνολικά απαιτούμενου εξοπλισμού και κάθε κόστος και δαπάνη οποιασδήποτε φύσεως περιλαμβανομένων και των τόκων της Περιόδου Κατασκευής, θα αποσβέννεται, κατ' επιλογή της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού, είτε με τη σταθερή μέθοδο, καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου λειτουργίας του έργου, είτε με τη μέθοδο που προβλέπεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 50 του ν. 1914/1990 (ΦΕΚ 178 Α'), με την οποία προστέθηκε πέμπτη παράγραφος στο άρθρο 97 του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α') και σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο αυτήν.

Άρθρο 31

Επίλυση διαφορών - Εφαρμοστέο Δίκαιο

1. Διαιτησία

Κάθε διαφορά που προκύπτει σχετικά με την εφαρμογή, την ερμηνεία ή το κύρος Συμβάσεων Σύμπραξης ή των Παρεπόμενων Συμφώνων επιλύεται με διαιτησία.

2. Κανόνες Διαιτησίας

Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις που ισχύουν για τις διαιτησίες του Δημοσίου, με τη Σύμβαση Σύμπραξης ή τα Παρεπόμενα Σύμφωνα καθορίζονται κανόνες που διέπουν τον ορισμό των διαιτητών, οι εφαρμοστέοι κανόνες διαιτησίας, η έδρα του διαιτητικού δικαστηρίου (ή οργάνου), οι αμοιβές των διαιτητών (εφόσον δεν ορίζονται από τους εφαρμοστέους κανόνες διαιτησίας) και η γλώσσα στην οποία θα διεξαχθεί η διαιτησία. Η διαιτητική απόφαση είναι οριστική και αμετάκλητη και δεν υπόκειται σε κανένα τακτικό ή έκτακτο ένδικο μέσο, αποτελεί δε τίτλο εκτελεστό χωρίς να χρειάζεται να κηρυχθεί αυτό από τα τακτικά Δικαστήρια, και τα αντίδικα μέρη δεσμεύονται να συμμορφωθούν αμέσως με τους όρους της.

3. Εφαρμοστέο Δίκαιο

Για την επίλυση διαφοράς που αναφέρεται στην ερμηνεία ή στην εφαρμογή ή το κύρος της Σύμβασης Σύμπραξης εφαρμόζεται το Ελληνικό Ουσιαστικό Δίκαιο.

Άρθρο 32

Έναρξη ισχύος

Ο νόμος αυτός ισχύει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεση του ως νόμου του Κράτους.